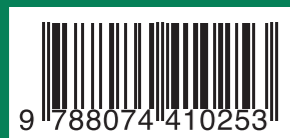

Rostoucí význam diplomacie v oblasti hospodářské spolupráce je pevně spojen s aktivním přístupem firem i státu při hledání a využívání globálních příležitostí. Mapa globálních oborových příležitostí nabízí nový a unikátní nástroj ze strany české ekonomické diplomacie. Výčet příležitostí a doplňující informace v publikaci se zaměřují především na sektory s rostoucí poptávkou, která koresponduje s exportním a investičním profilem české ekonomiky. Analýza současně zohledňuje exportní kapacity tuzemských výrobců i strukturu a specifika jednotlivých států. Publikace je inspirací pro české firmy, podnikatelské reprezentace, odbornou veřejnost i učitele a studenty mezinárodního obchodu. Proces sledování globálních příležitostí je současně příspěvkem k podpoře růstu konkurenceschopnosti a prosperity České republiky a formování moderní ekonomické diplomacie a jejího permanentního dialogu s podnikatelskou sférou.

ISBN 978-80-7441-025-3

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

SEKTOROVÉ
VYDÁNÍ

Mapa globálních oborových příležitostí

Mapa globálních oborových příležitostí

SEKTOROVÉ VYDÁNÍ

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Mapa globálních oborových příležitostí

SEKTOROVÉ VYDÁNÍ

Mapa globálních oborových příležitostí

SEKTOROVÉ VYDÁNÍ

Kolektiv autorů:

Martin Tlapa, vedoucí týmu

Rudolf Klepáček

Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

© Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015

ISBN 978-80-7441-025-3

Obsah

Mění se role ekonomické diplomacie	7
Poděkování autorů	9

ÚVODNÍ ČÁST

Předmluva	13
Struktura publikace	15
Hledání oborových příležitostí jako nástroj ekonomické diplomacie	16
Stručný přehled příležitostí	17

METODOLOGICKÁ ČÁST

Metodologie a proces přípravy	27
Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů	29
Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria	33

Přehled oborových příležitostí

AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL	39
CIVILNÍ LETECKÝ PRŮMYSL	59
DOPRAVNÍ PRŮMYSL A INFRASTRUKTURA	71
DŮLNÍ, TĚŽEBNÍ A ROPNÝ PRŮMYSL	77
ELEKTROTECHNIKA	93
ENERGETICKÝ PRŮMYSL	105
CHEMICKÝ PRŮMYSL	141
ICT	153
KOVOZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	159
NÁBYTKÁŘSKÝ PRŮMYSL	171

■	OBRANNÝ PRŮMYSL	179
■	PLASTY A GUMÁRENSKÝ PRŮMYSL	195
■	SKLÁŘSKÝ A KERAMICKÝ PRŮMYSL	203
■	SLUŽBY	213
■	STAVEBNÍ PRŮMYSL	227
■	STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL	247
■	TEXTILNÍ A OBUVNICKÝ PRŮMYSL	265
■	VODOHOSPODÁŘSKÝ A ODPADNÍ PRŮMYSL	273
■	ZÁBAVA A VOLNÝ ČAS	287
■	ZDRAVOTNICKÝ A FARMACEUTICKÝ PRŮMYSL	293
■	ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL	317
■	ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	351
■	ŽELEZNIČNÍ A KOLEJOVÁ DOPRAVA	359
	Literatura	383

Mění se role ekonomické diplomacie

Současná globální ekonomika představuje dynamické prostředí plné příležitostí, ale i rizik pro mezinárodní obchod. Vytváří se nový politický a hospodářský prostor pro rozvoj obchodních příležitostí. Prosperita České republiky je tak mimo jiné závislá na schopnosti prosazovat vlastní hospodářské zájmy ve světě. Rostoucí význam proto sehrává zahraniční diplomacie a s ní spojený aktivní přístup k hledání odpovědi na základní otázku: „Jak dělat správné věci správně?“

Ekonomická agenda dnes vhodně doplňuje bezpečnostní, rozvojovou, lidsko-právní a politickou dimenzi ministerstev zahraničí po celém světě. V tomto duchu je ambicí české ekonomické diplomacie, aby se české Ministerstvo zahraničních věcí stalo „**ministerstvem využitých zahraničních příležitostí**“, které bude nepostradatelným, profesionálním a proaktivním spoluhráčem při prosazování českých ekonomických zájmů v globálním světě. Definování této vize představuje první důležitý krok ke změnám, ke kterým přistoupilo ministerstvo již v roce 2014.

Změny české ekonomické diplomacie v roce 2015

Vize mají smysl, ale pouze za předpokladu, že je dokážeme naplnit. V případě ekonomické diplomacie to znamená posílit a zpřehlednit služby, které Česká republika může nabídnout, a odstranit nejasnosti a duplicity, které v oblasti podpory zahraničního obchodu existovaly posledních několik let. V současné chvíli můžeme konstatovat, že namísto tří různých institucí existuje jedna společně sdílená síť zahraničních zastoupení státu tvořená zastupitelskými úřady a zahraničními kancelářemi CzechTrade, k jejíž službám se exportéři dostanou prostřednictvím jednotného vstupního místa – Klientského centra pro export. Dalším důležitým krokem, který tyto systémové změny následuje, je **stanovení a udržení standardu služeb v celé zahraniční síti**.

Seznam prioritních zemí, který vychází z Exportní strategie 2012–2020, je podle řady názorů již překonaný. Úvaha, kam podporovat export či investice, vyplývá až z odpovědi na otázky, v jakých sektorech máme konkurenční výhody, jak roste poptávka po tom, co umíme řešit v České republice, jaké nové příležitosti vznikají na zahraničních trzích a kde existuje šance zvýšit náš podíl na zahraničním importu či investicích. „Cestování“ do prioritních

zemí bez znalosti konkrétních příležitostí je s nadsázkou putováním po městě bez mapy. Může to být dobrodružné, zajímavé a překvapivé, ale často nepříliš úspěšné.

Rostoucí příležitosti v různých odvětvích ekonomiky jsou důvodem, proč moderní trendy ekonomické diplomacie kladou hlavní důraz na **hledání perspektivních oborů před určováním exportních destinací**. Prostřednictvím Mapy globálních oborových příležitostí chceme nabídnout tento nový pohled na zahraniční trhy. Namísto nevyhovujících definic prioritních trhů nabízíme systém opakovaného ověřování signálů z analýz konkurenční výhody se zástupci podnikatelů, zastupitelských úřadů v zahraničí a partnerských institucí a jejich agentur.

V žádném případě nejde o „do kamene“ tesané seznamy. Naopak, samotný proces stanovování priorit a debata o tom, co Česká republika umí nabídnout v rámci globální poptávky, je ve své podstatě důležitější než finální výčet oborů. Systematické sledování příležitostí s sebou mimo jiné přináší možnost připravovat oborově zacílené aktivity, ať se již jedná o prezentace v zahraničí, podnikatelské mise či cílené lobování za česká řešení.

Více pozornosti na změny světové poptávky a jejich tlak na změny u nás a širší nabídka našich řešení v zemích, kde máme identifikovány příležitosti, jsou nutnými kroky k našemu úspěchu v globalizovaném světě. **Podpora ekonomických projektů při pronikání na zahraniční trhy** musí rovněž směřovat do celého hodnotového řetězce, tedy nejen snah pomáhat vývozu zboží, ale také investic, služeb, kapacit našeho výzkumu, vývoje či inovací a snižovat rovněž náklady s dovozem meziproductů, například pro český zpracovatelský průmysl.

Stěžejní novinkou roku 2015 je **nový model hodnocení obchodně-ekonomické činnosti zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí**. Podnikatelé a jejich reprezentace budou participovat na hodnocení efektivity a úrovně služeb jednotlivých velvyslanectví a generálních konzulátů. Dívat se na svět očima podnikatelů, společně hledat nejlepší řešení a aktivní komunikace jsou potvrzením známé pravdy: „Co nelze měřit, není možné efektivně řídit.“ Transparentní přehled výkonu české ekonomické diplomacie omezuje obecná tvrzení, umožňuje ocenit úspěšné a ukazuje na problémy, se kterými je třeba se vypořádat.

Sebelepší modely a procesy služeb jsou k ničemu, pokud bychom neměli kvalitní diplomatické pracovníky. **Ekonomická diplomacie potřebuje diplomaty, kteří mají kompetence hodné 21. století**. Schopnost zaujmout, prezentovat, vyhledávat informace a umět je vyhodnocovat a předávat firmám jsou jednou sadou těchto kompetencí. Tou druhou je znalost obchodní politiky, pochopení příležitostí v globalizovaném světě, jejich sociálních a politických souvislostí navazující na znalost našich národních zájmů. Je samozřejmé, že dnešní diplomaté, kteří působí v zahraničí, musejí nejen přesvědčivě argumentovat, nalézat kontakty a „prodávat“ Českou republiku, ale především naplňovat projekty své mise v zahraničí. Velmi trefně lze toto popsat pomocí známého afrického přísloví: „Chceš-li jít rychle, jdi sám. Chceš-li dojít daleko, jdi s někým.“

Poděkování autorů

Celá publikace není výhradní prací svých autorů. Poděkování patří všem, kteří se na jejím vzniku podíleli, ať již se jedná o zpracování podkladů pro její různé části ze strany českých zastupitelských úřadů, nebo cennou opo-
nenturu ze strany podnikatelského sektoru během celé řady diskuzních kula-
tých stolů. Speciální poděkování patří také všem pracovníkům¹ a stážistům²
Odboru ekonomické diplomacie Ministerstva zahraničních věcí České repub-
liky, kteří zpracovali značné množství dat potřebných pro vznik publikace.

Chtěli bychom tímto poděkovat zvláště všem zastupitelským úřadům České republiky a zahraničním kancelářím agentury CzechTrade, které se aktivně podílely na sběru potřebných dat a informací. Dále bychom rádi poděkovali zástupcům podnikatelské sféry, zejména Hospodářské komoře České republiky, Svazu průmyslu a dopravy České republiky, Asociaci malých a středních podniků, Agrární komoře České republiky, Asociaci obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky, Svazu českého leteckého průmyslu a Asociaci textilního-oděvního-kožedělného průmyslu za cenné náměty a připomínky. V neposlední řadě děkujeme za spolupráci Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstvu zemědělství České republiky a Ministerstvu obrany České republiky.

Pevně věříme, že projekt hledání příležitostí tímto nekončí. Ministerstvo zahraničních věcí hodlá i nadále pokračovat v aktualizacích různých částí materiálu a těšíme se na spolupráci s kýmkoliv, kdo s námi sdílí zájem o pod-
poru hospodářských zájmů České republiky.

---

¹ Dmitrij Černikov, Josef Dvořáček, Petr Klíma, Jozef Kollár, Karel Matoušovic, Miloslav Stašek, Petr Vávra, Pavla Žáková

² Inesa Baghdasarjan, Petr Doktor, Denisa Dvořáková, Anna Farkašová, Soňa Handschuhová, Martin Kábrt, Karolína Krámková, Milena Kuchařová, Ján Magdolen, Petr Poledník, Michal Švihel, Tomáš Tuzar, Jakub Vach, Marek Vít, Daniel Záhora, Kateřina Zelená, Lucie Ziková

Úvodní část

Předmluva

Hospodářská prosperita České republiky je z velké míry závislá na vývoji světové ekonomiky. Objem českého exportu je na úrovni 79% našeho HDP (Eurostat, 2013) a přímé zahraniční investice v české ekonomice dosahují výše 2,67 bil. Kč (ČNB, 2013). České investice v zahraničí dosahují výše až 412 mld. Kč (ČNB, 2013). Prostředí světového obchodu přitom prochází v posledních letech podstatnými změnami.

S rozmachem globalizace dochází v ekonomice k jevům působícím napříč zeměmi, které tradiční statistika ohraničená v rámci dané země nedokáže postihnout. Fenomémem globalizace se stal rozvoj globálních hodnotových řetězců, jejichž činnost neobsahuje pouze výrobu a obchod, ale „celou škálu aktivit, které firmy a pracovníci podnikají, aby přivedli výrobek od svého návrhu až po jeho užití“ (Gereffi and Frensdanses-Stark, 2011). Mezi typické aktivity, které vstupují do hodnot zahraničního obchodu, patří vedle samotného výrobního cyklu stále více náklady spojené s designem, marketingem, distribucí, inovacemi, rozvojem produkce a aktivitami spojenými s prodejem zboží a služeb pro samotné spotřebitele.

Vlivem technického pokroku, hospodářských a institucionálních reforem a snižování dopravních a transakčních nákladů, umožňujících snazší přístup ke zdrojům a trhům, dochází ke stále výraznější fragmentaci výrobních procesů. Tento proces umožňuje efektivnější využití komparativních výhod jednotlivých zemí a lokalit. Roste tak význam obchodu s meziprodukty a komponenty, které často překračují hranice i v rámci jednoho výrobního cyklu, a jejich hodnota je tak v tradiční přeshraniční statistice započítávána vícenásobně. Více než 50% dovozů zboží jsou dnes meziprodukty (komponenty, části výrobků, polotovary) a více než 70% dovozu světových služeb jsou meziprodukty (Backer, Miroudod, 2013). Světový obchod, výroba a služby jsou tak více a více strukturovány okolo globálních hodnotových řetězců.

Snižujícími se překážkami přeshraničního pohybu zboží a fragmentací světové produkce se mezinárodní obchodování stává dostupnějším pro širší spektrum subjektů, včetně malých a středních podniků. S cílem využít rozdíly v nákladech a kvalitě výrobních faktorů v různých částech světa společnosti využívají plodů globalizačního procesu, aby dokázaly lépe konkurovat na světových trzích. Národní ekonomiky se postupně stávají integrovanějšími a vzájemně závislejšími, což se úměrně odráží ve zvyšování významu ekonomické oblasti vzájemných zahraničních vztahů.

Systemové proměny na poli světového obchodu, ve kterém diplomatické vztahy nabývají nových dimenzí, zvyšují v posledních letech tlak na posilování ekonomické role ministerstev zahraničí a zastupitelských úřadů. Aktivnější přístup státu v oblasti přílivu zahraničních investic, podpory podnikatelských aktivit v zahraničí či odstraňování překážek v přístupu na trh je svým významem zásadní pro rozvoj hospodářství a tvorbu nových pracovních míst.

Vyhledávání příležitostí na světových trzích patří k moderním trendům v oblasti ekonomické diplomacie. V tomto duchu představuje Mapa globálních oborových příležitostí unikátní a inovativní nástroj podpory ekonomických zájmů České republiky. Obsahuje analýzu, jejímž cílem je identifikovat perspektivní možnosti uplatnění českých podniků na zahraničních trzích a přiblížit potenciálním exportérům přehled o konkrétních příležitostech vývozu do konkrétních teritorií. Výsledná databáze oborových příležitostí šetří prostředky na straně podnikatelské sféry, jež by byly uplatněny za prvotní screening exportních možností na zahraničních trzích, a zvyšuje možnosti internacionalizace malých a středních podniků. Identifikace perspektivních sektorů také pomáhá k efektivnějšímu zacílení státní podpory v oblasti exportní politiky.

Struktura publikace

Struktura publikace je podřízena snaze vyjít vstříc především potřebám exportérů. Výrobce většinou nezajímá, které všechny výrobky by bylo potenciálně možné vyvážet do daného teritoria, ale kde všude ve světě existuje trh pro produkty, které umí vyrábět. Nově je tedy Mapa globálních oborových příležitostí dělena oborově a ne teritoriálně. Kromě úvodní a metodologické části je rozdělena do karet jednotlivých oborů, přičemž každá karta obsahuje seznam zemí, ve kterých byly nalezeny potenciální exportní příležitosti v příslušném oboru včetně komentářů a doplňujících slovních informací a seznam konkrétních produktů v členění HS 4 s přiřazenými potenciálními exportními destinacemi. Aby bylo možné data využít jak k teritoriálnímu, tak oborově zaměřenému vyhledávání, je aktuální verze Mapy globálních oborových příležitostí k dispozici v interaktivním rozhraní na webovém portálu pro podnikatele www.businessinfo.cz.

Hledání oborových příležitostí jako nástroj ekonomické diplomacie

Firmy, které chtějí stimulovat růst prostřednictvím rozvoje exportních aktivit, jsou nuceny orientovat se v rámci obrovského množství exportních možností. Ve světě existuje celá řada vývozních příležitostí, avšak s ohledem na limitované zdroje jich lze prozkoumat či využít pouze omezený počet (Papadopoulos a Denis, 1988: 38). Aby zabránily plýtvání svých zdrojů, měly by alokovat své prostředky a úsilí na omezený počet perspektivních trhů, na kterých najdou jejich produkty uplatnění. Výběr vhodných zahraničních trhů je proto jedním ze základních stavebních kamenů úspěchu a odvíjí se od něj všechny další exportní aktivity včetně marketingové strategie (Rahman, 2003: 119).

Problém, kterému exportéři při hledání nových trhů čelí, není, co by mohli vyvézt do Číny či Brazílie, nýbrž na kterých trzích roste po jejich produktech poptávka a kde mohou být konkurenceschopní. Z toho vyplývá, že model taxativního určování prioritních zemí státem je v praxi pro podniky velmi těžko uchopitelný a může vést k chybám ve strategických rozhodnutích. Rostoucí ekonomický potenciál vybraných zemí je při analýze brán v úvahu, pro samotné exportéry je však využitelnější informace, ve kterých teritoriích se mohou se svým produktem uplatnit.

Sektorový přístup k exportní politice umožní pružně reagovat na jednotlivé požadavky či novou realitu v mezinárodních vztazích, jako například v podobě propadu obchodu v důsledku bezpečnostních či ekonomických krizí. Příkladem může být analýza alternativních trhů pro firmy, které postihla rusko-ukrajinská krize.

Pro stát se jedná o důležitou informaci, dle které může lépe plánovat a koordinovat aktivity na podporu svých ekonomických zájmů. Přehled oborových příležitostí pomůže diverzifikovat exportní aktivity, efektivně plánovat zahraniční podnikatelské mise a incomingové mise či podnikatelská fóra, dále umožní kvalitněji zacílit projekty ekonomické diplomacie, různé druhy podpory účasti na veletrzích a výstavách a další činnosti zastupitelských úřadů související s prosazováním ekonomických zájmů České republiky.

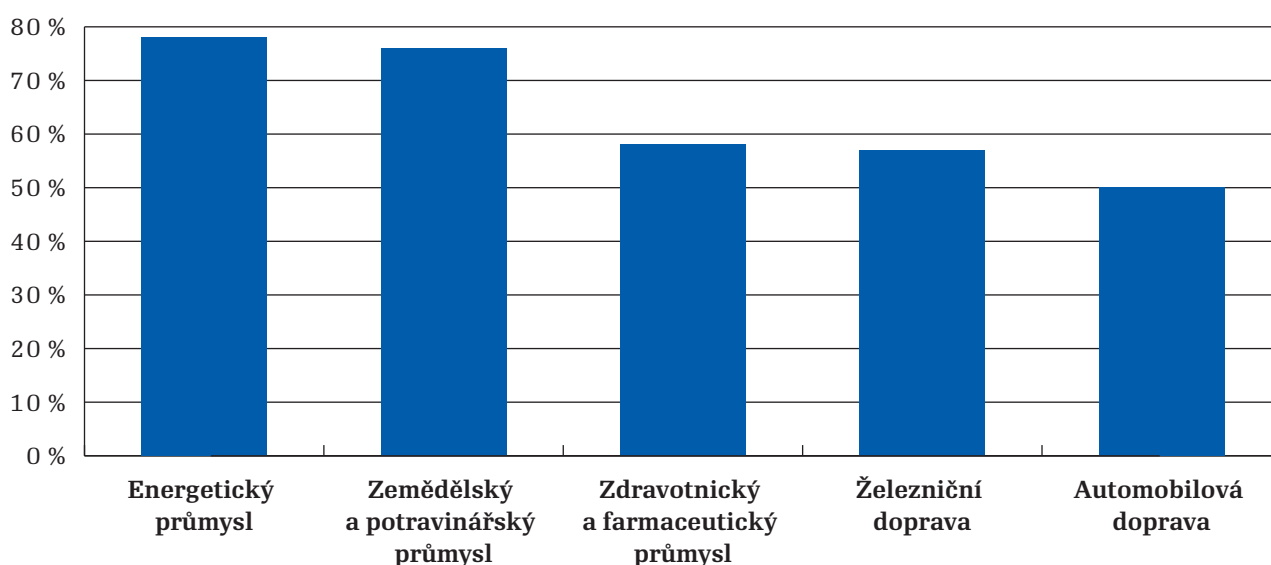
Stručný přehled příležitostí

Při sestavování Mapy globálních oborových příležitostí byly vyhledávány příležitosti ve 103 zemích světa. Exportní příležitosti byly identifikovány v 23 hlavních oborech. Nejčastěji byly příležitosti nalezeny v energetickém průmyslu (v 80 ze 103 zemí), zemědělském a potravinářském průmyslu (v 78 zemích) a zdravotnickém a farmaceutickém průmyslu (59 zemích). Na dalších místech byla železniční a automobilová doprava (viz Tabulka č. 1).

Obor	Počet zemí	Podíl celkem
Energetický průmysl	80	78 %
Zemědělský a potravinářský průmysl	78	76 %
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	59	58 %
Železniční doprava	58	57 %
Automobilový průmysl a dopravní infrastruktura	51	50 %
Obranný průmysl	42	41 %
Stavební průmysl	38	37 %
Strojírenský průmysl	38	37 %
Služby	35	34 %
Důlní, těžební a ropný průmysl	33	32 %
Chemický průmysl	30	29 %
Vodohospodářství, odpadní průmysl	29	28 %
Kovozpracovatelský průmysl	28	27 %
Civilní letecký průmysl	27	26 %
Elektrotechnika	25	25 %
Sklářský a keramický průmysl	22	22 %
Nábytkářský průmysl	16	16 %
Zpracovatelský průmysl	14	14 %
Textilní a obuvnický průmysl	13	13 %
Plasty a gumárenský průmysl	11	11 %
Zábava a volný čas	11	11 %
Dopravní průmysl	8	8 %
ICT	3	3 %

Tabulka 1: Podíl exportních příležitostí

V energetice jsou nejvíce zmiňovanými položkami dovozu turbíny, generátory, motory, transformátory, čerpadla a další zařízení. V zemědělském a potravinářském průmyslu se jedná konkrétně o stroje pro průmyslovou přípravu a výrobu potravin, stroje pro zemědělství a lesnictví, žací a mláticí nebo dojící a mlékárenské stroje, často jsou uváděny také traktory a jejich součásti. Z potravin lze jmenovat pivo ze sladu, mléko, smetanu, cukrovinky, čokoládu, minerální vody, třtinový a řepný cukr či sýry a tvaroh. Ve zdravotnictví převládají lékařské nástroje, nejčastěji chirurgické nebo zubolékařské, rentgenové, masážní, dýchací, ortopedické apod. Mezi významné položky dále patří vybavení nemocnic jako například lékařský nábytek, sedadla pro pacienty či mikroskopy. Perspektivními položkami jsou také jednorázové zboží jako vata, gáza, obinadla nebo sklo pro zdravotnické a laboratorní účely. Neméně důležitými položkami jsou i léky, např. antibiotika.

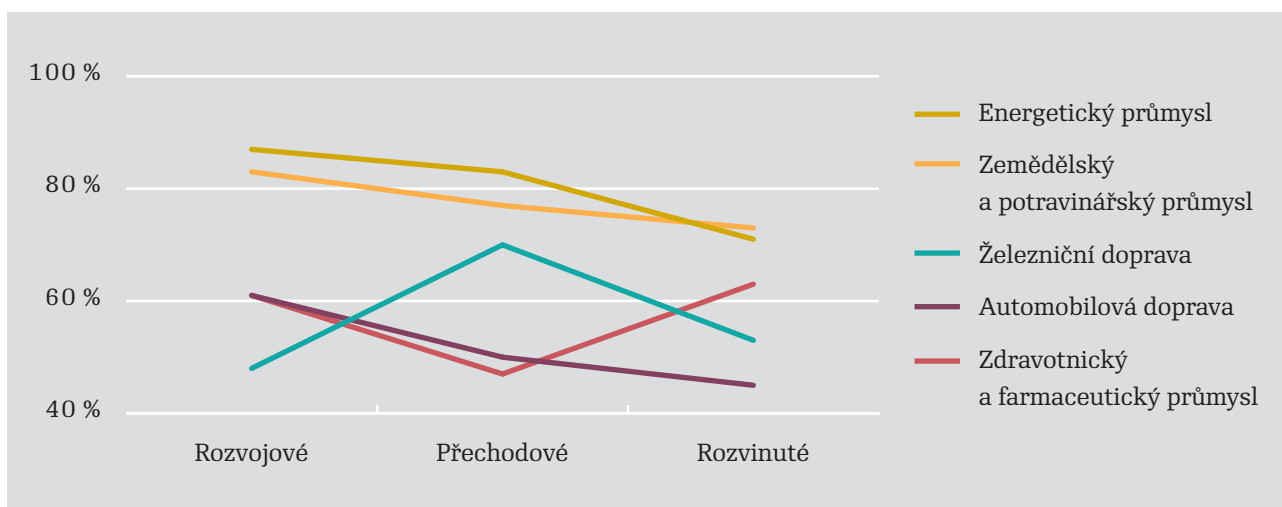

Graf 1: Exportní příležitosti dle oboru

Neméně zajímavé je sledovat proměny exportních příležitostí v závislosti na stádiu ekonomického rozvoje exportních destinací. Jak lze předpokládat, produkty poptávané v rozvojových zemích se liší od poptávky ve státech, kde je ekonomika na vyšší úrovni. Z velké části je to důsledek toho, že méně rozvinuté země se mnohdy potýkají se směsicí problémů, jakými například jsou neadekvátní infrastruktura, nízká kvalita trhu se zbožím a kapitálem či neefektivně fungující státní instituce. To vše brání ekonomickému rozvoji, pro který mohou jinak tyto země často mít dobré předpoklady.

Mezinárodní obchod je obvyklým iniciátorem a nosičem ekonomických změn, zejména tím, že do exportních destinací přináší jak nové technologie, tak i znalosti a někdy také pracovní příležitosti. Ve chvíli, kdy se těmto státům podaří překonat základní ekonomické překážky, jejich struktura ekonomiky i hlavní zdroje produktivity začnou směřovat k vyšší úrovni. S tím logicky přichází i proměny v poptávce zboží. Zatímco rozvojové země často poptávají produkty, které nejsou schopny samy vyrábět a které jsou určeny k přímé spotřebě, ekonomický rozvoj umožňuje zemím na vyšší úrovni přechod od přímé spotřeby ke zpracovatelským průmyslům, vlastní výrobě a službám. S tímto posunem se samozřejmě mění i dovozní poptávka.

Toto tvrzení podporuje i naše analýza příležitostí a následující graf³. U různých typů ekonomik dochází k diferenciaci poptávky po jednotlivých oborech. K tomu, aby se rozvojová ekonomika (ekonomika tažená především základními výrobními faktory) mohla proměnit v rozvinutou, potřebuje nejdříve vybudovat vlastní dopravní a energetickou infrastrukturu. Dané ekonomiky proto většinou začínají vytvářet silniční síť a poptávají know-how i materiál v této oblasti. Přechodové ekonomiky, které se snaží efektivně nakládat se svými zdroji, často rozšiřují vnitřní dopravní infrastrukturu o železniční síť (zvyšování přepravních kapacit). U rozvinutých ekonomik (tažených inovacemi) jde nejčastěji o udržování či modernizaci stávající infrastruktury dle potřeb rostoucí ekonomiky. Více se také věnují životním podmínkám svých obyvatel a investují do zdravotnictví a služeb.

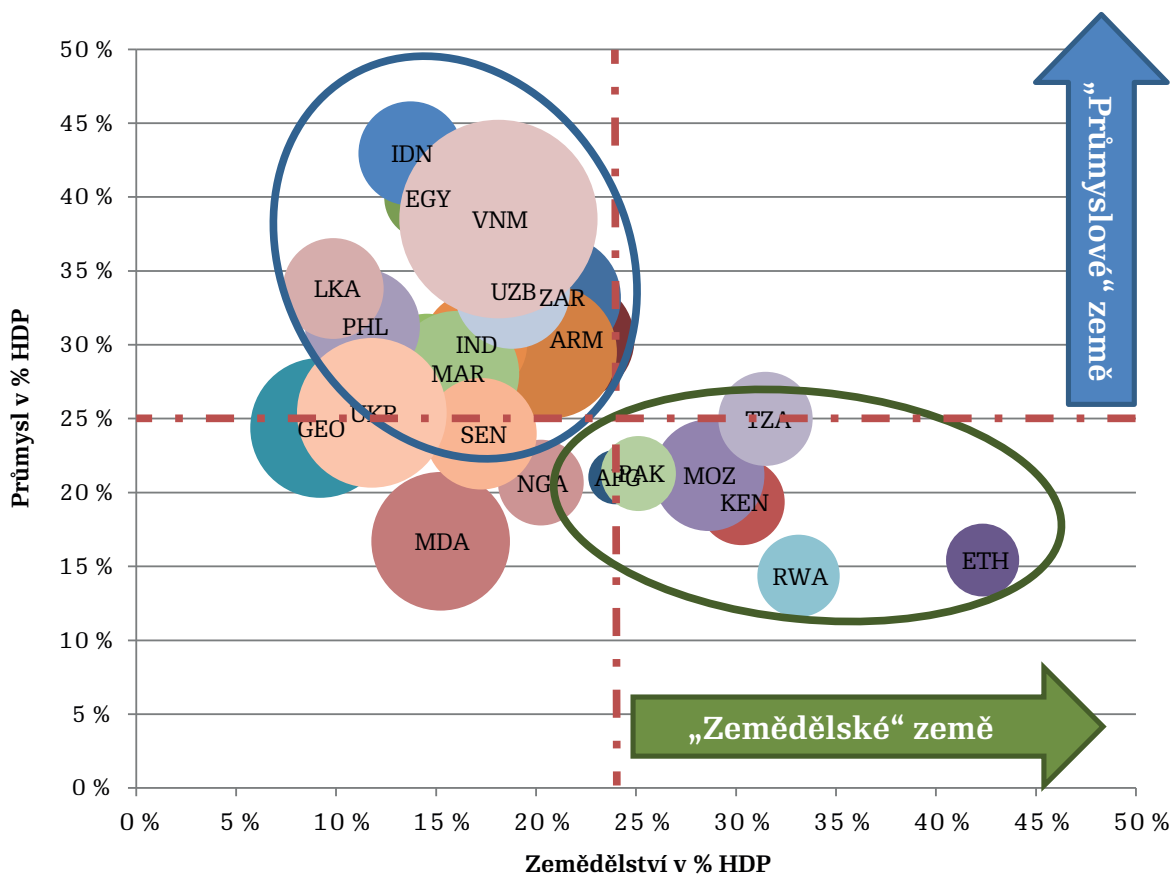

Graf 2: Druhy ekonomik v závislosti na exportních příležitostech

Na základě zkušeností s vývojem a strukturálními změnami u vyspělých zemí (od méně sofistikované výroby ke komplexní, sofistikované ekonomice) bylo zjištěno, že pokud se chce rozvojová země stát produktivní a vyspělou ekonomikou, musí projít strukturální transformací a rozvojem infrastruktury. To znamená, že na základě svých kapacit, schopností a možností musí umět svoji produkci směřovat k výrobkům s vyšší přidanou hodnotou – tzn. podstoupit strukturální změny ve své ekonomice. Jedině tento proces vede k rychlému a udržitelnému růstu a je zřejmé, že je závislý na přilákání zahraničních investic. Investoři mohou navázat na stávající kompetence a kapacity rozvojové země, přinést nové technologie a know-how a pomoci zapojit místní výrobu do globálních hodnotových řetězců. Nejdynamičtěji však probíhají změny v těch rozvojových zemích, které se rozhodnou investovat do rozvoje infrastruktury.

³ Dělení zemí v grafu 1 je uskutečněno na základě dat zpracovaných a publikovaných Světovým ekonomickým fórem (World Economic Forum). To rozděluje země dle hodnocení konkurenceschopností a zahrnuje růstovou konkurenceschopnost a index konkurenceschopností podniků. Jedná se o souhrn podmínek vytvořených pro ekonomický růst země v následujících pěti letech a monitoraci úrovně technologií, makroekonomického prostředí a kvality veřejných institucí.

Jelikož se tato publikace zaměřuje na nové exportní příležitosti, jsou pro nás velmi zajímavé především rozvojové a přechodové země. Podívejme se nyní na zajímavosti, které jsme v naší analýze zjistili. Následující graf znázorňuje vybrané rozvojové země, ve kterých má Česká republika zastupitelské úřady. Konkrétně je to 25 zemí, které Světová banka kategorizovala buďto jako „Low Income“, nebo jako „Low-Middle Income“. Mezi první skupinu patří země s nízkým důchodem, tzn. hrubým národním důchodem na obyvatele do 1 005 USD. Druhá kategorie zahrnuje státy se středním důchodem, tedy HND na obyvatele do 12 275 USD. V grafu je na ose x zmapován procentuální podíl zemědělství na HDP dané země, na ose y je potom podíl průmyslu. Velikost každého bodu odráží výši HDP dané země.

Graf 3: Ukázky a rozbor vybraných rozvojových zemí

Zcela logický je negativní vztah mezi podílem zemědělství na HDP a podílem průmyslu na HDP. Obecně to znamená například, že čím větší podíl na HDP vybrané země zaujímá zemědělství, tím menší podíl na HDP zbývá pro průmysl. Naopak existuje pozitivní vztah mezi podílem průmyslové produkce a výší HDP. Dá se říci, že čím více se průmyslová výroba podílí na HDP, tím větší je celkový objem HDP dané země. Existuje tedy pozitivní korelace mezi celkovou úrovní HDP a podílem průmyslu na HDP (0,47), zatímco vztah mezi zemědělstvím a HDP je v těchto zemích negativní (-0,71).

Z grafu je dále patrné, že se tyto země dají rozdělit na dvě skupiny. Je zde relativně zřetelná hranice tvořená podílem zemědělské produkce na HDP. První skupinu tvoří státy, kde podíl zemědělské produkce přesahuje hranici zhruba 25% HDP. Pro tyto země je charakteristický mnohdy nižší objem HDP a podíl

průmyslové výroby na HDP nepřesahující 30 %. Druhá skupina států se naopak odlišuje podílem zemědělství na HDP spadajícím pod hranici 25 %. Tato skupina má často vyšší průměrný objem HDP a podíl průmyslové výroby sahající v některých případech i za hranici 40 %.

Tabulka 2 znázorňuje rozdíly mezi těmito dvěma skupinami. Přirozeně země první skupiny, tedy ekonomiky zemědělské, mají v průměru značně vyšší podíl zemědělské výroby na HDP a nižší podíl průmyslové výroby než státy druhé skupiny, tedy ty, jejichž ekonomika disponuje zdroji a potenciálem pro výrobu průmyslovou. Vzhledem k tomu, že se jedná o země méně rozvinuté, nelze je ještě označit za zcela „průmyslové“. Jejich ekonomické zdroje a ekonomická struktura však k tomuto vývoji směřují. Jsou to tedy země potenciálně průmyslové.

Zásadní rozdíl mezi skupinou zemědělských a potenciálně průmyslových států můžeme zaznamenat i v průměrném HDP na obyvatele. Zatímco průměrné HDP na obyvatele u zemědělských zemí je 918 USD, průměrné HDP na obyvatele u průmyslových zemí dosahuje objemu téměř 3krát vyššího.

	Zemědělství	Průmysl	Export	HDP na obyvatele
Zemědělské země	32 %	19 %	17 %	918 USD
„Průmyslové“ země	16 %	29 %	31 %	2 467 USD

Tabulka 2: Podíl na HDP

Z analýzy je patrné, že zemědělské země zaostávají za potenciálně průmyslovými nejen co do velikosti HDP (Tabulka 2), ale i co se týče podílu exportu na HDP. Zatímco zemědělské země v průměru exportují pouhých 17 % HDP, země s vyšším podílem průmyslové výroby se do mezinárodního obchodu zapojují větší měrou a jejich průměrný podíl exportu na HDP je téměř dvojnásobný.

Rozdíly mezi zemědělskými a potenciálně průmyslovými státy se odráží i v exportních příležitostech, které tyto trhy představují pro české vývozce. Například první skupina zemědělských zemí je příznivým trhem pro vývoz českých výrobků pro zemědělství, či zpracovaných potravin. Úroveň zemědělské výroby v těchto zemích je často nízká a neefektivní, přesto je zemědělství nejdůležitějším sektorem ekonomiky zaměstnávajícím značnou část populace. Vlády daných států běžně investují nezanedbatelné prostředky a usilují o rozvoj tohoto oboru a zvýšení produktivity, čímž vznikají exportní příležitosti i pro český vývoz.

Přestože zemědělské země v počáteční fázi ekonomického vývoje mají mnohdy značný zemědělský potenciál a příznivé zemědělské podmínky, jsou většinou schopny vyprodukovat a exportovat jen nejzákladnější zemědělské suroviny. Nejčastěji je tento nepříznivý a paradoxní stav důsledkem zaostalé infrastruktury a nízké produktivity. Z pohledu českých exportérů a investorů by tato situace mohla naopak vést k rozšíření pole působnosti v jednotlivých zemích a k hlubší integraci obchodního působení českých firem. Na jedné straně se nabízejí možnosti exportu potravinářských výrobků, na straně druhé lze také uvažovat o investicích do modernizace potravinářské výroby, která by umožnila například zpracování základních surovin v dané zemi. Je důležité si uvědomit i to, že exportní příjmy těchto zemí jsou často omezené, což také limituje kupní sílu jejich trhu. Proto mohou být investiční příležitosti v těchto zemích zajímavější než příležitosti čistě exportní, které jsou na současné kupní síle svých zákazníků přímo závislé.

K demonstraci této problematiky se můžeme obrátit na případ Senegalu. Senegal patří k rozvojovým státům, kde má zemědělství 15–20% podíl na HDP a zaměstnává zhruba 75% pracovních sil. Přestože spektrum zemědělských produktů, které se zde pěstují, je široké, úroveň produkce je velmi nízká i proto, že se země nedokáže technologicky vypořádat s častými obdobími sucha. V důsledku neadekvátní zemědělské a zavlažovací infrastruktury a technologie je proto tato země celkovým dovozcem potravin.

Vývoz ovoce a zeleniny ze Senegalu pomalu stoupá, ale prozatím země nedokáže využít příležitosti, které jí nabízí rychle rostoucí evropský trh. Produkce plodin je limitována rostlinolékařskými kapacitami v zemi, omezenou přítomností technologií užívaných k potlačování hmyzu, nedostatečnou transportní infrastrukturou a neadekvátním hodnotovým řetězcem. V těchto oblastech Senegal akutně potřebuje nejen technickou asistenci, ale i příliv kapitálu.

Konkrétní je příklad Senegalského pěstování rajčat. Průmyslová výroba rajčat pro zpracování na rajčatový protlak nebo koncentrát má v zemi značný potenciál. Bohužel, domácí výroba rajčat nestačí uspokojit domácí poptávku po těchto zpracovaných produktech. Například v roce 2003 pokryla domácí výroba méně než polovinu poptávky po rajčatových výrobcích. Proto i nadále dovoz rajčatových koncentrátů do Senegalu stoupá. To může představovat dvě možnosti. První jsou čistě exportní příležitosti pro české vývozce. Nabízí se však i druhá možnost a to investovat do sofistikace, modernizace a intenzifikace rajčatové produkce v Senegal, která by umožnila zpracovatelským firmám přinejmenším zasytit silnou domácí poptávku po rajčatových produktech.^{4, 5}

Mezi exportními příležitostmi, které nabízejí potenciálně průmyslové země má zdaleka největší zastoupení obor energetiky. Podobně jako je tomu se zemědělstvím u zemědělských států, v rámci urychlení ekonomického rozvoje je energetika často jednou z priorit místních vlád u zemí průmyslových, protože nedostatky v oboru energetiky jsou častou příčinou stagnace ostatních průmyslových odvětví a potažmo i celé ekonomiky. To znamená, že do energetického sektoru v těchto zemích obvykle směřují rozsáhlé investice. Přesto je příliš často stav energetické infrastruktury i výrobních kapacit v sektoru nedostačující, což vede k rostoucím cenám energie. Ambiciózní vládní plány na navýšení energetické produkce neдрží krok s rostoucí spotřebou elektrické energie v mnoha rozvojových zemích. Například v Egyptě roste potřeba zhruba o 8% ročně.

Důležitá je opět i restrukturalizace a modernizace energetického sektoru, které úzce souvisí s potřebami zvyšující se průmyslové produkce a zároveň s tlakem na snížení devastace vlastního životního prostředí. Například Kosovo provozuje dvě hnědouhelné elektrárny, které jsou již za hranicí životnosti. V zimních energetických špičkách jsou schopny pokrýt pouze cca 50% spotřeby. Podobně je na tom i Afghánistán, který není energeticky soběstačný a musí 2/5 energie dovážet. Mnohé z těchto zemí proto stojí před nutností budování vlastních energetických zdrojů a přenosových soustav. Tento stav generuje exportní příležitosti pro české exportéry působící v energetickém průmyslu, kteří již mají v některých zemích, jako například na Ukrajině, vybudovanou výbornou pověst.

Podobně jako tomu je u zemědělsky zaměřených zemí, energetický obor v průmyslově orientovaných zemích nabízí jak příležitosti exportní, tak i investiční. Čeští exportéři mají příležitost do těchto zemí prodávat například generátory, turbíny, motory, čerpadla, ale i dráty, rozvaděče a zařízení ke spínání

⁴ <http://apps.fas.usda.gov/gainfiles/200701/146279961.pdf>

⁵ <http://www.fao.org/docrep/015/i2497e/i2497e00.pdf>

a ochraně elektrických obvodů. Existují zde také rozsáhlé možnosti pro investory, kteří se mohou zaměřit na dodávky kapitálu k modernizaci a restrukturalizaci energetické infrastruktury, technologie a výroby.

K bližšímu nástínu tohoto tématu poslouží podrobnější rozbor situace energetického oboru v Indii. Indie se konsistentně řadí mezi země se světově nejvyšším objemem těžby uhlí. Například v roce 2014 se Indie s 8 % celkové světové produkce uhlí zařadila na třetí příčku, předstížena pouze Čínou a USA⁶. Více než 60 % celkové energetické produkce v zemi zprostředkovávají termální elektrárny. (Asi čtvrtina se vyrábí ve vodních elektrárnách a zbytek v elektrárnách atomových a z obnovitelných zdrojů, především solár)⁷. Paradoxně Indie trpí silným nedostatkem elektrické energie jak pro obyvatelstvo, tak pro rozvíjející se průmysl. Indická vláda má v úmyslu v nejbližších letech kapacity výrazně zvýšit.

Jedním ze stěžejních důvodů tohoto nedostatku je nízká dostupnost vodních zdrojů v zemi a jejich nedokonalá správa a neefektivní využití. Jak známo, výroba elektrické energie je náročná na spotřebu vody a zaujímá zhruba 15% podíl celkového světového průmyslového užití vody. V případě výroby v termálních elektrárnách jde hlavně o užívání vody v chladicích systémech. Například v roce 2014 měla jen výroba energie v termálních elektrárnách 39% podíl na průmyslovém užití vody v USA⁸.

Stabilní přístup k vodním zdrojům a jejich efektivní využití je jedno ze zásadních kritérií pro dosažení modernizace indické energetiky, která by zajistila nepřerušované dodávky energie, soběstačnost a prosperitu energetického průmyslu v Indii. Volatilita energetického průmyslu se projevila například v roce 2012, kdy se opozdily „pravidelné“ indické monzuny. V důsledku nezvykle vysokého čerpání podzemních vod za účelem zavlažování došlo k navýšení poptávky po energii a tento nárůst vyvrcholil dvoudenním výpadkem energie, který zasáhl 600 milionu lidí.

To vše směřuje k tomu, že není jen důležitá dodávka stávajících technologií, ale také inovativní přístup českých firem, které dokáží nabídnout jedinečná řešení a dokáží svoji nabídku přizpůsobit místní poptávce. Svým přístupem tak pomohou k rychlejšímu nástupu strukturálních změn v partnerské zemi, zvýší svoji prestiž a konkurenceschopnost díky přidané hodnotě, kterou nabízí, a stanou se nepostradatelnými v rámci globálních hodnotových řetězců.

⁶ <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/keyworld2014.pdf>

⁷ <http://www.enviweb.cz/clanek/energie/91757/energetika-indie>

⁸ <http://water.worldbank.org/sites/water.worldbank.org/files/publication/World-Bank-Presentation-Anna-Delgado-UNWater-Thirsty-Energy-2014.pdf>

Metodologická část

Metodologie a proces přípravy

K dosažení cílů projektu byly využity statistické metody, popisné analýzy, komparace a syntézy. Výsledek zkoumání je kombinací vstupní analýzy, verifikace těchto dat ze strany zahraničních zastoupení, doplnění o analýzu partnerských trhů vycházející z kombinace měkkých a tvrdých signálů a průběžné validace výsledků na základě četných konzultací se zástupci podnikatelské sféry.

Nejprve byla vypracována vstupní analýza, jež využívá průniku vývoje komparativních výhod v čase (za použití Lafayova indexu), dynamiky růstu cílového trhu a nevyužitého exportního potenciálu České republiky na partnerském trhu. Průvodní analýza byla zpracována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky za použití dat z databáze OSN Comtrade v podrobném komoditním členění HS 4 (metodologie vstupní analýzy je konkrétněji popsána v další části).

K ověření správnosti výsledků vstupní analýzy bylo potřeba získaná data verifikovat ze strany českých zastupitelských úřadů. Zastupitelské úřady na základě expertních zkušeností z teritoria, znalostí místního prostředí, měkkých signálů a přístupu ke strategickým záměrům vlád partnerských zemí byly instruovány ověřit výsledky a zdůvodnit, zdali jsou dané položky na základě vlastní obsahové analýzy relevantní, či nikoliv. Dále bylo cílem dodat případně další konkrétní příležitosti, které se objevují ve střednědobém horizontu.

Doplňující informace byly zkompletovány a došlo k jejich rozpracování do jednotlivých karet. Během tohoto procesu došlo ke zpětné validaci nově doplněných dat na základě statistických údajů. Aby bylo možné ověřit, zdali tato data odpovídají reálným kompetencím a exportním zkušenostem firem, proběhla celá řada intenzivních formálních i neformálních konzultací se zástupci horizontálních i sektorových podnikatelských asociací. Aktuální data byla v této fázi také sladěna s Ministerstvem průmyslu a obchodu a agenturou CzechTrade. Řada připomínek a námětů v rámci těchto diskuzí byla využita k dílčím úpravám či doplnění materiálu. Hlavní snahou přitom bylo v maximální možné míře využít dat, kterými disponuje firemní sektor, při zachování základních cílů a metodiky projektu.

Doplněný materiál byl zaslán k opětovné verifikaci ze strany zastupitelských úřadů a zahraničních kanceláří CzechTrade. Značný důraz byl kladen především na precizování částí věnovaných komentářům, které měly být pokud možno doplněny o kvantifikaci příležitostí, a to zejména jedná-li se o strategické investiční záměry místní vlády. Ve výsledku materiál obsahuje informace, v jakém rozsahu jsou projekty realizovány či jak velký a dynamický je trh v tomto odvětví. Pokud úřady identifikovaly nějakou výraznou technickou či netechnickou bariéru vstupu na tento trh, ačkoliv je položka perspektivní, zmínka se objevuje také v části zdůvodnění.

Zároveň došlo k zapracování příležitostí v oblasti služeb. I přes rostoucí potenciál služeb v rámci mezinárodního obchodování se ukázalo značně problematické danou oblast metodicky kvalitně podchytit, a to především s ohledem na různorodost a kvalitu statistických údajů v různých zemích světa. Výsledný materiál spojuje dva přístupy. Pokud je daná služba spojena s konkrétním typem zboží (tedy jde o tzv. servicification v rámci procesu výroby či distribuce zboží), je uvedena jako příležitost v části komentáře s tím, že se jedná o možnou návaznou službu spojenou s exportem daného výrobku. V případě, že daná služba s vývozem zboží přímo nesouvisí, byla zařazena dle klasifikace služeb ČSÚ⁹. Pak ovšem bylo nutné s ohledem na neexistující centrální databázi pro oblast služeb ověřit příležitosti pomocí informací z dostupných domácích statistik.

Zahraniční zastoupení se při analýze v oblasti exportního potenciálu služeb zaměřila na dynamiku importního trhu, strukturu místního trhu služeb a roli, jakou tyto služby hrají v místní ekonomice (např. podíl na zaměstnanosti, HDP, existence vládní koncepce či strategie v oblasti služeb apod.). Dále došlo k průzkumu konkrétních příležitostí pro export v daných zemích prostřednictvím státních pobídek a možnosti uplatnění v rámci sektorů vykazujících silný růst, nebo sektorů, kde se růst očekává. Data v oblasti služeb byla poté zpětně srovnána se statistikou vývozu služeb v podrobném teritoriálním členění dle ČSÚ.

Mapa oborových příležitostí respektuje, že tradiční české vývozní produkty nemusí z globálního hlediska figurovat mezi primárně poptávanými položkami anebo že již jsou na zahraničních trzích etablované. Zaměřuje se proto především na sektory s nevyužitým potenciálem, přičemž bere v úvahu mimo jiné exportní kapacitu na straně českého vývozu a na druhé straně strukturu a specifika místní ekonomiky. Výčet perspektivních oborů je výsledkem analýzy, jež byla zaměřena na sektory, ve kterých na cílových trzích stabilně roste poptávka a v nichž v současné době není plně využit exportní potenciál České republiky.

Mapa globálních oborových příležitostí má hned několik omezení. Její ambicí není hloubková analýza konkurenčního prostředí, která by reálněji postihovala, do jaké míry úspěšnosti se firmy mohou etablovat na zahraničních trzích. Výsledky projektu také nemohou obsáhnout potenciální „černé labutě“, zlomové inovace či náhlé změny poptávky, které se v reálném čase obtížně předvídají. Limity vyplývají především ze skutečnosti, že ekonomické jevy a procesy jsou v reálném čase dynamické a jsou určitým způsobem propojeny, a tudíž se vzájemně ovlivňují. Ve většině situací působí na určitý jev značné množství podmiňujících se faktorů, které nelze v plném rozsahu postihnout ani měřit. Prostřednictvím předem určeného systému verifikací ze strany zahraničních zastoupení a rozsáhlých konzultací s podnikatelskou sférou bylo snahou autorů tyto negativní aspekty v co největší míře eliminovat. Současně je potřeba projekt vnímat jako kontinuální proces aktualizace a zpřesňování výsledných dat tak, abychom měli k dispozici informace, na základě kterých lze flexibilně reagovat na aktuální situaci na světových trzích.

Mapa příležitostí rovněž nezohledňuje bezpečnostní a politická rizika jednotlivých teritorií. Obchod se zbožím dvojího užití se řídí zákonem 594/2004 Sb. a nařízením Rady (ES) č. 428/2009 a je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod včetně sankcí uvalených ze strany OSN či EU. Každá žádost o stanovisko k žádosti o povolení vývozu zboží dvojího užití je posuzována individuálně. Obchod s vojenským materiálem se řídí zákonem 38/1994 Sb. a je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod mj. i z hlediska Společného postoje EU 2008/944/SZBP definujícího závazná kritéria pro export vojenského materiálu do třetích zemí. Každá žádost o závazné stanovisko k exportnímu případu je posuzována individuálně s ohledem na aktuální situaci nejenom v dané zemi, ale i v širším regionu. Tento materiál v žádném případě nepředjímá výsledky licenčních řízení.

⁹ Služby pro statistiku ročních národních účtů vymezeny na základě Klasifikace produkce (CZ-CPA).

Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů

Představme si, že stojíme před následujícím problémem. Máme exportující zemi, která produkuje určité portfolio výrobků. Tato země si klade otázky, na které výrobky portfolia se více zaměřit či zda pro tyto výrobky existují trhy, na nichž by mohla vylepšit svoji pozici, nebo zda nevznikají nové zajímavé trhy, kam by mohla rozšířit export těchto produktů. K tomu, abychom mohli statisticky odpovědět na výše položené otázky, je nutné se zaměřit na vyřešení dvou úkolů. Prvním z nich je ujasnit si exportní kapacity a kompetence dané země, druhým pak nalezení vhodných a zajímavých trhů.

Exportní kompetence a komparativní výhody

Exportní kompetence dané země můžeme vyjadřovat pomocí jejích komparativních výhod. Klasické a neoklasické ekonomické modely (Ricardo, 1817/1951, Ohlin, 1933) uvádějí, že země s komparativní výhodou v daném produktu (při takových ekonomických podmínkách, kdy daný produkt dokáže země vyrábět s nižšími náklady než ostatní) tento produkt vyváží, zatímco ostatní země vykazující komparativní nevýhodu jej dováží.

Podle modernějších teorií je však nutné vidět výraz „komparativní výhoda“ v širším slova smyslu. Například Palley (2008, s. 201) definuje komparativní výhodu následovně. Komparativní výhoda je podle něj v moderním světě tvořena, a ne získávána. V 18. století byl zahraniční obchod urychlován honbou za exotickým kořením a novými zdroji nerostného bohatství a surovin. V tomto období byla komparativní výhoda (tradiční pojetí) determinována klimatickými podmínkami a zdroji nerostného bohatství, a tedy málo ovlivňována lidskou činností. V dnešním pojetí lze komparativní výhodu získat pomocí inovací a rozvojem nových technologií, a ty jsou ovlivňovány lidskou činností a inovační politikou.

A právě základy širšího pojetí komparativních výhod položil již Lafay (1992, s. 210). Poukázal na různé ekonomické podmínky, na základě kterých lze utvářet komparativní výhody jednotlivých zemí v konkrétních oborech. Těmito podmínkami jsou například:

- ▶ příhodné zdroje nerostného bohatství v daném teritoriu;
- ▶ nižší relativní náklady díky výběru takových odvětví, která nejlépe odpovídají makroekonomickým podmínkám země;

- ▶ nižší relativní náklady získané inovacemi produkčních procesů na mikroekonomické úrovni;
- ▶ tvorba a zavádění nových produktů na mikroekonomické úrovni.

Pokud chceme koncept komparativních výhod použít k analytickému měření exportních kompetencí dané země, je nutné definovat, jakým způsobem měřit komparativní výhody a jaký je jejich vztah k teoretickému modelu. Tuto problematiku shrnul ve své studii Ballance et al. (1987) do jednoduchého schématu:

$$EC \rightarrow CA \rightarrow TPC \rightarrow RCA.$$

Různé ekonomické podmínky (EC) jednotlivých zemí světa utváří jejich strukturu komparativních výhod (CA), která kopíruje strukturu mezinárodního obchodu, produkce a spotřeby (TPC). Patříčné ekonomické teorie se tak vlastně snaží vysvětlit vztah mezi EC, CA a TPC. Jinými slovy se snaží přijít na to, jaké ekonomické podmínky determinují vznik komparativní výhody, a tedy predispozice pro export daného výrobku. Pro výpočet odhalené komparativní výhody (RCA) by tedy bylo vhodné najít takové proměnné, které determinují komparativní výhody (CA) a korespondují s ekonomickými teoriemi o zahraničním obchodu. U komparativních výhod nejsou však proměnné často snadno vyčíslitelné. Proto je vhodné se přiklonit k druhé nejlepší variantě a použít ex-post data o zahraničním obchodu.

První a dosud jeden z nejpoužívanějších indexů, který pomocí exportních ex-post dat vyčísluje odhalenou komparativní výhodu (RCA), prezentoval ve své práci Balassa:

$$BI(c, i) = \frac{\frac{x(c, i)}{\sum_i x(c, i)}}{\frac{\sum_c x(c, i)}{\sum_{c,i} x(c, i)}}$$

kde $x(c,i)$ je množství exportu položky i ze země c . BI je větší než 1, pokud je podíl exportu tohoto produktu na celkovém exportu země větší než podíl světového exportu produktu „ i “ na celkovém světovém exportu. Index BI tak umožňuje říci, zda je vybraný produkt z dané země vyvážen efektivně (daná země vykazuje pro tento produkt odhalenou komparativní výhodu), či neefektivně (země v tomto produktu vykazuje odhalenou komparativní nevýhodu, pokud je BI větší než 1, jde o efektivní export, pokud BI je menší než 1, vývoz tohoto produktu je neefektivní). Hodnoty BI indexu tak mohou nabývat hodnot od nuly do nekonečna s neutrálním bodem, kdy se RCA mění z nevýhody na výhodu, rovno 1.

Z výpočtu indexů RCA chceme usuzovat následující:

- ▶ konkrétní země vykazuje v daném výrobku odhalenou komparativní výhodu či nevýhodu;
- ▶ srovnávat výhody jednotlivých komodit v dané zemi či výhody dané komodity napříč jednotlivými zeměmi;
- ▶ sledovat vývoj komparativních výhod v čase.

Pro náš úkol je především potřeba umět určit, zda konkrétní země v daném výrobku vykazuje odhalenou komparativní výhodu, či nikoliv. Bylo by však vhodné i monitorovat vývoj komparativních výhod v čase. V takovém případě existuje vhodnější index než výše uvedený BI. Jeho problémem je totiž to, že

střední hodnota tohoto indexu (počítané komparativní výhody pro danou zemi) není časově invariantní. Tuto podmínku splňuje námi dále používaný Lafayův index.

$$LFI(c, i) = 10000 \left(\frac{x_{c,i} - m_{c,i}}{x_{c,i} + m_{c,i}} - \frac{\sum_i (x_{c,i} - m_{c,i})}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})} \right) \frac{x_{c,i} + m_{c,i}}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})}$$

Značení je zde použito stejné jako u BI indexu, $m_{c,i}$ označuje import položky „i“ do země „c“.

Lafayův index LFI mezinárodní specializace vyčísluje komparativní výhodu země pro konkrétní produkt tak, že porovnává podíl obchodní bilance na obratu dané položky s podílem celkové obchodní bilance na obratu země. Vahou zde pak je podíl obratu této položky na celkovém obratu obchodu.

Střední hodnota LFI indexu je rovna nule a je časově invariantní. Lze tedy porovnávat strukturu zahraničního obchodu dané země v čase.

$$\sum_i LFI(c, i) = 0$$

Neutrálním bodem je v tomto případě 0 a záporné hodnoty LFI indexu znamenají odhalenou komparativní nevýhodu položky pro danou zemi a kladné hodnoty odhalenou komparativní výhodu. Z předchozích tvrzení vyplývá, že LFI index neměří komparativní výhodu ve vztahu k jiným zemím, ale ukazuje komparativní výhodu vzhledem k celkové struktuře obchodu dané země. Proto kladné hodnoty LFI ukazují komparativní výhodu v tom smyslu, že poukazují na stupeň specializace dané položky (tedy daného produktu). Právě z tohoto důvodu byl pro měření exportních kompetencí ČR zvolen LFI index.

Výběr potenciálních trhů

V předchozí kapitole jsme se zabývali tím, jak najít a měřit exportní kompetence ČR. První možností, jak filtrovat položky pro jednotlivé trhy, je ta, že vybereme komodity, ve kterých vykazuje ČR odhalenou komparativní výhodu a partner komparativní nevýhodu. To však není jedinou podmínkou výběru cílového trhu. Musíme si položit další dvě základní otázky. Za prvé se ptáme, zda je daný výrobek na konkrétním trhu již zavedený (to znamená, že jeho podíl na cílovém trhu odpovídá českým kompetencím - v tom případě již naplnil svůj exportní potenciál), nebo je jeho podíl zanedbatelný (v takovém případě by se výrobek mohl jevit jako exportně vhodný). Za druhé se díváme na dynamiku trhu (jakým způsobem se vyvíjí import výrobku do partnerské země).

Je tedy zřejmé, že pro statistické určení globální mapy oborových příležitostí - výběr exportně vhodných komodit pro jednotlivé země - je nutné vyčíslit růstové a podílové indexy. K tomu lze opět využít ex-post dat o zahraničním obchodu. Na tomto místě si musíme uvědomit, že v případě sledování dynamiky trhu jde o prolongaci trendu, který může kopírovat hospodářský cyklus v daném odvětví. Pokud předpokládáme, že délka hospodářského cyklu může být sedm až osm let, a chceme odhadovat vývoj na další

zhruba dva roky, je vhodné použít časovou řadu od roku 2009–2010 až po nejaktuálněji dostupná data (2012–2013). Pro výpočet podílu na trhu lze použít nejaktuálnější data.

Pokud sledujeme vývoj importu dané položky do konkrétní země (růstový index), pak chceme, aby tempo růstu ve sledovaném období nezpomalovalo. Tedy, abychom se v rámci hospodářského cyklu odrazili ode dna nebo byli v počínající fázi expanze. Pokud se podíváme na podíl exportu dané položky z ČR do partnerské země k celkovému importu položky partnerské země, pak příležitost vidíme tam, kde je tento podíl dvojnásobně nižší než podíl českého exportu položky na celosvětovém exportu vybrané položky. Tyto indexy lze definovat následovně.

Dynamika růstu cílového trhu:

$$MG(c, i) = \prod_{t=2}^n \left(\frac{m_{t,c,i}}{m_{t-1,c,i}} \right)^{\frac{1}{n-1}}$$

Podíl českého exportu položky v partnerské zemi:

$$BMR(\check{C}R \rightarrow c, i) = \frac{x_{\check{C}R \rightarrow c, i}}{m_{c, i}}$$

Podíl českého exportu položky na celosvětovém trhu:

$$GMR(c, i) = \frac{x_{c, i}}{\sum_c x_{c, i}}$$

Zde t značí časové období a $x_{\check{C}R \rightarrow c, i}$ bilaterální export položky „i“ z ČR do partnerské země „c“.

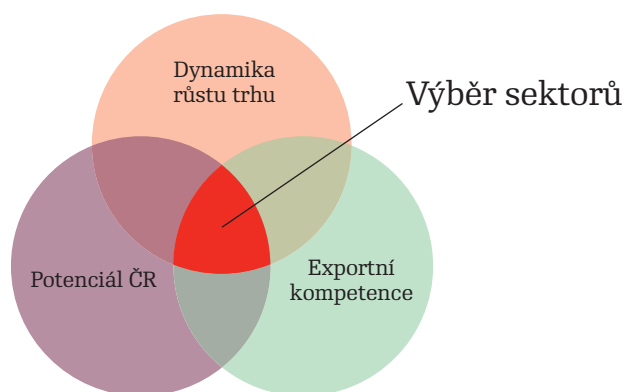
V další kapitole uvádíme konkrétní příklad využití výše popsané teorie k nalezení položek globální mapy oborových příležitostí.

Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria

Na následujícím příkladu bude vysvětlen princip výběru potenciálně prioritních sektorů. Nejdříve je nutné zmínit, že cílem není vybrat sektory, které již mají na cílovém trhu silnou pozici. Naopak, vyhledáváme ty položky, které se ještě na tomto trhu neuplatnily, ale vzhledem ke schopnostem a kapacitám českého exportu a struktuře a síle místního trhu tento potenciál mají. Data zahraničního obchodu (importy a exporty) jsou získávána z databáze OSN – UN Comtrade v podrobném komoditním členění HS 4¹⁰. Publikace tedy obsahuje celní území podle geonomenklatury a metodiky sběru dat UN Comtrade. Na ilustrativním příkladu (se smyšlenými daty) bude v následujících odstavcích vysvětlen statistický postup výběru potenciálně zajímavých regionů a komodit. V ukázce předpokládáme, že světový obchod je tvořen položkami A, B, C, D a E.

Výsledný seznam potenciálně prioritních položek tedy získáme na základě průniku tří podmínek:

1. dynamika růstu cílového trhu;
2. síla a potenciál ČR ve světovém měřítku;
3. exportní kompetence ČR a cílového trhu dle Lafayových indexů.

Obrázek 1: Výběr potenciálně prioritních sektorů/položek

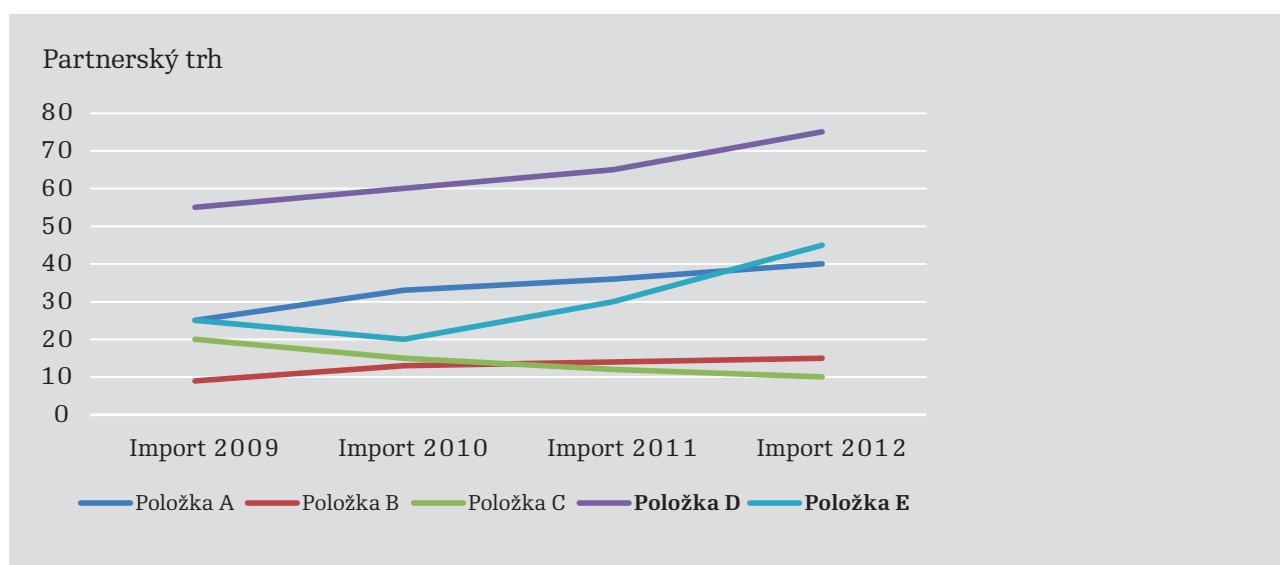
¹⁰ Harmonizovaný systém je široce používaná mezinárodní klasifikace zboží sloužící pro určování celních tarifů a pro shromažďování celních statistik. Systém je využíván více než 200 zeměmi celého světa a více než 98% zboží v mezinárodním obchodě je klasifikováno z hlediska HS. Pro analytické účely projektu bylo zvoleno využití harmonizovaného systému v agregaci HS 4, aby byla zaručena dostatečná míra obecnosti získaných dat nutná při procesu verifikace a komparace s reálným stavem na zahraničních trzích. Zároveň je úroveň HS 4 dostatečně detailní pro využití ze strany exportérů.

Dynamika růstu partnerského trhu

Zde se díváme pouze na vývoj importů jednotlivých položek na místním trhu partnera. Hledáme takové položky, které mají **minimálně 10% meziroční růst importu** na daném trhu v letech 2010–2012. Také chceme, aby nedocházelo k saturaci růstu importů. To znamená, že vybíráme pouze takové komodity, jejichž růst importů byl v letech 2010–2012 rychlejší než mezi lety 2009–2011. Růsty importů jsou počítány jako geometrický průměr. Ilustrativní výsledky uvádí následující tabulka.

Partner	Import 2009	Import 2010	Import 2011	Import 2012	Růst 2009-2011	Růst 2010-2012
Položka A	25	33	36	40	20,00%	10,10%
Položka B	9	13	14	15	24,72%	7,42%
Položka C	20	15	12	10	-22,54%	-18,35%
Položka D	55	60	65	75	8,71%	11,80%
Položka E	25	20	30	45	9,54%	50,00%

Tabulka 1: Růst importů jednotlivých položek na partnerském trhu

Graf 1: Vývoj importů jednotlivých položek na partnerský trh

Z předložených výpočtů je vidět, že podmínkám odpovídají položky **D** a **E**.

Potenciál ČR

V tomto bodě jsou vybírány položky, které na místním trhu nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR. To znamená, že podíl českého exportu dané položky na partnerském trhu je více než **dvojnásobně menší** oproti tomuto podílu na světovém trhu. Konkrétní příklad opět uvádí následující tabulka.

Partner	Světový export 2012	Export ČR 2012	Světový podíl ČR	Import partnera 2012	Import partnera z ČR 2012	Podíl ČR na partnerském trhu	Porovnání světového a místního podílu
Položka A	1 000	100	10,00%	40	5,0	12,50%	0,8
Položka B	660	30	4,55%	15	0,2	1,33%	3,4
Položka C	800	40	5,00%	10	1,0	10,00%	0,5
Položka D	1 250	150	12,00%	75	3,0	4,00%	3,0
Položka E	400	60	15,00%	45	2,0	4,44%	3,4

Tabulka 2: Porovnání světového podílu českého exportu a podílu českého exportu na partnerský trh v jednotlivých položkách

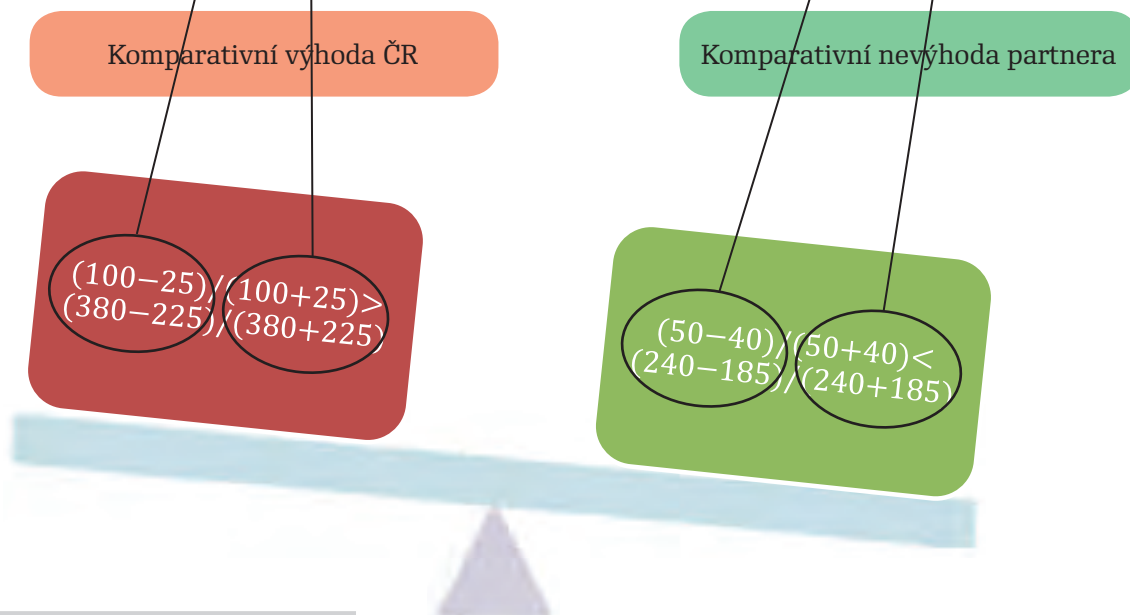
Položky **B**, **D** a **E** nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR (exportní potenciál ČR na partnerském trhu lze vyčíslit jako průměrný podíl ČR u dané položky na světovém trhu x celkový import položky na partnerský trh). Český podíl na světovém exportu položky B je 3,4krát větší než český podíl na místním trhu, u položky D jde o 3násobek a u položky E o 3,4násobek.

Exportní kompetence

Exportní kompetence dané země v našem přístupu měříme pomocí komparativních výhod jednotlivých položek vyjádřených Lafayovým indexem. Řekneme, že exportér má komparativní výhodu v položce A, pokud podíl jeho čistého exportu položky A na obratu položky A je větší než podíl jeho celkového čistého exportu na obratu ZO. V opačném případě položka A vykazuje komparativní nevýhodu. Zajímají nás tedy takové položky, ve kterých existuje prokazatelná komparativní výhoda pro ČR a zároveň prokazatelná komparativní nevýhoda importéra.

ČR	Export 2012	Import 2012	Podíl	Výhoda/ nevýhoda	Partner	Export 2012	Import 2012	Podíl	Výhoda/ nevýhoda
Položka A	100	25	0,60	V	Položka A	50	40	0,11	N
Položka B	30	20	0,20	N	Položka B	35	15	0,40	V
Položka C	40	60	-0,20	N	Položka C	40	10	0,60	V
Položka D	150	90	0,25	N	Položka D	90	75	0,09	N
Položka E	60	30	0,33	V	Položka E	25	45	-0,29	N
Celkem	380	225	0,26		Celkem	240	185	0,13	

Tabulka 3: Výpočet komparativních výhod jednotlivých položek pro ČR a partnera

Obrázek 2: Schéma výpočtu k tabulce 3

Z výpočtů je zřejmé, že komparativní výhodu ČR a zároveň nevýhodu partnera vykazují položky A a E.

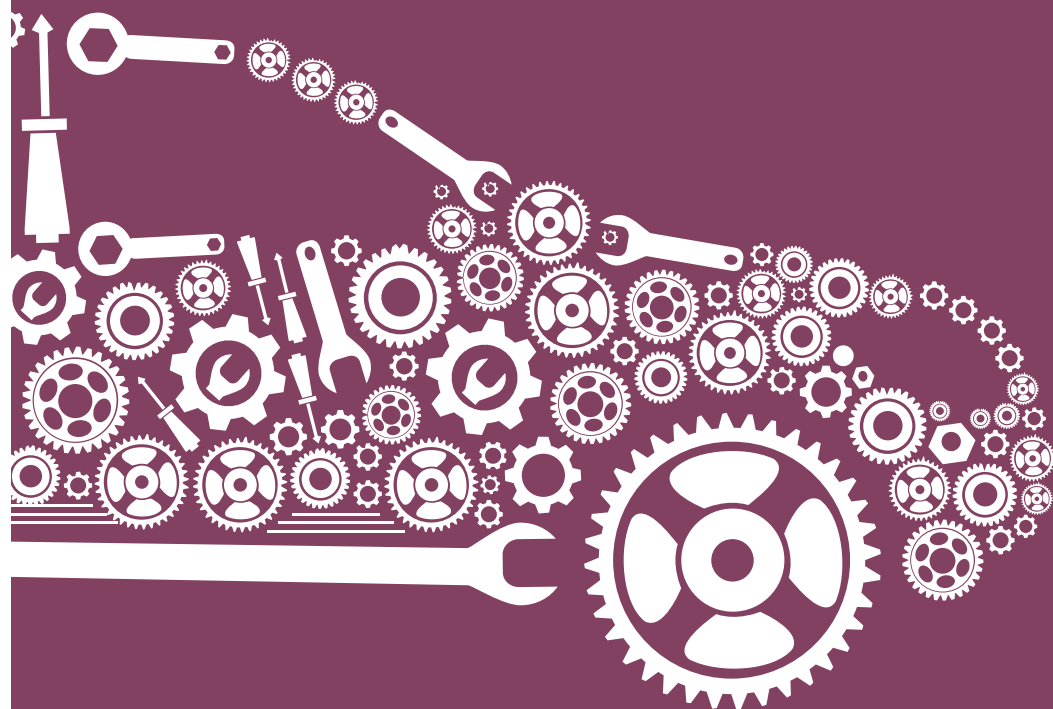
Průnik a závěrečný seznam

Do konečného výběru sektorů/položek zahrneme pouze ty, které splňují všechny tři podmínky. První podmínkou prošly položky D, E, druhou pak B, D, E a třetí A, E. To znamená, že do konečného seznamu potenciálně prioritních položek pro partnera by byla zařazena pouze položka **E**.

Automobilový průmysl

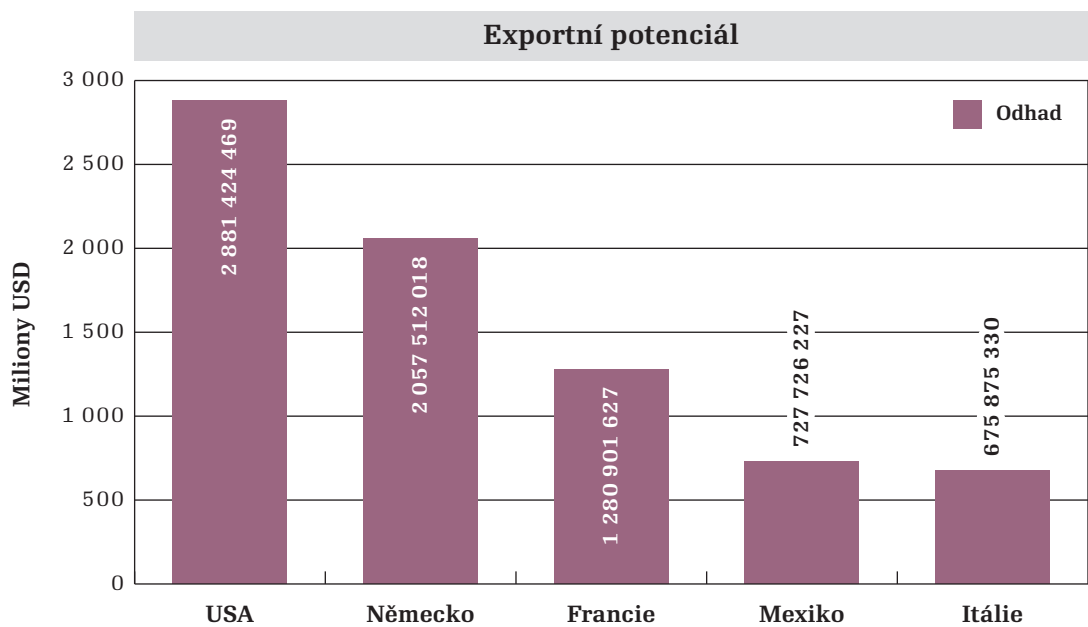

Automobilový průmysl představuje příležitost pro české exportéry celkem v 53 státech světa. Mezi nejčetnější položky, tvořící exportní příležitost ve 31 zemích, patří auta osobní a jiná vozidla motorová pro přepravu osob. Nejširší dovozní spektrum najdeme u Íránu či Maroka a Francie. Pozice nejvýznamnějších dovozců v rámci automobilového průmyslu náleží USA, jejichž hodnota importu vybraných příležitostí převyšuje 105 mld. USD, Německu a Francii.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGÁNISTÁN

V Afghánistánu za přispění donorů (především Světové banky a Asijské rozvojové banky) dochází k rozvoji silniční sítě a rozvoji veřejné dopravy ve městech. České firmy mají možnost uplatnit své výrobky a služby v tendrech od Světové banky a afghánských institucí (např. dodávky autobusů či trolejbusů a nákladních vozidel).

ARMÉNIE

Dovozy osobních automobilů do Arménie v posledních letech rostou, český exportní potenciál v tomto teritoriu však zatím nebyl naplněn. Další položkou s rostoucí poptávkou jsou autobusy pro veřejnou dopravu. Tato položka je však silně závislá na státních zakázkách financovaných dodavateli nebo na zahraniční pomoci.

ÁZERBAJDŽÁN

Existuje možnost dodávek vozových souprav, výstavba nových silnic a dálnic, s tím souvisí zvýšená potřeba nákladních automobilů. Postupně bude modernizována městská a meziměstská autobusová doprava, s tím souvisí možnost dodávek autobusů. Automobilový trh se připravuje na nový státní program tzv. šrotovného, kdy dojde k výrazné modernizaci autoparku.

BOSNA A HERCEGOVINA

Automobily patří k významným dovozním položkám. Tvoří 14% celkového českého vývozu do Bosny a Hercegoviny. Očekáváme, že poptávka po českých osobních automobilech v následujících letech poroste. Obliba české automobilové značky je velmi silná zejména v Bosně. V Hercegovině začal před dvěma lety působit nový distributor, který intenzivně pracuje na zvýšení prodeje vozů i v této části země. Jedná se o tradiční sektor se zajímavým potenciálem do budoucna.

EGYPT

S rozvojem a modernizací silniční infrastruktury předpokládáme zvyšování se poptávky po vozidlech.

ETIOPIE

Silničním motorkám zejména v méně hornatých částech země dominují čínské značky. Poptávka po nákladních vozidlech je jedním z důsledků probíhajících infrastrukturních projektů, je třeba ovšem počítat s asijskou konkurencí (Sinotruk či Tata). Z evropských značek mají v Etiopii zastoupení Scania, Man či Iveco. Tyto značky staví na dlouhodobě budované pozici v zemi a vybudovaném servisním a distribučním zázemí. Proto potenciální český exportér bude muset s místními partnery pokud možno co nejvíce snížit při vstupu na trh cenu a vybudovat potřebné dlouhodobé zázemí. Nutným předpokladem

je uzpůsobení vozidel místním podmínkám (vysoká nadmořská výška, prašnost). Státní firma Metec má zájem o technologie na výrobu ozubených převodovek pro osobní a nákladní vozidla. Poptávka je také po technologii na výrobu podvozků pro autobusy a nákladní vozidla. V posledních letech dodávky českých firem klesají díky levné konkurenci z Ukrajiny či Bulharska, současně se projevuje tendence si uvědomit nekvalitní dodávky a návrat k tradičním prověřeným dodavatelům.

FINSKO

S rozvojem a modernizací silniční infrastruktury předpokládáme zvyšování poptávky po vozidlech.

FRANCIE

Automobilový průmysl nadále zasluhuje zvýšenou pozornost, jelikož i přes určitou krizi poptávky v Evropě v něm nadále funguje silné propojení v oblasti subdodávek mezi Francií a našimi firmami včetně zajímavých perspektiv ve vývoji a v oblasti centrálních dodávek. Trh a prostor pro kooperaci je zde nadále obrovský. Oblast subdodávek je zajímavá i pro další obory, jako například obrábění a zpracování materiálů, elektro, kovo, hutnictví, lisy a nově nanotechnologie.

GHANA

Vzhledem k tomu, že velkou část vozového parku tvoří vozidla z druhé ruky, je relativně velká poptávka po náhradních dílech. V Ghaně jsou málo rozvinuté jiné způsoby dopravy než silniční a tak v závislosti na růstu ekonomiky tento segment trhu trvale roste. Dovážejí se i vozidla z druhé ruky, které tvoří velkou část místního vozového parku.

GRUZIE

Určitě existuje jistý potenciál zvýšení objemu vývozu českých automobilů do Gruzie. Nicméně za vysokou hodnotou dovozu aut do Gruzie stojí především import ojetých vozidel z USA a Japonska. Gruzie působí jako hlavní reexportní dodavatel automobilů do Arménie a Ázerbájdžánu a v omezené míře i některých zemí Střední Asie. Plánované zavedení povinných technických kontrol povede zřejmě k redukci počtu normám neodpovídajících vozidel na silnicích, a tím ke vzniku „window of opportunity“ pro evropské výrobce aut, čemuž napomůže i postupné odbourávání tarifů v souvislosti s uzavřením DCFTA.

CHILE

Automobilový průmysl je dlouhodobě úspěšné odvětví českého exportu. Jeví se zajímavé možnosti v oblasti jeřábů, je však potřebná přesná strategie a vyslání zástupce podniku k přípravě strategie, vzhledem k vysoké úrovni konkurence z Asie, USA i Evropy. V oblasti motocyklů (především malé kubatury) existuje na chilském trhu konkurence v podobě čínské produkce. V zájmu reaktivace ekonomiky a modernizace infrastruktury bude vláda ze státních prostředků investovat 4,2 mld. USD do dopravní infrastruktury. Tento krok navazuje na oznámení státního rozpočtu na rok 2015, ve kterém se počítá se zvýšením státních výdajů o 27 %.

CHORVATSKO

V rámci automobilového průmyslu existují příležitosti zejména v dodávkách automobilů, traktorů a autobusů. Možností pro české firmy jsou i subdodávky pro místní výrobu autobusů.

INDIE

Mohutný přírůstek obyvatelstva a růst životní úrovně je zdrojem dlouhodobě neuspokojené poptávky po automobilech, případně po dvoustopých motorových vozidlech, a to i přes vysoké clo na dovoz komponentů.

INDONÉSIE

S rozvojem a modernizací silniční infrastruktury předpokládáme zvyšování poptávky po vozidlech

IRÁK

Díky místní poptávce existuje možnost dodávek vozů do Basry.

ÍRÁN

V oblasti trhu s osobními automobily v posledních letech došlo k prudkému poklesu domácí výroby v důsledku odchodu (počátek roku 2012) francouzského dodavatele, který v minulosti spolupracoval s nejvýznamnějším místním výrobcem, společností Iran Khodro. V roce 2011 Írán vyráběl bezmála 1,65 mil. automobilů ročně, na konci roku 2012 však byla podle neoficiálních statistik produkce nižší o bezmála 60 % oproti roku 2011. Na trhu se tak otevřel obrovský prostor nejen pro přímé dovozy ze zahraničí, ale i případnou montážní spolupráci. V současné době místní trh zaplavuje zejm. produkce od korejských, japonských a čínských výrobců. Existuje velká poptávka po alternativní produkci západní provenience, a to nejen v oblasti osobní, ale i nákladní dopravy.

IRSKO

Po krizi dochází v Irsku díky zrychlení ekonomiky a rostoucí poptávce spotřebitelů k opětovnému oživení trhu s osobními vozy.

ITÁLIE

Tato nejvýznamnější položka českého vývozu má do budoucna šanci znovu růst. Trh s novými automobily se v Itálii dostal díky recesi na samé dno a lze očekávat oživení poptávky. To je šance i pro dodavatele automobilových součástí. Italská automobilka Fiat sice dnes vyrábí většinu své produkce mimo Itálii, ale výrobu dražších a luxusních vozů chce v Itálii ponechat. Růst by znovu mohl i vývoz autobusů, jejichž výroba se v Itálii potýká s problémy nebo byla přesunuta do zahraničí.

JORDÁNSKO

U osobních motorových vozidel a jejich částí a součástí byla zaznamenána zvyšující se poptávka na místním trhu. Tyto položky patří mezi tradiční vývozní artikly ČR, na místním trhu však doposud nenaplnily svůj exportní potenciál.

KATAR

Automobilový průmysl dnes tvoří přes 7% českých exportů do Kataru (vítězství v tendru na vozy taxi-sloužby v Doha). V budoucnu by se zde v souvislosti s plánovaným rozvojem hromadné dopravy mohly uplatnit autobusy. Potenciál mají též nákladní automobily, stavební a speciální technika (čisticí a kro-picí vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

KAZACHSTÁN

V Kazachstánu (Ust' - Kamenogorsku) se montují vozidla českých výrobců, nové příležitosti vzniknou v této oblasti pro subdodavatele komponentů pro automobilový průmysl v rámci rozšiřování výroby společnosti AziaAvto.

KOLUMBIE

Roční výroba automobilů v Kolumbii se v posledních 5 letech pohybuje v rozmezí 94 tis. - 154 tis. vozů, z nich zhruba 13 tis. - 25 tis. je vyvezeno většinou do sousedních zemí. Import osobních automobilů představuje 170 tis. - 212 tis. vozů. Hlavními dodavateli jsou Korejská republika, Japonsko, USA, Mexiko, Indie, Čína a Ekvádor. Importy z ČR však zdaleka nedosahují možností, které trh nabízí, a to jak u osobních vozů (průměrná cena nově nakupovaného vozu loni činila 17 tis. USD, přičemž průměrné stáří autoparku v Kolumbii je 14,9 roku), tak i nákladních automobilů (především v důlním průmyslu či pro účely armády). Rovněž pro vývozce autosoučástí a komponentů pro automobilový průmysl představuje Kolumbie trh s velkou absorpční schopností. Týká se to zejména dodavatelů motorů, karburátorů, vstřikovacích čerpadel, baterií, pneumatik, tlumičů, světel, sedadel, brzd a brzdových dílů, vzduchových a olejových filtrů, autoskel, těsnění či klimatizace do aut.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Velký potenciál zejména pro ojeté vozy. Nákladní vozidla najdou uplatnění v lesnickém průmyslu, těžbě minerálů (40% HDP) i ozbrojených silách.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Korejská republika patří mezi největší světové výrobce automobilů, je dnes 4. největším výrobcem osobních vozů na světě. Všichni tito výrobci poptávají kvalitní části a součásti motorových vozidel. Pro dodavatele z ČR jsou tyto zakázky atraktivní obchodní příležitostí, neboť na místním trhu mají pověst výrobků ze země s úspěšnou průmyslovou tradicí a přijatelným poměrem kvality a ceny.

KUBA

Přes mírné zlepšení v podobě povolení soukromých taxíků a družstevního podnikání v oblasti osobní dopravy je situace v tomto sektoru na Kubě mimořádně špatná. Kromě opravdu velmi bídného stavu silniční sítě se státní logistika potýká i s nedostatkem vozů, v oblasti MHD jsou pak zajišťované služby naprosto nedostatečné.

KUVAJT

Osobní a nákladní automobily a dopravní technika činí přes 15% kuvajtských importů a tato položka má stále rostoucí tendenci. Zatímco osobní automobily na zdejším trhu již zastoupeny jsou, uplatnit by se zde v budoucnu mohly autobusy, nákladní automobily, stavební a speciální technika (čistící a kropící vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

LOTYŠSKO

V Lotyšsku byla zaznamenána zvyšující se poptávka po osobních automobilech, dochází k postupné obměně vozového parku.

MAKEDONIE

Především z velké části zastaralý vozový park pro hromadnou dopravu (včetně městské, s výjimkou relativně moderních autobusů ve Skopje) i služby a nedostatek kvalitních traktorů v soukromém zemědělském sektoru nabízí zajímavé příležitosti. Limitujícím faktorem je nedostatek veřejných finančních zdrojů, slabost zemědělských malovýrobců a omezená vládní podpora zaměřená na malé zemědělce.

MAROKO

Automobilový průmysl je jedním z prioritních sektorů. Kromě podpory investic byly také založeny 2 integrované průmyslové zóny se speciálním zaměřením na automobilový průmysl a subdodávky (v Kenitře a Tangeru). Kromě výhod, jež nabízejí výše uvedené zóny (např. 5leté osvobození od daně z podnikání, 10% státní příspěvek na celkové investiční náklady), Maroko poskytuje také podporu na vyškolení pracovních sil (souběžně jsou zakládány tři státní vzdělávací instituty pro potřeby automobilového průmyslu). Automobilový průmysl se během posledních let etabloval jako významný exportní sektor marocké ekonomiky. Růst exportu tohoto odvětví (osobních vozů i auto-součástí) byl způsoben především otevřením první části nové produkčně-montážní jednotky skupiny Renault v severomarocké oblasti Tanger Med v únoru 2012. Kromě produkce samotných osobních vozů je významnou součástí marockého automobilového průmyslu výroba součástí. Jedná se především o produkci elektrických kabelů, v menší míře také lisování plastů, plechů a výrobu auto-textilů. V Maroku již nyní působí kolem deseti světových producentů auto-součástí: např. Delphi, Yazaki, Valeo, Lear Corporation, Leoni, Visteon či Faurecia. Mezi perspektivní položky patří dále vybavení opravárenských dílen.

MEXIKO

Mexiko je 8. největším výrobcem automobilů na světě. Většina produkce míří do USA. Na mexickém trhu jsou zastoupeny všechny světové značky. České firmy, především výrobci náhradních dílů, se svými produkty dostávají do Mexika nejčastěji prostřednictvím nadnárodních společností. Konkrétní položky – výrobky chemického průmyslu (např. mazadla, rozpouštědla apod.), výrobky průmyslu plastů a gumárenského průmyslu (těsnění, technická pryž, klínové řemeny, pogumované textilie, pneumatiky atd.)

MONGOLSKO

V Mongolsku bylo k 31. prosinci 2013 zaregistrováno 435 tis. osobního automobilů, což je meziroční růst o 22 %. V samotném Ulánbátaru je 385 tis. automobilů. Počet nákladních automobilů zaznamenal meziroční nárůst o 42 % (na 151 tis. ks). Více jak 80 % automobilů je starších deseti let. Téměř 50 % autoparku činí modely japonské Toyota. Většina starších vozů je importována právě z Japonska s řízením na pravé straně. Probíhající diskuse o zákazu provozu takových automobilů v Mongolsku – z bezpečnostních důvodů. S očekávaným rozvojem těžebního a zpracovatelského průmyslu se předpokládá vyšší poptávka po nákladních vozech. Ta bude podpořena i výstavbou nové dálnice, která propojí Rusko s Čínou s předpokladem rozvíjející se silniční nákladní dopravy. Motocykly, zejména lehké kubatury, užívané v terénních podmínkách místními pastevci, jsou zatím hlavně čínské provenience a předmětem debat i v bezpečnostní radě státu kvůli vysoké nehodovosti a smrtelným úrazům.

NĚMECKO

Automobilový průmysl v Německu je jedním z nejsilnějších německých odvětví, které je silně provázané s českým automobilovým průmyslem. Trendy poslední doby ukazují, že tento sektor stále není nasycený a existují zde možnosti pro české exportéry, ať již formou přímých dodávek nebo subdodávek.

NIGÉRIE

Veřejnou autobusovou dopravu zavedly nedávno dvě velká města v Nigérii (Lagos a Abuja). Poptávka po veřejné místní i dálkové dopravě díky extrémně hustému provozu ve velkých městech poroste. Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový a navazující průmysl. Část dílů nebude (alespoň zpočátku) možné vyrobit v Nigérii.

NIZOZEMSKO

Celkový nizozemský trh s automobily sice klesá, ale některé značky jsou schopné zvyšovat své prodeje o tisíce vozů, resp. desítky procent ročně.

NORSKO

Hospodářské výsledky norských firem a blahobyt větší části norské populace dovolují častější obměnu vozového parku. V 5 miliónovém Norsku bylo v r. 2014 zaevidováno 144 tis. nových osobních vozidel (z toho 29 tis. na hybridní nebo elektrický pohon). Pokud nevybírají z daňově zvýhodněných elektromobilů,

Norové poptávají kvalitní a v náročných klimatických podmínkách odolné vozy s příznivým poměrem vybavení a ceny.

POLSKO

České velké firmy mají zájem dodávat své výrobky do Polska – od výrobců dopravních prostředků až po dodavatele součástí.

RUMUNSKO

U doporučených položek automobilového průmyslu lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na rumunském trhu.

RUSKO

Vozový park veřejné dopravy v naprosté většině ruských měst je dávno za hranou své životnosti. V návaznosti na provoz dříve dodaných českých dopravních prostředků (lokomotivy, tramvaje, trolejbusy, autobusy, nákladní a osobní automobily), které jsou v celkovém počtu několik desítek tisíc kusů stále provozovány, se otvírá prostor zejména pro dodávky náhradních dílů, modernizace a rekonstrukce. Zároveň existuje potenciál pro dodávky nových kompletních kolejových i silničních vozidel. V případě vládních veřejných zakázek dodávky zahraničních dopravních prostředků pro přepravu osob nejsou v Rusku aktuálně možné, a to na základě příslušného vládního nařízení z července 2014. Pokud je ale zadavatelem výběrového řízení státní podnik, což je častý případ, zahraniční dodavatel má možnost tendru se zúčastnit. Dle ruské statistiky vzrostl dovoz v segmentu dopravních prostředků od r. 2009 do r. 2013 o více než 250 %. V důsledku rostoucího významu lokalizace produkce, tlaku na nízké ceny a požadavků na provozování, financování apod., je ideálním modelem postupu montáž či společná výroba s místním partnerem. Sektor veřejné dopravy také nabízí příležitosti pro české stavební firmy při budování samotné infrastruktury.

RWANDA

Země má nedostatečně rozvinutou infrastrukturu, v souvislosti s jejím nutným rozvojem spojeným i s vládními investicemi dochází k nárůstu poptávky po dopravních prostředcích (v zemi je v současnosti pouze 4 700 km silnic, z toho 1 200 km s pevným povrchem).

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Kromě kolejových vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. S rozvojem železniční sítě probíhá i rozvoj hromadné dopravy městských aglomerací. V roce 2012 byl zahájen projekt integrované dopravy Rijádu zahrnující kombinaci 180 km metra a 600 km autobusových linek, hodnota projektu cca 25 mld. USD. Dodavatelé na projekt metra i autobusů zde již byli vybráni (metro: 3 konsorcia nadnárodních firem, autobusy – pařížský dopravní podnik). V současné době je ve fázi přípravy dopravní řešení města Džiddy zahrnující kombinaci 108 km povrchového metra

(3 linky s 208 vozy) a 750 km autobusových linek (816 autobusů), hodnota projektu cca 12 mld. USD a dopravní řešení města Mekky zahrnující 188 km lehkého metra s 88 stanicemi a 60 km autobusových linek, hodnota projektu 16 mld. USD. V roce 2014 byl schválen projekt integrované dopravy Dammamu ve výši 5 mld. USD zahrnující metro a autobusy.

SLOVENSKO

Vývoj slovenské ekonomiky je dlouhodobě svázán s rozvojem automobilového průmyslu. Osobní automobily a motorová vozidla pro přepravu osob budou i nadále představovat významné dovozní komodity Slovenské republiky. Poptávka po této skupině vozidel souvisí také s již zahájenou obnovou vozového parku MHD v Bratislavě, Košicích, Banské Bystrici apod. Hlavní město Bratislava má již probíhající projekty za téměř 230 mil. EUR. V roce 2015 by mělo být na Slovensko dodáno 120 nových trolejbusů, tramvají i autobusů, a to především z ČR na základě již podepsaných kontraktů. Nevyhovující stav vozového parku městských i příměstských linek dává velký prostor pro export jak částí a součástí vozidel, tak i kompletních vozidel k přepravě osob. V rámci skupiny podle HS4 8702–8708 z objemu dovozu v hodnotě cca 5,5 mld. EUR představoval dovoz z ČR přes 1 mld. EUR.

SLOVINSKO

Slovinsko se nachází ve fázi modernizace automobilové dopravy, to se projevuje zvýšenou poptávkou po vyprošťovacích automobilech, jeřábových automobilech, požárních automobilech, nákladních automobilech s míchačkou na beton, zametacích automobilech, kropicích automobilech aj. Zapomenout nesmíme ani na modernizaci autobusové dopravy. Svoji oblibu získávají také elektromobily.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

České společnosti z tohoto oboru se již etablovaly dodávkami především pro britský automobilový průmysl. Je zaznamenávána poptávka po českých dodavatelích a zároveň čeští exportéři sami aktivně nabízejí své kapacity zejména v oblasti označované „advanced engineering“. Ta zahrnuje i pokročilé materiály pro automobilový průmysl včetně kompozitních materiálů. Přesto, že jsou obchodní vazby/sourcing v tomto sektoru již poměrně pevně dány a proniknout do dodavatelského řetězce je náročné, možnosti uplatnění produkce našich výrobců existují. Pro české malé a střední společnosti představuje poptávka z britského sektoru automobilové výroby (včetně menších automobilových výrobců, kteří hledají specializované malosériové dodavatele) klíčové příležitosti a také významné reference pro vstup na globální trhy. Vývoz automobilů ze Spojeného království vzrostl za poslední desetiletí na dvojnásobek (nyní činí 25 mld. GBP ročně), dále roste a hledá subdodavatele.

Z pohledu českého exportu bude do budoucna samozřejmě i nadále těžiště vývozu spočívat ve vozidlech pro přepravu osob.

ŠVÝCARSKO

Pravidelné investice a obměňování vozového parku veřejné dopravy dávají příležitosti pro české exportéry.

TANZÁNIE

Silniční doprava je hlavní formou dopravy v Tanzanii (75 % nákladní dopravy se realizuje na silnicích), v zemi za asistence donorů probíhá rozsáhlá oprava zanedbané sítě.

TUNISKO

Pro Tunisko je v současné době nezbytná orientace na sektory s vysokou tržní přidanou hodnotou. To platí zejména pro automobilový průmysl. Tunisko vyvází automobilové komponenty. Země má však předpoklad pro kompletní výrobu automobilů. Po politických změnách v roce 2011 se částečně uvolnil trh s dovozem a prodejem osobních vozů, který do té doby ovládal bývalý prezidentský režim. Někteří světoví výrobci již na tuto změnu reagovali. Vzhledem k plánům na modernizaci a dobudování silniční infrastruktury bude Tunisko potřebovat nákladní vozy a stavební stroje. Tuniská vláda rovněž usiluje o modernizaci a dobudování autobusových linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků.

TURECKO

Důležitou položkou turecké průmyslové výroby jsou automobily a jejich příslušenství. Roční automobilová produkce se pohybuje kolem jednoho milionu vozidel. Toto odvětví se podílí na celkovém exportu země cca 20 mld. USD. Cílem je navýšit exportní výkony na hodnotu cca 75 mld. do roku 2023. Budoucí růst tureckého automobilového průmyslu by měly zajistit impulzy v podobě nových investičních pobídek a dalších stimulačních prvků, jako např. odečtení nákladů na zaměstnance či daňové úlevy do výše až 60 %. Tyto pobídky jsou součástí širší vládní strategie snižování závislosti na importu v důležitých sektorech a současně snahou o vylepšení tradičně záporné obchodní bilance. Systém vládních pobídek již přilákal na místní trh mnoho světových producentů, kteří zde umísťují svou výrobu. Expanze tohoto sektoru na místním trhu představuje pro české exportéry příležitost v subdodavatelské struktuře. Aktuální situace je dobrá také pro umístění výroby některého z významných českých subjektů. Limitující však je prodej nových vozů konečnému zákazníkovi, který je zatížen tzv. speciální spotřební daní (ÖTV), která průběžně roste, naposledy 1. 1. 2014, např. u automobilů o objemu motoru 1600 cca až 2000 cca z 80 % na 90 %, což představuje nárůst ceny nového automobilu o cca 5,6 %. U automobilů o objemu motoru nad 2000 cca vzrostla ÖTV z 130 % na 145 %, což představuje nárůst ceny nového automobilu o cca 6,5 %. Na tureckém subdodavatelském trhu je velká řada firem hlavně v oblasti Bursa, Kocaeli, Manisa, Izmir, Istanbul a Adana. Firmy jsou konkurenceschopnější než naše subdodavatelské firmy hlavně z hlediska produktivity a ceny práce. Stupeň automatizace je nižší (cena práce je v Turecku nižší). Turecko je velkým výrobcem traktorů. Investiční pobídky jsou v Turecku pro zahraniční investory výhodné lze to vyčíst i z jejich přílivu do Turecka. Z velké míry jde o investice do výrobních závodů. Zahraniční investoři využívají systém pobídek, levnější a produktivnější pracovní sílu k tomu, aby vyráběli levněji. Turecko je mnohdy považováno za malou Čínu Evropy. Ve snaze snížit enormní výdaje za PHM u městských autobusů usilují města o přestavbu městských autobusů využívajících diesellové agregáty na CNG. Na tento záměr automaticky navazuje potřeba výstavby CNG plnicích stanic.

TURKMENISTÁN

Turkmenistán začíná budovat svoji dopravní infrastrukturu a s tím souvisí i modernizace veřejné dopravy ve městech a obnova vozového parku.

UGANDA

Poptávka po dopravních prostředcích vyplývá z prioritního postavení sektorů zemědělství a stavebnictví.

UKRAJINA

V posledním období byly úspěšně dodávány zejména repasované dopravní prostředky pro městskou hromadnou dopravu. S ohledem na předpokládané poskytnutí finanční prostředků z EBRD na tuto oblast, existuje reálný potenciál pro dodávky hromadných dopravních prostředků a projekty modernizace a výstavby dopravní infrastruktury.

USA

Po silné krizi v letech 2008–9 roste objem výroby v domácích automobilkách, svoji přítomnost rozšiřují i německé a japonské firmy, především na jihu USA. Některé české firmy mohou následovat své německé klienty při jejich expanzi do USA. Továrny se vybavují investicemi do nových strojů a technologií, největší šanci mají hlavně ty firmy, které už mají reference z dodávek v Evropě.

USA jsou největším trhem pro elektrická vozidla na světě (plug-in cars), sektor využívá vládních pobídek. Novým trendem může být kromě využití LNG i používání dimetyletheru jakožto palivové příměsi (vyrobené z biomasy). US ministerstvem životního prostředí byl letos zařazen na seznam paliv splňujících standardy obnovitelnosti.

UZBEKISTÁN

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy Uzbekistánu patří mezi vládní priority. Probíhá modernizace infrastruktury městské hromadné dopravy v Taškentu. Zájem je zejména o zavádění moderních telematických systémů pro řízení veřejné dopravy ve větších městech.

VIETNAM

Pro období 2011–15 Ministerstvo dopravy Vietnamu schválilo projekty pro jednotlivé segmenty dopravy v hodnotě 40 mld. USD. Vietnamská velká města mají nedostatečně řešenu otázku veřejné dopravy, proto se potýkají s dopravními zácpami. Příležitost pro české dodavatele tramvají, metra, autobusů či trolejbusů.

AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Francie
	Maroko
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	Maroko
HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.	Maroko
HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže	Francie
	Chile
	Katar
	Kuvajt
	Lotyšsko
	Maroko
	Mexiko
	Rumunsko
	Rwanda
	Saúdská Arábie
Turecko	
HS 4013 - Duše pryžové	Mexiko
HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	Francie
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Francie
HS 7315 - Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa n. oceli	Francie
HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	Maroko
HS 7320 - Pružiny listy pružin ze železa n. oceli	Maroko
HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli	Francie
HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	Francie
HS 8205 - Nástroje ruční jinde. neuv., svěráky, kovadliny ap.	Maroko
HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	Írán
HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	Írán
HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové	Írán
	Spojené království
	USA
HS 8412 - Motory pohony ostatní	Írán
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Afgánistán
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Maroko
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Rumunsko
	USA
HS 8480 - Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	Maroko

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová	Maroko
	Rumunsko
HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	Etiopie
	Spojené království
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Maroko
	Mexiko
	Rumunsko
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Afgánistán
	Slovinsko
	USA
HS 8506 - Články galvanické, baterie	USA
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů	Jordánsko
	USA
HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	Írán
	Jordánsko
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Írán
HS 8539 - Žárovky, výbojky, el. ultrafial. infra obloukovky	Indonésie
HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, jinde. neuv. jn	Rusko
HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu	Indonésie
HS 8607 - Nápravy, kola aj. části, součásti žel. aj. vozidel	Indonésie
HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	Afgánistán
	Arménie
	Egypt
	Etiopie
	Finsko
	Francie
	Chorvatsko
	Indonésie
	Írán
	Itálie
	Katar
	Kuba
	Kuvajt
	Lotyšsko
	Makedonie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	Německo
	Nigérie
	Rumunsko
	Rusko
	Rwanda
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Slovinsko
	Švýcarsko
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Ukrajina
	Uzbekistán
	Vietnam
HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	Arménie
	Bosna a Hercegovina
	Egypt
	Finsko
	Francie
	Ghana
	Gruzie
	Chile
	Chorvatsko
	Indie
	Indonésie
	Irák
	Írán
	Irsko
	Itálie
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Kuba
	Lotyšsko
	Makedonie
Mongolsko	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	Německo
	Nizozemsko
	Norsko
	Polsko
	Rwanda
	Slovenská republika
	Turecko
	Ukrajina
	Kazachstán
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	Ázerbájdžán
	Etiopie
	Chorvatsko
	Indie
	Indonésie
	Írán
	Katar
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Kuvajt
	Makedonie
	Mongolsko
	Rumunsko
	Rwanda
	Tanzanie
	Tunisko
	Turecko
	Turkmenistán
Afgánistán	
Kazachstán	
HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely	Etiopie
	Chile
	Chorvatsko
	Írán
	Katar
	Kuvajt

AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL

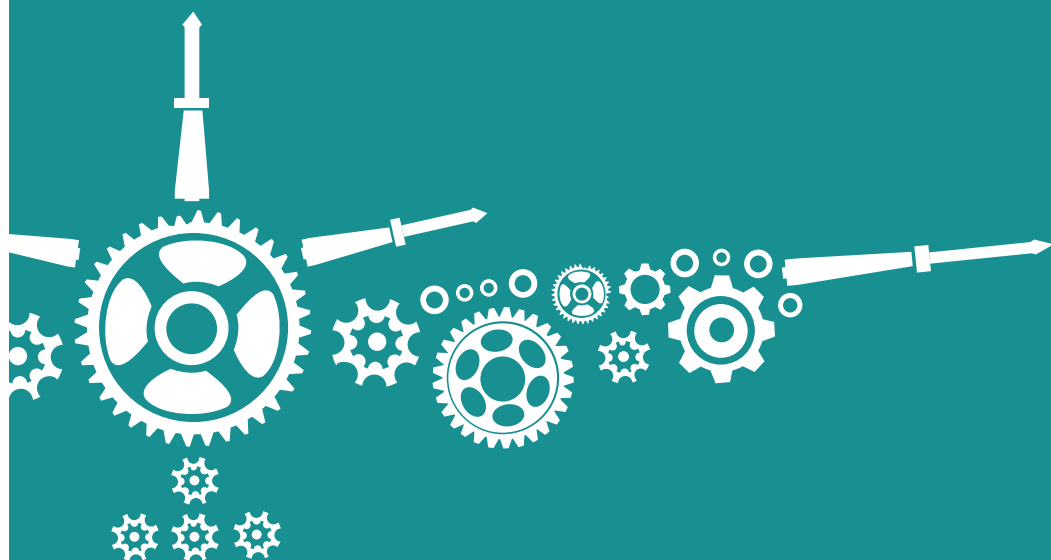
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely	Makedonie
	Mongolsko
	Rwanda
	Slovinsko
	Tanzanie
	Uganda
HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.	Egypt
	Jordánsko
HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	Francie
	Chorvatsko
	Lotyšsko
	Německo
	Turecko
	Slovenská republika
HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	Francie
	Ghana
	Írán
	Itálie
	Jordánsko
	Kolumbie
	Korejská republika
	Kuba
	Lotyšsko
	Mexiko
	Mongolsko
	Německo
	Nizozemsko
	Rumunsko
	Rusko
	Rwanda
	Slovenská republika
	Slovinsko
	Tanzanie
	Turecko
Uganda	
Kazachstán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8711 - Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky	Etiopie
	Chile
	Mongolsko
HS 8716 - Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí	Ghana
	Katar
	Kuvajt
	Rumunsko
HS 9029 - Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.	Turecko
	Írán
HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	Nigérie

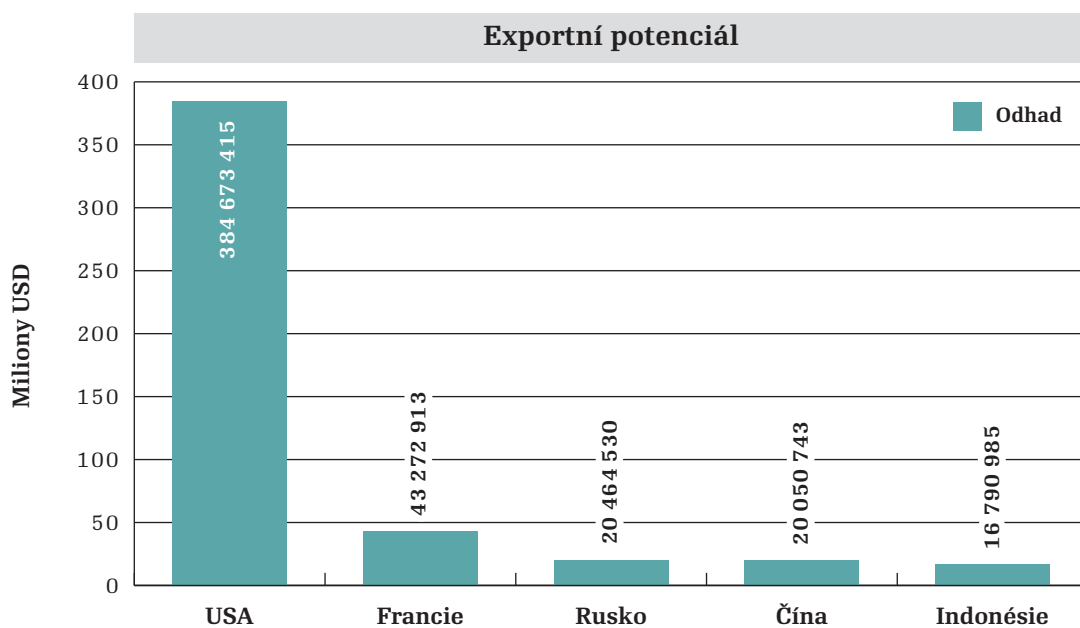
Civilní letecký průmysl

Exportní příležitosti v rámci civilního leteckého průmyslu zahrnují 27 zemí. Největší zastoupení lze zaznamenat u položky týkající se přístrojů radiolokačních a podobné rádiové pro řízení dálkové. Aerodynamy, ostatní lodě kosmické a nosiče startovací spolu s částmi balonů, větroňů a podobných lodí kosmických také tvoří značně rozšířené exportní položky u daného sektoru. Maroko má největší dovozní spektrum civilního leteckého průmyslu. Největším importérem je USA s výší dovozu 16 mld. USD v rámci vybraných příležitostí, dále pak Francie a Rusko

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Většina vojenských základen ISAF v hlavních městech regionů se bude v nadcházejících letech proměňovat na mezinárodní a národní letiště. Příležitosti pak budou v dodávání přístrojové a radarové techniky, bezpečnostních systémů atp.

AUSTRÁLIE

Australský letecký průmysl zaměstnává na 14 tis. lidí v 830 firmách a generuje roční obrát 4 mld. AUD. Čtvrtina produkce jde na vývoz. Firmy se soustředí na poskytování služeb, údržbu, ale i výrobu inovativních produktů jako jsou např. bezpilotní letouny. Austrálie má dobrou výchozí pozici pro vývoz do asijsko-pacifického prostoru, kde má být ve střednědobém horizontu vyšší poptávka po leteckých produktech a službách. V roce 2013 Austrálie dovezla letadla, helikoptéry a náhradní díly do letadel v hodnotě 3,8 mld. AUD (o 11,3 % tj. 382 mil. AUD více než v roce 2012). V roce 2014 byl registrován rekordní počet rekreačních pilotů - téměř 10 tis. a 3500 registrovaných ultralehkých letadel. V Austrálii je odhadem 2000 přistávacích ploch pro rekreační létání. Cena letadel se pohybuje od 30-140 tis. AUD.

BANGLADÉŠ

Poptávka po letecké dopravě, daná rozlohou Bangladéše a limitovaným rozsahem železniční a silniční sítě, vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření či modernizace letišť stávajících. Totéž platí o potřebě letadel, a to i letadel menších rozměrů (například 19 nebo 21místná), která jsou vyráběna i v ČR.

BRAZÍLIE

Sektor je perspektivní v oblasti ultralehkých letadel, se vstupem striktnější regulace se otevírá více možností pro producenty UL letadel. Perspektivní je letecký sektor však zejména pro dodavatele výrobního zařízení pro produkci.

ČÍNA

Letecký průmysl je bezesporu jedním z „růstových“ sektorů v Číně. Čína je jedním z nejrychleji rostoucích trhů pro civilní letectví. Ve střednědobém horizontu se očekává dvouciferný růst jako v předešlých letech a růst v průměru 7 % v následujících 20 letech. V následujících 20 letech bude Čína také potřebovat cca 5 260 letadel, většina z nich pro potřeby komerčního letectví. Relevantními oblastmi pro ČR jsou letiště, tedy výstavba a rekonstrukce (civilní - částečně radary, GA - ucelené řešení), a GA: A-Z řešení obecně (včetně dodávek letadel - stav se má ze současných 1010 zvýšit na cca 2000 v 2015). Vzhledem k rozvinutosti všeobecného letectví v ČR a vzhledem k růstovému potenciálu leží příležitosti i v tomto segmentu (v širším smyslu slova - viz A-Z řešení pro všeobecné letectví).

ETIOPIE

Je zde možnost dodávek náhradních dílů pro L-39 a další letecké techniky „východní“ provenience. V posledních letech dodávky českých firem klesají díky levné konkurenci z Ukrajiny či Bulharska, současně se projevuje tendence si uvědomit nekvalitní dodávky a návrat k tradičním prověřeným dodavatelům.

FILIPÍNY

V zemi dochází k rozsáhlé modernizaci civilních i vojenských letišť, přičemž vládní modernizační programy aktuálně pokrývají prakticky každý významnější ostrov. Česká produkce zde je konkurenceschopná. Vzhledem k vysoké úrovni českého průmyslu v oblasti letištního vybavení a již dosaženým obchodním úspěchům např. při prodeji pasivních sledovacích prostředků nebo námořních SD radarů do zemí v regionu, se nabízí možnost spolupráce i v této oblasti. Vysoce zajímavá by mohla být i možnost dodávek malých dopravních letounů pro civilní sektor. Místní trh v těchto oborech roste o více než 50 % a ČR v nich má komparativní výhodu a importér / Filipíny komparativní nevýhodu.

FRANCIE

Podobně jako u automobilového průmyslu i zde existují tradiční vazby mezi českými a francouzskými firmami. Existuje zvýšený potenciál dodávek do kosmického průmyslu (např. skrze Evropskou vesmírnou agenturu ESA).

INDIE

Poptávka po letecké dopravě daná rozlohou indického subkontinentu a růstem životní úrovně obyvatelstva se trvale zvyšuje a vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření či modernizace letišť stávajících. Totéž platí o potřebě letadel, a to i letadel menších rozměrů (například 19 nebo 21místná), která jsou vyráběna i v ČR. Letecká doprava je bouřlivě se rozvíjejícím odvětvím indického hospodářství. Růst počtu cestujících se pohybuje ročně na 16,2 %, přičemž ročně za rok 2011 byl celkový počet cestujících přepravených linkovými tuzemskými lety průměrně 105,5 mil., mezinárodními linkami 37,9 mil. cestujících. V Indii je celkem provozováno 449 letišť (mezinárodní, domácí, civilní enklávy, celní), z toho 125 letišť a civilních enkláv je ve vlastnictví vlády. V největších městech (Bengalúru, Dillí, Hajdarábádu, Kočínu a Mumbaí) jsou letiště spravována soukromými společnostmi. Modernizují se letiště v Dillí a Mumbaí za účasti soukromého kapitálu. Plánuje se výstavba nových letišť v Goa, Ahmedabadu, Trivandrum a Sikkimu. Letecké dopravě scházejí radarové a navigační systémy k řízení této úrovně leteckého provozu.

INDONÉSIE

Stav dopravní infrastruktury poskytuje příležitosti pro relevantní zařízení pro urychlení její výstavby a modernizace. Vzhledem k růstu letecké dopravy je technická úroveň současného vybavení letišť nízká. Možnosti přímých dodávek jak konečným zákazníkům, tak prostřednictvím subdodavatelů. V Indonésii je v současné době 600 letišť a přistávacích ploch, z čehož 233 je vlastněno a provozováno státem. Většina funkčních letišť má v současné době přetíženou kapacitu o 200 až 300 %. V nejbližších 8 letech se

plánuje výstavba 46 nových letišť, z čehož 24 by mělo být postaveno do roku 2017. Rovněž se počítá s obnovou a navyšováním kapacit několika desítek letišť stávajících. Jen v roce 2013 vynaložil stát na obnovu a výstavbu letišť více než 500 mil. USD. Vzhledem k růstu objemu letecké dopravy, který v posledních letech meziročně činí 6–10 %, plánuje vláda další navyšování investic do letištní infrastruktury a bezpečnosti leteckého provozu. Potenciál má vývoj SW pro řízení leteckého provozu. Letiště Soekarno Hatta v Jakartě jen v roce 2013 obsloužilo více než 64 mil. cestujících a zařadilo se tak mezi 10 největších letišť na světě.

ÍRÁN

Důležitou oblastí s aktuálními příležitostmi pro české dodavatele je i civilní letectví, konkrétně pak řízení letového provozu. Rozsáhlá síť mezinárodních a vnitrostátních letišť v Íránu bude podle dostupných údajů v následujících letech procházet modernizačními procesy a očekávat lze i rozšiřování jejich kapacit. Díky územní rozloze Íránu a stoupající poptávce po rychlé a bezpečné vnitrostátní přepravě lze celou oblast civilního letectví označit za perspektivní pro české vývozce.

ITÁLIE

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi. Perspektivní může být i spolupráce mezi českým a italským kosmickým průmyslem.

JAPONSKO

Japonské firmy nepokrývají výrobu středních letadel, která jsou poptávána pro potřeby několika státních institucí (např. pobřežní stráž). Poptávaný je také software pro řízení letového provozu.

KANADA

Kanada je 5. největší výrobce letadel a leteckých komponentů na světě. Tržby sektoru v roce 2013 dosáhly 17,7 mld. CAD. Více než 80 % produkce se vyváží, z toho 60 % do USA. Civilní výroba představuje zhruba 80 % leteckého průmyslu. Hlavním centrem je Montreal. V okolí 30 km od Montrealu se vyrábějí téměř všechny letecké komponenty.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Potenciál vzniká zejména v souvislosti s rozvojem vnitrostátní letecké dopravy.

MALAJSIE

Vizí Malajsie je stát se regionálním střediskem leteckého průmyslu v JV Asii. Malajsie má silný zájem o transfer know-how. Kromě transferu know-how (např. participace na vývoji pokročilých materiálů a designu) by ČR mohla do Malajsie dodávat i tradiční exportní položky v tomto oboru. Zájem je v Malajsií například o sofistikované telekomunikační systémy jak v oblasti obrany, tak s civilním využitím.

MAROKO

Kromě podpory investic se dynamicky rozvíjí integrovaná průmyslová platforma v Nouaceuru u Casablanky tzv. Midparc Casablanca Free Zone, kde byl v roce 2013 rovněž otevřen oborový vzdělávací institut. K již přítomným skupinám EADS, Thales, Boeing a Safran v roce 2012 přibyla nová továrna kanadské firmy Bombardier či francouzské Ratier Figeac. Celkem zde nyní působí přes 100 firem zaměřených na kabeláž, výrobu součástek a údržbu. Vývoz tohoto odvětví trvale stoupá - v roce 2013 dosahoval kolem 6 % na marockém exportu (více než 55 % tohoto vývozu tvoří elektrické systémy a kabeláž).

MEXIKO

Mexiko patří k předním producentům na světě. V r. 2012 bylo v sektoru registrováno více než 270 firem. Konkrétní položky - náhradní díly, výrobky chemického průmyslu (mazadla, rozpouštědla atd.), výrobky průmyslu plastů (těsnění, technická pryž, pogumované textilie atd.), mechanické stroje, měřicí zařízení atd.

MONGOLSKO

Na území Mongolska je 19 letišť, z nichž 5 je mezinárodních. Hovoří se o privatizaci pěti letišť a rozvoji vnitrostátní letecké přepravy spojené s očekávaným růstem těžebního průmyslu. Zatím nerozvinutá železniční a silniční síť společně se značnými vzdálenostmi podporují možnosti růstu počtu pravidelných i charterových vnitrostátních linek včetně těch operovaných vrtulníky. Mobilní letiště jsou vítány právě pro dané povrchové podmínky i pro „kočovní“ charakter mnohých firemních provozů. Neřešena je též záchranná nebo požární letecká služba.

MYANMAR

Země zaznamenává výrazný nárůst leteckého provozu. Významné procento země nebude ani ve střednědobém horizontu dostupné jinak než letecky. V letech 2012-2013 došlo k nárůstu přeletů o 7 %, domácí letecká doprava vrostla o 23 %, mezinárodní doprava zaznamenává roční růst 6,6 %. Mezi lety 2005-2012 vzrostla letecká doprava v zemi o 71 %. Tyto trendy s sebou přinášejí zvýšené nároky na zaostalou leteckou infrastrukturu, kapacitní a technické možnosti řízení leteckého provozu, včetně nutnosti zajistit optimalizaci tras, rozšířit síť radarů, upgrade přenosu dat, satelitní navigace a celkové harmonizace s globálními systémy. Zvýšení bezpečnosti a kapacity leteckého prostoru země je nutnou podmínkou. Vláda plánuje rozšíření sítě mezinárodních i regionálních letišť a modernizaci stávajících.

POLSKO

Aktivity českých firem v oblasti civilního letectví se rozšiřují i na polský trh. Po vítězství některých českých firem ve výběrovém řízení na vybavení radiolokátory na letištích Varšava a Krakov se naskýtají možnosti i v dalších 17 polských mezinárodních letištích.

PORTUGALSKO

ČR úspěšně spolupracuje na vývoji a výrobě s brazilským výrobcem Embraer, který v současné době již dva výrobní závody v Portugalsku má a uvažuje o dalším rozšíření výrobních kapacit.

RUSKO

Vzhledem ke geografickým vzdálenostem, značnému stáří letecké techniky, nedostatečné kapacitě domácí výroby a rovněž dobré tradici českých leteckých výrobků v Rusku patří letecká doprava k velmi perspektivním odvětvím ruského trhu. Z pohledu ČR je nejzajímavější především segment malých a středních letadel sloužící pro regionální přepravu či pro firemní účely. S tzv. otevíráním nebe nad Ruskem je spojený také růst poptávky spojený s letadly pro volnočasové aktivity tzv. ultra-lights. Velké příležitosti nabízí také sektor dodávek komponent a dílů s kapacitou trhu cca 500 mil. USD ročně. Další dobré šance existují v oblasti oprav a údržby letecké techniky. Velmi perspektivní oblastí jsou zároveň možnosti dodávek různých elektronických, navigačních a bezpečnostních zařízení a dále také veškerých zařízení sloužících pro modernizaci a výstavbu letišť, a to především regionálních. Zajímavou oblast s vysokou přidanou hodnotou představují možnosti vývozu technologií pro kosmický program a výzkum. Tato oblast je zařazena jako jedna z priorit modernizace ruské ekonomiky. Ruský letecký průmysl zahrnuje cca 250 podniků a je převážně kontrolován dvěma státními korporacemi – Sjednocenou leteckou korporací a korporací Rostech. V současné době mohou některé výrobky spadat pod sankční seznam. Rusko se bude také v oblasti leteckého průmyslu snažit maximálně lokalizovat výrobu na svém území, nicméně i tento rozvoj bude do značné míry závislý na západních technologiích.

SRÍ LANKA

Srí Lanka má 14 letišť, z nichž největší je mezinárodní letiště v Klombu a Matale. Řada letišť potřebuje modernizaci s cílem zajistit lepší komfort rostoucímu počtu turistů. Vláda má v úmyslu ze Srí Lanky v nejbližších letech vybudovat letecký dopravní uzel regionu.

THAJSKO

Thajsko obdobně jako další asijské země zažívá boom rozvoje letecké dopravy. Kromě dodávek pro řízení leteckého provozu a radarové techniky zde existují příležitosti i pro dodávky menších cvičných i dopravních letadel. Poptávka se může zvýšit i pro malá a střední letadla do 9, 12, 18 pasažérů, ultralights. I nadále existuje příležitost pro dodávky náhradních dílů. Poptávané budou například navigační aj. elektronické přístroje.

USA

Jeden z průmyslů, kde se výroba stále drží v USA, navíc do Spojených států investují i zahraniční firmy (např. Airbus v Mobile, AL). Dvě třetiny amerických letadel jdou na vývoz, trendy v dopravě vedou k optimistickým prognózám růstu o 3,5 % během dalších dvaceti let. Americké firmy mají nyní hodně zakázek, hledají proto alternativní dodavatele a také se pojišťují proti výpadkům v dodavatelském řetězci, které např. nastaly po přírodní katastrofě v Japonsku v roce 2011. Kromě velkých letadel zažívá růst i segment

vrtulníků. Rozvinutý dodavatelský řetězec má velké nároky na kvalitu zahraničních dodavatelů. Časem by většina dodavatelů měla uvažovat o investici v USA, aby jejich vztahy s klienty byly ještě bližší.

VIETNAM

Vietnamská armáda má zájem o letouny L-410, které je možné využít v civilní letecké dopravě při dopravě na blízké ostrovy nebo na provinční letiště, která nemají dostatečně dlouhou ranvej. Zájem je i o ultralighty, které požadují letecké školy a zájem má i privátní sféra. Bohužel soukromé osoby provozovat letadla ještě nemohou. V souvislosti s plánovanou výstavbou nových provinčních letišť je možnost dodávek zařízení pro kontrolu letového provozu, osvětlení ranvejí, simulátorů apod.

CIVILNÍ LETECKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Maroko
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	Maroko
HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	USA
HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové	USA
HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	Malajsie
	Afgánistán
	Konžská demokratická republika
	USA
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Afgánistán
HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	Maroko
HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení	Malajsie
	Polsko
	Rusko
	Thajsko
	Afgánistán
	Čína
	Indonésie
	Konžská demokratická republika
	Maroko
	Myanmar
	Filipíny
	Írán
	Mongolsko
Srí Lanka	
HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se zázn. zař. s hodinami	Indonésie
	Myanmar
HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	Myanmar
HS 8529 - Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	Indonésie
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Maroko
	Myanmar
HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	Indonésie
HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala apod.,	Francie
	Itálie
	Rusko
	Vietnam

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala apod.	Bangladéš
	Indie
	Maroko
	Myanmar
	Srí Lanka
HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	Itálie
	Kazachstán
	Litva
	Malajsie
	Rusko
	Austrálie
	Brazílie
	Indonésie
	Konžská demokratická republika
	Filipíny
	Japonsko
	Mongolsko
	Pákistán
HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	Etiopie
	Francie
	Itálie
	Malajsie
	Mexiko
	Rusko
	Austrálie
	Kanada
	Maroko
	Myanmar
	USA
	Portugalsko
HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství	Francie
	Itálie
	Maroko
	Myanmar

CIVILNÍ LETECKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8805 - Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik	Etiopie
	Itálie
	Rusko
	Thajsko
	Afgánistán
	Austrálie
	Indonésie
	Maroko
	Myanmar
	Mongolsko
HS 9014 - Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů	Indonésie
	USA
HS 9024 - Přístroje pro zkoušení tvrdosti aj. vlastností	Maroko
HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj..	Maroko

Dopravní průmysl a infrastruktura

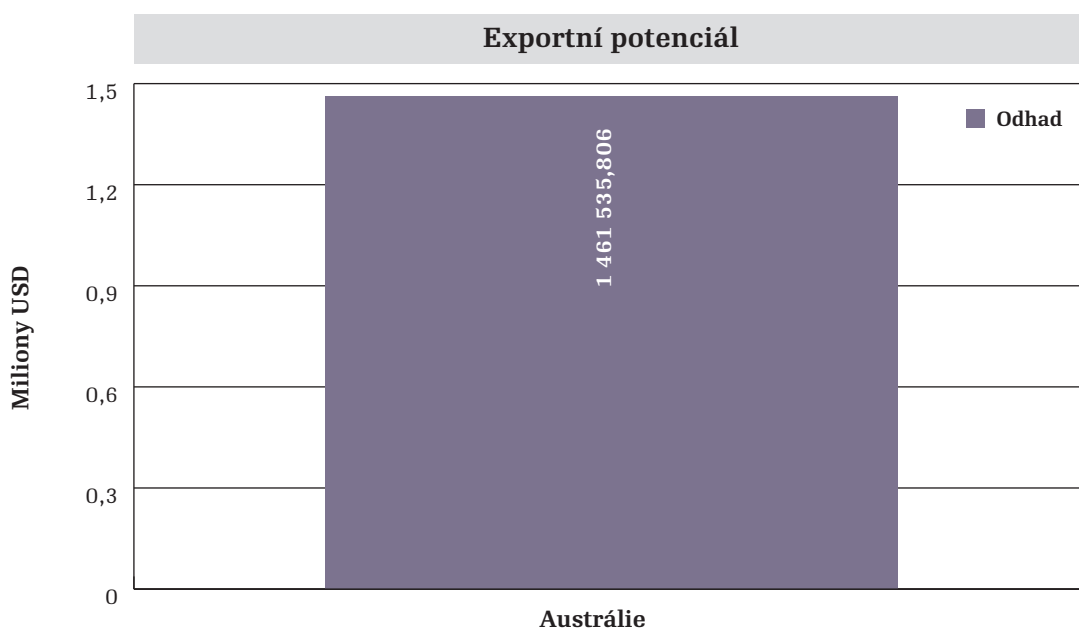

U dopravního průmyslu nalezneme 5 zemí s potenciálem pro české vývozce. Nejčetnější zastoupení tvoří elektrické přístroje pro řízení dopravy, části přístrojů vysílacích a přijímacích televizí nebo také telefonní přístroje a ostatní přístroje pro vysílání a příjem hlasu a dat. Nejvíce konkrétních příležitostí se nachází v Turkmenistánu, Myanmaru a Uzbekistánu. Celkový import kontejnerů u Austrálie činí necelých 280 mil. USD.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Data pro ostatní země nejsou k dispozici

Státy s příležitostmi pro český export

KUBA

Přes mírné zlepšení v podobě povolení soukromých taxíků a družstevního podnikání v oblasti osobní dopravy je situace v tomto sektoru na Kubě mimořádně špatná. Kromě opravdu velmi bídného stavu silniční sítě se státní logistika potýká i s nedostatkem vozů, v oblasti MHD jsou pak zajišťované služby naprosto nedostatečné. Jistou obnovu zažívá pobřežní a železniční doprava.

MYANMAR

Vláda zaměřuje pozornost na rozvoj zanedbané dopravní infrastruktury, který je jednou z podmínek širšího ekonomického rozvoje země. Myanmar plánuje v tomto směru velké projekty, včetně rozšíření silniční a železniční sítě a nových letišť a přístavů. Podle analýz se očekává, že automobilový trh poroste do roku 2019 ročně (CAGR-compound annual growth rate) o 7,8 % (včetně poptávky po autosoučástkách - aftermarket auto parts) díky rostoucí ekonomice, rozvoji infrastruktury a růstu příjmů.

TÁDŽIKISTÁN

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy je jednou z vládních priorit. Připravované investiční projekty jsou zaměřené zejména na výstavbu a modernizaci silniční sítě zajišťujících propojení jak složitě dostupných regionů Tádžikistánu, tak i tranzitního propojení směrem s Afghánistánem a Čínou.

TURKMENISTÁN

Turkmenistán se stále více stává významnou tranzitní zemí v mezinárodní dopravě. Jde především o severo-jihní dopravní koridor umožňující přístup z Kazachstánu přes území Turkmenistánu do Iránu. Významnou roli hraje výstavba intermodálních logistických center, a to zejména v návaznosti na budování přístavů na pobřeží Kaspického moře, přičemž za v současné době nejvýznamnější projekt je považována výstavba Turkmenbashi International Sea Port a s tím spojeného rozšiřování námořní a říční obchodní flotily Turkmenistánu. Modernizace veřejné dopravy ve městech formou zavádění telematických systémů řízení.

UZBEKISTÁN

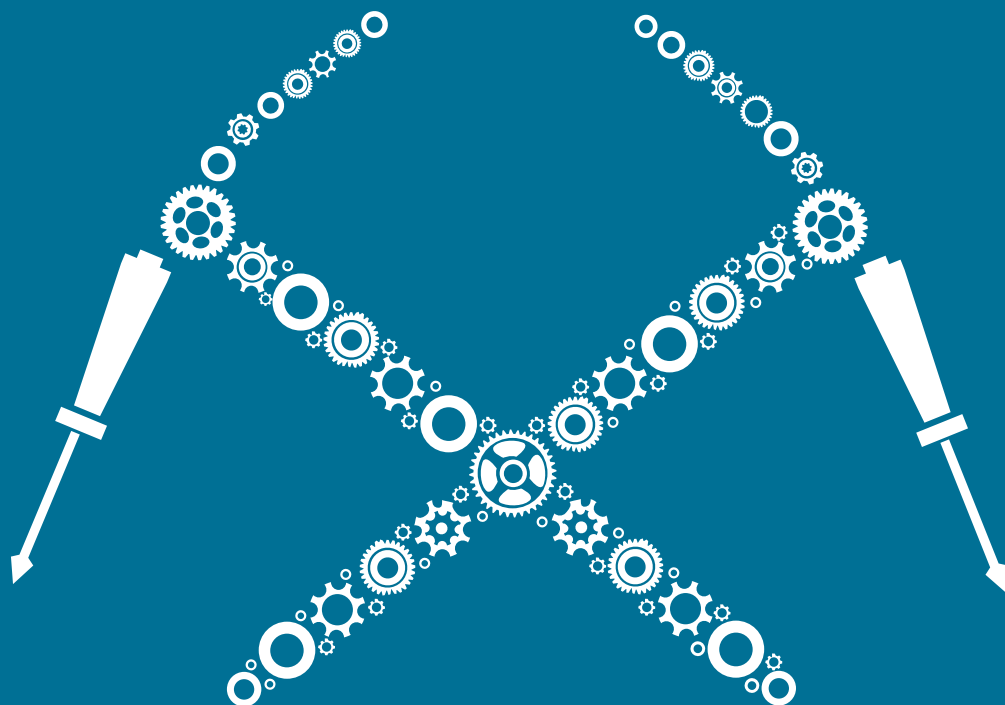
Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy Uzbekistánu patří mezi vládní priority. Probíhá modernizace infrastruktury městské hromadné dopravy v Taškentu. Zájem je zejména o zavádění moderních telematických systémů pro řízení veřejné dopravy ve větších městech. Na celostátní úrovni existuje zájem o spolupráci při modernizaci železniční dopravy.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.	Myanmar
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Turkmenistán
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	Turkmenistán
HS 8529 - Části přistr. vysílacích, přijímacích, televizí	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje	Turkmenistán
HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	Myanmar
HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, bezp. a sign. dopravní zařízení, přistr. návěstní ap.	Uzbekistán
	Turkmenistán
CPA 30 - Ostatní dopravní prostředky a zařízení, vč. souvisejících služeb a prací	Myanmar
CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba	Kuba
	Myanmar
CPA 49 - Pozemní a potrubní doprava	Kuba
CPA 61 - Telekomunikační služby	Myanmar

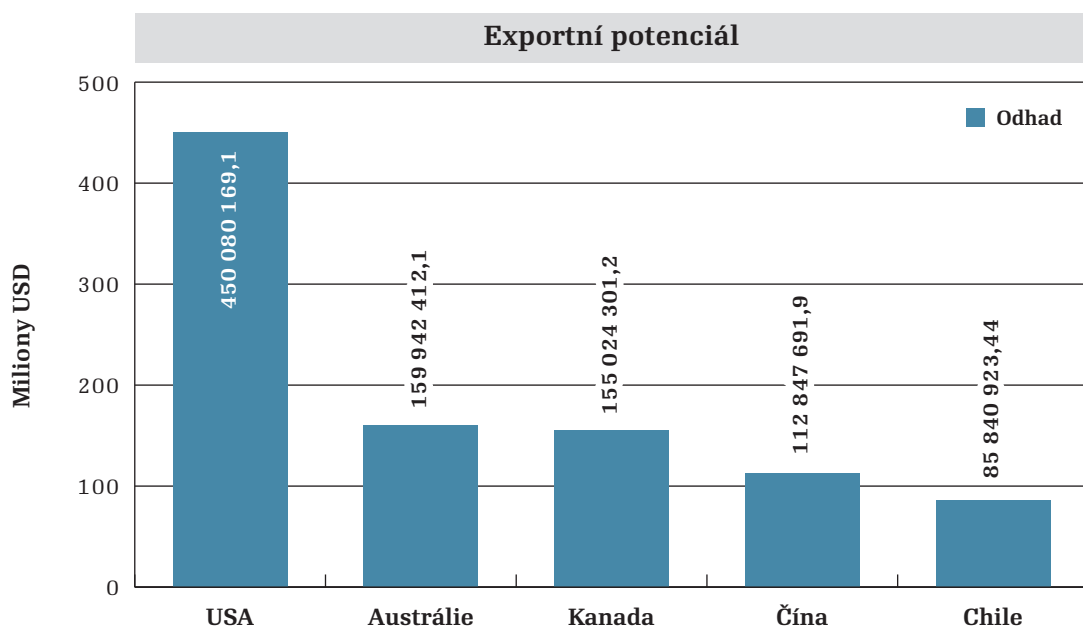
Důlní, těžební a ropný průmysl

V oblasti důlního, těžebního a ropného průmyslu uvádíme 32 zemí s exportním potenciálem. Nejrozšířenějšími importními položkami u daných států jsou buldozery, srovnávače, rypadla a podobné stroje s pohonem. Významnými konkrétními příležitostmi jsou též čerpadla, vývěvy a vzduchové kompresory. Nejširší spektrum importních položek vykazuje Chile. Naopak největšími importéry jsou USA, s hodnotou dovozu vybraných položek přesahující 30 mld. USD, následovány Austrálií a Čínou.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Afghánistán je nesmírně bohatý na nerostné suroviny (uhlí, měď, ropa, zemní plyn, zlato, železná ruda atd.), důlní průmysl proto patří mezi tahouna ekonomického růstu Afghánistánu. Afghánistán by se mohl stát významným tranzitním bodem spojujícím Střední Asii s Arabským mořem (zvažuje se např. výstavba plynovodu přes Afghánistán). Infrastruktura je plánována a budována s přihlédnutím na lokaci ložisek nerostného bohatství. Pro zahájení těžby budou potřeba zdvihací zařízení, stroje na těžbu a důlní technika, poté stroje na zpracování a úpravu vytěžených surovin, včetně logistické podpory.

ANGOLA

Firmy z ČR se již dokázaly prosadit v dodávkách s využitím pro ropný průmysl, který zůstává nosným oborem v Angole, a neztrácí perspektivnost ani při měnících se podmínkách na trhu.

AUSTRÁLIE

Jedním z nejdůležitějších, bohatství generujících a exportně nejvýkonnějších odvětví v Austrálii je průmysl těžební, v němž je zaměstnáno téměř 270 000 pracovníků. V roce 2012–13 dle Australské centrální banky kulminoval přítok domácích i zahraničních investic do rozšiřování stávajících kapacit (železná ruda, uhlí) a budování nových (LNG). Banka odhaduje, že investice dosáhly 8 % HDP, v minulosti se pohybovaly okolo 2 % HDP. Základnou těžebního průmyslu je Západní Austrálie (45 % celkového objemu), významná je však též těžba v Queenslandu (23 %) a Novém Jižním Walesu (16 %). Nové doly, zejména na strategické suroviny, se otevírají v Jižní Austrálii a v Severním teritoriu. Významný potenciál do budoucna mají ložiska plynu v uhelných pánvích na severovýchodě země ve státě Queensland. Jedná se o Coal Seam Gas (CSG) a břidličný plyn.

BOSNA A HERCEGOVINA

Na území Bosny a Hercegoviny se nachází hospodářsky významná ložiska železa, manganu, niklu, kobaltu, chromu, olova, zinku, antimonu a bauxitu. Těží se rovněž kamenná sůl, kamenné uhlí a vysokoprocenní vápenec pro výrobu stavebních hmot. Existuje reálná poptávka těžebních společností po průmyslových výbušninách, důlních strojích a zařízeních, tažných lokomotivách, kotlech apod.

BRAZÍLIE

Výnosy těžebního průmyslu v roce 2013 – 44 mld. USD (očekává se růst 2–5 %), Očekávané investice do sektoru na 2012–2016 – 75 mld. USD.

ČERNÁ HORA

Vláda by v následujících letech perspektivně chtěla výrazně zvýšit využití dostupných nerostných zdrojů revitalizací či rozšiřováním stávajících či otevřením nových dolů (lokality Maoče a Berane).

ČÍNA

Čína patří mezi hlavní světové naleziště uhlí, zlata a nerostných surovin a patří mezi největší spotřebitele topného uhlí (49 %) a železné rudy (58 %). Těžební průmysl zaznamenává v posledním desetiletí rapidní růst díky rostoucí poptávce po dodávkách z energetického, výrobního a stavebního sektoru. Čínská vláda podporuje rozvoj především hlubinné těžby. Zároveň je důraz kladen na bezpečnost práce, udržitelnost postupů a obnovu těžebních oblastí. Zde mají české firmy co nabídnout.

GHANA

V Ghaně se dynamicky rozvíjí těžba ropy, těžba zlata, bauxitu a manganu. Jedná se tedy zejména o dodávky pro tuto odvětví.

CHILE

Důlní průmysl je nosným odvětvím chilské ekonomiky a podílí se téměř 60 % na exportu. Hlavním odvětvím je těžba mědi, nicméně se těží rovněž lithium, molybden, zlato a mnoho dalších surovin. Důlní průmysl spotřebovává velmi širokou škálu vybavení, pomůcek a zboží. Strategie potenciálních českých dodavatelů by měla zohlednit i velké státní podniky a rovněž potřeby malých a středních soukromých horníků, jejichž zakázky se zdají být lépe kompatibilní s reálnými možnostmi českých exportérů. Rovněž v případě důlního průmyslu je bezpodmínečně nutná vysoká profesionalita potenciálních dodavatelů. Je nutno investovat do kvalitní komunikace ve španělštině a připravit si v Chile alespoň formální právní identitu pobočky. Díky tomu je možno získat daňově identifikační číslo RUT, bez kterého se nelze účastnit výběrových řízení.

JEMEN

Pro jemenskou ekonomiku je významný ropný průmysl, těžba zemního plynu a nerostných surovin. Potenciál mají stroje pro těžbu nebo různá čerpadla, kompresory apod. Narůstá zájem o buldozery, srovnávače, rypadla.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Vzhledem k nerostnému bohatství je těžební průmysl významný. V posledních letech byly odkládány investice do modernizace, které budou nutné s růstem ceny práce a sociálních a ekologických požadavků. Potenciálním se proto jeví import relevantních strojních zařízení.

KANADA

Tržby sektoru v roce 2013 dosáhly 133 mld. CAD (meziročně +10 %). Nové investice v roce 2013 dosáhly 109 mld. CAD. V současné době se realizuje či připravuje 787 projektů v hodnotě 220 mld. CAD, z toho 69 projektů těžby bitumenu v hodnotě 127 mld. CAD a 49 projektů výstavby ropovodů a plynovodů v hodnotě 24 mld. CAD. Zhruba 80 % ropných písků tvoří hlubinná ložiska více než 70 metrů pod povrchem a 20 % povrchová ložiska. Provincie Alberta je největší producent ropy v Kanadě a podílí se 78 % na celkové produkci (rok 2013). Průměrná produkce ropy v Kanadě v roce 2013 dosáhla 3,46 mil. barelů denně, přičemž 1,95 mil. barelů (56 %) připadlo na bitumen. Export kanadské ropy do USA v roce 2013 dosáhl průměrně 2,5 mil. barelů denně. Do roku 2020 by se měla produkce bitumenu zvýšit na 4 mil. barelů denně. Povrchově se nyní těží 51 % bitumenu a metodou in-situ 49 % bitumenu. Tržby sektoru v roce 2013 dosáhly 55,5 mld. CAD, přičemž na těžbu a zpracování kovů připadá 43,2 mld. CAD a na minerály 12,3 mld. CAD. Kanada je ve světovém měřítku 2. největší producent (uran, nikl), 3. největší producent (diamanty, platina), 5. největší producent (hliník, kobalt, titan, kadmium), 7. největší producent (zlato). Významným dlouhodobým těžebním projektem je například The Plan Nord, který zahájila vláda provincie Quebec v roce 2011. Cílem projektu je mj. podpořit těžbu surovin na severu provincie, kde se nacházejí ložiska niklu, zinku, železné rudy, zlata, uranu, kobaltu a diamantů. Zhruba 15 mld. CAD by mělo být investováno do těžebních projektů. Quebec očekává v příštích 5 letech příjem z těžebních koncesí ve výši 1,5 mld. CAD. V různých fázích vývoje je nyní zhruba 10 projektů jako například těžba niklu a mědi v Nunavik, těžba železné rudy, zlata u zálivu James Bay nebo diamantů u zálivu James Bay.

KATAR

Těžba a zpracování ropy a zejména plynu zůstává přes určitou diverzifikaci stěžejním ekonomickým sektorem. Státní společnost Qatar Petroleum plánuje masivní rozšíření rafinerie na výrobu zkapalněného zemního plynu v Ras Laffan. Tento petrochemický komplex se po dostavbě v roce 2018 stane největším svého druhu na světě. Plánované investice mají přesáhnout 20 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bežešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí/řídící techniky.

KOLUMBIE

Rozvoj důlního průmyslu (především těžba a zpracování ropy, zemního plynu, uhlí a nerostů) je jednou z hlavních priorit kolumbijské vlády (podílí se na HDP cca 8 %). Velikost domácího trhu činí 1,6 mld. USD, přičemž domácí výroba dokáže pokrýt jen celých 20 % potřeb ekonomiky. Loňský dovoz strojů a zařízení pro důlní průmysl dosáhl 1,4 mld. USD. V Kolumbii se nachází 40 % ověřených zásob uhlí v Latinské Americe (10. největší na světě). Současná roční těžba činí cca 100 mil. tun. Rychle se rozvíjí rovněž těžba nerostů (zejména zlata, stříbra), jež každoročně roste 11% tempem. V případě strojů a zařízení pro těžbu a zpracování ropy a zemního plynu se jedná o trh převyšující ročně nákupy za 2,7 mld. USD, přičemž 90 % svých potřeb domácí firmy pokrývají dovozem. Pro české firmy se v tomto segmentu trhu s uhlím nabízejí možnosti na dodávky zařízení na vrtání, těžbu, drcení, nakládání a odvoz uhlí, dále zařízení pro výtahové šachty (kompresory, čerpadla, potrubí), zabezpečovací zařízení a rovněž geologické služby (průzkum a software), environmentální poradenství a konzultace v oblasti sanace krajiny.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Těžba dřeva je vedle minerálů základním zdrojem příjmů. Země zatím vyváží nezpracované kmeny, trend v mnoha afrických státech (Konžská demokratická republika není výjimkou) je zákaz vývozu kmenů. Zařízení pil může mít v zemi značný potenciál. Jak už bylo zmíněno, 40 % HDP tvoří těžební průmysl, proto perspektivní trh najdou všechny těžební stroje využitelné při extrakci minerálů.

KOSOVO

Výroba a servis těžebních strojů na povrchovou těžbu lignitu a hlubinou těžbu nerostů. Sektor hornictví a metalurgie byl za dob Jugoslávie jedním ze stěžejních sektorů v oblasti dnešního Kosova a působilo zde několik českých firem. Na území Kosova se nacházejí významná ložiska minerálů. Po válečných událostech došlo k přerušení těžby, většina dolů byla zatopena. Jednou z vládních priorit je obnovení těžby.

KUVAJT

Ropa a plyn jsou a ještě dlouho zůstanou konstantami kuvajtské ekonomiky. Vláda plánuje kontinuální zvyšování objemu těžby ropy i plynu z dnešních 2,8 mil. barelů denně až na 4 mil. barelů denně v roce 2020. Ještě rychleji má růst produkce zemního plynu. V této souvislosti se připravují projekty na rozšíření kapacity stávajících rafinérií, vybudování nových zásobníků ropy a plynu a výstavbu ropovodů a plynovodů v celkovém objemu okolo 10 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bezešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí/řídící techniky.

KYPR

Kypr a zainteresované společnosti se připravují na těžbu a export zemního plynu z kyperské výlučné ekonomické zóny ve východním Středomoří. Cílem vlády je mj. vybudovat zkapalňovací LNG terminál na ostrově. Vláda v Nikósii rozhodla o vybudování nových zásobníků ropných rezerv na Kypru.

MAKEDONIE

Vláda by chtěla v následujících letech výrazně zvýšit využití nerostných zdrojů revitalizací stávajících i otevřením nových dolů. Žádané jsou projektové studie, dodávky důlních strojů a vybavení, zabezpečovací systémy.

MAROKO

Marocká strana projevila explicitní zájem o zapojení českých společností do zpracovávání expertíz v oblasti dobývání nerostů a do geologického průzkumu i s odkazem na dobrou zkušenost s československými geology působícími v Maroku v 60. a 70. letech minulého století. Marocké doly mají zájem o nové dobývací technologie. To vše v kontextu nové vládní těžební strategie (Strategie Nationale du Développement du Secteur Minier) s cílem do roku 2025 ztrojnásobit obrát těžebního sektoru (nepočítaje fosfátový průmysl) na 15 mld. MAD (tj. 34,5 mld. CZK), zvýšit investice do geologického průzkumu na 4 mld. MAD (tj. 9,2 mld. CZK) a zdvojnásobit počet pracovních míst v sektoru na 30 000.

MEXIKO

Sektor by se měl otevřít zahraničnímu kapitálu, na zisku z důlní těžby se budou podílet i municipality a komunity, na jejichž území se těží. Konkrétní položky – těžební zařízení, mechanické stroje, čerpadla, generátory, zdvihací zařízení, výroba z kovů, měřicí přístroje atd.

MONGOLSKO

Pro domácí ekonomiku je klíčová těžba nerostných surovin – 23,4% HDP, 67% průmyslové produkce a 90% celkového mongolského exportu (zejména do Číny). Země disponuje velmi atraktivními nerostnými zdroji. Prokázané zásoby uhlí v Mongolsku jsou ve výši 26,8 mld. tun a celkové zásoby se odhadují až na 162 mld. tun (1/3 koksovateľné). Stát zahájil privatizaci celého těžebního komplexu (povrchová těžba uhlí) v Tavan Tolgoi. Rozsáhlé zásoby řady vzácných minerálních prvků zůstanou zatím nevyužity bez masivních přímých zahraničních investic. Nyní se očekává úspěšné završení komplikovaných jednání o realizaci investice do II. fáze produkce Oyu Tolgoi (OT) – hlubinná těžba. Nová produkční kapacita by měla generovat 80% celkové finální produkce OT a dle konzervativních odhadů zdvojnásobit roční HDP Mongolska. Proinvestováno má být dle posledních informací (konec září 2014) 5,4 mld. USD. V současné době firmy z USA, Austrálie a Číny těží několik stovek tis. barelů ropy ročně. Zásoby nejlépe prozkoumaného ložiska se odhadují na 1,5 mld. barelů. Mongolsko má zájem tento segment značně rozvíjet a předpokládají se masivní investice domácích i zahraničních firem.

MOSAMBIK

Sektor „Buldozery srovnávače rypadla apod. s pohonem“ (HS4: 8429) má relevanci nejen pro rostoucí segment stavebnictví, ale i pro těžbu. Těžba uhlí v uhelné pánvi Tete totiž dosud stojí na dosti primitivních metodách povrchových skrývek. Po odtěžení nejsvrchnějších ložisek uhlí pak přijdou ke slovu technologicky náročnější postupy a s nimi i poptávka po dobývací technice různých typů pásových dopravních, nákladních výtazích apod.

PÁKISTÁN

Pákistán má rozsáhlý sektor těžby a zpracování nerostných surovin. Existuje trvalá poptávka po těžebních mechanismech, dopravníkových pásech, terénních nákladních automobilech, manipulačních a vysokozdvíhacích vozících. Obrovský potenciál v Pákistánu má měřicí zařízení pro sektor zpracování plynu, kde vláda připravuje řadu nových projektů. Tento sektor patří k finančně nejsilnějším, představuje proto vysoce solventní zákazníky. Tato oblast je velmi perspektivní pro české dodavatele nejenom strojů pro automatické zpracování dat, ale rovněž i průmyslových armatur a čerpadel. Další perspektivní komoditou jsou průmyslová čerpadla pro aplikace v energetice, vodním hospodářství, petrochemii, případně čerpadla pro zemědělské aplikace.

RUMUNSKO

Zpracování a těžbu surovin (kamenolomy, šterkopískovny ad.). Jako perspektivní vidíme pro české firmy subdodávky strojů, náhradních dílů a technologii do těchto provozů.

RWANDA

Těžební sektor je významným zdrojem příjmů z vývozu (na druhém místě po cestovním ruchu a před zemědělstvím), jedná se o hlavní průmyslový obor; jeho růst v r. 2013 představoval 40 % (po předcházejícím poklesu).

TÁDŽIKISTÁN

Nová naleziště plynu vytvářejí perspektivu pro další průzkum a přípravu těžby této důležité energetické suroviny. Pokud jde o těžbu ropy, je zde předpoklad zahájení těžby na dřívějších nalezištích, která nebyla plně vytěžena.

TURECKO

Turecko má poměrně značné nerostné bohatství, kterého začalo intenzivněji využívat až v souvislosti s průmyslovým rozvojem země a budováním dopravní sítě. Přední místa ve světě zaujímá v těžbě chromové rudy, manganové rudy a v těžbě mědi. Dále se těží wolfram, kobalt, molybden, mramor, antimon, síra, černé uhlí, lignit a uran. Na podíl Turecka připadá 25 % celosvětových zásob rtuti. Dobývací technologie jsou v Turecku často zastaralé a vyžadují modernizaci (na špatný stav důlních provozů poukázal incident v uhelných dolech v Somě, při kterém zahynulo 301 horníků a v říjnu 2014 pak v Ermeneku, při kterém zahynulo dalších 18 horníků). Postupně dochází k privatizaci těžby nerostných surovin. Se vstupem soukromých subjektů do tohoto odvětví roste poptávka po účinném a spolehlivém zařízení. Zájem českých energetických firem na státních tendrech i privátních projektech, souvisejících s rehabilitací či privatizací energetických zařízení v Turecku, je velký. Řada nových energetických projektů, která je v Turecku rozpracovaná, je spojená s dobýváním místních surovin. Mnohdy turecký investor je současně držitelem licence nejen na výstavbu elektrárny, ale i přilehlého dolu (licence jsou oddělené). V Turecku působí řada českých firem, které dodávají místním státním a privátním firmám. Po neštěstí v dole Eyzek v Somě a poté i v Ermeneku se dá očekávat větší tlak na provozovatele dolů. Díky mnohdy zastaralé a nekvalitní technice je šance pro dodávky z ČR, a to i díky nově povinné certifikaci ATEX (evr. certifikát důlního zařízení), které platí od 1. ledna 2015.

TURKMENISTÁN

Turkmenistánu patří jedny z největších zásob zemního plynu ve světě. Výstavba a modernizace systému těžby a tranzitu této suroviny vytváří možnosti pro zahraniční dodavatele potřebných technologií.

USA

Rostoucí těžba zemního plynu i ropy zvyšuje poptávku po strojním a technologickém vybavení (těžební soupravy, potrubí). Levný zemní plyn může být více využit v dálkové kamionové, železniční a lodní dopravě. Paroplynové elektrárny by měly být nejpreferovanějším novým zdrojem energie. Volatilita cen ale může rychle změnit investiční přitažlivost oboru. Přeprava ropy vyžaduje bezpečnější železniční vagony (8606).

UZBEKISTÁN

Rostoucí poptávka po zemním plynu vytvářejí perspektivu pro další průzkum a přípravu těžby této důležité energetické suroviny. Značné zásoby hnědého uhlí těženého povrchovou metodou (důl Angren) vytvářejí poptávku po komplexních dodávkách důlních zařízení. Přetrvává také zájem o trouby různé charakteristiky a příslušenství k nim, tlakové nádoby, čerpadla, kohouty atp.

VIETNAM

Vietnam má velké zásoby uhlí, vápence, železné rudy, bauxitu, sklářských písků a dalších nerostů. Zejména dodávka těžební techniky pro uhlí nebo vápence má velkou perspektivu vývozu. Zájem je o stroje pro těžbu uhlí.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2807 - Kyselina sírová, oleum	Chile
HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné	Bosna a Hercegovina
	Maroko
HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	Bosna a Hercegovina
	Maroko
HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.	Čína
	Kosovo
	Maroko
	Maroko
	Mexiko
	Mosambik
	Rumunsko
	Rwanda
HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.	Turecko
	Katar
HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	Kuvajt
	Chile
HS 7303 - Trouby, duté. profily ap., z litiny	Kypr
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Angola
	Kypr
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	USA
	Uzbekistán
HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli nad 406,4 mm	Kypr
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	Kanada
	Kypr
	Turkmenistán
	USA
	Uzbekistán

DŮLNÍ, TĚŽEBNÍ A ROPNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	Kanada
	Kypr
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	USA
	Uzbekistán
HS 7308 - Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Kypr
HS 7309 - Nádrže, cisterny, ap. ze železa, oceli nad 300 l	Kypr
HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa, oceli do 300 l	Kypr
HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	Kolumbie
	Kypr
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa n. oceli	Uzbekistán
HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	Chile
HS 8207 - Nástroje vyměnitelné pro nářadí, stroje obráb.	Mongolsko
HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	Chile
	USA
HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové	Kypr
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Austrálie
	Kanada
	Katar
	Kuvajt
	Maroko
	Pákistán
	USA
	Uzbekistán
	Chile
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Austrálie
	Jemen
	Katar
	Kolumbie
	Kuvajt
	Maroko

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Pákistán
	Turkmenistán
	Uzbekistán
	Chile
	Rumunsko
	Čína
	Turecko
	Mexiko
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	Kypr
HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	Austrálie
HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	Chile
HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.	Austrálie
	Maroko
HS 8427 - Vozíky stohovací, vidlicové aj., s zařiz. manipul.	Brazílie
HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	Austrálie
	Brazílie
	Čína
	Kanada
	Kosovo
	Mexiko
	Mongolsko
	Mosambik
	Rumunsko
	Rwanda
	Turecko
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	Afgánistán
	Čína
	Chile
	Jemen
	Jihoafrická republika
	Kosovo
	Makedonie
	Mexiko
Mongolsko	

DŮLNÍ, TĚŽEBNÍ A ROPNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	Mosambik
	Pákistán
	Rumunsko
	Rwanda
	Turecko
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluchy, frézy sněžné	Afgánistán
	Bosna a Hercegovina
	Čína
	Chile
	Kanada
	Mexiko
	Mongolsko
	Rumunsko
	Turecko
HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	Afgánistán
	Austrálie
	Černá Hora
	Chile
	Kanada
	Kolumbie
	Kosovo
	Kypr
	Makedonie
	Mongolsko
	Mosambik
	Rumunsko
	Pákistán
HS 8457 - Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové	Afgánistán
HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	Mosambik
HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.	Konžská demokratická republika
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Maroko
	Mosambik

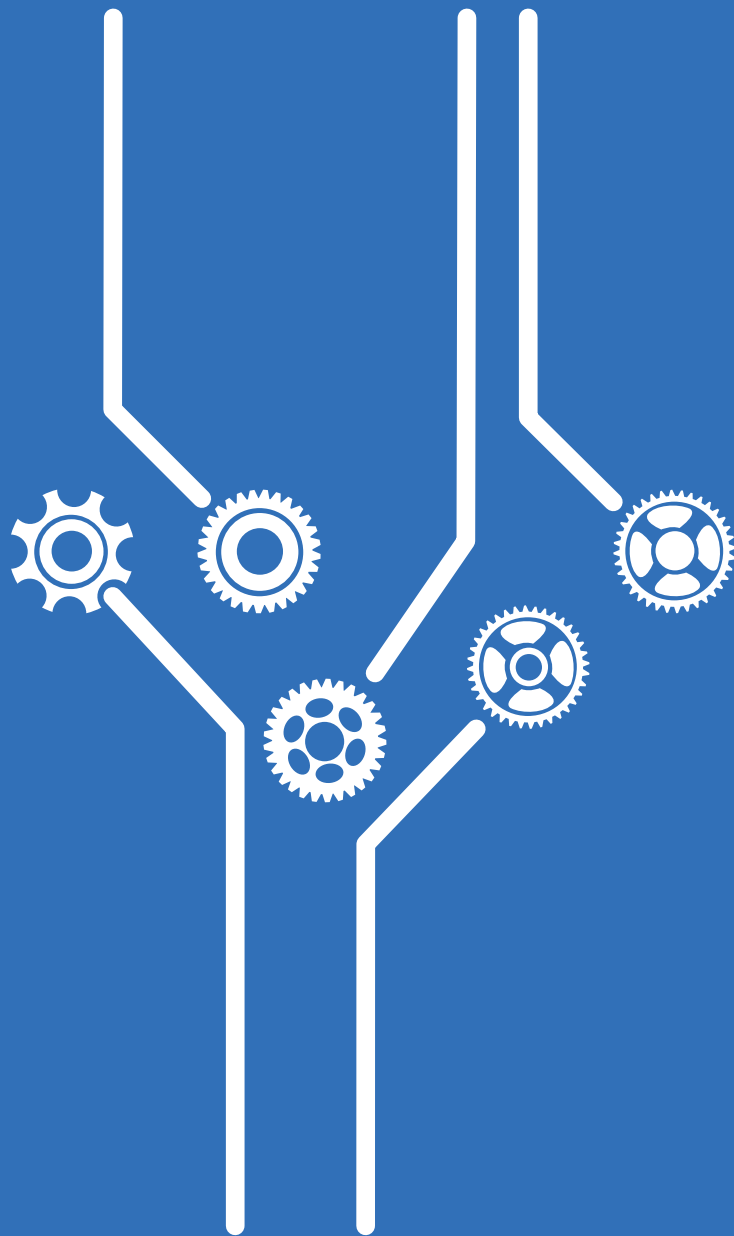
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	Afgánistán
	Austrálie
	Chile
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Maroko
	Pákistán
	Vietnam
	Rumunsko
	Čína
	Mexiko
Turecko	
HS 8477 - Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde. neuv.	Maroko
HS 8479 - Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	Ghana
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	Austrálie
	Katar
	Kolumbie
	Kuvajt
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uzbekistán
	Chile
HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová	Brazílie
	Kolumbie
HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	Chile
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Pákistán
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Austrálie
	Maroko
	Chile
HS 8504 - Transformátory, el měniče, statické indukory	Chile
HS 8513 - Svítidla elektr. přenosná s vl. zdrojem energie	Maroko
HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	Austrálie

DŮLNÍ, TĚŽEBNÍ A ROPNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry	Bosna a Hercegovina
	Maroko
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	Afgánistán
	Chile
HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely	Chile
HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	Pákistán
HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	Afgánistán
	Katar
	Kuvajt
	Chile
HS 9025 - Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.	Pákistán
HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	Katar
	Kuvajt
CPA 26.51 - Měřicí, zkušební a navigační přístroje, vč. subdodavatelských prací	Pákistán
CPA 28.14 - Ostatní potrubní armatury, vč. subdodavatelských prací	Pákistán

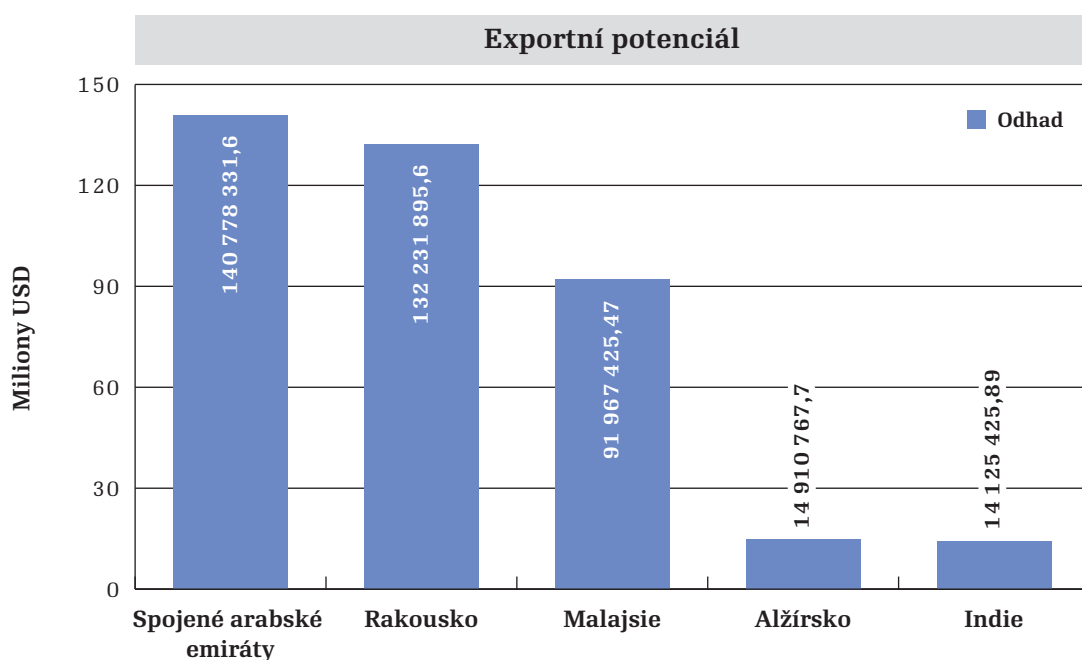
Elektrotechnika

Pro oblast elektrotechniky vyzdvihujeme 24 států, které nabízí příležitost pro české exportéry. Položka telefonní přístroje a ostatní přístroje pro vysílání a příjem hlasu a dat je zastoupena v nejvíce zemích. U Ázerbájdžánu nalezneme 12 konkrétních příležitostí. Spojené arabské emiráty, s dovozem u vybraných položek přes 11 mld. USD, patří mezi největší importéry v tomto odvětví. Vysoký podíl importu konkrétních položek vykazují také Rakousko a Malajsie.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ALŽÍRSKO

Pece, chladničky, boxy se jeví jako nejvíce perspektivní s ohledem na stálou potřebu uvedených zařízení v místním teplém klimatu.

ÁZERBÁJDŽÁN

Dodávky veškerého elektromateriálu budou ještě několik let perspektivní vzhledem k rozsáhlé stavební činnosti (výstavba bytů, kancelářských prostor a sportovišť). Ministerstvo spojů plánuje v nejbližších pěti letech vyměnit stávající vysílací technologii (rádio a TV). V rámci státního programu rozvoje dálniční sítě vzroste potřeba tzv. telematiky.

BOSNA A HERCEGOVINA

Telekomunikační trh byl v posledních letech liberalizován, čímž se vytvořil regulační rámec podle standardů EU. S tím, jak se zvýšil počet firem na trhu, zvýšila se i konkurence, která způsobila pokles cen na straně jedné a růst počtu zákazníků na straně druhé. Služby poskytované prostřednictvím mobilních telefonů činily v roce 2013 přes 50 % celkových příjmů v telekomunikačním průmyslu. Vývoz telekomunikační techniky z ČR do Bosny a Hercegoviny zaznamenal v uplynulých 5 letech dynamický růst z 8 mil. CZK. v roce 2009 na 136 mil. CZK v roce 2013. Uživatelů mobilních telefonů přibýlo za poslední 3 roky o 5 % na současných 88 % populace. Velká část, zejména mladších, uživatelů mobilních telefonů obměňuje mobilní přístroje každé dva až tři roky. Potenciál mají telefonní přístroje včetně telefonů pro mobilní sítě nebo jiné bezdrátové sítě taky ostatní přístroje pro vysílání nebo přijímání hlasu.

BRAZÍLIE

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na brazilském trhu.

EGYPT

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na egyptském trhu.

ESTONSKO

U chladniček, tepelných čerpadel a mrazících boxů dochází k zvyšující se poptávce na místním trhu. Tyto položky jsou tradičním českým vývozním artiklem, avšak ve větší míře se na estonský trh z ČR nevyváží.

FINSKO

Klimatizační/rekuperační jednotky: v současné době je téměř 100 % nových budov ve Finsku vybaveno mechanickou ventilací a systémem rekuperace tepla, veřejné budovy jsou také standardně vybaveny chlazením (tj. klimatizací). Dle předpovědí se počet tepelných čerpadel ve Finsku v roce 2020 dostane na hodnotu kolem 1 milionu EUR. Kvůli klimatickým podmínkám ve Finsku jsou zde tepelná čerpadla využívána převážně pro vytápění. Instalovaná tepelná čerpadla mají však téměř vždy také nastavený systém pro chlazení. Pozemní tepelná čerpadla (čerpadla země/voda) jsou ve Finsku využívána jako primární metoda vytápění, vzduchová tepelná čerpadla (převážně typu vzduch/vzduch) slouží jako doplňkový zdroj vytápění. V druhém případě se jedná o klimatizační jednotky, které v zimě mohou pracovat jako tepelné čerpadlo. Vzhledem ke vzrůstající popularitě těchto jednotek ve Finsku a finanční podpoře státu na využívání obnovitelné energie v rezidenčních budovách lze v této oblasti očekávat nadále vzrůstající poptávku. Finanční podpora státu slouží na výměnu klasických zdrojů vytápění zdroji obnovitelné energie – tj. na tepelná čerpadla voda/země, tepelná čerpadla vzduch/voda a vytápění dřevem (např. dřevěné pelety). V případě výměny činí finanční podpora 20 % z ceny renovace, včetně použitých zařízení a materiálu.

GHANA

S cenovou přístupností služeb mobilních operátorů, využití těchto sítí trvale roste a zasahuje i mezi nejchudší skupiny obyvatelstva. Poptávka roste v souvislosti s modernizací a rekonstrukcí ghanské infrastruktury.

GRUZIE

V tomto segmentu Gruzie dováží zboží v hodnotě 152 mil. USD. ČR v této položce dodává do Gruzie zboží v hodnotě pouhých 2 mil. USD. Zde existuje možnost navýšení. Telekomunikace jsou jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví s rychle se rozšiřujícím trhem a zaváděním nejmodernějších technologií. V letech 2005–2008 vzrostl počet uživatelů mobilních telefonů ze 1,4 mil. na 2,8 mil. V současnosti využívá internetu 38 % obyvatel Tbilisi (od roku 2008 došlo ke zdvojnásobení počtu uživatelů). V ostatních velkých městech se počet uživatelů internetu pohybuje mezi 20–31 %. V Gruzii platí poměrně liberální „elektronická“ legislativa, která přináší případným investorům v této oblasti značné příležitosti. Liberální je získávání licencí, získání licence je požadováno pouze pro rádiové frekvence. Další potenciál Tbilisi se jeví v otevírajícím se konferenčním businessu (vybavení konferenčních místností, audiotechnika, projekce) v souvislosti s výstavbou hotelových zařízení. S ohledem na celkovou hodnotu této položky v dovozu do Gruzie (65 mil. USD), tradici výroby elektrotechnických výrobků v ČR a malé zastoupení těchto výrobků v českém vývozu do Gruzie, je položka 8528 za velmi perspektivní.

INDIE

Elektrotechnický průmysl se sice podílí z 30 % na celkovém objemu vývozu státu, díky nerozvinutým domácím technologiím existuje však možnost dodávek pro indické firmy zapojené do outsourcingu služeb, které z Indie poskytují služby jako je péče o zákazníky, výběr pracovníků, fakturace a inkaso, administrativa a telefonické poradenství. Indická vláda přijala různá opatření na podporu dalšího rozvoje tohoto odvětví, např. zrušení cel na dovozy určené k dalšímu rozvoji informačních technologií.

ÍRÁN

České firmy mohou budovat na povědomí místního trhu o české kvalitě i v oblasti těchto artiklů. Tak jako v mnohých jiných oblastech je zapotřebí sázet na vysokou kvalitu a dlouhou životnost, za kterou jsou místní zákazníci ochotni si připlatit.

KEŇA

Dané přístroje najdou uplatnění jak pro ozbrojené složky v souvislosti s opatřeními čelícími teroristickým hrozbám, tak v sektoru civilního letectví, který má díky cestovnímu ruchu klíčové postavení.

KOLUMBIE

Vedle elektroniky dodávané do Kolumbie filiálkami v ČR nadnárodních asijských výrobců, existuje velký potenciál pro ICT. Velikost tohoto trhu v Kolumbii se odhaduje na 20 mld. USD. Průměrný roční růst činí 9,9%. Pro české výrobce se kromě tradičních informačních a komunikačních zařízení (TV, PC, telefony atd., jejichž výroba či subdodavatelská základna je v ČR) jeví největší příležitosti v zejména oblasti PC software (včetně bezpečnostního software) a ICT síťových řešení, dále PC her a mobilních aplikací.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Již se do Konžské demokratické republiky vyváží, potřeba pokrytí a telefonizace poroste. Tropické klima, rozvoj agroprůmyslu, růst městských aglomerací zvyšují poptávku po chladírenském zařízení.

MALAJSIE

Vzhledem ke klimatickým podmínkám a změně životního stylu existuje v Malajsii příležitost pro dodávky chladících zařízení a tepelných čerpadel (zařízení by měla sledovat současné trendy – energetická úspornost, šetrnost k životnímu prostředí). Malajsie se zaměřuje na elektrotechnický a elektronický průmysl. Podle malajsijských statistik (2013) představuje tento průmysl 32,9% celkového exportu Malajsie a 27,7% celkového importu. Uplatnění na místním trhu by tak mohly najít právě dodávky elektronický a elektrotechnický průmysl. V poslední době je zaznamenána rostoucí poptávka po pecích pro polovodičový průmysl pro laboratorní a výzkumné účely, či přístrojové a kontrolní technice. Na malajsijském trhu je v tomto odvětví také důležitá technologická úroveň a design dodávaných produktů.

MALTA

Vysoký nárůst vývozu elektronických součástek na Maltu vychází z přítomnosti významných zahraničních investic do tohoto odvětví v ČR a na Maltě. V uplynulém roce šlo zejména o paměťové a procesorové jednotky, které jsou určeny k dalšímu zpracování – jako součástky elektronických zařízení. V posledních letech je rovněž patrný rostoucí (či významný) import dalších položek.

NIGÉRIE

Tropické prostředí a rostoucí výstavba domů, bytových jednotek, hotelů, veřejných budov, plánovaná výstavba nových měst a sídlišť. Tropické prostředí a rostoucí počet městského obyvatelstva, zvýšení životní úrovně – nákup elektrotechniky. Změna nákupních zvyků obyvatel a výstavba nových nákupních středisek.

RAKOUSKO

Odvětví elektroniky a elektrického inženýrství je dalším důležitým pilířem rakouského hospodářství s podílem 12 % na tvorbě hodnoty rakouského průmyslu. Podíl exportu z produkce činí 80 %, v případě automobilového příslušenství (elektronika a vybavení) dokonce 98 %. V posledních desetiletích se toto odvětví významně proměnilo, ze sektoru zaměřeného čistě na produkci zboží na poskytovatele nejrozličnějších vysoce inovativních produktů a služeb. Díky dynamickému růstu se stává klíčovým odvětvím pro mnoho jiných odvětví a je v tomto smyslu motorem rakouského průmyslu. Za klíčové a perspektivní se jeví motory a generátory s podílem 41 % na obratu, součástky (13 %), elektronické příslušenství (11 %) a osvětlení. Rakouské dovozní položky 8501 zaznamenaly mezi 2009–2012 růst o bezmála 70 % (z 377 na 637 mil. EUR), meziročně o 12–20 %, u položky 8511 se dovozy zvýšily ze 106 na 257 mil. EUR a u 8512 o 86 % (ze 119 na 222 mil. EUR). Vzhledem k dynamickému rozvoji mezinárodních norem na trhu s motory a tlaku na zvyšování energetické efektivity se očekává růst poptávky po elektromotorech ve všech odvětvích (zj. v papírenském a chemickém průmyslu, ve strojírenství). Příležitostí skýtá např. i trh s elektrokoly. S ohledem na hornatý terén zaznamenávají velký nárůst prodejnosti. Potenciál mají elektrické přístroje osvětlovací nebo signalizační, elektrické stěrače, rozmrazovače a odmlžovače pro jízdní kola nebo motorová vozidla, elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro zážehové nebo vznětové spalovací motory s vnitřním spalováním, dynamo, zapalovací cívky, svíčky; generátory a regulační spínače. Mechatronika je v Rakousku sektorem dynamického růstu, který hraje důležitou roli zj. v dalším vývoji elektrických vozidel (software a vývoj energeticky úsporných řešení mobility). Budoucí perspektivy skýtají zj. oblasti robotiky, pohonů a senzoriky – bezdrátové připojení ve výrobě a decentralizované zásobování energií, splývání senzorů s komunikačními a přenosovými technologiemi. Dovozy u vytypovaných položek v letech 2009–2013 výrazně posílily – u pol. 8529 vzrostly o 66 % (z 97 na 161 mil. EUR), u pol. 8538 o 33 % (z 280 na 373 mil. EUR, meziroční růst o 7 %). Dovozy položky 8471 vzrostly z 1 mld. EUR v r. 2009 na 1,5 mld. EUR v r. 2013. Jako perspektivní odvětví v Rakousku se jeví oblast Smart Home propojující obory stavebnictví, elektroniky a automatizace. Do budoucna se očekává velká poptávka po integraci domácích elektrických spotřebičů, digitální komunikace a topných či klimatizačních zařízení v soukromých domácnostech. Nabízí se tak enormní potenciál pro firmy nabízející řešení integrace techniky prostřednictvím internetu (M2M). V centru Smart Home je inteligentní domácí technika (topná zařízení, systémy dozorování staveb a přístupové systémy (vč. aplikace biometrických řešení). Rostoucí poptávka se projevuje i ve zvyšujících se dovozech u těchto položek. Dovozy 8418 vzrostly v posledních 5 letech o 19 % (s meziročním nárůstem o cca 5 %), dovozy u položky 8516 se mezi 2009–2014 zvýšily o 16 % ze 356 na 414 mil. EUR, dovozy 8517 vzrostly o 40 % z 1,4 na 2 mld. EUR a dovozy 8531 za posledních 5 let vzrostly ze 123 na 160 mil. EUR s meziročním nárůstem o v průměru 9 %. Potenciál mají elektrické průtokové nebo zásobníkové ohřívače vody a ponorné ohřívače; elektrické přístroje pro vytápění prostor a půdy; ostatní elektrotepelné přístroje používané v domácnosti; elektrické topné rezistory.

RUMUNSKO

Sektor automatizace s využitím v průmyslových provozech, v rafinériích, v logistice a dopravní a železniční technice. Dále pak obnova a budování vedení vysokého napětí související s propojením trhů.

RWANDA

V sektoru telekomunikací probíhají vládní reformy, které mají za cíl přilákat zahraniční investice. S tím je spojena možnost exportu telekomunikačních zařízení.

SLOVINSKO

V tomto sektoru existuje poptávka především po smart technologiích pro různá průmyslová odvětví.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Vizí Spojených arabských emirátů je vybudování tzv. Smart Society založené na internetových aplikacích (e-government, městská doprava, zdravotnictví, bytové služby, chytré budovy, atd.) Kromě toho mají Spojené arabské emiráty ambice stát se jednou z několika zemí s vesmírným programem a v červenci roku 2014 vyhlásily program mise na Mars v roce 2021. Investice do vesmírných technologií (telekomunikační satelity) v současnosti dosáhly celkem 4 mld. USD.

TANZANIE

Telekomunikační sektor je jedním z nejrychleji rostoucích odvětví (v roce 2013 vykázal růst 22 %).

VIETNAM

Vietnam v souvislosti s plánovaným hospodářským růstem rozvíjí i progresivní obory, jako je elektrotechnický průmysl. Proto existuje poptávka po pecích na výrobu křemíkových materiálů; roste požadavek i na další vyspělé technologie ve výzkumu a vývoji a stát přijal opatření k jejich dovozu za zvýhodněných podmínek. Význam vývozu tohoto oboru souvisí zejména s aktivitami nadnárodních společností, které působí v obou zemích a realizují dodávky uzlů, dílů mezi svými výrobkami v ČR a Vietnamu.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	Alžírsko
	Finsko
	Konžská demokratická republika
	Nigérie
	Vietnam
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	Írán
HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	Alžírsko
	Estonsko
	Írán
	Malajsie
	Nigérie
HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí	Malajsie
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Konžská demokratická republika
	Malta
	Rakousko
	Spojené arabské emiráty
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Finsko
	Malajsie
	Rakousko
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů	Egypt
	Malajsie
HS 8511 - Elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro motory	Rakousko
HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	Egypt
	Írán
	Malajsie
	Nigérie
	Rakousko
HS 8514 - Pece elektr. průmyslové n. laboratorní a pod. zařízení	Vietnam
HS 8516 - Ohřívače vody, žehličky, příst. pro vytápění ap.	Rakousko
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. nev.	Bosna a Hercegovina
	Ghana
	Gruzie
	Keňa
	Konžská demokratická republika

ELEKTROTECHNIKA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Rakousko
	Rwanda
	Tanzanie
	Vietnam
	Spojené arabské emiráty
HS 8519 - Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku	Indie
HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	Spojené arabské emiráty
HS 8525 - Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	Spojené arabské emiráty
HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	Keňa
HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záznam. zař. s hodinami	Keňa
	Kolumbie
	Malta
HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	Bosna a Hercegovina
	Gruzie
	Malta
HS 8529 - Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	Kolumbie
	Rakousko
	Vietnam
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Brazílie
HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje	Rakousko
HS 8532 - Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	Egypt
	Malajsie
HS 8534 - Tištěné obvody	Malta
HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V	Rumunsko
HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	Ázerbájdžán
	Malta
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	Ázerbájdžán
	Indie
	Malta
	Rumunsko
HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	Ázerbájdžán
	Ghana
HS 8539 - Žárovky, výbojky, el. ultrafial. infra obloukovky	Ázerbájdžán
HS 8540 - Elektronky. trubice s katodou. fotokatodou	Ázerbájdžán

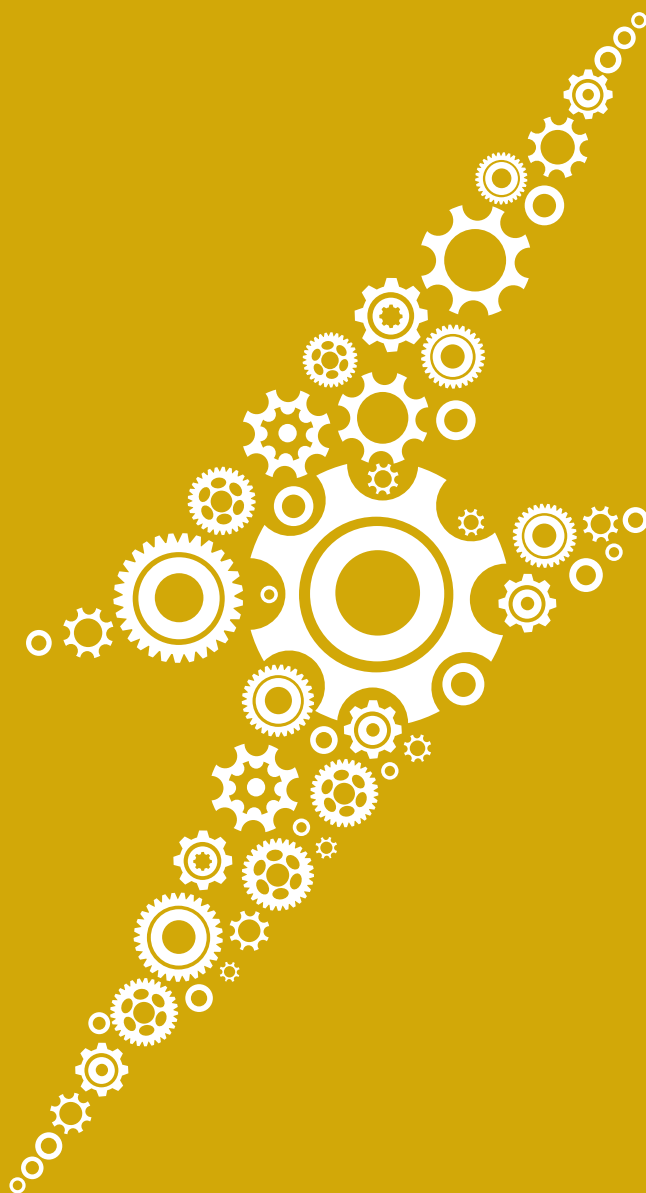
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8541 - Diody, tranzistory ap.. zařízení polovodičová aj.	Malta
	Ázerbájdžán
HS 8542 - Obvody integrované elektronické	Ázerbájdžán
HS 8543 - Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální jinde neuv.	Ázerbájdžán
	Slovinsko
HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	Ázerbájdžán
	Malajsie
	Malta
HS 8545 - Elektrody, kartáčky uhlíkové, uhlíky	Ázerbájdžán
HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu	Ázerbájdžán
	Malajsie
HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	Ázerbájdžán
HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, jinde. neuv. jn	Brazílie
HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde. neuv.	Malajsie
HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	Rakousko

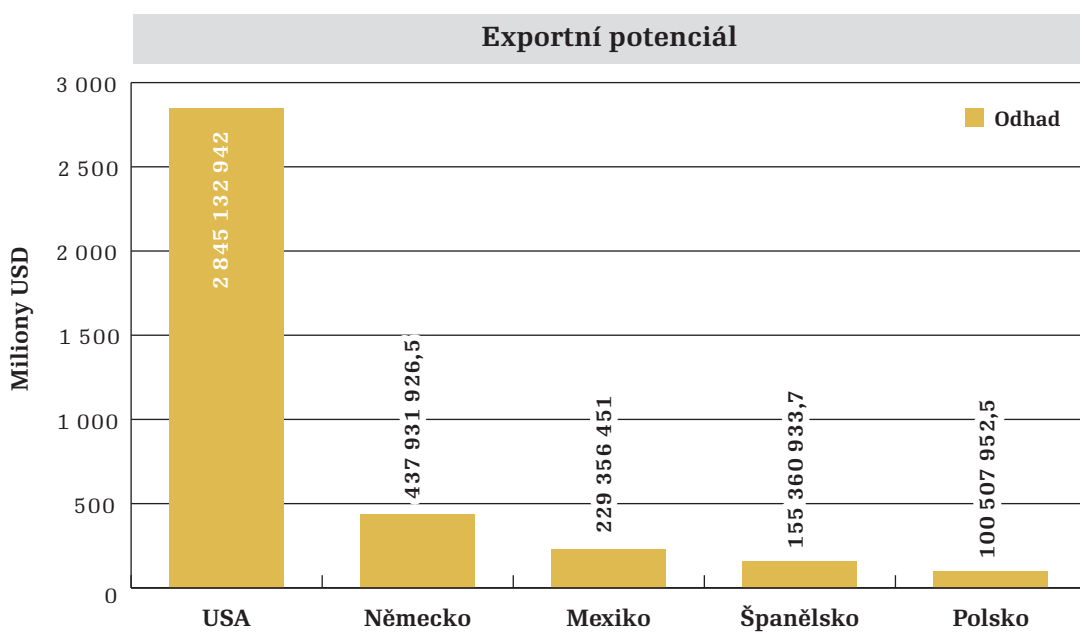
Energetický průmysl

Energetický průmysl představuje příležitost pro české exportéry v 81 zemích. Nejčastější importní zastoupení v daných státech mají turbíny na páru vodní nebo jinou. Dále pak generátory pro výrobu vodní páry. Velmi široké spektrum dovozu má Ukrajina s 14 různými položkami. Následují Lotyšsko a Izrael s 12 položkami. Největšími importéry jsou USA, v hodnotě dovozu vybraných položek necelých 106 mld. USD, Německo a Mexiko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Afghánistán není energeticky soběstačný a musí 2/5 energie dovážet, a proto stojí před nutností budování vlastních energetických zdrojů a přenosových soustav. V energetické oblasti má Afghánistán značný potenciál a to zejména v oblasti budování vodních elektráren a využití alternativních zdrojů energie (sluneční, větrná apod.)

ANGOLA

Energetické potřeby Angoly s rostoucí populací a ekonomikou vyžadují i do budoucna dodávky odpovídajícího profilu.

ARGENTINA

Argentina má obrovský deficit ve výrobě a distribuci elektrické energie. Přestože udávaný instalovaný výkon je více než 32 000 MW, skutečná produkce nepřesahuje 25 000 MW. Ve výstavbě je několik menších tepelných elektráren, nicméně potřebám země zdaleka nedostačují. Musí se tedy modernizovat i starší, z nichž některé mají české technologie. Právě zde je prostor pro české firmy, které by se měly snažit své komparativní výhody využít. Také distribuční sítě jsou zastaralé a na jejich modernizaci půjdou v příštích letech velké finanční prostředky. Hlavní překážkou výstavby nových elektráren a modernizace přenosových sítí je regulace cen, které jsou hluboko pod výrobními náklady. Vláda si je toho vědoma a v posledních měsících zahájila proces zvyšování spotřebitelských cen s cílem dostat je na rentabilní úroveň. V posledních letech se rozvíjejí i obnovitelné zdroje, hlavně solární a eolické elektrárny, zajímavým oborem jsou i elektrárny zpracovávající biomasu. I tady je ale problém s jejich rentabilitou.

ARMÉNIE

V minulosti byla zaznamenána zvýšená poptávka po kotlích ústředního topení. Dovozy do Arménie rostly v letech 2010–2012, v roce 2013 však zaznamenaly prudký propad, spojený s poklesem výkonu stavebnictví. Do budoucna je však očekáváno jeho opětovné nastartování a s tím i související poptávka po zmíněné položce.

BANGLADÉŠ

Zájem o restrukturalizaci a modernizaci energetického sektoru souvisí s potřebami zvyšující se průmyslové produkce a zároveň s tlakem na snížení devastace vlastního životního prostředí.

BELGIE

Budování nových zdrojů znamená potřebu zvýšení dovozů některých zařízení pro větrné a plynové elektrárny, z důvodu odstavení závodů dvou jaderných elektráren. Pro české firmy to může znamenat určitou příležitost pro iniciativní nabídky.

BĚLORUSKO

Absence vlastního energetického strojírenství dává prostor českým dodavatelům investičních celků pro energetiku a energetické strojírenství (prioritou je, v souladu s vládní Strategií rozvoje energetického potenciálu Běloruska do roku 2020, navyšování energetického výkonu země – výstavba a modernizace existujících objektů, zejména paroplynových cyklů, parních turbín, tepláren). Modernizace stávajících elektráren představuje reálné šance v oblasti dodávek zařízení pro vodní elektrárny, větrné elektrárny, parní turbíny a projekty spojené s výstavbou elektrického vedení a trafostanic. Stimulem Běloruska je zájem zvýšit svou roli nejen coby tranzitní země, ale prosadit se jako exportér elektrické energie v regionu.

BOSNA A HERCEGOVINA

Do roku 2020 jsou vládou naplánované velké investice (v řádu stovek mil. EUR) do obnovy elektrické přenosové soustavy (Elektroprijenos). Státní energetické firmy (Elektroprivreda BiH, Elektroprivreda Republike Srpske a Elektroprivreda HZ HB) plánují v následujících letech investovat 2-3 miliardy EUR do sanace zastaralých tepelných a vodních elektráren a do výstavby nových. Největší prioritou je výstavba TE bloku 7 v Tuzle, TE bloku 8 v Kakanji, TE bloku 1 v Banovići. Elektroprivreda BiH plánuje dále výstavbu 8 nových vodních elektráren a kaskády malých elektráren na Neretvě. Energetické společnosti jsou také provozovateli většiny uhelných dolů. Bosna a Hercegovina je čistým vývozcem elektrické energie a její rozpočty jsou na příjmech z vývozu el. energie závislé. Většina firem z tohoto sektoru jsou státní podniky do velké míry závislé na státním rozpočtu.

Vzhledem ke značnému výrobnímu potenciálu pro dřevní štěpku a pelety (a v souvislosti s vysokými cenami plynu a nerozvinutou plynovodní infrastrukturou) začínají být v Bosně a Hercegovině velmi populární kotle na biomasu (výroba tepla, elektrické energie). Během několika let očekáváme značný boom kotlů na biomasu, zvláště pokud se podaří vytvořit funkční trh s dřevěným palivem.

BULHARSKO

Na základě směrnice EU musí být nejméně 20 % energie z obnovitelných zdrojů. Bulharsko řeší a bude řešit zlepšení energetické účinnosti stávajících zařízení, výstavbu nových zařízení, vč. zlepšení životního prostředí.

ČERNÁ HORA

Výstavba nových a rekonstrukce stávajících energetických zdrojů, výstavba nového bloku TE a dále malých vodních elektráren – HE. V rámci své energetické strategie se Černá Hora chce stát vývozcem elektrického proudu. Hlavní prioritou představuje získání státní zakázky na výstavbu II. bloku TE Pljevlja, což představuje realizaci projektu ve výši 350 mil. EUR. Realizace výstavby této zakázky usnadní účast

na výběrovém řízení plánovaného otevření povrchového uhelného dolu Maoče (hnědé uhlí/lignit), což rovněž představuje perspektivní státní zakázku ve výši stovek mil. EUR. Výhledově lze očekávat vypsání tendru na realizaci nové zakázky v podobě TE Berane (zakázka ve výši 120 mil. EUR). V oblasti již zahájené výstavby malých vodních elektráren se uvažuje i o pokračování vypracování evidence potencionálních příležitostí výstavby vodních elektráren (Katastr vodních elektráren do 1 MW) a opodstatněná byla i aktivní účast na poli větrných elektráren či využívání solární energie, kde má Černá Hora bohatý potenciál. Plynofikaci lze zvažovat především z hlediska dlouhodobější perspektivy. Plynofikace bude záviset na dalším vývoji očekávané výstavby jadransko-jónského plynovodu (TAP), hledání nafty a plynu a dalších významných projektech ve spojení s uvažovaným napojením na TAP atd., výraznější příležitosti pro české firmy by pravděpodobně mohly nastat spíše až v oblasti terciálních rozvodů.

Vzhledem ke značnému výrobnímu potenciálu pro dřevní štěpku a pelety (a v souvislosti s vysokými cenami plynu a nerozvinutou plynovodní infrastrukturou) začínají být v Černé Hoře velmi populární kotle na biomasu (výroba tepla, elektrické energie). Během několika let se očekává značný boom kotlů na biomasu, zvláště pokud se podaří vytvořit funkční trh s dřevěným palivem.

ČÍNA

Dovoz kotlů odpovídá naplňování priorit „urbanizace“, resp. energeticky úsporných technologií, které jsou vzhledem ke zhoršujícímu se životnímu prostředí stále více vyhledávané. V posledních deseti letech se Čína stala největším spotřebitelem elektrické energie a má rozsáhlé plány na vybudování jaderné energetiky, která má v roce 2020 produkovat až 80 GW, výhledově dokonce až 400–500 GW v roce 2050, kdy by měl podíl jaderné energie činit přibližně 15 % energetického mixu. Zatímco v klasické energetice je již nyní soběstačnost téměř 100 %, s výjimkou nových technologií, v jaderné energetice je stále jistý omezený prostor pro spolupráci ve vybraných segmentech. Pro české energetické firmy, zejména jaderné, lze najít několik oblastí, ve kterých by bylo možné spolupracovat/dodávat technologie. Kromě zkušeností s technologií VVER a subdodávek do reaktorů mají české firmy zkušenosti také v oblasti jaderné bezpečnosti (nuclear safety). Zejména po havárii na JE Fukušima klade čínská strana na tento aspekt velký důraz. Zároveň je zájem o spolupráci na jaderných projektech ve třetích zemích.

DÁNSKO

ČR má v Dánsku velmi dobré reference z úspěšné realizace řady energetických projektů (elektrárny, teplárny, spalovny atd.). Naše firmy mají proto mimořádnou šanci zúčastnit se na další výstavbě a modernizaci místní energetické sítě, a to především prostřednictvím technologických dodávek – turbíny, generátory atd. Předpokládané investice do roku 2020 jsou v řádu několika desítek mld. CZK.

EGYPT

Spotřeba elektrické energie roste ročně o 8 %, což na jednu stranu znamená požadavky na nově instalovaný výkon ve výši 4 000 MW ročně (nyní 38 GW instalovaného výkonu). Na druhou stranu chce egyptská strana snížit svoje ztráty, které vycházejí ze zastaralé přenosové infrastruktury a špatného stavu v současnosti instalovaných elektráren, které mnohdy, z důvodů nedostatku ND či potřeby modernizace, fungují ve zcela nouzovém provozu. V současné době probíhá v zemi intenzivní diskuse o možnosti

vybudování historicky první atomové elektrárny do roku 2025. Potenciál pro ČR je v dodávkách služeb a náhradních dílů a v modernizaci již dodaných 9 elektráren české (resp. československé) provenience. České dodávky pro egyptský energetický průmysl v roce 2013 činily cca 40 mil. USD a skládají se zejména z generátorových soustrojí, rozvaděčů, čerpadel a průmyslových armatur.

ESTONSKO

Jedná se o klíčový sektor pro Estonsko. Strategickým úkolem zajištění energetické nezávislosti na Rusku a efektivní propojení s evropským energetickým trhem. Sektor energetiky nabízí českým firmám velké možnosti. Konkrétně se nabízí projekt modernizace vysokonapěťových sítí z ruských na evropské standardy, který je právě zvažován. V nich mohou české firmy využít komparativní výhodu oproti domácím firmám ve znalosti a zkušenostech s evropskými standardy. V budoucnu by měla začít výstavba LNG Terminálu a plynového konektoru mezi Estonskem a Finskem z velké části financovaného z peněz EU. Jako perspektivní pro další rozvoj byl vyhodnocen sektor ekologického zpracování jílovitých břidlic (shale oil). To představuje hlavní zdroj výroby elektrické energie v Estonsku (nezávislost na Rusku), avšak má i silné využití v chemickém průmyslu. Zpracování jílovitých břidlic je zatím stále značně neekologické a lze předpokládat, že sektor bude procházet zásadní restrukturalizací, která může nabídnout i možnosti k uplatnění českých firem.

ETIOPIE

Výstavba energetického sektoru je základním pilířem vládního Plánu růstu a transformace. Vedle velkých hydroprojektů rostou rovněž investice do menších hydro a fotovoltaických projektů, které by doplnily národní energetickou strukturu bez nutnosti napojení na celoetiopskou elektrickou síť, a které by zásobovaly odlehle komunity. Energetický sektor je v Etiopii ve stadiu budování, a proto existuje potenciál pro dodávky generátorů, transformátorů či dalších komponentů pro přenosové sítě. Konkurence jak z Asie tak Evropy je v tomto oboru intenzivní. Většina firem dovážejících tyto výrobky má v Etiopii trvalé zastoupení. V případě velkých vládních tendrů na dodávky přenosových soustav narážíme na fakt, že je většinou poptávána dodávka na klíč.

FILIPÍNY

Energetika je jednou z priorit místní vlády a do sektoru směřují rozsáhlé státní investice (viz i státní rozpočet na rok 2014, viz STI Filipíny). Stav jak infrastruktury, tak i výrobních kapacit přitom dosud není dobrý, což nahrává rostoucím cenám na trhu a akcentu místních vlád v rámci státní energetické politiky. České firmy jsou v oboru konkurenceschopné. Filipíny jsou zemí s jednou z nejvyšších cen elektrické energie a trpí velkou mezerou v oblasti instalace nových zdrojů. Budování nových elektráren více než pokulhá v porovnání s celkovým růstem země a její ekonomiky, stávající zařízení se blíží ke konci životnosti. V zemi přitom také stoupá environmentální povědomí a zájem o zelené zdroje energie. ČR je spolehlivým výrobcem a dodavatelem technologií alternativních a obnovitelných energetických zdrojů. Na rozvojovou pomoc z minulých let v oblasti malých vodních elektráren plynule navazuje spolupráce na komerční bázi, kdy se české podnikatelské subjekty snaží vybudovat energetické zdroje ve vzdálených oblastech.

FINSKO

Finsko představuje jednu z mála „like-minded“ zemí co se týče využívání jádra jako zdroje výroby energie. Finsko v poslední době rovněž investuje do výstavby kombinovaných elektráren, které využívají dřevní štěpky a vyrábějí bio-olej. Tyto projekty by mohly být možností pro dodávku různých turbo generatorů, čerpadel, kotlů a dalších strojů a zařízení pro provoz elektráren. Uplatnění je možné nalézt pro nové technologie pro zajištění energetické účinnosti a ochrany životního prostředí. Vzhledem k dalším plánovaným stavbám jaderných elektráren (Hanhikivi 1 a Olkiluoto 4) také možnost účasti na stavbě nebo subdodávkách pro tyto projekty.

FRANCIE

Jeden z klíčových oborů ve Francii zaslouží trvalou pozornost, jelikož je v něm řada příležitostí v oblasti subdodávek pro české firmy, například probíhající obří tendry v oblasti větrné energie, obnova elektráren, oblast jádra, regulace atd.

HONGKONG

Spotřeba elektrické energie je v Hongkongu jedna z nejvyšších na světě a místní nabídka nepostačí k pokrytí poptávky po elektřině.

CHILE

V Chile existuje dlouhodobý akumulovaný deficit rozvoje energetiky. Kvůli vysoké seismické aktivitě nelze využít jaderné elektrárny a v Chile se vytvořila situace, kdy její hlavní nosné odvětví – důlní průmysl – je vysoce náročné na energii a dostupnost energie a její cena jsou narůstajícím problémem. Proto předešlá vláda i současná vláda učinily z rozvoje energetiky naprostou národní prioritu a energetické projekty mají všemožnou podporu. Největší dynamiku má nyní rozvoj v oblasti obnovitelných energií, zvláště v oblasti energie sluneční. Ale rovněž se připravuje výstavba tepelných elektráren a modernizace stávajících – příležitosti pro české dodavatele. V případě vodních elektráren se v současné době z důvodů silné ekologické lobby ukazují jakožto nejnadějnější malé a střední hydroelektrárny, dále fotovoltaické a eolické elektrárny. K získání zakázek v Chile je bezpodmínečně nutná vysoká profesionalita potenciálních dodavatelů. Je nutno investovat do kvalitní komunikace ve španělštině a připravit si v Chile alespoň formální právní identitu pobočky. Díky tomu je možno získat daňově identifikační číslo RUT, bez kterého se nelze účastnit výběrových řízení.

CHORVATSKO

Chorvatsko se snaží maximálně pokrýt svoji energetickou spotřebu. Dováží el. energii v přibližné hodnotě cca 300 mil. až 400 mil. EUR. Strategický plán v energetice se průběžně mění vzhledem ke kondici chorvatské ekonomiky a hospodářství, nicméně jsou zde dva patrné směry – postavení TE Plomin C, TE Sisak, dále díky závazkům Chorvatska mít do roku 2020 cca 20% energie z obnovitelných zdrojů. Díky možnostem v Chorvatsku, je možné vybírat z alternativních zdrojů – voda, vítr, solární energie, geotermální energie, biomasa. V Chorvatsku je aktuálně upřednostňována díky tarifní politice státu – BIOMASA (BPS, kogenerační

jednotky, ORC...), VODA (malé vodní elektrárny). Ostatní zdroje – vítr, voda – jsou naplněny kvóty. Možnosti pro české firmy existují v plynářském sektoru – uvažuje se o výstavbě LNG terminálu na Krku, dále modernizace stávající sítě produktovodů (Plinacro, JANAF), modernizace lokálních sítí, zvyšování přepravních kapacit, a mělo by být rovněž realizováno napojení IAP na TAP kde by Chorvatsko mělo být lídrem.

INDIE

Indie podstatně modernizuje těžbu uhlí a s tím souvisí i rozvíjení energetického průmyslu.

INDONÉSIE

Stav energetické infrastruktury, vývoj státní energetické politiky, místo energetiky ve státním programu urychlení ekonomického rozvoje. Současná vláda prezidenta Joka Widoda vyhlásila ambiciózní plán navýšení energetické produkce v letech 2015–2020 o 35 000 MW. 22% z celkového objemu v zemi vyrobené energie by v roce 2025 mělo pocházet z obnovitelných zdrojů. Nemalý podíl by měly tvořit malé vodní elektrárny (MVE). V případě MVE do 10 MW garantuje stát výhodnou výkupní cenu vyprodukované energie prostřednictvím dlouhodobých smluv. Hlavním zdrojem elektrické energie budou v Indonésii i nadále tepelné elektrárny, protože země disponuje značnými zásobami kvalitního uhlí. Jen v první polovině roku 2015 budou vypsané tendry na výstavbu 10 nových elektráren formou EPC. V zemi jsou rovněž průběžně vypisovány tendry na budování elektráren formou IPP. České firmy mohou najít uplatnění v obou těchto modelech.

IRÁK

V oblasti energetiky se jedná především o rafinerie a elektrárny. Jde o stavbu nových investičních celků, nebo o rozšiřování kapacity stávajících investičních celků. V případě rafinerií se uvažuje po osvobození území okupovaného DAISH o rehabilitaci rafinerie Bejdží, která byla celá dodána z ČR (současné škody se odhadují ministerstvem ropy na 300 mil. USD, vše by měly dodávat české firmy), a o stavbě nové rafinerie v Basře, která by měla mít stejnou kapacitu nebo větší, než stávající rafinerie v Šuajba (500 mil. USD). Tento záměr na stavbu rafinerie byl schválen ministerstvem ropy a měl by být schválen i vládou. Dále se uvažuje o rozšiřování kapacity menších rafinerií ve městech Amara, Samawa, Nasirije (rozšíření kapacity v každém uvedeném případě představuje částku 100 mil. USD). Rozšiřování kapacity u malých rafinerií v Regionu iráckého Kurdistánu (RIK) připadá v úvahu u rafinerie NOKAN GROUP (100 mil. USD), KIRKUK (100 mil. USD). V případě elektráren je před podpisem výstavba paroplynového cyklu pro elektrárnu Khormala (300 mil. USD).

IRSKO

Obnovitelné zdroje energie patří v Irsku k hodně diskutovaným tématům a nutno přiznat, že v poměrně konzervativní irské společnosti nemá výstavba větrných elektráren zdaleka takovou popularitu jako například těžba rašeliny. Ačkoli má země takřka ideální podmínky pro využívání offshorové energie, je stále podíl OZE na celkové produkci velmi malý (v irském tisku z května 2014 se uvádí cca 7,5 %), přičemž do roku 2020 se dle mezinárodních závazků má zvýšit nejméně na dvojnásobek. Až dvacetiprocentní každoroční růst za poslední tři roky lze přitom sledovat na poli biomasy. V této souvislosti lze

odhadovat zvýšenou poptávku po uvedených komoditách, stejně tak jako po zařízeních na zpracování biomasy. Potenciál mají reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje aj.

IZRAEL

Energetika (výrobní i rozvodné/distribuční části), transformátory, zařízení pro generování elektrické energie (turbíny, kotle, chladicí věže). Zařízení a technologie pro těžbu, skladování, zpracování a přepravu zemního plynu, výstavba a dodávky zařízení a komponentů (roury, armatury, kompresory). Dalším (a v zásadě novým) polem působnosti českých firem může být oblast těžby zemního plynu a návazných oblastí. Investovat se perspektivně bude do těžebních a rozvodných technologií, zařízení na zpracování plynu (CNG, možná zkapalnění) či jeho uskladňování. U uvedených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na izraelském trhu.

JAPONSKO

Ve vládní energetické koncepci, vyhlášené vládou v dubnu 2014, je formulován požadavek akcelerace rozvoje obnovitelných energií během příštích tří let, což může představovat exportní příležitosti pro firmy z ČR.

JEMEN

V současné době probíhá realizace energetických projektů. Výroba elektrické energie v tepelných elektrárnách a dieselelektrárnách nestačí pokrýt celkovou poptávku. Možnosti se naskýtají v dodávkách rozličných stavebních materiálů a technologických dodávkách pro energetiku.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Poptávka po položkách pro využití v energetickém průmyslu je poměrně stabilní. Příležitost je pro české výrobce kvalitního zboží přiměřené ceny za předpokladu odpovídajícího marketingu a soustředěného úsilí. Potenciální jsou také jak motorky do hraček nebo stěračů (do 37,5 W), tak motory nad 750 kW, tzn. zcela různé typy výrobků.

JORDÁNSKO

Jordánsko usiluje o získání jaderného zdroje v rámci snah o snížení své totální závislosti na energetickém dovozu (ten pokrývá 95 % energetické spotřeby země). Král Abdulláh II. se kloní k vybudování zdroje o dvou reaktorech o celkovém výkonu 2000 MW ruskou společností Atomstrojexport, která nabídla záruku finální ceny projektu a ruská strana je ochotna garantovat plné pokrytí investičních nákladů. Perspektiva uvedení do provozu je v letech 2021–23. Chladicím médiem má být vyčištěná odpadní voda dodávaná potrubím ze vzdálenosti 70 km. Jordánská strana byla ujištěna přímo zástupci Atomstrojexportu, že na jeho straně budou zapojeny české firmy jako subdodavatelé. Jordánsko předpokládá expertní spolupráci s českým jaderným dozorem, který má zkušenosti s ruskou technologií ve spojení

s evropskými bezpečnostními standardy a těší se skvělé pověsti. ČR však dosud neuzavřela s Jordánskem smlouvu o spolupráci v nukleární oblasti („Agreement on Cooperation between the Czech Republic and the Hashemite Kingdom of Jordan in the Development of Peaceful Use of Nuclear Energy“). Existence předmětné smlouvy by byla zásadním předpokladem ke snadnějšímu proniknutí českých firem na jordánský trh a k posílení jejich kredibility ve zdejším prostředí. Jednotlivé firmy z oboru, jak již zjišťují v místě, na vlastní pěst příliš nezmohou. Proto se MZV přiklání k postupu cestou vytvoření zájmového klastru českých firem, které by touto formou předložily koordinovanou nabídku svých schopností a možností k subdodávkám služeb a komponentů při výstavbě jaderné elektrárny. S eventuálním zájmem o zapojení českých firem do projektu v roli subkontraktora jordánská strana počítá a znovu to potvrdila dne 24. 7. 2014. Je proto žádoucí, aby příslušný resort přistoupil k vytváření uvedeného klastru. S rozvojem oblasti solární energetiky chce Jordánsko docílit energetického mixu, v jehož rámci bude narůstat podíl solární energetiky. Národní program využívání energie z obnovitelných zdrojů předpokládá její nárůst proti roku 2010 o 5 % do r. 2015 a o další 3 % do r. 2020 (s finální kapacitou 600 MW solárního výkonu). Přitažlivým předpokladem je průměrný svit 325 slunečných dnů v roce. Pro financování řady projektů má Jordánsko k dispozici prostředky z grantů států GCC. Investice do solární energetiky probíhají i na soukromé bázi mimo tendry státu.

KAZACHSTÁN

Příležitosti pro české společnosti existují v Kazachstánu v energetice v několika oblastech jako je výstavba elektráren (české společnosti zpravidla působí jako subdodavatelé), dodávky zařízení pro elektrárny, trafostanice, rozvody elektrické energie, dodávky čerpadel, speciálních ocelových trub, ventilů, šoupátek, filtrů apod. Možnosti existují u obnovovaného programu výstavby cca 350 malých vodních elektráren v jižních částech Kazachstánu a u projektů modernizace a rozšiřování rafinérií. V tomto sektoru je velmi silná pozice státu, prioritní úroveň spolupráce v této oblasti potvrzuje též statistika.

KEŇA

Zastaralá energetická soustava je jednou z překážek rychlejšího rozvoje ekonomiky země; vláda upřednostňuje rozvoj zejména geotermální energie (stávající podíly jsou 43 % hydroelektrárny, 42 % tepelné elektrárny, 14 % geotermální elektrárny); byly vypracovány dlouhodobé výhledy - Kenya Vision 2030, kdy instalovaná kapacita má být zvýšena z 2 500 MW v r. 2015 na 15 000 MW.

KOLUMBIE

Velikost domácího trhu představuje 1,5 mld. USD, z toho lokální výroba činí jen 290 mil. USD, z toho 75 % směřuje na export. Instalovaná kapacita v Kolumbii převyšuje 14 524 MW (z toho 65 % připadá na vodní elektrárny, zbytek jsou tepelné, plynové a kogenerační). V rámci vládního plánu má být během 5 let postaveny nové kapacity o výkonu 4 000 MW. Dovoz energetických strojů a zařízení činí 1,3 mld. USD, což představuje velkou příležitost pro české výrobce především turbín (parních, vodních, plynových), generátorů, transformátorů a elektrických rozvaděčů (včetně malých vodních elektráren). Poslední úspěch v dodávce turbosoustrojí pro kolumbijskou uhelnou elektrárnu Termotajasero 1x200 MW potvrzuje konkurenceschopnost českého energetického strojírenství.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Chaotické dodávky elektřiny, časté výpadky el. proudu, enormní potřeba generátorů jak v soukromých domech a veřejných budovách, tak i výrobě. Vláda připravuje privatizaci elektráren a přenosových soustav, je třeba revitalizovat stávající kapacity, v souvislosti s rychlou výstavbou poroste poptávka po slaboproudých zařízeních.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Otevřely se nové příležitosti pro české subdodavatele generátorů a turbín (včetně turbosoustrojí) pro EPC kontraktory z Korejské republiky (kteří ročně ve světě vyhrají tendry za 65-70 mld. USD včetně energetických projektů). České parní turbíny a generátory se díky jihokorejským dodavatelským firmám prosadily v posledním období v zakázkách v Panamě, Kolumbii a Uruguayi či naposledy v Chile. Korejská republika představuje velký potenciál pro české energetické strojírenství nejen na domácím trhu, ale především v rámci subdodavatelské spolupráce s místními EPC kontraktory na třetích trzích. Velký zájem je především o parní turbíny (a turbosoustrojí). Roste však poptávka – v závislosti na charakteru EPC projektů – o vodní turbíny, plynové turbíny či turbíny pro kombinovaný cyklus. Čeští dodavatelé se mohou na zdejšímu trhu spolehnout nejen na vysoký historický kredit, který zde má české strojírenství, ale i velmi pozitivní reference na subdodávky výrobků pro jihokorejské kontraktory dodávající energetické celky.

KOSOVO

Výroba a distribuce elektrické energie. Energetický sektor je ve velice špatném stavu. Kosovo provozuje dvě hnědouhelné elektrárny, které jsou již za hranicí životnosti. V zimních energetických špičkách jsou schopny pokrýt cca 50 % spotřeby, zbytek musí distribuční společnost nakupovat na trhu. Ve špičkách dochází k občasným výpadkům nebo k vypínání dodávek el. proudu, mnohé instituce a podniky vlastní záložní dieselgenerátory. Koncem roku 2014 bylo uzavřeno výběrové řízení na výstavbu nové elektrárny, příp. modernizaci stávajících zdrojů. Distribuční společnost KEDS (turecký vlastník) postupně modernizuje rozvodovou síť. Výroba el. energie je rovněž jednou z priorit vlády pro další období. Mezi priority se poprvé dostávají také obnovitelné zdroje elektrické energie.

KUVAJT

Kuvajt vykazuje jednu z nejvyšších spotřeb elektrické energie na obyvatele, přičemž maximální spotřeba každoročně dosahuje v letních měsících (klimatizace). Spotřeba elektřiny se již takřka kryje s její produkcí, proto byly zahájeny práce na projektech nové elektrárny o výkonu 3000 MW (Northern Zour) a rozšíření kapacity stávajících dvou (Shuaiba a Subbiya) o 800-1000 MW. Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit např. při dodávkách přenosových kabelů, rozvaděčů či transformátorů.

LIBANON

Zvýšení produkce elektřiny je jednou z hlavních priorit vlády. Pozornost je soustředěna především na opravu a obnovu zastaralých elektráren, obnovu a posílení přenosové soustavy a regionálních rozvodů. Ministerstvo energetických a vodních zdrojů rovněž prezentovalo poč. r. 2012 nový desetiletý

plán hospodaření s vodou. Plán předpokládá hlavně výstavbu přehrad (včetně malých horských přehrad k zadržování vody), zavlažovací projekty, úpravy tras řek a jejich údržbu a budování vodních elektráren.

LOTYŠSKO

Stále silný potenciál, tvoří trvale jednu z nejobjemnějších položek v komoditní skladbě českého vývozu, a to jak „velká“ technika pro průmyslové účely (energetika), tak topenářská zařízení pro byty, domy a různé provozy. V poslední době se objevuje zájem některých českých dodavatelů navázat na dříve dodaná zařízení pro lotyšskou energetiku.

MAĎARSKO

Prioritní je rozšíření a modernizace jaderné elektrárny PAKS, v souvislosti s tím jsou poptávané turbíny, čerpadla, kotle a také stroje k broušení.

MAKEDONIE

Výstavba nových a rekonstrukce stávajících energetických zdrojů, především vodních elektráren. Za posledních 15 let nebyl dán do provozu žádný větší nový energetický zdroj a cca 30 % elektrické energie Makedonie dováží ze zahraničí.

MALAJSIE

V současné době jedná EU s Malajsií o dohodě o volném obchodu. Pro energetický průmysl to mohlo znamenat uvolnění a otevření pro zahraniční dodávky zařízení, či příliv investic. Malajsie patří mezi země s nejrychleji rostoucí spotřebou elektrické energie v JV Asii a nutností modernizovat svoji energetickou infrastrukturu. Jednou z priorit pro malajsijskou vládu je využití a částečné pokrytí poptávky zelenými technologiemi a obnovitelnými zdroji energie. Pomoc a transfer know-how pak bude hledat především u zahraničních partnerů. Ta může být spojena s konkrétními dodávkami a technologickou spoluprací. Konkrétním projektem pak může být výstavba malých vodních elektráren, zejména v regionu Sarawak.

MAROKO

Maroko disponuje značným potenciálem obnovitelných zdrojů, jejichž využívání se teprve rozvíjí. V roce 2009 byla přijata Národní energetická strategie – horizont 2030, která si vytyčila, že již v roce 2020 by mělo 42 % energie pocházet z obnovitelných zdrojů, zejména solárních a větrných. Na podporu energetické strategie byl zřízen speciální finanční zdroj Fond de développement énergétique o objemu 1 mld. USD. Vládní podprogram solární energie do roku 2020 počítá s výstavbou 5 solárních elektráren o výkonu 2 000 MW. Jeho vlajkovou lodí je termo-solární elektrárna ve městě Ouarzazate (500 MW), jejíž první část o kapacitě 160 MW je již ve výstavbě. Obdobně je realizován i podprogram větrné energie s cílem celkového výkonu větrných elektráren 2 000 MW v roce 2020. Větrné parky, které budou aktuálně financované

(1000 MW projekty) v rámci tohoto programu, mají být realizovány formou partnerství veřejných a soukromých institucí. Nad to je již ve výstavbě 300 MW větrný park Tarfaya – největší větrná elektrárna v Africe. Mezi další příležitosti patří softwarová vybava pro solární elektrárny.

MEXIKO

Sektor by se měl otevřít i zahraničnímu kapitálu a lépe využívat geografické a přírodní podmínky země, tj. zaměřit se více na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Konkrétní položky – zařízení na výrobu elektrické energie eolické, sluneční, vodní, z biomasy a díly k nim, měřicí přístroje, mechanické stroje, čerpadla, kotle, generátory, nádrže atd.

MOLDAVSKO

Na trhu se již úspěšně prosazují plynové kotle na vytápění. V posledním roce nicméně byl registrován zájem o technologie na využití biomasy a zařízení na zpracování bioplynu, zejména z odpadů produkovaných na farmách v živočišné výrobě. České společnosti projevily také zájem o modernizaci dvou tepláren v Kišiněvě a o výstavbu spalovny odpadů s využitím technologie plazmy. Soustředit pozornosti na tento sektor má význam především kvůli zájmu moldavské strany zvyšovat energetickou efektivitu a nezávislost, kde příslušné státní agentury využívají finanční podporu EBRD a EU. Moldavská vláda již delší dobu zvažuje modernizaci tepláren a elektráren v Kišiněvě a Balti na severu země. Jedná se o modernizaci menšího rozsahu CET-Nord v Balti a restrukturalizaci a modernizaci CET-1, CET-2 a Termocom v Kišiněvě. Výsledkem této restrukturalizace by mělo být sloučení tří uvedených společností do jedné. Prostředky na modernizaci poskytují mezinárodní donoři.

MONGOLSKO

Naprostá většina elektrické a tepelné energie se v Mongolsku vyrábí v tepelných elektrárnách. V malé míře jsou využívány i vodní zdroje či větrné elektrárny. Celkový instalovaný výkon všech stávajících elektráren Mongolsku je nedostačující a činí 940 MW. S očekávaným růstem těžebního průmyslu je třeba navýšit i produkci el. energie. V současné době se pracuje na mnoha takových projektech. Převážně se jedná o tepelné elektrárny postavené a provozované na základě koncese. Nejaktuálnější je projekt výstavby elektrárny č. 5 v Ulánbátaru: smlouva uzavřena s konsorciem 4 firem v červnu t.r. – 3x150 MW bloky by měly být spuštěny v r. 2019. Tepelná el. Tavan Tolgoi: zatím před-kvalifikace (r. 2014) – instalovaný výkon má být 700MW. Dále se hovoří o projektech: tep. el. Baganuur (700 MW, koncese), tep. el. Shivee Ovoo (270 MW, koncese), tep. el. Telmen (100 MW, koncese), Tevshiin Govi (700 MW, koncese), apod. Distribuční společnosti vykazují při přenosu el. energie významnou ztrátu (kolem 30 % objemu). Dalším klíčovým tématem pro zvyšování efektivity distribuční společnosti je instalace nových měřičů spotřeby el. energie. V souvislosti s energetikou se také hovoří o výstavbě bioplynových stanic a kogeneračních jednotek.

MOSAMBIK

Nerozvinutá přenosová soustava je zásadní slabinou mosambického energetického sektoru. Státní energetická společnost EdM proto v příštích desíti letech plánuje v této oblasti investice ve výši 2 mld. USD (ze zdrojů Světové banky, EIB, AfDB i bilaterálních dárců). Nezbytná je především brzká realizace dlouho odkládaného projektu výstavby tzv. Severojižní páteře, která má propojit jižní Mosambik (oblast hlavního města) s energetickými zdroji v provinciích Inhambane (projekt nové plynové elektrárny) a Tete (hydroelektrárna Cahora Bassa a projekty tepelných elektráren). Na mosambickém trhu je nicméně již několik etablovaných evropských firem (ABB, Siemens).

MYANMAR

Elektrifikace patří mezi hlavní úkoly vlády. Elektrina je dostupná pouze pro 30 % populace, ve venkovských oblastech jen 6 %. Časté výpadky a nestabilita proudu obtěžují nejen obyvatelstvo, ale komplikují rozvoj průmyslu. Vláda plánuje zvýšit kapacitu výroby elektřiny do roku 2030 na 20 000 MW, ze stávajících 4 000 MW. Mimo rozsáhlých zásob zemního plynu, doposud hlavně na vývoz, má Myanmar významný potenciál vodní energie, okolo 100 000 MW, z čehož cca 40 000 MW již bylo identifikováno jako realizovatelné.

NĚMECKO

Německo naplňuje novou energetickou koncepci, podle které je nutné postavit nové přenosové (zhruba 3 600 km) a distribuční (asi 193 000 km) sítě. V roce 2013 se např. postavilo 94 km přenosových sítí. V rámci své energetické koncepce se země zaměřuje na obnovitelné zdroje energie, s tohoto důvodu existuje potenciál pro dodávky dílů pro větrné, solární, vodní a další nekonvenční elektrárny. V Německu tak roste poptávka především po inovativních energetických řešeních.

NIGÉRIE

Rostoucí potřeba ve stavebním průmyslu, zemědělství, zásobování vodou i ropném průmyslu. Nedostatek elektrické energie a velmi časté výpadky proudu budou přes snahu vlády ještě dlouho pokračovat. Generátor je nezbytným vybavením všech obytných i veřejných budov, ale i dílen a výrobních závodů. Přenosová soustava je zastaralá. V roce 2013 byla dokončena privatizace, obyvatelé čekají rychlé zlepšení situace. Soukromí investoři, kteří soustavy privatizovali, musí provést rychlou modernizaci.

NIZOZEMSKO

Od r. 2015 jsou plánovány každoroční investice do obnovitelných zdrojů ve výši 1,4 mld. EUR, bude se tedy jednat zejména o dodávky pro větrné elektrárny (onshore, offshore), podmořské kabely, rozvodné sítě, kotle na biomasu, kogenerační jednotky a zařízení pro těžbu zemního plynu z konvenčních i nekonvenčních zdrojů (břidlicový plyn, atd.)

PÁKISTÁN

Pákistánská ekonomika má hluboké strukturální problémy, infrastruktura a primárně energetika jsou v katastrofálním stavu, celková instalovaná energetická kapacita je pouhých 21 GW (pro srovnání - celková instalovaná energetická kapacita v ČR představuje cca 15 GW, přitom ČR má 10 mil. obyvatel a Pákistán má téměř 200 mil. obyvatel). Při distribuci a přenosu elektrické energie dochází ke ztrátám ve výši 20 % z důvodu zastaralé a špatně udržované infrastruktury. Vládní plány energetického rozvoje Pákistánu na období let 2014–2020 předpokládají instalaci dalších 8 000 MW výkonu ve formě tepelných a vodních elektráren a 2 000 MW ve formě jaderných elektráren. Díky těmto plánům se před českými firmami otevírají v pákistánském energetickém sektoru v budoucnosti velké možnosti. Čeští resp. českoslovenští vývozcí zboží investičního charakteru jsou cenově i technologicky konkurenceschopní a mají zde historicky velmi dobré jméno, podpořené referencemi z postavených a bezproblémově fungujících elektráren Balloki a Muridke (kombinovaný cyklus), Muzaffargarh a Guddu (spalování uhlí) a Mangla (vodní elektrárna). Tyto reference jsou dále podpořené referencemi z okolních asijských států (Indie, Číny, Bangladéše, Srí Lanky a Vietnamu). Pákistánská strana však primárně láká zahraniční investory, nikoliv pouze dodavatele technologií na komerční bázi. Kromě spolupráce se státním zákazníkem, společností Water and Power Development Board (WAPDA) se otevírají i možnosti spolupráce se soukromými subjekty, tzv. Independent Power Producers (IPP). Spolupráce se soukromými subjekty by mohla zásadním způsobem zjednodušit problém financování, protože se většinou jedná o bonitní subjekty s dostatkem finančních zdrojů, pro které by použití standardního komerčního financování ve formě buyer's credit nemuselo být problémem. Obrovský vývozní potenciál z ČR do Pákistánu má vývoz investičních celků vzhledem k značné zastaralosti místní infrastruktury, což by mohlo také přispět ke zvrácení současného negativního salda vzájemné obchodní bilance.

PERU

Peruánské energetice dominuje konvenční výroba elektrické energie ve vodních a tepelných elektrárnách na plyn. Některá zařízení jsou zastaralá (prvotní investice z 60. či 70. let) a vyžadují modernizaci. Prioritou jsou investice do rozvodné sítě a rozšíření infrastruktury s ohledem na stálý růst poptávky. Využití obnovitelných zdrojů energie, solární a eolické, je ve fázi malých projektů a studia rentability.

POLSKO

V rámci operačního programu Průmysl a životní prostředí se v mnoha polských komunitách počítá s investicemi do této oblasti, vedle toho existují nevyužité možnosti i v dodávkách energetických strojů a zařízení.

PORTUGALSKO

Portugalsko je v tomto odvětví jedním z pionýrů v rámci EU. Zařízení pro výrobu energie z vodních i větrných zdrojů jsou v Portugalsku částečně vyráběna, ale rovněž jsou z výrazné části dovážena. V současné době je investiční aktivita v této oblasti částečně omezena, nicméně do budoucnosti lze vzhledem k velkému podílu obnovitelných zdrojů v portugalském energetickém mixu (více než 60 %) spatřovat rovněž příležitosti pro české firmy.

RAKOUSKO

Ekologický průmysl Rakouska vykazuje roční obrat 10 mld. EUR. Zákon o využívání obnovitelných zdrojů k výrobě elektřiny (2012) poskytuje investiční pobídky do zařízení k výrobě ekolog. proudu a zelené budoucnosti (v r. 2014 objem dotací cca 50 mil. EUR). Očekávají se další investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů (plánované zvýšení podílu na celkové výrobě elektřiny z dnešních 68 na 85 %). Příležitosti tak nabízí oblast výroby vodní a větrné energie, solární energie, biomasy ve spolupráci se Smart Grids - inteligentními sítěmi v energetice na základě informačních a komunikačních technologií. Prioritní položky se zde částečně překrývají s prioritami vytipovanými v sektorech elektronika a elektrické inženýrství, mechatronika a domácí technika a automatizace v těchto oblastech.

RUMUNSKO

Provádí se dostavba 3.,4. bloku v JE Černá voda do r.2016, perspektivní jsou projekty větrných elektráren, zvyšování energetické účinnosti, tepelné izolace, kogenerační jednotky, OZE, vodní elektrárny, rekonstrukce stávajících energeticky neefektivních tepelných elektráren, automatizace ap.

RUSKO

Vývoz elektrotechnických zařízení do Ruska představuje aktuálně velmi perspektivní sektor. S postupující modernizací průmyslu, snahou o využívání nových nalezišť surovin a obnovou infrastruktury je zřejmý větší tlak zvýšení energetické efektivity včetně použití moderních elektrotechnických zařízení. České firmy jsou v tomto oboru tradičně silné a těší se v Rusku velmi dobré reputaci. V tomto segmentu trhu úspěšně operuje řada českých firem. Dle ruské statistiky vzrostl dovoz v tomto segmentu od r. 2009 do r. 2013 o více než 100 %. Navíc podle Strategie rozvoje elektrotechnického komplexu Rusko dosáhlo opotřebování energetických sítí kritických 70 %. Jsou přijímána nejrůznější opatření zaměřená na modernizaci energetických sítí, přičemž se jedná se o investice v řádech desítek mld. USD. Navíc domácí ruská výroba moderních turbín, čerpadel a generátorů a složitějších zařízení je nedostatečná. Určitou překážku dodávek pro ruský energetický sektor však v současné době mohou představovat platné západní sankce, které se dotkly některých oblastí.

RWANDA

Stejně jako v případě dopravní infrastruktury je energetický sektor dosud nerozvinutý a vláda plánuje jeho podporu prostřednictvím investičních projektů, od kterých si slibuje nastartování dlouhodobého růstu celé ekonomiky; země patří ke státům s nejnižší instalovanou kapacitou; cca polovina generované elektrické energie pochází z hydroelektráren.

ŘECKO

Komodity pro energetiku se jeví jako perspektivní s ohledem na dosavadní vývoj poptávky. Další vývoj spotřeby bude bezprostředně souviset se stabilizací ekonomiky a vládní politikou v oblasti OZE.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Spotřeba elektrické energie roste ročně o 8 %, což znamená požadavek na nově instalovaný výkon ve výši 4 000 MW ročně (nyní 50 GW instalovaného výkonu). V příštích 10 letech je v plánu výstavba 20 nových elektráren s celkovým výkonem 24 GW v hodnotě 50 mld. USD – zatím však na tradiční paliva – ropu a zemní plyn. Vzhledem k tomu, že se na výrobu elektřiny spotřebovává cca 1/3 těžby ropy, což znamená, že do roku 2032 musí Saúdská Arábie své kapacity ztrojnásobit, chystá se země na masivní rozvoj jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů energií. V červnu 2011 Saúdská Arábie oznámila záměr vybudovat 16 jaderných reaktorů do roku 2032, ve kterých by se mělo vyrábět až 20 % elektrické energie (25 GW instalovaného výkonu). V současné době probíhá projekt mapování potenciálu pro obnovitelné energetické projekty solární, větrné, geotermální a bioodpadní s výhledem kapacit ve výši 54 GW do roku 2032. Potenciál pro ČR je v dodávkách služeb a komponentů pro jaderné a solární elektrárny.

SENEGAL

V rámci snahy o řešení stále dotované výroby el. energie je cílem dosažení diverzifikace zdrojů, vzhledem ke klimatickým podmínkám je solární energie v zemi prioritou. Předpokládané st. subvence 66 mld. FCFA. V návaznosti na vrtání studní, poptávané vodní čerpadla. Potenciál mají turbíny, generátory, čerpadla, kotle atd. I přes rozsáhlé plány na posílení, modernizaci a diversifikaci energetiky stále dochází k častým výpadkům proudu. Potenciál mají generátory, akumulátory, kondenzátory atd. V zájmu snahy o elektrifikaci většího území, rekonstrukci a rozšíření distribučních sítí (cílem je dosáhnout 60 % v r. 2016) předpokládané náklady 25,1 mld. FCFA.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Plán ministerstva energetiky Spojených arabských emirátů předpokládá zvýšení instalovaného výkonu ze současných 29 GW na 40 GW do roku 2021, z čehož by 25 % mělo být pokryto jadernou energií a 5–7 % obnovitelnými zdroji (zejména solární technologie). Spotřeba energie roste každoročně o 9 % a v přepočtu na jednoho obyvatele činí dvojnásobek světového průměru. Do roku 2021 je v plánu výstavba 7 nových elektráren.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Studie britské vlády ukazují na alarmující stav britské energetické infrastruktury a to zejména v oblasti kapacity (do roku 2025 doslouží řada v současnosti funkčních jaderných i uhelných elektráren). V této souvislosti vláda plánuje výstavbu nových jaderných elektráren a zavedla také významnou podporu pro technologie vhodné pro obnovitelnou energetiku tj. řešení z oblasti obnovitelného teplotního (kotle na biomasu, tepelné pumpy, výměníky tepla), využití bioplynu, fotovoltaika, solár-termální energetika atd. Na většinu z těchto řešení poskytuje britská vláda velkorysé dotace, které významně stimulují poptávku. V následujících 4 až 5 letech se jedná o růstovou oblast.

SRBSKO

Srbsko se zavázalo do roku 2020 dosáhnout podílu 27 % z obnovitelných zdrojů energie. To vyžaduje investice v rozsahu 2 mld. EUR. Největší potenciál je u vodních elektráren. Bylo nabídnuto 317 lokací pro tyto

elektrárny. Výstavba se dosud ve větší míře nerozjela, ale pokračují intenzivní jednání s investory a lze očekávat postupné zahajování prací.

SRÍ LANKA

Elektrická energie na Srí Lance je vyráběna v tepelných elektrárnách (71 %, ropa, biomasa a v malé míře uhlí) a vodních elektrárnách (8,5 %). Spotřeba elektřiny roste o téměř 10 % ročně a zvětšuje se tak deficit mezi výrobou a spotřebou. Vláda přijala Národní energetickou politiku a strategii, která má za cíl do r. 2015 vyrábět 10 % elektrické energie z alternativních zdrojů. Srí Lanka má proto zájem na projektech týkajících se obnovitelných zdrojů energie, prioritní jsou zejména projekty modernizace hydroelektráren, což má napomoci ochraně životního prostředí na ostrově.

ŠPANĚLSKO

Španělská vláda garantovala od roku 2010 přednostní vstup do energetické sítě výrobcům elektřiny ze španělského uhlí. Ten však dle nařízení Evropské komise mohl trvat pouze do roku 2014. Zároveň však zaručovala ceny elektřiny z obnovitelných zdrojů elektrické energie. Od roku 2012 tento sektor přestala tak výrazně subvencovat. Právě vzhledem k poklesu nákladů na infrastrukturu a vážným dlouhodobým problémům se rozhodla, že odvětví již dále není potřeba dotovat. Dle vlády bylo odvětví již natolik silné, že odolá snížení subvencí. Větrná elektrická energie i přes snížení subvencí v roce 2013 dosáhla poprvé 21 % podílu na celkové výrobě elektřiny ve Španělsku (stejný podíl, jako elektřina z jaderné energie). Instalovaná kapacita nových větrných elektráren mezi lety 2012 a 2013 sice poklesla z 1110 megawattů (MW) na 175 MW, ale vzhledem k faktu, že garance tepelné energie v roce 2014 skončila a vláda se také zavázala do roku 2020 vyrábět 35,5% energie z obnovitelných zdrojů, jeví se právě tento sektor jako potenciálně zajímavý.

ŠVÉDSKO

V souvislosti s modernizací elektrických přenosových sítí a zvažovanými investicemi do energie z obnovitelných zdrojů se připravuje na švédském trhu řada zajímavých investic, jak na státní, tak i na podnikové úrovni, s termínem realizace do roku 2020.

TÁDŽIKISTÁN

Probíhá a dále se připravuje postupná rekonstrukce, modernizace a dostavba vodních elektráren a systémů vodních přehrad, čemuž odpovídá i potřeba dostavby a modernizace přenosových soustav a distribučních sítí.

TANZANIE

Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí krýt vysokou poptávku; vláda se situaci přednostně věnuje ve svém pětiletém rozvojovém plánu National Strategy for Growth and Reduction of Poverty - nedostatek elektrické energie je hlavní překážkou ekonomických aktivit.

THAJSKO

Klasická energetika – zejména plyn, ropa, uhlí (význam uhlí se bude postupně snižovat, ale v současné době se ještě výstavba několika energetických zdrojů na uhlí plánuje), kombinované cykly, vodní elektrárny. Roste význam využití alternativních energií – největší potenciál mají biomasa, bioplyn a zpracování odpadů, dále solární elektrárny, ethanol, voda, vítr méně (vysoké investiční náklady a nízká účinnost vzhledem k povětrnostním podmínkám). Do konce roku 2014 mělo Ministerstvo energetiky dokončit integrovaný plán pro rozvoj energetického sektoru v období 2015–2036. Podle některých scénářů se instalovaný výkon bude muset zvýšit ze současných cca 34 000 MW až na 70 000 MW v příštích dvou dekádách, v závislosti na růstu HDP a tempu snižování energetické náročnosti průmyslu. Státem ovládaná společnost EGAT, která vlastní méně než polovinu instalovaného výkonu v Thajsku, plánuje investovat 300 miliard BHT (cca 200 mld. CZK) v období 2015–2020.

TCHAJ-WAN

Ochrana životního prostředí a energetické zdroje, včetně přenosové soustavy, jsou zásadním tématem jak na politické scéně, tak i pro veřejnost. Tchajwanská vláda výrazně podporuje „zelené“, inovativní technologie ve všech oborech s ohledem na ochranu životního prostředí. Vzhledem ke své téměř sto procentní závislosti na dovozu energetických surovin je výrazná podpora soustředována nejen na obnovitelné, ekologicky šetrné energetické zdroje, ale také na modernizaci a efektivní řízení přenosových energetických soustav.

TUNISKO

Sektoru dominuje především výroba elektřiny a transport plynu, v menší míře těžba ropy a plynu. Tunisko v roce 2015 přijalo novou energetickou strategii do roku 2030, ve které byl kladen důraz na obnovitelné zdroje energie, především solární a větrné. Pro omezení závislosti na dovozu elektřiny z Alžírsku bude Tunisko pravděpodobně využívat i elektřinu získávanou z dováženého uhlí. Plánované jsou projekty na výstavbu elektrárny v Mornaguia, modernizaci stávající přenosové sítě a založení nového dolu na dobývání fosfátů v Gafse v celkovém objemu USD 735 mil.

TURECKO

Ve střednědobém horizontu, tj. do r. 2023, je predikováno, že se Turecko stane zemí s největším růstem poptávky po elektrické energii mezi členy IEA, přičemž v současné době je Turecko 6. největším trhem s elektrickou energií v Evropě. Současně Turecko bude potřebovat v dalších letech zvýšit kapacity o 4000 MW ročně, resp. poptávka by měla vzrůst až na 434 TWh v roce 2020, resp. 516 TWh v r. 2023. Průměrný roční nárůst poptávky po elektrické energii v zemi činil od r. 1990 do současnosti +4,6%, kdežto v EU tento nárůst činil ve stejném období pouze +1,6%. V r. 2013 vzrostla poptávka po elektrické energii o 5,6%. Predikce růstu poptávky po elektrické energii v zemi do r. 2023 činí +5,1% ročně (nižší předpoklad), resp. +6,8% ročně (vyšší předpoklad) a odhadovaný nutný objem investic do r. 2023 představuje 100 mld. USD s cílem zdvojnásobit současné instalované kapacity. Zbývající objem nákladů spojených s realizací energetických projektů by měli pokrýt soukromí investoři. Z českého pohledu jsou slibné zejména konvenční zdroje elektrické energie, tj. tepelné elektrárny s využitím místního nízkokalorického lignitu, ale též zdroje počítající s importovaným černým uhlím. Pro dokreslení tohoto faktu lze uvést, že za období 01–05/2014 bylo do provozu uvedeno 101

nových zdrojů elektrické energie v celkovém objemu 2 197 MW, z toho tvořilo: 1 067 MW tepelné elektrárny, 783 MW hydro elektrárny, 314 MW větrné farmy a 30 MW bioplyn aj. Stranou by neměly zůstat ani turecké plány na rozvoj jádra a možná participace na subdodávkách českými firmami. První jaderný zdroj v Turecku postaví ruský Rosatom. Výstavba měla být zahájena v r. 2015. Důležitou částí energetické koncepce Turecka jsou OZE. Stranou zájmu českých vývozců by neměly zůstat projekty na výstavbu malých a středních vodních elektráren a fotovoltaických elektráren na bázi EPC kontraktů. Potenciál skýtá i plán na rozšíření kapacit zásobníků plynu. Nabízí se také zajímavé investiční možnosti. Státní energetická společnost Electricity Generation Corporation (EÜAŞ) připravuje privatizaci energetických zdrojů o celkovém výkonu 16 000 MW. Připravuje se výběrové řízení na výstavbu tepelné elektrárny (5 000 MW) v oblasti Karapınar. Cílový stav v r. 2023 stran tureckého energetického mixu je následující: 30 % plyn, 30 % uhlí a lignit, 30 % obnovitelné zdroje a 10 % jádro, se záměrem pokrýt do roku 2030 až 15 % tureckých energetických potřeb právě z jádra. Stát klade důraz na využívání místních zdrojů a podporuje místní uhelné projekty – z nízkokalorického lignitu. Uhlí (z velké části lignit) je jedinou energetickou surovinou, kterou Turecko ve velkém měřítku má. Schodek platební bilance je z velké části tvořen právě energetickými surovinami. Tento trend se Turecko snaží zvrátit a podpořit výstavbu energetických projektů z vlastních zdrojů. V OZE má pro české vývozce stále největší potenciál vodní energetika. Postupně se od velkých a větších zdrojů přechází na menší a mikro zdroje, tedy v oblastech, kde mají ČR firmy kvalitní výrobce. Na solárním trhu je šance pro silné EPC kontraktory, jen v r. 2014 a 2015 bylo licencováno na 3000 MW nových fotovoltaických elektráren. V Turecku bylo schváleno na 2000 projektů, ze kterých je 1000–1500 realizovatelných. Velká většina projektů je na prodej. Z dalších OZE stojí za povšimnutí rozvoj energie z biomasy (většina zdrojů je bioplynových). Tento trh se do budoucna bude rozvíjet. Posledním odvětvím, které bych chtěl zmínit, je výstavba spaloven. V Turecku zatím není jediná spalovna komunálního odpadu. V současné době jsou projekty na dvě spalovny v Istanbulu a jednu v Ankaře. Dá se očekávat, že se budou stavět výhledově další zdroje v „menších“ městech.

TURKMENISTÁN

Turkmenistán ročně vyváží 3 mld. kWh elektrické energie do sousedních zemí, zejména pak do Iránu. Kromě výstavby a modernizace elektráren s paroplynovým cyklem je na pořadu dne zejména výstavba a modernizace vysokonapěťových přenosových sítí.

UGANDA

V oblasti energetiky je realizováno několik hydroenergetických projektů, které po svém dokončení zdvojnásobí instalovanou kapacitu energetické sítě (680 MW v r. 2013, z toho 2/3 je generováno vodními elektrárnami); tento stav poskytuje příležitost pro subdodávky.

UKRAJINA

Jedná se o strategický sektor ukrajinské ekonomiky. České výrobky mají v této oblasti výbornou pověst. Ukrajinské státní podniky se aktivně zajímají o zvýšení dodávek z ČR (modernizace a zvyšování bezpečnosti jaderných elektráren, modernizace plynovodů, projekty na zvyšování propustnosti elektrických sítí mezi EU a UA, průzkum a těžba ropy a zemního plynu). Energetika má významný růstový potenciál v souvislosti s možností čerpat finance z pomoci EU prostřednictvím EBRD.

URUGUAY

Uruguay je zemí s rostoucí energetickou spotřebou, o čemž svědčí nárůst spotřeby energií v období 2004–2012, během nějž se ztrojnásobila. Podle Strategie Národního energetického úřadu na léta 2015–2030 budou do energetiky v následujících letech investovány vysoké částky. V letech 2011–2015 bylo investováno 7,1 mld. USD, tj. 3 % HDP ročně (5x více než průměr zemí LA). Podíl jednotlivých zdrojů elektřiny je v současné době následující: vodní 55 %, větrná 28 %, biomasa 10 %, plyn 7 %. Cílem je úplná soběstačnost země, která má být dosažena zvýšenou efektivitou využívání elektrické energie a navyšováním zdrojů. Hlavními zdroji by měly být obnovitelné zdroje jako větrná energie (aktuálně 1 300 MW instalovaného výkonu), biomasa (včetně kogenerace), solární energie. Nepočítá se s výstavbou uhelných elektráren, zájem je i o snížení podílu plynových elektráren. Politikou státu je nedotovat žádné zdroje energie, a to ani z obnovitelných zdrojů. Současné výkupní ceny jsou 62–64 USD/MWh.

USA

Čistá energetika (Cleantech) – administrativa chce v období 2005–2030 snížit US emise o 30%. Dle odhadů US ministerstva energetiky by měla nejvíce růst kapacita větrných a fotovoltaických elektráren. Spolu s rozvojem čistých technologií pokračuje i rozvoj chytrých sítí s využitím moderních ICT technologií.

UZBEKISTÁN

Hlavním potenciálním partnerem je státní energetická společnost Uzbekenergo. Její současná strategie je zaměřena na zvýšení kapacity výroby elektrické energie o 2300 MWt prostřednictvím 15 projektů modernizace a výstavby energetických bloků tepelných elektráren a 9 projektů zaměřených na zvýšení výrobní kapacity vodních elektráren o 64 MWt. Probíhá výstavba a modernizace energetických přenosových soustav a distribučních sítí, vč. transformátorových stanic, řídicích center atp.

VIETNAM

Vietnam plánuje celé spektrum energetických celků – vodní, tepelné, jaderné elektrárny a elektrárny využívající obnovitelné zdroje (vítr, biomasa, spalování odpadu a výroba energie): Instalované kapacity v r. 2010 činily 21 000 MW, v r. 2014 je to již 34 000 MW, v r. 2020 to bude 75 000 MW a v r. 2030 dokonce 146 000 MW. Spotřeba energie vzroste z 87 mld. kWh v roce 2010 na 750 mld. kWh v r. 2030. Energetický mix v r. 2010 činil 40 % vodní elektrárny, 40 % přírodní plyn, 20 % tepelné elektrárny. Mix v r. 2030: 56 % tepelné elektrárny spalující domácí uhlí, 14 % přírodní plyn i LNG, 11 % jaderné elektrárny, 9 % vodní elektrárny, 6 % obnovitelné zdroje jako vítr, solar a 4 % energie se bude dovážet. Do roku 2030 se postaví 13 300 km linek vysokého napětí 500 kV a 26 500 km linek 220 kV. Celkové investice do rozvoje energetiky v období 2011 – 2030 přesáhnou 120 mld. USD.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2716 - Energie elektrická	Senegal
HS 2901 - Uhlovodíky acyklické	Estonsko
HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící	Estonsko
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Angola
	Kazachstán
HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	Chile
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Argentina
HS 7309 - Nádrže, cisterny ap. z železa, oceli nad 300 l	Argentina
	Mexiko
HS 7311 - Nádobý tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	Černá Hora
	Filipíny
	Chorvatsko
	Izrael
	Makedonie
	Thajsko
	Angola
	Estonsko
	Chile
	Rusko
HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	Filipíny
	Chile
	Irák
	Lotyšsko
	Rusko
	Thajsko
HS 7322 - Radiátory ohříváče ap. části ze železa n. oceli	Lotyšsko
HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	Angola
HS 7613 - Nádobý hliníkové na plyn stlačený zkapalněný	Izrael
HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé	Bangladéš
	Čína
	Francie
	Jordánsko
	Saúdská Arábie

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.	Bangladéš
	Bosna a Hercegovina
	Černá Hora
	Egypt
	Filipíny
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Irák
	Irsko
	Izrael
	Japonsko
	Kolumbie
	Korejská republika
	Libanon
	Lotyšsko
	Makedonie
	Mongolsko
	Myanmar
	Nizozemsko
	Portugalsko
	Rumunsko
	Rusko
	Španělsko
	Thajsko
	Turecko
	Turkmenistán
	Ukrajina
Uzbekistán	
Vietnam	
Pákistán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné	Turecko
	Arménie
	Bosna a Hercegovina
	Čína
	Finsko
	Irsko
	Japonsko
	Libanon
	Lotyšsko
	Malajsie
	Mongolsko
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
	Spojené království
Ukrajina	
HS 8404 - Pístroje pro kotle, generátory ústřed. topení	Bangladéš
	Izrael
	Japonsko
	Lotyšsko
	Mongolsko
	Rumunsko
HS 8405 - Generátory plynové, vyvíječe acetylenu apod.	Kolumbie

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou	Bangladéš
	Bělorusko
	Egypt
	Finsko
	Chorvatsko
	Indie
	Indonésie
	Irák
	Japonsko
	Jihoafrická republika
	Kazachstán
	Kolumbie
	Korejská republika
	Lotyšsko
	Makedonie
	Moldavsko
	Mongolsko
	Myanmar
	Portugalsko
	Srí Lanka
	Thajsko
	Ukrajina
	Vietnam
	Filipíny
	Chile
	Libanon
	Malajsie
	Peru
	Rumunsko
	Rusko
Španělsko	
Turecko	
Turkmenistán	
Uzbekistán	
Pákistán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové	Dánsko
	Finsko
	Japonsko
	Lotyšsko
	Nigérie
	Peru
	Rumunsko
	Španělsko
	Ukrajina
HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory	Bangladéš
	Černá Hora
	Egypt
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Japonsko
	Jihoafrická republika
	Kazachstán
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Lotyšsko
	Makedonie
	Malajsie
	Mongolsko
	Pákistán
	Portugalsko
	Rakousko
	Rwanda
	Srbsko
	Tádžikistán
Turecko	
Ukrajina	

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	Hongkong
	Indie
	Indonésie
	Izrael
	Jemen
	Kolumbie
	Maďarsko
	Nigérie
	Pákistán
	Spojené arabské emiráty
	Španělsko
	Tchaj-wan
	Ukrajina
HS 8412 - Motory pohony ostatní	Malajsie
	Tádžikistán
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Bosna a Hercegovina
	Černá Hora
	Filipíny
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Japonsko
	Kazachstán
	Lotyšsko
	Makedonie
	Malajsie
	Mexiko
	Mongolsko
	Myanmar
	Peru
Portugalsko	
Rusko	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Senegal
	Spojené království
	Sri Lanka
	Tádžikistán
	Tchaj-wan
	Tunisko
	Ukrajina
	Thajsko
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Černá Hora
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Irák
	Japonsko
	Kazachstán
	Lotyšsko
	Makedonie
	Mexiko
	Myanmar
	Nigérie
	Peru
	Portugalsko
	Rusko
	Sri Lanka
Thajsko	
Ukrajina	
Vietnam	
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	Bosna a Hercegovina
	Lotyšsko

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8416 - Hořáky pro topeniště, rošty, příkládací zařiz.	Ukrajina
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	Lotyšsko
HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	Mexiko
HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	Spojené království
HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	Kazachstán
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Belgie
	Jemen
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Španělsko
	Tchaj-wan
	USA
HS 8479 - Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	Mexiko
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	Irák
	Kazachstán
	Mexiko
	Peru
	Spojené arabské emiráty
	Ukrajina
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Nigérie
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Afgánistán
	Belgie
	Bosna a Hercegovina
	Černá Hora
	Egypt
	Etiopie
	Francie
	Irsko
	Izrael
	Jihoafrická republika
	Keňa
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Kosovo
	Mexiko
Moldavsko	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Německo
	Nizozemsko
	Pákistán
	Rumunsko
	Rwanda
	Řecko
	Senegal
	Srí Lanka
	Španělsko
	Tádžikistán
	Tanzanie
	USA
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Etiopie	
Francie	
Izrael	
Jihoafrická republika	
Kolumbie	
Konžská demokratická republika	
Malajsie	
Německo	
Nigérie	
Pákistán	
Peru	
Rumunsko	
Rwanda	
Řecko	
Španělsko	
Tanzanie	
Tchaj-wan	
USA	

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.	Afgánistán
	Belgie
	Černá Hora
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Makedonie
	Mexiko
	Rusko
	Řecko
	Tádžikistán
	Thajsko
	Vietnam
HS 8504 - Transformátory, el měniče, statické induktry	Belgie
	Bosna a Hercegovina
	Černá Hora
	Egypt
	Etiopie
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Jemen
	Keňa
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Kuvajt
	Makedonie
	Moldavsko
	Mongolsko
	Mosambik
Rusko	
Řecko	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8504 - Transformátory, el měniče, statické indukory	Spojené arabské emiráty
	Švédsko
	Tádžikistán
	Thajsko
	Tchaj-wan
	Tunisko
	Uruguay
	Vietnam
	Turecko
HS 8505 - Elektromagnety aj., zaříz. upínací s magnety ap.	Izrael
HS 8506 - Články galvanické, baterie	USA
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů	Argentina
	Bosna a Hercegovina
	Dánsko
	Etiopie
	Keňa
	Německo
	Nizozemsko
	Srí Lanka
	USA
HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	Afgánistán
	Egypt
HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení	Keňa
	Bulharsko

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V	Egypt
	Konžská demokratická republika
	Kosovo
	Maroko
	Ukrajina
	Uzbekistán
	Mosambik
	Turkmenistán
	Kolumbie
	Kosovo
	Maroko
	Rwanda
	Spojené arabské emiráty
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uganda
	Ukrajina
	Uzbekistán
	Vietnam
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Bosna a Hercegovina	
Egypt	
Irák	
Keňa	
Kosovo	
Kuvajt	
Libanon	
Maroko	
Peru	
Rwanda	
Spojené arabské emiráty	
Srí Lanka	
Tádžikistán	
Turkmenistán	

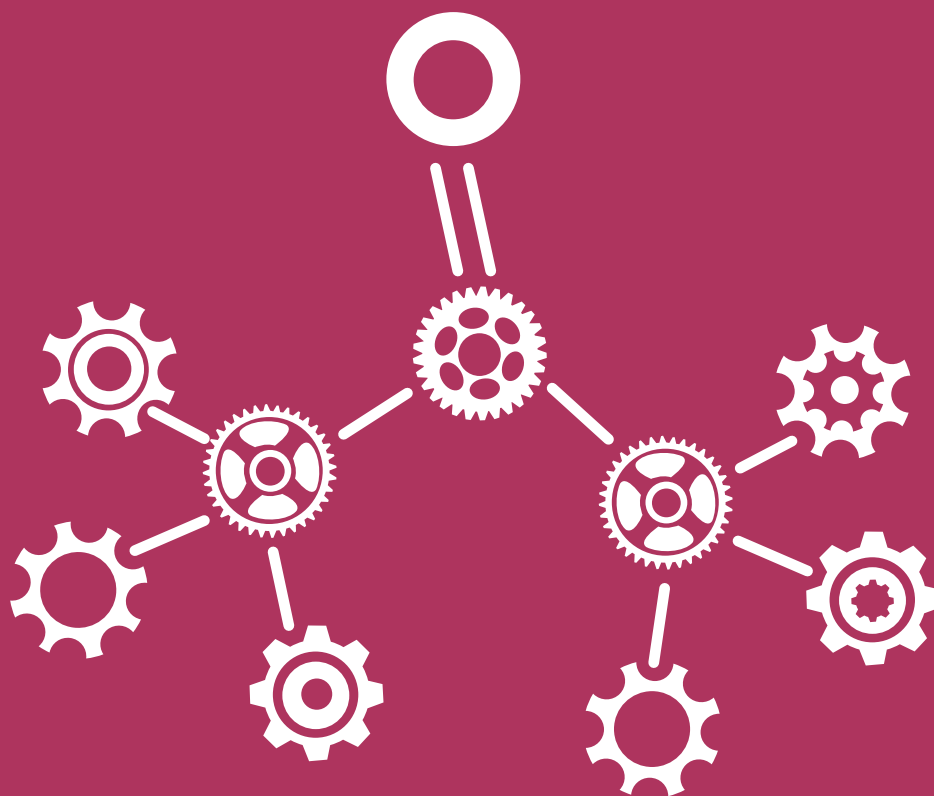
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	Uganda
	Ukrajina
	Uzbekistán
HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	Konžská demokratická republika
	Rakousko
	Spojené arabské emiráty
	Tádžikistán
	Turkmenistán
	Uruguay
	Uzbekistán
HS 8541 - Diody, tranzistory ap.. zařízení polovodičová aj.	Malajsie
	Rakousko
	USA
	Keňa
HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	Afgánistán
	Egypt
	Keňa
	Konžská demokratická republika
	Kosovo
	Kuvajt
	Maroko
	Mosambik
	Německo
	Nigérie
	Nizozemsko
	Peru
	Spojené arabské emiráty
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Turkmenistán
	Ukrajina
Uruguay	
Uzbekistán	
Vietnam	

ENERGETICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu	Bulharsko
	Konžská demokratická republika
	Tádžikistán
HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	Rumunsko
	Španělsko
HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, jinde. neuv.	Bulharsko
HS 9001 - Vlákná optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	Maroko
HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	Jordánsko
HS 9028 - Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry	Kosovo
	Mongolsko
	Saúdská Arábie
	Maroko
HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	Belgie
CPA 27 - Elektrická zařízení, vč. subdodavatelských prací	Myanmar
CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití	Jordánsko
CPA 42.22 - Inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikace a jejich výstavba	Myanmar
	Rumunsko
CPA 42.91 - Vodní díla a jejich výstavba	Afgánistán
CPA 71.12.13 - Inženýrské služby týkající se energetických projektů	Moldavsko

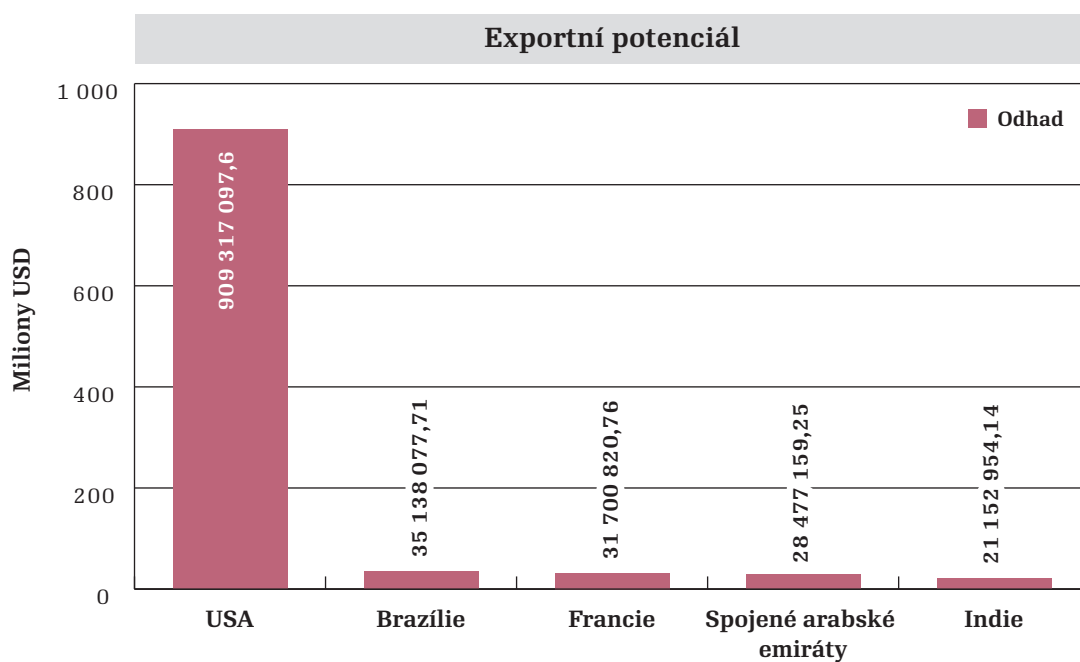
Chemický průmysl

Exportní příležitosti v rámci chemického průmyslu zahrnují 31 států. Konkrétní příležitosti exportu jsou velmi různorodé, v závislosti na potřebách daných zemí. Nejširší spektrum dovozu mají s 20 různými položkami USA, následované Francií a Lotyšskem. Pozice největšího dovozce chemického průmyslu náleží USA, s hodnotou importu necelých 95 mld. USD v rámci daných příležitostí, což je minimálně 10x více než u dalších významných zemí (Francie či Španělsko).

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ARGENTINA

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na argentinském trhu. Specifikem je, že Argentina povolí dovoz pouze u artiklů, které si neumí vyrobit sama.

ÁZERBÁJDŽÁN

Projekty na dodávky investičních celků v chemickém průmyslu v návaznosti na stavbu velkého petrochemického komplexu nedaleko hlavního města a na rekonstrukci stávajících chemiček ve městě Sumgait. Plánovaná investice až 6 mld. USD. Státní ropná společnost poptává obvykle firmy, které se již v minulosti podílely na výstavbě těchto kapacit. České firmy mezi nimi byly.

BELGIE

Chemický průmysl patří k tradičním belgickým odvětvím. Z hlediska českých kompetencí a poptávky na místním trhu se může jednat především o deriváty uhlovodíků nebo také dřevěnou buničinu pro chemický průmysl.

BRAZÍLIE

Výrobky chemického průmyslu jsou pro Brazílii velmi perspektivní z důvodu ekonomického růstu a neustálého rozšiřování domácí výrobní základny. Výhodnější je dovoz výrobků, které se v Brazílii nevyrábějí. Stejný druh zboží, který se v Brazílii vyrábí, je zatížen mimořádně vysokými dovozními cly.

BULHARSKO

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na bulharském trhu.

FINSKO

Chemický průmysl tvoří ve Finsku jeden z největších a nejvíce se rozvíjejících sektorů. K jeho dalšímu rozvoji přispívá také pokles v elektronickém a dřevozpracujícím sektoru v posledních několika letech. Chemikálie jsou také největší jednotlivou exportní skupinou produktů, celkově se chemický průmysl podílí 23 % na finském vývozu. Díky větší rozmanitosti finských chemických podniků a společností zaznamenává sektor stabilnější růst v porovnání s ostatními obory. V roce 2013 činila hodnota dovozu finského chemického průmyslu kolem 12,4 mil. EUR. Z toho asi 60 % činily ropné produkty (34 %) a základní chemikálie (26 %). Potencionální jsou výrobky organické chemie. Navzdory slabé ekonomické situaci Finska lze dle Konfederace finského průmyslu v chemickém průmyslu očekávat další růst i v následujících

letech. Sektor zaměstnává ve Finsku kolem 30 tisíc zaměstnanců. V budoucnosti se hlavní růst v chemickém průmyslu očekává u malých a středních podniků, které produkují nová a inovativní řešení pro mezinárodní trhy. Novými slibnými oblastmi budou environmentální obory, obnovitelné zdroje energie, řešení založená na využití biomasy a chemikálie používané v elektronickém průmyslu.

FRANCIE

Tradiční, s ČR propojený obor. Dynamicky rostoucí obor, ve kterém ČR zatím na základě svých kompetencí nenaplnila svůj exportní potenciál.

GRUZIE

Za posledních 10 let stoupl dovoz těchto prostředků do Gruzie více než desetkrát. Absence velkoobchodního domácího závodu na výrobu čisticích prostředků. S postupným nástupem velkoobchodních řetězců v Gruzii lze očekávat stálý nárůst prodeje těchto výrobků. V loňském roce dosáhla hodnota českého vývozu do Gruzie v tomto segmentu 66 tis. USD.

HONGKONG

Vzhledem k vývoji poptávky jsou potencionální položkou importu v dané oblasti zejména chemicky zušlechtnuté prvky pro elektroniku.

CHORVATSKO

Jedná se o limitované možnosti v rámci dodávek spotřebního zboží. Realizují se zde kontinuální dodávky – přípravky, kosmetika apod.

INDIE

Chemický průmysl Indie, který zaujímá svým objemem 3. místo v Asii (po Japonsku a Číně) a 6. místo na světě, tvoří přes 5 % HDP Indie a nabízí 70 tis. různých produktů. Pouhá 1/10 světového průměru spotřeby chem. výrobků na hlavu skýtá potenciál k dalšímu růstu. Produkty chemického průmyslu jsou relativně málo zatížené dovozními cly, rostou zahraniční investice do chemického průmyslu v Indii. Indie zaznamenává největší nárůst spotřeby farmaceutických produktů v Asii a dováží hnojiva a agrochemické produkty (vzhledem k silně agrárnímu charakteru Indie).

ÍRÁN

Chemie v zemi prochází bouřlivým rozvojem kapacit, země vzhledem ke své poloze nabízí také možnost jejím prostřednictvím proniknout na okolní komplikované trhy (Irák, Afghánistán, Pákistán).

ITÁLIE

Od roku 2009 v této skupině výrobků dominují destilované mastné kyseliny. Pokud jde o chemické výrobky, několikanásobně vyšších objemů vývozu z ČR bylo dosaženo například u iniciátorů a urychlovačů reakce (HS 3815) nebo u přípravků k čištění kovových povrchů a pájení (HS 3810). Pravidelně jsou zaznamenávány cca 1-2 poptávky po chemických výrobcích ročně, převážně se jedná o různé kyseliny. Primárně se jedná o poptávky distributorů chemických látek, kteří dodávají dané produkty do místních laboratoří, výrobcům nátěrových hmot, či do plastikářského průmyslu. Problémem pro české společnosti v tomto sektoru (kyseliny a jiné chemické látky) je, že náklady na přepravu jsou vzhledem k nízké marži v tomto odvětví veliké.

IZRAEL

Chemický průmysl včetně příbuzných oborů papírenské, plastové a kaučukové výroby je stále perspektivním odvětvím pro české producenty, v minulosti se to již mnohokrát potvrdilo. Ačkoliv v Izraeli existují silní výrobci, nedokáží z místní produkce pokrýt kompletní domácí poptávku. Čeští výrobci mohou tento potenciál využít.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Objem dovozu je nízký 26,9 mil. USD (0,026 % celkového dovozu) s mírně rostoucí tendencí. Potenciál identifikován na základě průniku podmínek dynamiky trhu, potenciálu ČR a exportní kompetence. Import přípravků k úpravě povrchu apretací má mírně rostoucí tendenci.

KATAR

Zejména jde o chemický průmysl ve vztahu ke spotřebnímu zboží. Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má kosmetika (péče o pleť, make up).

KEŇA

Zvýšená poptávka po položkách spadajících pod tento sektor z důvodu širokého využití při pěstování hlavních exportních komodit: kávy, čaje a květin.

KOLUMBIE

Kolumbie je velkým dovozcem chemikálií (organických i anorganických), které se ve velkém objemu využívají v nejrůznějších odvětvích průmyslu a zemědělství.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

40 % HDP tvoří těžební průmysl, který je jedním z prioritních sektorů rozvoje. Perspektivní trh najdou všechny chemikálie využitelné při extrakci minerálů.

KUVAJT

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není důležitá cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně kosmetika (péče o pleť, make up).

LOTYŠSKO

Ve vzájemném obchodu je chemický průmysl dlouhodobě zastoupen velmi solidně; ve vývozu z ČR jsou to konkrétně objemné dodávky polymerů a pracích prostředků. V dovozech z Lotyšska do ČR nově tvoří největší položku farmaka, přítomny jsou i různé kosmetické výrobky, barvy, hnojiva aj. Perspektivu lze spatřovat v event. investičním zapojení českého subjektu, což platí také o jiných sektorech.

MALAJSIE

V uplynulých letech byla na malajsijské straně zaznamenána zvýšená poptávka po chemických látkách využívaných v nejrůznější průmyslové výrobě nebo v zemědělství (např. hnojiva).

MEXIKO

Rostoucí mexická ekonomika vyžaduje široké spektrum chemických produktů s uplatněním v širokém spektru sektorů. Konkrétní položky – chemikálie pro petrochemický průmysl, chemikálie pro potravinářský průmysl, chemikálie pro zemědělství, chemikálie pro automobilový průmysl, chemikálie pro ekologické zpracování odpadu, chemikálie pro čištění a odsolování vody, chemikálie pro těžební průmysl atd.

NIGÉRIE

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel – prudce se zvýší potřeba pracích a čisticích prostředků. Stavební průmysl a budování infrastruktury zvyšuje poptávku po štěrkovém kameni. Intenzifikace zemědělství zvyšuje poptávku po základních surovinách k výrobě hnojiv.

ŘECKO

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na řeckém trhu.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Technologické dodávky pro tento obor jsou považovány za strategické a drží si je zejména silné společnosti starých EU zemí a americké společnosti. Možnosti pro naše firmy spočívají spíše v subdodávkách a doplňkových službách.

ŠPANĚLSKO

Potenciál položek ze skupin HS28 a HS29 bude pravděpodobně v následujících letech spíše růst vzhledem k tomu, že tyto produkty jsou hojně využívány v různých sektorech španělského průmyslu – španělská vláda hodlá podporovat rozšiřování průmyslové samostatnosti země formou investičních projektů i přímých podpor. Produkty skupiny HS28 představovaly v posledních 4 letech podíl 0,78 % celkového španělského dovozu. Obdobný potenciál vývozu vykazuje ve statistikách skupina organických chemikálií (HS 29), kde se jako zajímavé z hlediska objemu v celkovém španělském dovozu objevují předně heterocyklické sloučeniny (položka HS 2933) a nukleové kyseliny a jejich soli (položka HS 2934). Dovoz chemických produktů obecně je dlouhodobě pro Španělsko na třetím místě z celkového dovozu (po energetice a průmyslových technologiích). Chemický průmysl jako celek je jedním z pilířů španělské ekonomiky, funguje v něm cca 3 300 firem a generuje kolem 10 % HDP. Byl také jedním z prvních španělských výrobních sektorů, které po fázi krize opětovně začaly mírně růst. Zároveň tento sektor tradičně vykazuje záporné obchodní saldo – je orientován více na dovoz.

ŠVÝCARSKO

Chemický a farmaceutický průmysl je s 81 mld. CHF nejdůležitější švýcarské exportní průmyslové odvětví. České firmy si lze představit jako subdodavatele (např. strojního zařízení a vybavení) pro švýcarské chemické, farmaceutické koncerny.

TUNISKO

Na trhu byla zaznamenána rostoucí poptávka po pracích, čistících aj. prostředcích.

USA

Propad cen ropy a plynu vedl k renesanci chemického průmyslu (15 % světové produkce), který využívá základní uhlovodíky jako vstupní surovinu. Hlavní boom zažívají podniky využívající jako vstupní surovinu metan (výroba čpavku, hnojiv...) a etan (výroba ethylenu). Dle údajů US Chemical Council bylo oznámeno cca 200 projektů nových chemických provozů v USA, jde o investice přes 125 mld. dolarů, vrcholit by měly v roce 2017. Navyšují se kapacity US rafinérií pro zpracování lehké ropy a pro export LNG. Dokončení většiny rozestavěných chemických investic má být kolem roku 2018. Roste stavební výroba, snahy o vyšší produktivitu zemědělců vedou k růstu poptávky po chemikáliích. Těžba plynu hydraulickým štěpením hornin („hydraulic fracking“) vede k rostoucí potřebě chemikálií pro provoz vrtných souprav (biocidy a vodou rozpustné polymery).

VIETNAM

Přestože má Vietnam v provozu 2 rafinerie ropy a další staví, návazná výroba polymerů a dalších chemických výrobků není dostačující a v hojné míře jsou tyto komodity dováženy, mj. i z ČR.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2207 - Ethylalkohol, nedenatur. nad 80%, destiláty, denat.	Brazílie
HS 2510 - Fosfáty vápenaté, hlinitovápenaté, přír. křída	USA
HS 2511 - Síran barnatý, uhličitan barnatý, přírodní	Brazílie
HS 2711 - Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	USA
HS 2801 - Fluór, chlór, bróm, jód	Malajsie
HS 2803 - Uhlík, uhlíkové saze a jiné formy uhlíku	Španělsko
HS 2808 - Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné	Kolumbie
HS 2809 - Oxid fosforečný; kyselina fosforečná; kyseliny polyfosforečné	Indie
HS 2811 - Ostatní anorganické kyseliny a kyslíkaté sloučeniny nekovů	Finsko
HS 2814 - Amoniak bezvodý a ve vodném roztoku	Kolumbie
	Španělsko
HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku	Indie
	Kolumbie
	Nigérie
	Španělsko
HS 2817 - Oxid zinečnatý, peroxid zinku	Řecko
HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy	Malajsie
	Mexiko
HS 2828 - Chlorany, chloritany, bromnany	Malajsie
HS 2829 - Chlorečnany, bromičnany, jodičnany, chloristany	Malajsie
HS 2833 - Sírany kamence, peroxosírany	Bulharsko
HS 2834 - Dusitany, dusičnany	Španělsko
HS 2835 - Fosfornany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany	Malajsie
	Mexiko
	Řecko
HS 2837 - Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní	Konžská demokratická republika
HS 2844 - Prvky chemické, izotopy, radioaktivní směsi apod.	Španělsko
HS 2845 - Izotopy, jiné sloučeniny anorganické, organické	Brazílie
HS 2901 - Uhlovodíky acyklické	Finsko
	Francie
	USA
HS 2904 - Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků	Belgie
	Finsko
	Francie

CHEMICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2908 - Deriváty fenolů, fenolalkoholů	Finsko
HS 2910 - Epoxidy, epoxy-alkoholy, fenoly, ethery, deriváty	Finsko
	Francie
HS 2911 - Acetaly, poloacetaly, deriváty	Finsko
HS 2916 - Kyseliny monokarboxylové acyklické nenasycené	Írán
	Francie
HS 2917 - Polykarboxylové kyseliny, deriváty	Řecko
HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí	Argentina
	Francie
	Jihoafrická republika
	Mexiko
HS 2922 - Aminosloučeniny s kyslíkatou funkcí	Írán
	Bulharsko
HS 2925 - Sloučeniny s karboximidovou iminovou funkcí	Francie
HS 2933 - Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.	Francie
	Mexiko
	Španělsko
HS 2934 - Nukleové kyseliny a jejich soli	Španělsko
	Francie
HS 2937 - Hormony, deriváty, steroidy ostatní	Francie
HS 2939 - Alkaloidy rostlinné, jejich soli, estery, deriváty aj.	Francie
HS 2941 - Antibiotika	Francie
HS 2942 - Sloučeniny organické ostatní	Francie
HS 3103 - Hnojiva minerální nebo chemická fosforečná	Keňa
HS 3104 - Hnojiva minerální nebo chemická draselná	Mexiko
HS 3206 - Barviva ost. , výrobky anorg. , použ. jako luminofor	Argentina
	Írán
	Řecko
HS 3208 - Barvy, laky nátěrové, založené na polymerech	Malajsie
HS 3209 - Barvy, laky nátěrové ost. , založ na polymerech	Malajsie
HS 3210 - Barvy, laky nátěrové ostatní, pigmenty vodní	Brazílie
HS 3215 - Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé	Írán
	Řecko

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla	Katar
	Kolumbie
	Kuvajt
HS 3305 - Přípravky na vlasy	Arménie
HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuvedené	Chorvatsko
HS 3401 - Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	Bulharsko
HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj	Gruzie
	Lotyšsko
	Nigérie
	Tunisko
HS 3501 - Kasein, kaseináty a jiné deriváty kaseinu; kaseinové klihy	Řecko
HS 3502 - Albuminy, albumináty, a jiné deriváty albuminu	Řecko
HS 3507 - Enzymy připravené, enzymy jinde neuvedené	Řecko
HS 3804 - Louhy odpadní z výroby dřevné buničiny	Izrael
HS 3805 - Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.	Švýcarsko
HS 3808 - Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	Izrael
HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. vyr.	Izrael
	Jihoafrická republika
HS 3818 - Prvky chemické, zušlechtěné pro elektroniku	Hongkong
	Izrael
HS 3820 - Přípravky proti zamrznání, tekutiny odmrazovací	Bulharsko
HS 3822 - Směsi diagnostické, laboratorní reagentie	Malajsie
HS 3823 - Technické monokarboxylové mastné kyseliny; kyselé oleje z rafinace; technické mastné alkoholy	Itálie
HS 3824 - Pojidla pro licí formy nebo jádra; výrobky a přípravky chem. prům. vč. přír. směsí, jinde neuvedené	Malajsie
HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách	Lotyšsko
	USA
HS 3903 - Polymery styrenu v primárních formách	Lotyšsko
	Írán
HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované jinde neuvedené	Lotyšsko
HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů	Lotyšsko
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Lotyšsko
	Vietnam
HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuvedené	Lotyšsko

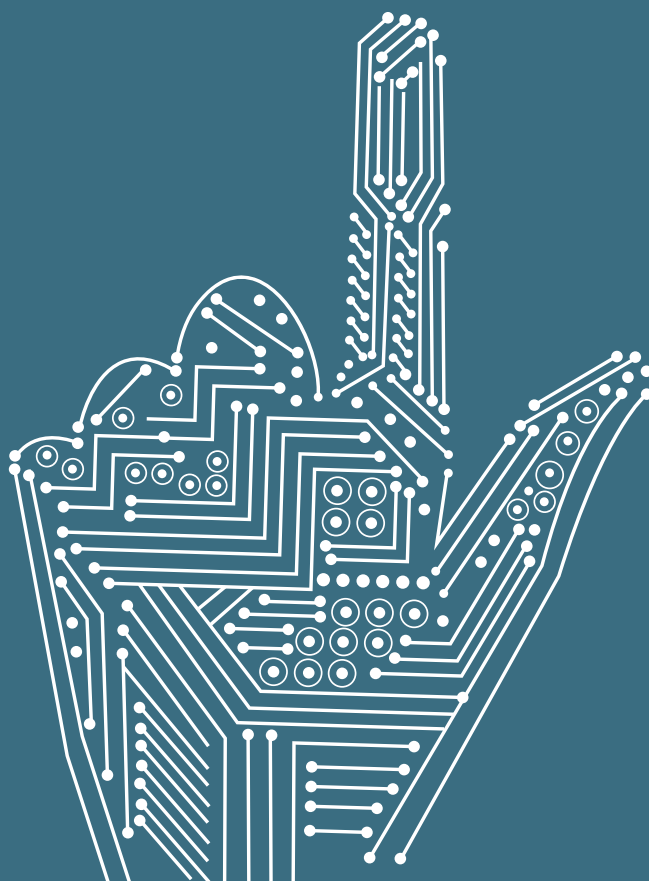
CHEMICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 4005 - Směsný kaučuk, nevulk., v prim. formách nebo v deskách, listech nebo pásech	Bulharsko
HS 4008 - Desky, tyče apod., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého	Írán
	Lotyšsko
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	Lotyšsko
HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže	Brazílie
HS 4012 - Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.	Brazílie
HS 4013 - Duše pryžové	Lotyšsko
HS 4015 - Výrobky, oděvní doplňky z kaučuku vulkaniz.	Lotyšsko
HS 4016 - Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	Lotyšsko
HS 4702 - Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování	Belgie
	Indie
HS 5504 - Vlákna střížová umělá, nemykaná, nečesaná	Izrael
HS 5509 - Příze z vláken střížových chemických	Izrael
HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel	Švýcarsko
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Spojené arabské emiráty
	USA
HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm	USA
HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	USA
HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	USA
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	USA
HS 7309 - Nádrže, cisterny ap. ze železa, oceli, nad 300 l	Spojené arabské emiráty
	USA
HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa, oceli, do 300 l	USA
HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	USA
HS 7611 - Nádrže, cisterny, kádě z hliníku, nad 300 l	USA
HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.	USA
HS 8405 - Generátory plynové, vyvíječe acetylénu apod.	Ázerbájdžán
HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou	USA
HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	USA
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	USA
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Spojené arabské emiráty
HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	USA
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	USA
CPA 71.12 - Inženýrské služby a související technické poradenství	USA

ICT

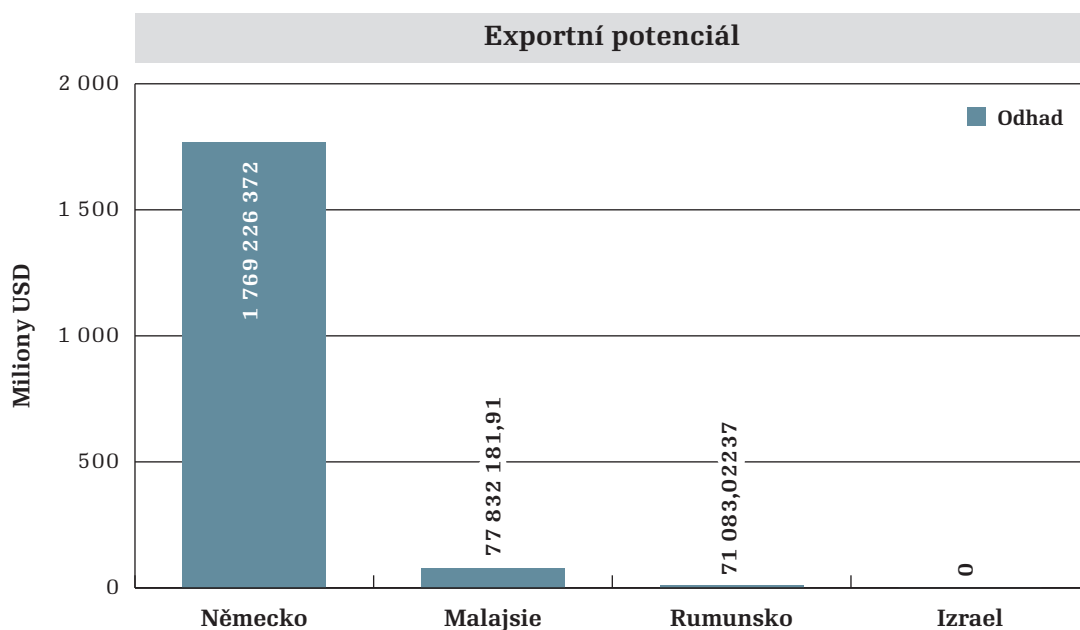
(Informační a komunikační technologie)

Příležitosti pro české exportéry v rámci ICT se objevují u 4 zemí – Izrael, Německo, Malajsie a Rumunsko. Konkrétní položky příležitostí se však velmi různí a zahrnují nejen služby v oblasti programování, poradenství a související služby, ale i elektronické přístroje, součástky a zařízení související s tímto odvětvím (počítač, telefonní, radiové, aj.). Největším importérem je Německo s hodnotou dovážených vybraných položek přes 74 mld. USD, import ostatních dvou zemí se pohybuje v mnohem nižších hodnotách.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

IZRAEL

Hi-tech obory mají v Izraeli silnou pozici (na vědu a výzkum se ročně vynakládá takřka 5 % HDP, což je vůbec největší podíl na světě), přesto se českým firmám nadále úspěšně daří využívat poptávku izraelských společností po elektrotechnických produktech, procesorech, počítačích a jejich komponentech a optických přístrojích. Pro hi-tech odvětví navíc jednoznačně hovoří i Dohoda o podpoře aplikovaného výzkumu v průmyslovém sektoru, která vstoupila v platnost na podzim roku 2009. Na bázi dohody se vlády obou zemí dohodly na podpoře zajímavých, inovativních projektů, které společně předloží české a izraelské firmy. Izrael patří do nejužší světové špičky v oboru živých věd, nových technologií a inovací.

MALAJSIE

Malajsie se snaží zařadit mezi vyspělé ekonomiky a ICT jsou přímo definovány jako jedna z klíčových národních prioritních oblastí ekonomického transformačního programu. V Malajsi probíhá s přímou podporou vlády digitální transformace a elektronizace jednotlivých sektorů ekonomiky včetně státní správy (bezpečnostní systémy, informační systémy). Zároveň probíhá modernizace ICT infrastruktury s cílem pokrytí urbanizovaných i periferních oblastí a zabezpečení internetového připojení do r. 2020 pro 95 % malajsijské populace. Kvantifikovaným cílem pro léta 2014–2017 je růst přidané hodnoty v sektoru ICT tempem 12 % ročně, tedy rychleji než je růst celkového HDP. Malajsie má v tomto sektoru nejvíce zájem o strategickou spolupráci s ČR a českými ICT firmami s využitím komplementarit obou našich ekonomik.

NĚMECKO

Současným hl. trendem v německém průmyslu je tzv. koncept „čtvrté průmyslové revoluce“ (Industrie 4.0), tj. propojování IT technologií s průmyslovou, ale např. i zemědělskou, výrobou a logistikou a vytváření „inteligentních“ samořídících jednotek. Aktuální studie odhadují úspory (v důsledku zvyšování produktivity) ve vybraných sektorech (chemický, strojírenský, elektrotechnický, automobilový průmysl, zemědělství, IT) do r. 2025 na 78,77 mld. EUR. IT sektor měl dle prognóz GTAI v r. 2014 růst v Německu o 1,6 %. Potenciál pro české firmy lze nalézt nejen v dodávkách elektronických zařízení, ale především v aplikacích využívaných ve zmíněných oborech.

RUMUNSKO

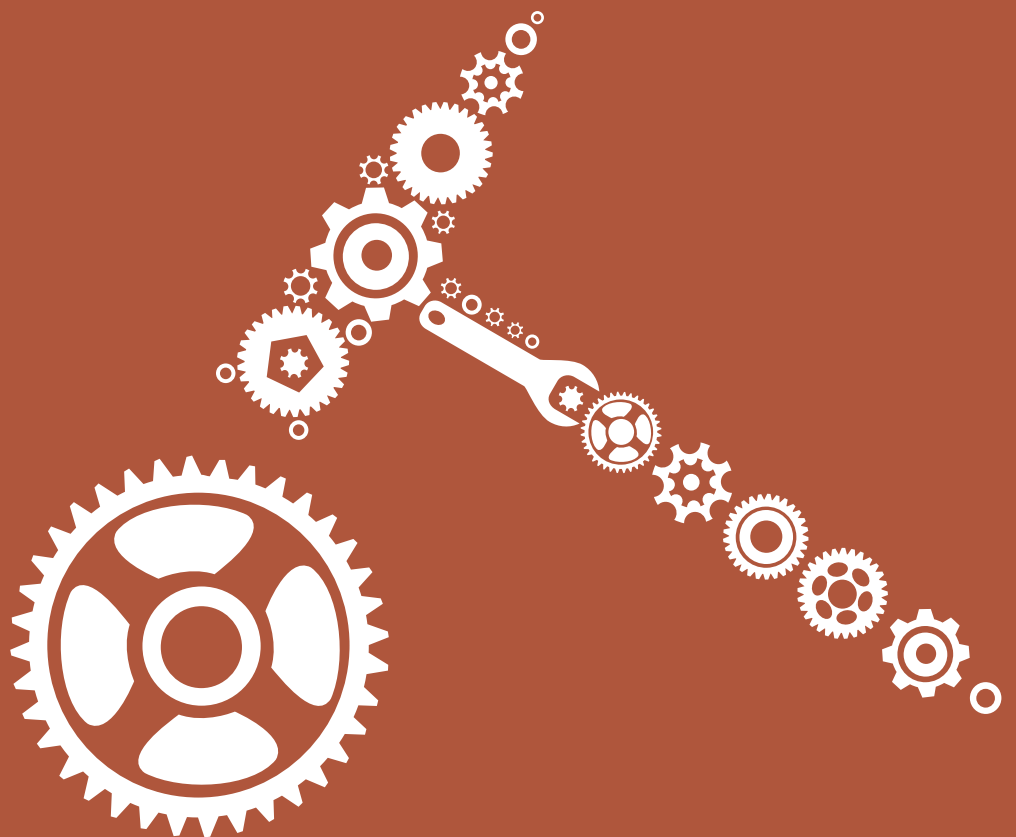
Dodávky specializovaného SW pro řízení průmyslových provozů, dodávky SW řešení pro ochranu firemních dat, participace na projektech programu digitální agendy ad. V období 2014–2020 – Digitální agenda pod MCSI: 12. listopadu 2014 schválen program digitální agendy pro nové programovací období. Očekávaná výše investic do projektů je 2,4 mld. EUR.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8470 - Stroje počítačící, účtovací, pokladny, registr ap..	Rumunsko
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Malajsie
	Německo
HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	Německo
HS 8514 - Pece elektr. průmyslové n. laboratorní a pod. zařízení	Německo
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Německo
HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	Německo
HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	Německo
HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami	Německo
HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	Německo
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Německo
HS 8532 - Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	Německo
HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	Německo
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	Německo
HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	Německo
CPA 61 - Telekomunikační služby	Izrael
CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby	Izrael
	Německo

Kovozpracovatelský průmysl

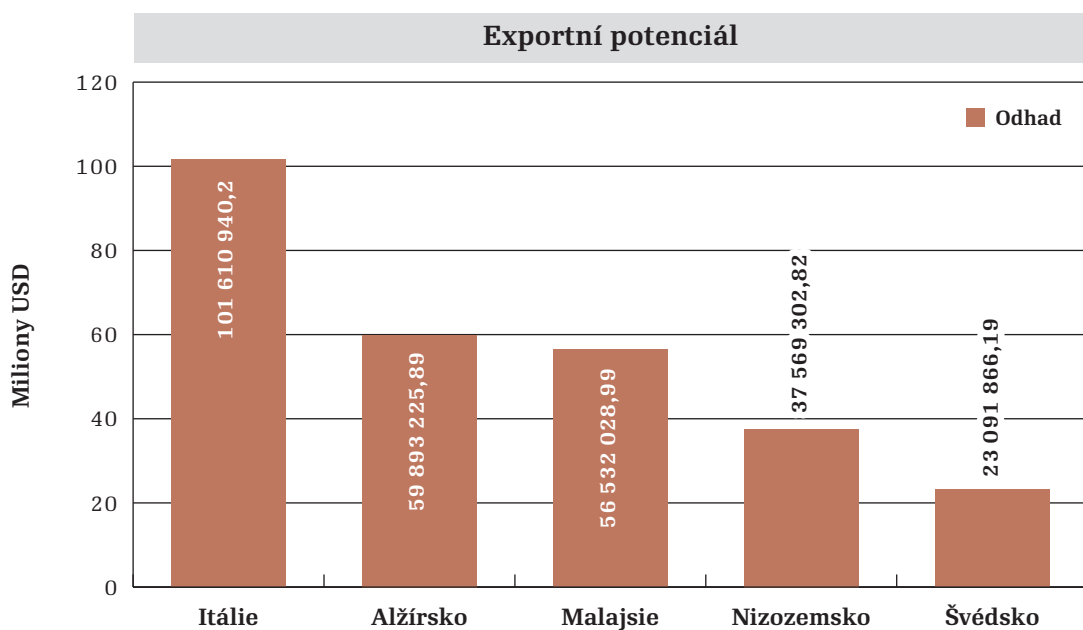

U kovožpracovatelského průmyslu uvádíme 28 zemí s potenciálem pro český vývoz. Jednotlivé položky jsou velmi různorodé a odvíjejí se od potřeb země. Mezi nejčtenější patří tyče a pruty ze železa a oceli. Velmi široké dovozní spektrum má Malajsie s 13 a Nigérie s 12 různými exportními položkami. Největšími dovozci kovožpracovatelského průmyslu jsou Itálie, s hodnotou konkrétních příležitostí importu sahající přes 4 mld. USD, Malajsie a Alžírsko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ALŽÍRSKO

Vzhledem k rozsáhlé stavební činnosti a potřeby dalšího rozvoje infrastruktury v Alžírsku jsou položky kovozpracovatelského průmyslu perspektivní.

ARMÉNIE

U kovozpracovatelských položek lze spatřit zajímavou charakteristiku: růst poptávky po kovozpracovatelských položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na arménském trhu.

AUSTRÁLIE

V souvislosti s kovozpracovatelským průmyslem mají potenciál i různé trouby ze železa a oceli, nádrže, cisterny, kadě.

ÁZERBÁJDŽÁN

Kovomateriál je perspektivní zejména s ohledem na růst stavební výroby. Zejména se jedná o kolejnice v souvislosti s rekonstrukcí stávajících železničních tratí a výstavbou nových. Připravuje se výstavba druhé linky železniční tratě Baku-Tbilisi-Kars. Délka této tratě na území Ázerbájdžánu bude 337 km.

BELGIE

V kovozpracovatelském průmyslu je zaznamenán zájem především o inovační výrobky v oblasti kamen a kotlů.

ESTONSKO

U ručních nástrojů, zámků a závěrů na klíče dochází ke zvyšující se poptávce na místním trhu. Tyto položky jsou tradičním českým vývozním artiklem, avšak ve větší míře se na estonský trh z ČR nevyváží.

GRUZIE

Desetinásobný nárůst dovozu za posledních 10 let. Lze využít dobrého jména ČR v této oblasti. V roce 2013 obsahoval český vývoz v tomto segmentu 364 tis. USD. V Gruzii dovoz představoval 21,3 mil. USD.

HONGKONG

Chystá se výstavba řady infrastrukturních projektů, např. mostu Hong Kong – Zhuhai – Macao. Rostoucí poptávka po nové bytové výstavbě a dalších veřejných zařízeních.

ÍRÁN

Oblast zpracování kovů je do budoucna perspektivním sektorem pro spolupráci českých a íránských firem za využití místních rozsáhlých kapacit. Je potřeba zohlednit, že některé položky spadající pod tento sektor jsou explicitně na sankčním seznamu Rady EU č. 1263/2012.

ITÁLIE

Železo a ocel se staly významnými komoditami v obou směrech toku zboží mezi ČR a Itálií. Do budoucna by vývoz z ČR mohl růst kvůli problémům italských železáren s dodržováním norem ochrany životního prostředí. Ocel a železo, hojně využívány především ve stavebním sektoru, trpí konstantně negativním výkonem italského stavebního sektoru. Vyhledky na druhou polovinu tohoto roku a na rok příští ale slibují oživení pro hutní výrobky (především ve strojním sektoru a oživení se čeká i u stavebního sektoru).

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Současný stav infrastruktury neodpovídá představám vlády, a proto se soustřeďuje na její modernizaci. Vytváří se proto příležitost k dovozu zejména materiálu pro výstavbu infrastruktury, ocelových a železných výrobků atp.

JORDÁNSKO

Malý jordánský průmysl a s ním spojené služby jsou orientovány na pokrytí regionálních a komunitních potřeb. K tomu potřebuje dodávky materiálů a komponent orientovaných na výrobu z kovu, čerpání kapalin (především vody) a instalační elektromateriál.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Existuje místní poptávka po tomto tradičním českém vývozním artiklu, který zatím není z ČR do Konžské demokratické republiky exportován.

LOTYŠSKO

Navzdory krizi světového ocelářství je tento sektor stále perspektivní pro české podniky i pro dodavatele příslušné obráběcí techniky, vzájemně se obchoduje i s hotovou produkcí. V Lotyšsku je to poměrně silný sektor.

MALAJSIE

Byla zaznamenána poptávka především po komoditách kovozpracovatelského průmyslu pro stavebnictví – to souvisí s modernizací malajsijské infrastruktury.

MOLDAVSKO

Domácí spotřebu pokrývá převážně dovoz. Český export do této destinace dosud nenaplnil svůj potenciál.

NIGÉRIE

Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, stavební průmysl (a tím i poptávka po stavební oceli) prodělává rychlý růst. Vláda přijala řadu sektorových politik (automobilová, průmyslová, zemědělská aj.). Země dále usiluje o revitalizaci železniční a silniční sítě a reaktivaci důlních kapacit. Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový, petrochemický, gumárenský a hutní průmysl. Výrobky kovozpracovatelského průmyslu lze využít ve výše zmíněných oborech.

NIZOZEMSKO

V posledních letech vykazuje import vybraných položek kovozpracovatelského průmyslu rostoucí trend (popř. se jedná o významnou položku nizozemského dovozu). Český export tohoto artiklu do Nizozemska zatím nenaplnil potenciál.

NORSKO

Výrobky kovozpracovatelského průmyslu, při zaručení schopnosti dlouhodobých dodávek v konzistentní kvalitě, jsou nezbytnými stavebními díly zařízení, dodávaných na nové a rekonstruované plošiny pro těžbu ropy a plynu, pro stavbu a opravy produktovodů, terminálů a přečerpávacích stanic těžných surovin. Firmy se mohou prosazovat jako subdodavatelé komponent pro výrobce rozsáhlých technologických celků.

PÁKISTÁN

Pákistán má rozsáhlou základnu výroby železa a oceli, tyto podniky se ovšem potýkají s technologickou zastaralostí výrobních procesů a značnou opotřebeností zařízení. Existují zde proto rozsáhlé možnosti dodávek investičních celků, jak ve formě nových technologických jednotek, tak ve formě méně finančně náročných rekonstrukcí stávajících výrobních provozů. Jako referenci ze současné doby můžeme zmínit, probíhající realizaci kontraktu na dodávku technologické části ocelárny POH Wah. Podobně jako v energetickém sektoru, nezbytnou součástí podpory českých exportérů v tomto segmentu musí být zájem českých finančních institucí o financování investičních projektů v Pákistánu.

PERU

Sektor stavebnictví poslední dekádu nepřetržitě roste, investice míří do bytové výstavby, kancelářských a obchodních prostor, do silniční infrastruktury a do výstavby hotelů. Domácí metalurgie pokrývá pouze částečně poptávku po stavební oceli.

RWANDA

Perspektivní se jeví především konstrukce používané ve stavebním průmyslu.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Lze předpokládat, že se bude nadále zvyšovat poptávka po výrobcích ze skla a železa – válcovaných tyčí, prutů a drátů. V dovozu kovů a předmětů ze základních kovů o objemu cca 170 mil. EUR v roce 2014 činil dovoz z ČR cca 35 mil. EUR.

SLOVINSKO

V rámci infrastrukturních projektů Slovinska je očekávána rostoucí poptávka po ocelových konstrukcích.

ŠVÉDSKO

Konstrukce a lité výrobky ze železa a oceli patří (spolu se svařenci, obráběnými komponentami a odlitky atd.) mezi nejčastěji poptávané produkty ze strany švédských subjektů. Český export v tomto regionu však doposud nenaplnil svůj exportní potenciál.

TUNISKO

Tunisko je tradičním vývozcem kabelových svazků a komponentů pro automobilový a letecký průmysl, pro které spotřebovává železné, ocelové a hliníkové produkty. Dále tyto produkty využívá ve stavebním a těžebním průmyslu. Výrobky z hliníku, zejména obalový materiál poptává především mlékárenský průmysl.

VIETNAM

Velmi perspektivní obor, české dodávky v tomto oboru budou součástí dodávek investičních celků. Železo, ocel a výrobky z nich patří k největším dovozním položkám do Vietnamu s objemem 9,5 mld. USD. Otázkou je konkurenceschopnost českých produktů s ohledem na asijské dodavatele.

ZAMBIE

Těžební průmysl je stále nejdůležitějším pro místní ekonomiku. Nosným oborem je např. zpracování měděné rudy a ze zambijské strany potrvá zájem o strojní zařízení pro tuto oblast. Extrémní růst zaznamenal dovoz konstrukcí a částí ze železa a oceli. Hodnota importu příslušenství z plastů v roce 2013 vzrostla o polovinu a tato tendence trvá.

KOVOZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2618 - Struska granulovaná z výroby železa a oceli	Peru
HS 7204 - Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech	Itálie
HS 7206 - Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech	Írán
	Pákistán
HS 7211 - Výr. ze železa, oceli, pod 600 mm, neplát., nepokov.	Konžská demokratická republika
HS 7212 - Výr. ze železa, oceli, pod 600 mm, plátované, pokov.	Konžská demokratická republika
HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla	Alžírsko
	Ázerbájdžán
	Írán
	Itálie
	Jordánsko
	Malajsie
	Nigérie
	Norsko
	Pákistán
	Tunisko
HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa n. oceli nelegované	Alžírsko
	Itálie
	Malajsie
	Nigérie
	Nizozemsko
	Norsko
	Slovenská republika
	Zambie
HS 7215 - Tyče, pruty ostatní ze železa n. oceli nelegované	Malajsie
	Pákistán
	Slovenská republika
HS 7216 - Úhelníky tvarovky ap. ze železa n. oceli nelegovan	Malajsie
HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované	Itálie
	Malajsie
	Pákistán
HS 7219 - Výrobky ploché válc. z oceli nerez, nad 600 mm	Malajsie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7220 - Výrobky ploché, válc. z oceli nerez., pod 600 mm	Malajsie
HS 7221 - Tyče, pruty válcované za tepla z oceli, nerez.	Malajsie
HS 7222 - Tyče, pruty jiné, z oceli nerezové, uhlíky ap.	Malajsie
HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící	Itálie
	Malajsie
	Pákistán
HS 7224 - Ocel legovaná ost. v ingotech aj. tvarech, zákl.	Itálie
HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.	Itálie
	Malajsie
	Slovenská republika
HS 7228 - Tyče, pruty, uhlíky, profily z oceli legov. ost.	Itálie
	Malajsie
HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní	Itálie
	Malajsie
	Nizozemsko
	Slovenská republika
	Írán
HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované	Hongkong
	Nizozemsko
	Norsko
HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.	Írán
	Jihoafrická republika
	Nigérie
	Norsko
	Slovinsko
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Austrálie
	Konžská demokratická republika
	Nigérie
	Norsko
	Pákistán
HS 7305 - Trouby, trubky ze železa oceli, nad 406,4 mm	Norsko
HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	Konžská demokratická republika
HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	Konžská demokratická republika

KOVOZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

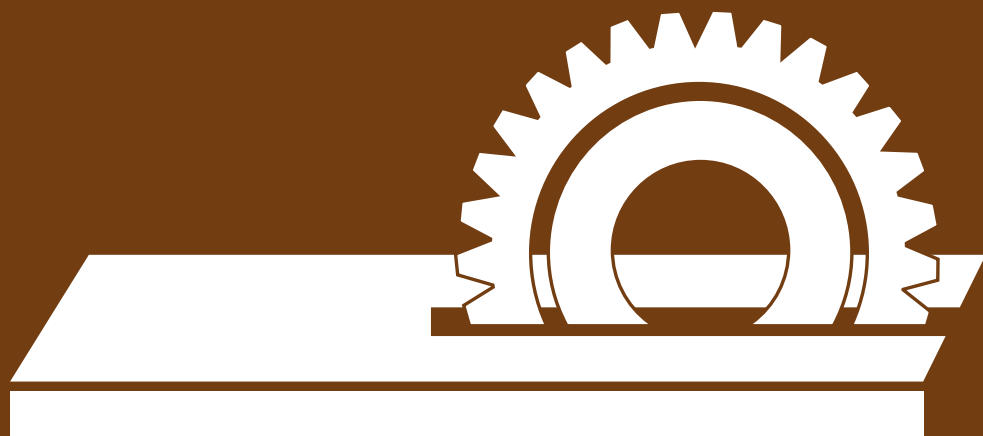
Konkrétní příležitosti	Země
HS 7308 - Konstrukce, části , desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Hongkong
	Konžská demokratická republika
	Moldavsko
	Nigérie
	Slovinsko
	Švédsko
	Zambie
HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa, oceli, nad 300 l	Austrálie
HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa, oceli do 300 l	Austrálie
	Nizozemsko
HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	Arménie
HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa n. oceli	Írán
HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	Belgie
	Jihoafrická republika
HS 7322 - Radiátory ohříváče ap. části ze železa n. oceli	Írán
HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli	Jihoafrická republika
	Nigérie
	Švédsko
HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	Gruzie
	Jihoafrická republika
	Nigérie
	Peru
	Vietnam
HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	Rwanda
HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap., z hliníku, do 300 l	Írán
HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku	Nizozemsko
	Peru
	Tunisko
HS 8205 - Nástroje ruční jinde. neuv., svěráky, kovadliny ap.	Estonsko
HS 8208 - Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení	Nizozemsko

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8212 - Břitvy, strojky, čepelky holicí	Arménie
	Írán
	Itálie
	Konžská demokratická republika
	Nigérie
	Peru
	Slovinsko
HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných	Arménie
	Estonsko
	Konžská demokratická republika
	Nigérie
HS 8303 - Skříně ap. pancéř., kufry aj. bezpečnostní, z kovů	Tunisko
HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím	Nigérie
HS 8309 - Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných	Nigérie
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Nigérie
HS 8457 - Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové	Jordánsko
HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů	Lotyšsko
HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	Lotyšsko
HS 8460 - Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	Lotyšsko
HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.	Lotyšsko
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Lotyšsko

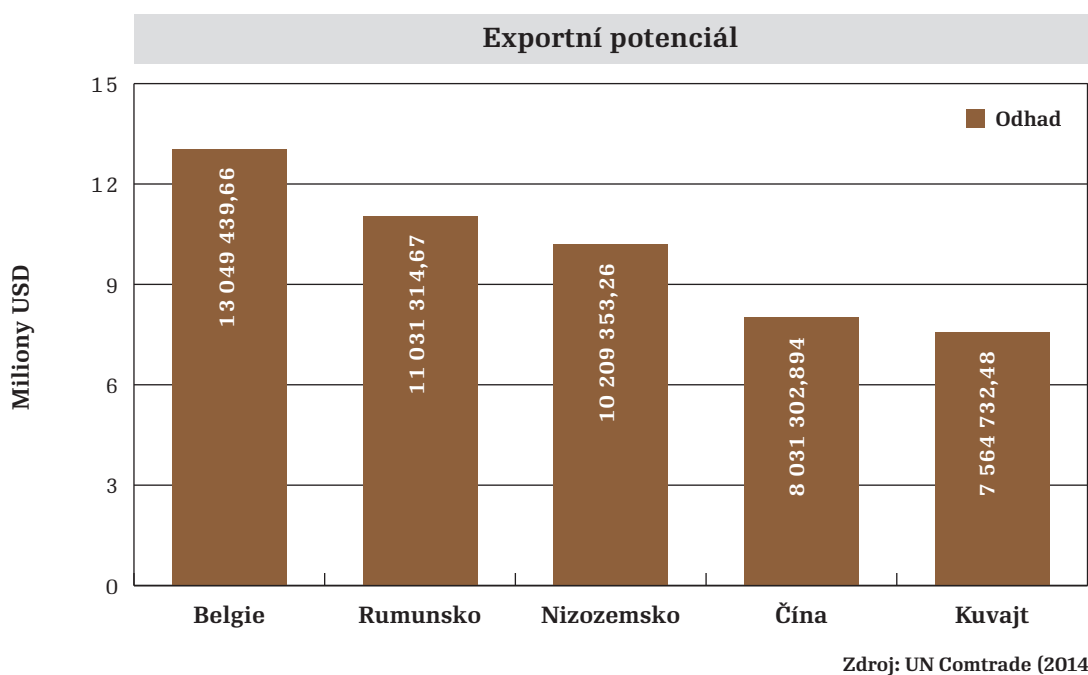
Nábytkářský průmysl

Pro stavební průmysl vyzdvihujeme 16 států, které nabízí příležitost pro české exportéry. Významné exportní položky jsou různorodé, dle potřeb daných zemí. Nejčastější zastoupení má jiný nábytek a jeho části a součásti nebo též třískové desky a podobné, ze dřeva a podobných materiálů. Mezi nejvýznamnější světové importéry nábytkářského průmyslu se řadí Belgie s výší dovozu vybraných příležitostí přes 1,5 mld. USD, Čína a Rumunsko.

Státy s příležitostmi pro český export

ARMÉNIE

Pro sedadla a nábytek platí následující: růst poptávky po nábytku se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na arménském trhu.

BELGIE

Poptávka souvisí s ekonomickou prosperitou, proto lze s očekávaným oživením předpokládat zvýšení odbytu nábytku. V roce 2013 investoval belgický nábytkářský průmysl dle předběžných odhadů 81,4 mil. EUR (o 14% méně než v roce 2012). Od roku 2014 byla data více optimistická – dochází k zmíněnému oživení. Poptávka především po vybavení interiérů, subdodávky různých typů nábytku.

ČERNÁ HORA

Perspektivní by mohla být spoluúčast na připravovaných projektech kancelářských a obchodních prostor, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

ČÍNA

Luxusní (kvalitní) výrobky jsou vzhledem k rostoucí střední třídě velmi populární. Tento segment je regulován v rámci protikorupčních opatření čínské vlády.

HONGKONG

Výstavba hotelů a vysoká kupní síla obyvatel Hongkongu a oblíbenost města jako nákupního centra ze strany movitých občanů Číny, vytváří šance pro české firmy v segmentu značkového spotřebního zboží, např. luxusního skla, nábytku atd.

IRSKO

Nábytek zaznamenává na irském trhu po letech hospodářské krize (drahé bydlení, nesplacitelné hypotéky atp.) opět pozvolný nárůst, který by čeští exportéři mohli při svých poměrně slušných výsledcích z posledních let využít.

KATAR

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Často je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde mají bytové doplňky a designový nábytek.

KUVAJT

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, vytvářející společně s významnou kupní silou místních spotřebitelů značný potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není důležitá cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně designový nábytek a taktéž bytové doplňky.

LITVA

Výroba nábytku tvoří významný segment litevského lehkého průmyslu a má potenciál k dalšímu růstu. Z konzultací s firmami na konferenci OEÚ v Praze vyplynulo, že exportní potenciál zatím naráží na polskou konkurenci, která díky kratším dopravním vzdálenostem (a nižší kvalitě) vítězí v cenových nabídkách litevským výrobcům nábytku.

LOTYŠSKO

Lotyšsko jako země bohatá na dřevní hmotu v daném oboru bohužel stále vyváží produkci s nízkou přidanou hodnotou; přitom má kromě suroviny i dobře vybavené volné zóny, nabízející daňové úlevy a připravený personál, avšak získat do některé z nich třeba jen středně velkého českého investora se zatím nedaří. Už mnoho let se zde ale v mnoha pilách a jiných dřevařských firmách pracuje s českou dřevoobráběcí technikou a řada firem v tomto oboru má v Pobaltí své zástupce.

MOLDAVSKO

Domácí spotřebu pokrývá převážně dovoz. Český export do této destinace dosud nenaplnil svůj potenciál.

MONGOLSKO

Velká města (Ulánbátar, Erdenet, Darchan) potřebují rozšiřovat kapacitu rezidenčního bydlení. Služby zahraničních architektů, včetně interiérových, budou poptávány ve větším měřítku jak samotnými developery tak i konkrétními klienty.

NIZOZEMSKO

Nizozemský nábytkářský průmysl se tradičně vyznačuje vysokou otevřeností a více než polovina vyrobeného nábytku se exportuje a více než 70 % položek se zároveň dováží. Od roku 2010 je hlavním dodavatelem Čína, ale Německo zůstává předním dodavatelem v některých důležitých oblastech, jako např. ložnicový nábytek, kuchyňský a kancelářský nábytek. Logickou exportní cestou jsou tedy buď němečtí, nebo nizozemští partneři (platí ve většině sektorů).

RUMUNSKO

Za konkrétní příležitosti považujeme možnosti subdodávek (v podobě lesních nakladačů, manipulátorů, formátovacích pil a dalších strojů a zařízení) a zpracování dřeva a nábytku (např.: nábytek dřevěný a kovový nábytek).

RWANDA

Import zboží nábytkářského průmyslu do země za poslední roky stále roste. To souvisí s novou výstavbou ve Rwandě.

VIETNAM

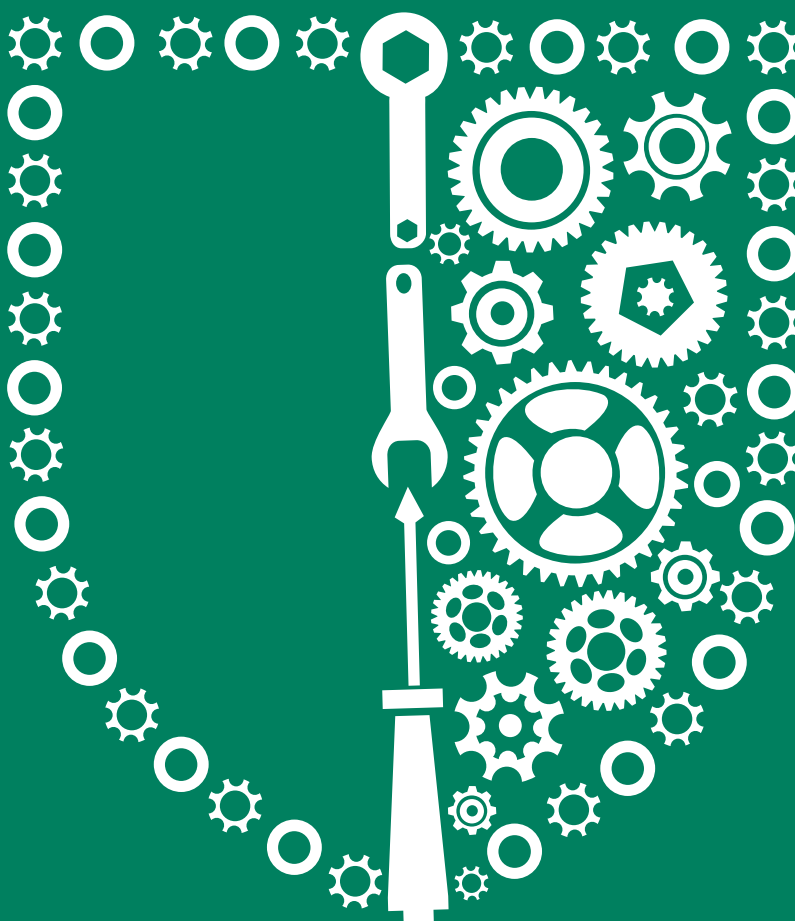
Klaster českých nábytkářů (KCN) spolu s dalšími společníky založil v Hanoji vietnamskou společnost se 100% zahraničním (českým) kapitálem „THE CZECH INDUSTRY COMPANY LIMITED“. Má zájem vyvážet do Vietnamu kvalitní český nábytek a pomáhat českým výrobcům nábytku, především malým a středním podnikům, prosadit se na zahraničních trzích, propojit oborová výzkumná pracoviště s výrobní nábytkářskou základnou a zajistit výrobcům přístup k nejnovějším technickým poznatkům a progresivním technologiím.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 4401 - Dřevo palivové, štěpky, třísky, piliny dřevěné	Rumunsko
HS 4408 - Dýhy, listy na překližky apod., rozřezané, loupané, i hoblov., apod.	Nizozemsko
HS 4410 - Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů	Litva
	Moldavsko
	Nizozemsko
HS 4411 - Desky dřevovláknité apod., z materiálů dřevitých	Litva
HS 4412 - Překližky, desky dýhované a podobné vrstvené dřevo	Litva
HS 4911 - Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.	Kuvajt
HS 8202 - Pily ruční, listy pilové všech druhů	Lotyšsko
HS 8205 - Nástroje ruční jinde. neuv., svěráky, kovadliny ap.	Lotyšsko
HS 8208 - Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení	Lotyšsko
HS 8210 - Zařízení mechanická ručně poháněná do 10 kg	Lotyšsko
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Lotyšsko
HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	Arménie
	Irsko
	Rumunsko
HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti	Belgie
	Čína
	Hongkong
	Irsko
	Katar
	Kuvajt
	Mongolsko
	Rumunsko
	Rwanda
	Vietnam
	Černá Hora
HS 9404 - Drátěnky ap., potřeby ložní, vycpávané aj.	Rumunsko
HS 9406 - Stavby montované	Kuvajt
	Rumunsko
	Rwanda
HS 9701 - Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže	Kuvajt

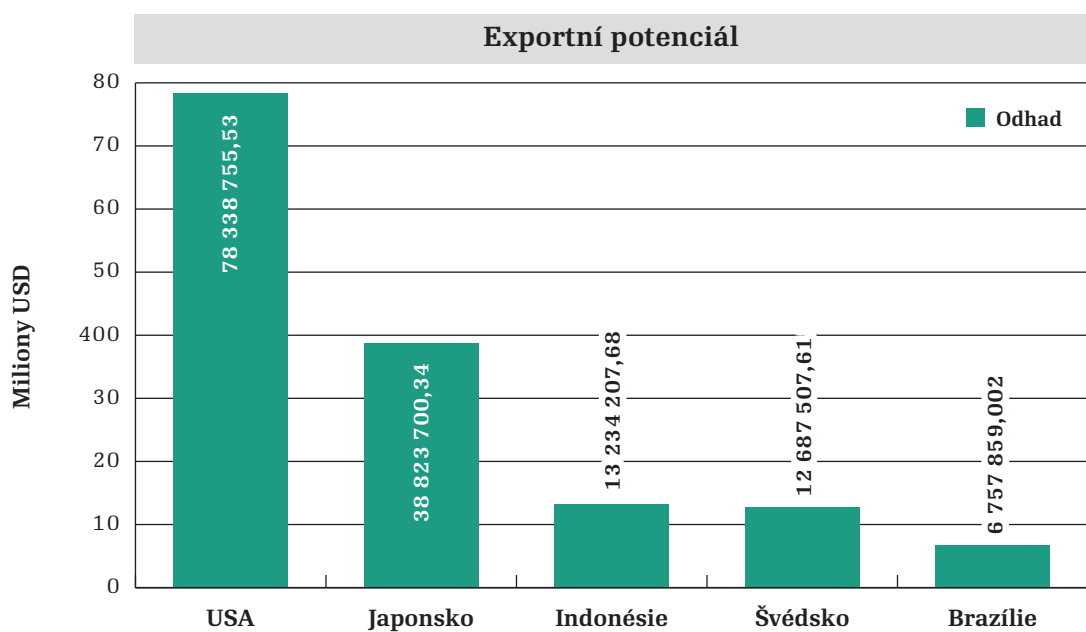
Obranný průmysl

Exportní příležitosti v rámci obranného průmyslu zahrnují 40 států. Nejvýznamnější zastoupení mají revolvery a pistole v rozsahu 21 zemí. Střelné zbraně a zařízení využívající výbuchu nebo bomby, granáty, miny, náboje a podobné střelivo patří k dalším značně rozšířeným exportním položkám do daných zemí. K největším dovozcům obranného průmyslu náleží USA, s hodnotou importu přes 3 mld. USD v rámci daných příležitostí, Japonsko či Indonésie.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

S odchodem spojeneckých jednotek v r. 2016 a s postupnou změnou systému financování ozbrojených složek Afghánistánu lze velmi perspektivně počítat s možnostmi dodávek obranné techniky, výzbroje a výstroje pro armádu a bezpečnostní složky.

ÁZERBÁJDŽÁN

Možnost nahradit stávající dodavatele z RF, Ukrajiny aj. při generálních opravách leteckých motorů (vojenské letouny, vrtulníky) vč. revize draků; dodávky náhradních dílů pro ruskou vojenskou techniku. Ázerbájdžán přechází postupně na zbrojní standardy NATO a český obranný průmysl je velmi úspěšný příklad tohoto přechodu.

BRAZÍLIE

Prioritní obor v ČR (vysoká kvalita českých výrobků a přijatelná cena) odpovídá potřebám a poptávce bezpečnostních sil v zemi; souvislost s úspěšnou spoluprací v oblasti vojenství a obrany.

BULHARSKO

Existence poptávky po položkách obranného průmyslu se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na bulharském trhu.

EGYPT

Egypt vydává ročně na obranu kolem cca 15 % HDP a v posledních letech byly nákupy v této oblasti silně poddimenzované s ohledem na polický vývoj země a částečnému embargu, které uplatňovaly země EU. Značnou část rozpočtu sice tvoří dovozy v rámci US vojenské pomoci, Egypt ale také potřebuje realizovat značné objemy nákupů pro potřeby servisu a modernizace již nakoupených zbraní východní proveniencí. V posledních letech se několika českým firmám podařilo proniknout na egyptský trh, na kterém se v minulosti, vzhledem k zaběhnuté konkurenci a existenci historického problému s letouny L59, nedařilo dosud uspět s vývozy. Jedná se především o malé ruční zbraně (pistole a samopaly), střelivo všeho druhu, výrobky duálního charakteru pro těžební potřeby (důlní výbušniny, speciální chemikálie aj.). Evidován je i velký zájem o individuální dovozy pistolí pro potřeby populace (v roce 2013 až 10 tis. kusů různých pistolí). Odhadovaný potenciál pro možnou realizaci českého vývozu v oblasti obranného průmyslu je ve výši cca 70–100 mil. USD ročně. Určitou překážkou vývozu jsou závěry Foreign Affairs Council ze srpna 2013, ve kterých se země EU zavázaly nevyvážet do EAR technologie, které by mohly být zneužity k interní represii.

ETIOPIE

Možnost nabídnout radiokomunikační řešení pro armádu. Dodávky multilaterálního systému navádění letadel a sledování letového provozu pro Civil Aviation Authority.

FILIPÍNY

Plán modernizace armády a související pětiletý rozpočet přesahující 34 mld. CZK. Plán nákupů pro ozbrojené složky včetně armády, námořnictva, policie či pobřežní hlídky je reflektován rostoucím zájmem českých firem ovšem bez dostatečné znalosti trhu a jeho pravidel a konkurenceschopnosti české nabídky. V kontextu rostoucího napětí v oblasti Jihočínského moře, přistupuje země k rozsáhlé modernizaci vojenských složek. Na Filipínách vstoupil v roce 2013 v platnost zákon č. 10349 (Revised Armed Forces of the Philippines Modernization Program), který aproboval rozpočet na investice v hodnotě 75 mld. PHP (cca 34 mld. CZK) na období pěti let s cílem efektivněji reagovat na vnější i vnitřní hrozby včetně zajištění infrastruktury. V oboru proto prudce rostou očekávání, rozpočty na nákupy materiální výbavy i zájem zahraničních firem, mj. v kontextu napětí ve vztahu s Čínou, strategického zahrnutí Filipín do „pacifického pívotu“ USA a stále neuspokojivé bezpečnostní situace v zemi (byť jednání s muslimy na Mindanau úspěšně pokračují). Země dále vyhlásila projekty rekonstrukcí letišť, které jsou při fragmentaci Filipín na cca 7000 ostrovů potřeba téměř všude.

FRANCIE

Existence poptávky po položkách obranného průmyslu se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na francouzském trhu.

CHILE

Výrobci sportovních střelných zbraní a krátkých palných zbraní k sebeobraně mají v Chile podstatně větší šance na export.

INDIE

Turbulentní vztahy se sousedními státy a rovněž vnitřní problémy si vyžadují, aby Indie udržovala plné spektrum vojenských schopností. Indie je proto v současnosti největším odběratelem konvenčních zbraní na světě a rozpočet indické armády, který je jedním z největších na světě, poskytuje proto prostor pro dodávky vybavení pro obranné a bezpečnostní složky státu. V posledních letech bylo zahájeno několik modernizačních iniciativ a byla rovněž částečně liberalizována akviziční politika. Indie usiluje o diverzifikaci dodavatelů (mezi standardní patří Rusko, Izrael, UK, Francie atd.). Cílem Indie je dosáhnout 70% soběstačnosti ve vyzbrojování (nyní je však spíše ze 70% závislá na importech). Indická vláda v r. 2014 zvýšila hranici pro FDI do obranného průmyslu z původních 26% na 49% s cílem podpořit vytváření společných podniků zabývajících se výrobou zbraní a vojenské techniky a navýšit přísun zahraničních technologií.

INDONÉSIE

Plán nákupů pro ozbrojené síly, dosavadní vývoz zařízení české provenience a jeho dobré jméno v místě. Konkurenceschopná nabídka českých výrobců. Průběžné zvyšování výdajů na obranu, které v roce 2014 dosáhly částky 6,6 mld. USD a představovaly 0,8 % HDP. Plán současně vlády navýšit postupně v nadcházejících 5 letech podíl výdajů na obranu na 1,5 % HDP a dosáhnout tak v roce 2019 obranného rozpočtu kolem 20 mld. USD. Vláda si je vědoma zhruba 10leté zaostalosti ve výzbroji indonéské armády v porovnání s nejbližšími sousedy (Malajsie a Singapur) a hodlá tento problém řešit zásadní obnovou a rozšířením armádní výzbroje a výstroje.

IRÁK

V oblasti obranného průmyslu jde o nejrůznější druhy munice a bojové techniky včetně tanků, děl, bojových vozidel. Možnost expandovat v tomto sektoru byla posílena slibnými nákupy v závěru roku 2014 ve výši 30 mil. USD. V současné době je také konzultována s iráckým ministerstvem obrany a průmyslu možnost vývozu investičního celku – továrny na výrobu munice a uvažuje se o jedné továrně na výrobu munice pro Bagdád (300 mil. EUR) a druhé pro Erbil (300 mil. EUR).

IZRAEL

Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Roční rozpočet izraelské armády v současnosti přesahuje 17 mld. USD, z čehož cca. 20 % představuje přímá podpora Spojených států. Izrael ročně dováží vojenskou techniku v hodnotě 2,8 mld. USD (po dovozu nerostných surovin se jedná o nejvýznamnější dovozní položku) a další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru za 550 mil. USD. Exportní potenciál pro české výrobce je tudíž enormní. Na celkovém vývozu vojenského materiálu z ČR v roce 2013 se Izrael podílel z 1,46 %, což představuje 19. místo. Hlavní vývozní položky tvoří vozidla (38 %), zobrazovací průzkumná zařízení (32 %), velkorážové zbraně (11 %) a technologie (5 %). České firmy mohou navázat s izraelskými subjekty strategická partnerství jak při vývoji nových komplexních obranných systémů, tak v přístupu na třetí trhy, na nichž má jedna ze stran silnější postavení. Spolupráce se špičkovými izraelskými firmami nezdědka posouvá české firmy na vyšší technologickou úroveň a tím posiluje jejich mezinárodní konkurenceschopnost.

JAPONSKO

V době, kdy Japonsko diskutuje o reinterpetaci pacifistické ústavy, zásadně posiluje výdaje na obranu a otvírá se mezinárodnímu obchodu s vojenskou technikou, zejména s radiolokační a radiosondážní přístroji (radary), radionavigačními přístroji a radiovými přístroji pro dálkové řízení.

JEMEN

Vzhledem k permanentnímu boji s Al Kajdou potřebují jemenské ozbrojené složky neustále doplňování zbraní a munice (lehké i těžší). Příležitosti jsou dále v dodávkách náhradních dílů pro techniku sovětské provenience, dodávkách radarové techniky a poskytování technické pomoci, včetně lékařských prověrek jemenských pilotů v ČR.

JORDÁNSKO

Vývoz speciálního materiálu do Jordánska v sobě nese zvláštní potenciál rozšíření příležitostí, jelikož je partnery empiricky odpozorováno a zdroji z královského paláce potvrzeno, že ze zahraničí dodaná výzbroj a výstroj, kterou používá jordánská armáda, se stává předmětem zájmu armád v sousedních arabských zemích. Pro ně je používání jordánskou armádou zárukou optimálního poměru ceny a kvality, aniž by takovouto komoditu musely od počátku komplexně posuzovat. Jelikož Jordánsko vykazuje přetrvávající zájem o výrobky i o technologie z oblasti výzbroje a výstroje armády, má speciál v česko-jordánské relaci zvláštní postavení. Prohlubující se vzájemná spolupráce v bezpečnostní oblasti je dobrým předpokladem i k rozšíření sortimentu nad rámec střeliva a jednorázového prodeje např. minometů, komponent OPZHN apod. Zájem je patrný i o software na kodifikaci vojenského materiálu podle standardů NATO a sofistikované služby k poskytování výcviku. Zajímavý potenciál by mohla přinést spolupráce při vývoji speciálního vozidla jordánské armády.

KAZACHSTÁN

Možnosti spolupráce s kazašskou stranou ve vojenské oblasti se soustřeďují na modernizaci letadel a nákupy nových letadel, vybudování závodu na výrobu střeliva, na české palné zbraně (pistole, pušky, samopaly apod.), na českou optiku, dodávky nákladních vojenských vozidel apod. Silnou roli má v této oblasti stát, tj. předpokládají se intervence ze strany státní správy ČR ve prospěch českých výrobců.

KEŇA

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab.

KOLUMBIE

Kolumbie ročně vydává na nákupy pro ozbrojené složky (pozemní vojsko, námořnictvo, letectvo a Národní policii) 3,7% HDP. V roce 2013 činil rozpočet ministerstva obrany 15,1 mld. USD. Oproti roku 2012 činil nárůst výdajů 400 mil. USD. ČR je v Kolumbii známá mj. vývozem českých pistolí a nábojů. Velký potenciál však nabízí rovněž dodávky obrněných vozidel, nákladních vozů 8x8, radarů a moderních komunikačních prostředků, logistických softwarových řešení, dále detektorů min a výstroje (oblečení, obuv, helmy) včetně ochranných vest.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Dobré jméno ČR z minulosti, špatná bezpečnostní situace na východě země, velká potřeba armády i policie.

LIBANON

Perspektiva obranného sektoru vychází ze složité bezpečnostní situace v zemi, jež diktuje bezprostřední priority, kterým se musí věnovat kromě státních bezpečnostních složek i všechny větší firmy, úřady a turistická zařízení: bezpečnostní scannery, detektory výbušnin, rušičky, přístroje k nočnímu vidění, prostředky osobní ochrany apod. V Libanonu mají rovněž letitou dobrou tradici osobní a lovecké zbraně a munice.

LITVA

Litevská vláda vyčleňuje dodatečné zdroje pro rozpočet resortu obrany, které mají být určeny primárně na akvizice. Tento trend by měl pokračovat i v následujících letech. Právě konstrukce trendů ale může zejména v podmínkách malého trhu nezdědka narazit na určité „pokřivení“ statistických dat o vývozu převážně jednorázových úspěšných transakcí, jako tomu bylo v litevsko-českém zahraničním obchodě v případě dodávky souprav příměstských železničních vozů v r. 2012, která ve statistikách způsobila strmý růst a v následujícím roce jen o málo strmější propad. Konjunkturu zde nově – bohužel – nahrává i současný konflikt v nedalekém sousedství pobaltských států, které teď urychleně navyšují rozpočtové prostředky na obranu.

LOTYŠSKO

Jako členská země NATO hodlá Lotyšsko do r. 2020 splnit dvouprocentní cílovou hodnotu podílu na HDP pro investice do výzbroje, logistiky aj. v gesci resortu obrany; dvě české firmy, s nimiž ZÚ úzce spolupracuje, již uspěly ve výběrových řízeních na různé dodávky pro lotyšské ozbrojené síly/NATO a lze předpokládat, že by na ně mohly navázat další. Potenciál mají vozidla motorová pro dopravu nákladní i pro zvláštní účely.

MAĎARSKO

Maďarsko i ČR mají ve své výzbroji stejné typy letadel. Zároveň Maďarsko navyšuje rozpočet pro sektor obrany. Pro ČR se tak otevírá prostor pro dodávky cvičných letadel, tréninkových simulátorů či modernizaci stávajícího maďarského leteckého vybavení (letadla, vrtulníky, radiolokátory). Přidanou hodnotou z české strany by mohla být nabídka školení pilotů nebo obsluhy dodávaných zařízení. Maďarská strana koncem roku zahájila proces zkoumání zahraničních nabídek pro výše zmíněné odborné činnosti. Kromě letecké obrany by z maďarské strany také mohl být zájem o střelné zbraně – pistole, revolvery.

MALAJSIE

Malajsie vykazuje dlouhodobý zájem o zlepšování systémů obrany svého území, což je do značné míry motivováno geopolitickými faktory a napětím v zahraniční politice v relaci s některými sousedními státy. Na druhou stranu limitem je snižující se objem disponibilních rozpočtových prostředků (postupné snižování deficitu veřejných financí na 0 v r. 2020). Jedná se o obor, kde rozhodující postavení má vláda a bezpečnostní složky státu jakožto koncoví uživatelé. Civilní trh je omezen. Perspektivní jsou nabídky jak velkých firem, tak těch MSP, jejichž produkty jsou jedinečné a inovativní. Malajsie vyjádřila zájem o diverzifikaci nabídky českých obranných a bezpečnostních technologií a doporučila navíc zvážit možnosti investiční spolupráce s využitím Malajsie jako distribučního centra pro celou Jihovýchodní Asii.

MEXIKO

Zhoršující se bezpečnostní situace nutí mexickou vládu investovat více do vyzbrojování bezpečnostních složek a armády. Kromě tradičních položek je možné nabídnout i další produkty jako ochranné vesty, bezpečnostní elektronické systémy, maskovací systémy, výbušniny, pyrotechnické prostředky, mobilní buňky, optická vlákna, tréninková a simulační zařízení, bezpečnostní bariéry atd.

NIGÉRIE

Aktivity Boko Haram znamenají zásadní problém pro bezpečnost státu. Rozpočet Nigérie dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a trénink kádru.

PÁKISTÁN

České firmy dlouhodobě dodávají do Pákistánu speciál, ČR má v tomto segmentu velice dobré jméno. Existují možnosti dalších dodávek ručních palných zbraní, radarů, letounů, a výzbroje pro boj s terorismem.

PERU

Výrobky českého obranného průmyslu již po řadu let mají své místo na peruánském trhu. V poslední době je zaznamenána zvyšující se poptávka po zápalnicích, roznětkách a rozbuškách.

POLSKO

Na polském trhu existuje poptávka po tradičních českých výrobcích obranného průmyslu.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Saúdská Arábie vydává ročně na obranu kolem 70 mld. USD (cca 10 % HDP) a v posledních letech roste o cca 20 % ročně. Značnou část rozpočtu tvoří nákup nové techniky (např. rámcový kontrakt s USA z roku 2011 za 65 mld. USD, se Spojeným královstvím na upgrade letounu Eurofighter a Tornádo za 15 mld. USD, či s Francií (protivzdušná obrana, rekonstrukce fregat za cca 8 mld. USD) a Německem (ochranný perimetr kolem hranic, chystaný nákup ponorek). V posledních letech se podařilo proniknout na saúdský trh i českým firmám, kterým se v minulosti vzhledem k zaběhnuté konkurenci a neexistence historických vazeb nedařilo (vývoz speciálu v letech 2003–2009 činil v průměru pouze 0,6 mil. USD ročně). V letech 2010–2012 došlo k českému vývozu speciálu v průměru za 7 mil. USD ročně. Jedná se především o střelivo všeho druhu, výbušniny, protichemické vybavení, vozidla a elektronická zařízení. V roce 2013 došlo k vývozu vzduchových pušek a pistolí za 4,5 mil. USD a výbušnin za 4 mil. USD. Vláda Saudské Arábie usiluje o přenos technologií na výrobu zbraní, munice a vojenských dopravních prostředků do Saudské Arábie (výhledově zabezpečení až 40 % všech nákupů).

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Spolupráce mezi ČR a Slovenskou republikou ve vojenské oblasti, deklarovaná např. otevřením (v červenci roku 2015) společného česko-slovenského podniku na výrobu ručních zbraní. Deklarace vychází ze společného zájmu na užší spolupráci obou armád a snahy o sjednocení výzbroje pro zvýšení vzájemné součinnosti a bojových schopností.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Spojené arabské emiráty se výrazně zapojily do boje proti terorismu a to jak uvnitř, tak i navenek (jsou součástí mezinárodní koalice proti ISIL). To spolu s obavou z možného ozbrojeného konfliktu s Íránem způsobuje zvyšování výdajů na zbrojení (v roce 2015 se mají tyto výdaje zdvojnásobit a dovoz zbraní v tomto roce činit 3,13 mld. USD). Možnosti jsou v dodávkách radarové techniky, lehkých zbraní a munice.

ŠVÉDSKO

V kontextu existující 10leté spolupráce mezi švédskými firmami SAAB AB a BAE Systems a řadou českých firem je v rámci tzv. přímých i nepřímých offsetů rozvinuta široká škála průmyslové spolupráce. Od roku 2004, kdy byla podepsána smlouva o programu průmyslové spolupráce, do konce roku 2013 je vykazováno kumulativní plnění v celkové hodnotě cca 29 mld. CZK, z toho 4,78 mld. CZK v přímých offsetech a 24,44 mld. CZK v nepřímých offsetech.

THAJSKO

Český obranný průmysl tradičně dodává na thajský trh. V nejbližších letech čeká thajské ozbrojené síly výměna cvičných letounů české výroby. Existuje zde mimořádná příležitost pro českého výrobce nové generace letadel. Příležitosti existují pro výrobce trenažérů, pasivních či aktivních radarů, ručních zbraní a střeliva a další vojenské a bezpečnostní techniky.

TUNISKO

V roce 2015 Tunisko podstatně navýší státní výdaje na dovybavení obranných složek. V nejbližších letech čeká tuniské ozbrojené síly modernizace. ČR může mimo jiné v budoucnu navázat na úspěšné dodávky v oblasti leteckého průmyslu a reagovat na možnou výměnu cvičných letounů české výroby.

TURECKO

Potenciál pro české výrobce v tomto sektoru je ovlivněn dvěma aspekty. Zaprvé je to vysoká konkurence amerických technologií a zbraňových systémů (Turecko je členem NATO a největším vojenským partnerem Spojených států v blízkovýchodním regionu), důležitá vojenská spolupráce probíhá např. s Izraelem. A zadruhé je to rozvoj domácí výroby – Turecko investuje nemalé prostředky do domácího obranného průmyslu, navíc domácí produkce je často zvýhodňována před zahraniční. Tento sektor je navzdory výše uvedeným aspektům stále atraktivní. Turecko nejenže disponuje jednou z největších armád v NATO, ale obranný průmysl jako takový představuje strategický obor, zasahující do mnoha disciplín průmyslových

odvětví. Turecký trh může být z pohledu českých subjektů perspektivní např. v oblasti protichemických prostředků. Stranou zájmu nemohou zůstat výrobky pro záchranné systémy. V souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny je potřeba vytvořit bezpečnostní a záchranný systém. V něm je možno spatřovat další šanci pro uplatnění českých firem.

UGANDA

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z působení ugandských jednotek v Jižním Súdánu (za předpokladu neexistence embarga). Potenciální jsou zejména střelné zbraně využívající výbuchu, dále bomby, granáty, miny atp.

USA

Pentagon je největším nákupčím zbraní na světě, navíc díky podepsané Reciprocal Defense and Procurement Agreement se české firmy mohou ucházet o vojenské zakázky v USA, vývoj nejmodernějších zbraní a vojenské techniky dává příležitost být „u toho“.

VIETNAM

65 % českého exportu tvořil v r. 2013 speciál (radary, palné zbraně, munice). Kromě uvedených komodit má Vietnam zájem o české trenážery pro pěchotu. České firmy se chtějí účastnit i modernizace ruských tanků, dodávky náhradních dílů pro L 39 pokračují a zvažovány jsou nákupy až 12 letadel L 410 pro vojenské účely. Vietnam současně potřebuje modernizovat starou ruskou techniku (radary, tanky apod.). Vedení vietnamské armády se snaží diverzifikovat dodavatele obranné techniky, což dává příležitost i pro české firmy. Výhodou je i řada vysoce postavených vojenských odborníků, kteří v minulosti studovali v ČR.

OBRANNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné	Irák
	Konžská demokratická republika
HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	Nigérie
	Peru
HS 5603 - Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	Indonésie
HS 5608 - Síťoviny vázané z motouzů ap., sítě rybářské aj.	Litva
HS 6306 - Plachty nepromokavé, lodní, stínící apod., stany aj.	Litva
HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	Tunisko
HS 8457 - Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové	Ázerbájdžán
HS 8470 - Stroje počítačové, účtovací, pokladny, registr ap..	Litva
HS 8506 - Články galvanické, baterie	Bulharsko
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Etiopie
HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	Brazílie
	Bulharsko
	Egypt
	Filipíny
	Chile
	Indonésie
	Izrael
	Japonsko
	Jemen
	Litva
	Lotyšsko
	Spojené arabské emiráty
	Švédsko
	Vietnam
Pákistán	
HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se zázn. zař. s hodinami	Indonésie
	Švédsko
HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu	Bulharsko
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	Izrael
	Tunisko
	Indonésie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8710 - Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi	Indie
	Litva
	Malajsie
	Tunisko
	Turecko
	Vietnam
HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	Indonésie
HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství	Lotyšsko
	Saúdská Arábie
HS 8805 - Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik	Egypt
	Saúdská Arábie
HS 9013 - Vyr. s krystaly tekutými jinde. neuv., přístr. optické ost.	Litva
HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	Litva
HS 9301 - Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole	Egypt
	Keňa
	Litva
	Lotyšsko
	Malajsie
	Mexiko
	Polsko
	Saúdská Arábie
	Tunisko
	USA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně	Afgánistán
	Brazílie
	Egypt
	Filipíny
	Chile
	Izrael
	Jordánsko
	Keňa
	Konžská demokratická republika
	Libanon
	Lotyšsko
	Maďarsko
	Mexiko
	Nigérie
	Polsko
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Thajsko
	Uganda
	USA
Vietnam	
Pákistán	
Kazachstán	
HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.	Afgánistán
	Egypt
	Filipíny
	Francie
	Chile
	Indonésie
	Irák
	Jemen
	Jordánsko
	Keňa

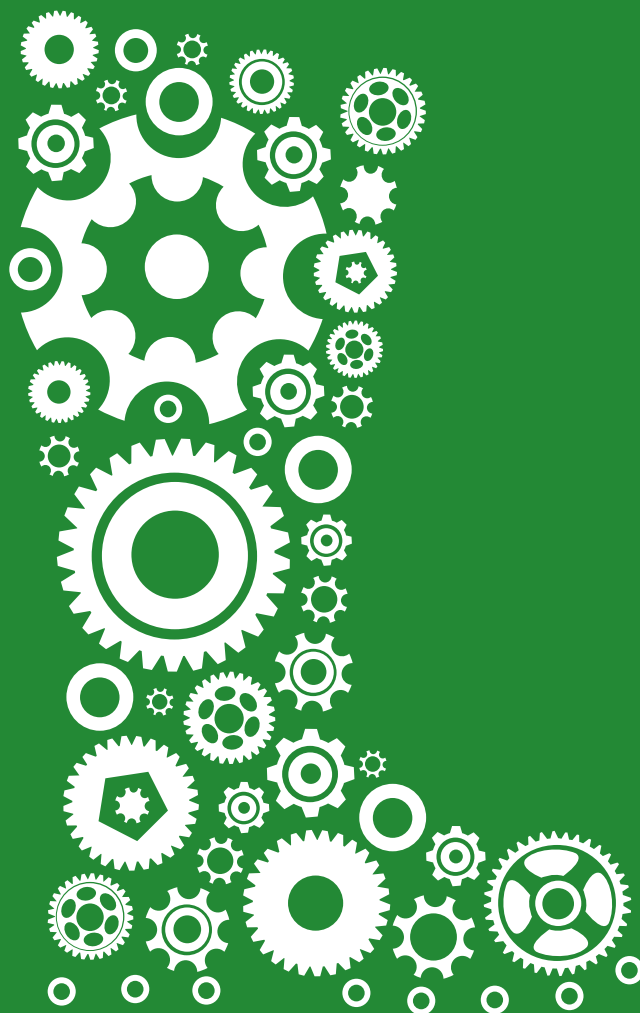
Konkrétní příležitosti	Země
HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.	Konžská demokratická republika
	Libanon
	Lotyšsko
	Malajsie
	Polsko
	Slovenská republika
	Spojené arabské emiráty
	Thajsko
	Turecko
	Uganda
	USA
HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	Afgánistán
	Egypt
	Francie
	Jemen
	Jordánsko
	Keňa
	Lotyšsko
	Nigérie
	Polsko
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Spojené arabské emiráty
	Švédsko
	Uganda
	USA
	Vietnam
	Pákistán
Kazachstán	

OBRANNÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí	Egypt
	Francie
	Jordánsko
	Keňa
	Lotyšsko
	Maďarsko
	Mexiko
	Turecko
	Uganda
	USA
HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	Afgánistán
	Egypt
	Filipíny
	Francie
	Indonésie
	Irák
	Izrael
	Jemen
	Keňa
	Kolumbie
	Libanon
	Lotyšsko
	Malajsie
	Mexiko
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Thajsko
Uganda	
USA	
Turecko	
CPA 52.23 - Ostatní služby související s leteckou dopravou	Maďarsko

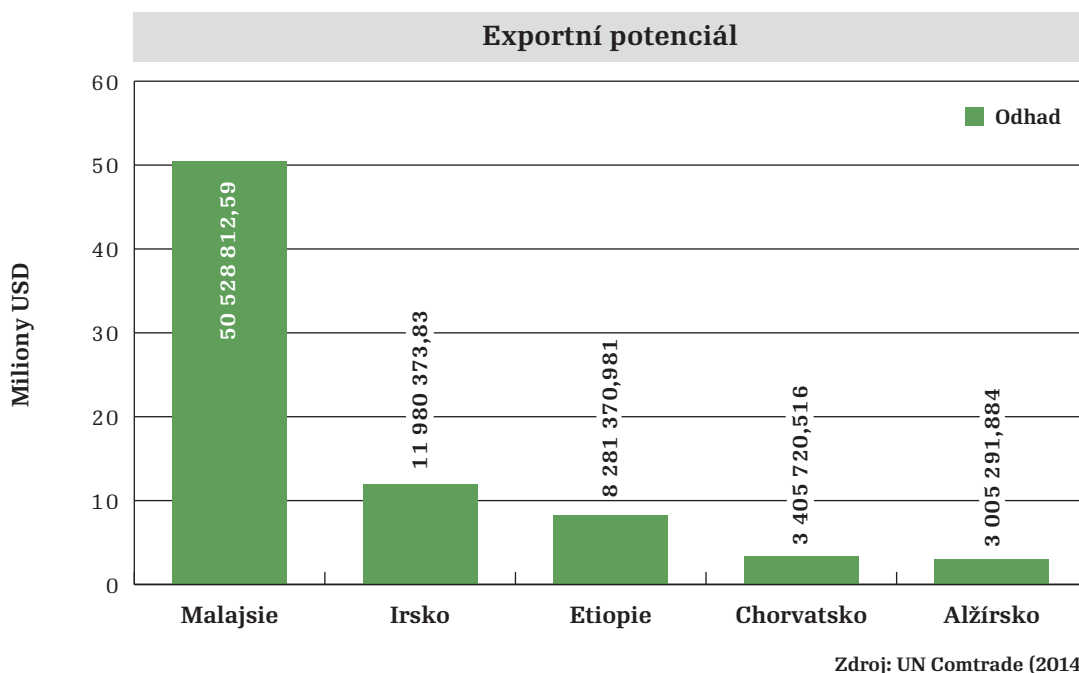
Plasty a gumárenský průmysl

V odvětví plastů a gumárenského průmyslu uvádíme 12 zemí s exportním potenciálem. Nejrozšířenějšími importními položkami u daných zemí jsou pneumatiky nové z pryže. Dále například trouby, trubky, hadice a příslušenství z plastů. Malajsie, s hodnotou dovozu přesahující 4 mld. USD, je nejvýznamnějším importérem plastů a gumárenského průmyslu. Mezi další důležité dovozce patří např. Etiopie a Alžírsko, jejichž výše dovozu se pohybuje v mnohem nižších hodnotách.

Státy s příležitostmi pro český export

ALŽÍRSKO

Registrujeme rostoucí poptávku po polymerech na místním trhu, tato položka je tradičním vývozním artiklem z ČR a na místní trh dosud není ve větší míře dodávána.

ARMÉNIE

Posledním rokem vykazuje poptávka rostoucí tendence, poptávané jsou především pneumatiky k zemědělským strojům. Roční nárůst je znatelný v roce 2013 činila dodávka 6 000 USD, zatímco v roce 2014 dosáhla rozsahu 186 000 USD. Pneumatiky jsou jedním z potenciálních položek exportu, které by mohly splnit očekávání.

ETIOPIE

Sekundární automobilový průmysl včetně výroby plastů a gumárenství je na vzestupu. Existují také možnosti pro recyklaci plastů a gumy.

FINSKO

Významné položky dovozu v oblasti plastů a gumárenského průmyslu činí výrobky z pryže (5 %) a plasty (7 %).

CHORVATSKO

Pneumatiky díky českým výrobcům patří k tradičním importním chorvatským artiklům gumárenského průmyslu.

IRSKO

Trouby, hadice a podobné exportní položky z ČR zaznamenávají v posledních letech významný růst. Obdobně se vyvíjí také poptávka po pneumatikách.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Potřeba importu plastových komponentů ve stavebnictví roste v souvislosti s rozvíjející se stavební činností zejména v hlavním městě Kinshase (možno rozšířit na všechny položky HS 39). Dále s rostoucím podílem automobilové dopravy roste i poptávka po pneumatikách.

MALAJSIE

Kromě pneumatik jde především o plasty, které mají využití ve stavebnictví (např. plastové konstrukce). Zájem je však převážně o inovativní výrobky s vysokou přidanou hodnotou a o služby s tím spojené.

MOLDAVSKO

Domácí spotřebu plastů a výrobků gumárenského průmyslu pokrývá převážně dovoz. Český export do této destinace dosud nenaplnil svůj potenciál.

NIGÉRIE

Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů a oživit místní, nejen gumárenský, průmysl.

SRÍ LANKA

Na Srí Lance je rozvinuté pěstování kaučukovníku a zpracování kaučuku. Kaučuk je třetí nejdůležitější plantážní plodinou. Vzhledem k rozvinutému gumárenskému průmyslu mají na Srí Lance potenciál syntetický kaučuk, kterého Srí Lanka ročně doveze 10 tis. tun, a další gumárenské výrobky.

ZAMBIE

Poptávka po příslušenství z plastů má vzrůstající tendenci, hodnota importu v roce 2013 vzrostla o polovinu a tato tendence potrvá.

PLASTY A GUMÁRENSKÝ PRŮMYSL

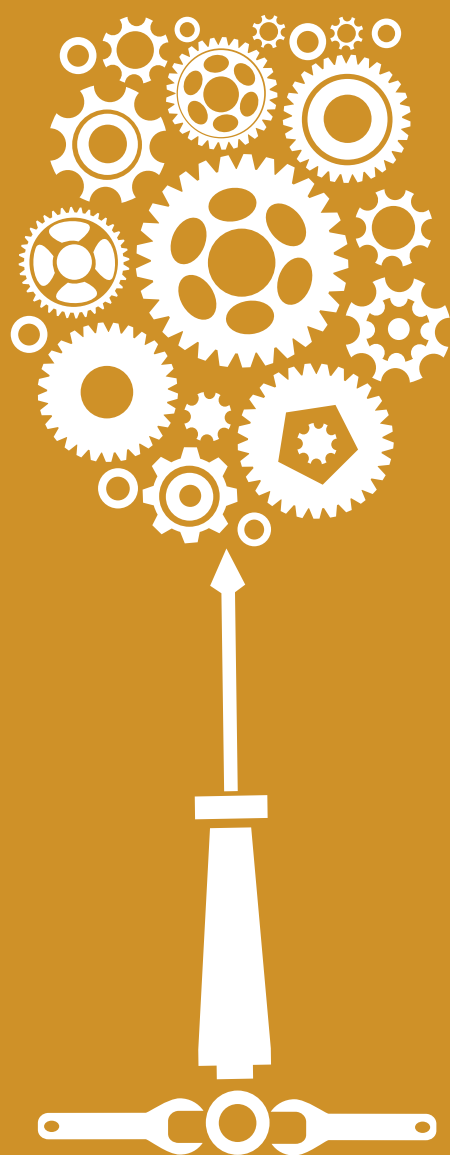
Konkrétní příležitosti	Země
HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách	Alžírsko
	Finsko
	Malajsie
	Moldavsko
HS 3903 - Polymery styrenu v primárních formách	Malajsie
	Moldavsko
HS 3904 - Polymery vinylchloridu aj. halogenolefinů, v primárních formách	Etiopie
HS 3905 - Polymery vinylacetátu aj. vinylesterů	Etiopie
HS 3906 - Polymery akrylové, v primárních formách	Etiopie
HS 3907 - Polyacetal pryskyřice a pod. v primárních formách	Etiopie
HS 3908 - Polyamidy v primárních formách	Etiopie
HS 3909 - Pryskyřice aminové, fenolické polyuretany	Etiopie
HS 3910 - Silikony v primárních formách	Etiopie
HS 3911 - Pryskyřice ropné, kumaron-indenové, polysulfidy	Etiopie
HS 3912 - Celuloza, deriváty chemické, jinde neuv. v primár. formách	Etiopie
HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované jinde neuv.	Etiopie
	Malajsie
	Moldavsko
HS 3914 - Měníče iontů na bázi polymerů	Etiopie
HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů	Etiopie
	Malajsie
	Moldavsko
HS 3916 - Monofily přes 1 mm, pruty, tyčinky, ap. z plastů	Etiopie
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Irsko
	Konžská demokratická republika
	Malajsie
	Moldavsko
	Srí Lanka
	Zambie
HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde. neuv.	Malajsie
	Moldavsko
	Nigérie
HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	Malajsie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 4002 - Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	Malajsie
	Srí Lanka
HS 4008 - Desky, tyče apod., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého	Moldavsko
	Nigérie
HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	Moldavsko
	Nigérie
HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže	Arménie
	Etiopie
	Konžská demokratická republika
	Malajsie
	Moldavsko
	Nigérie
	Chorvatsko
Irsko	
HS 4012 - Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.	Konžská demokratická republika
HS 4013 - Duše pryžové	Moldavsko

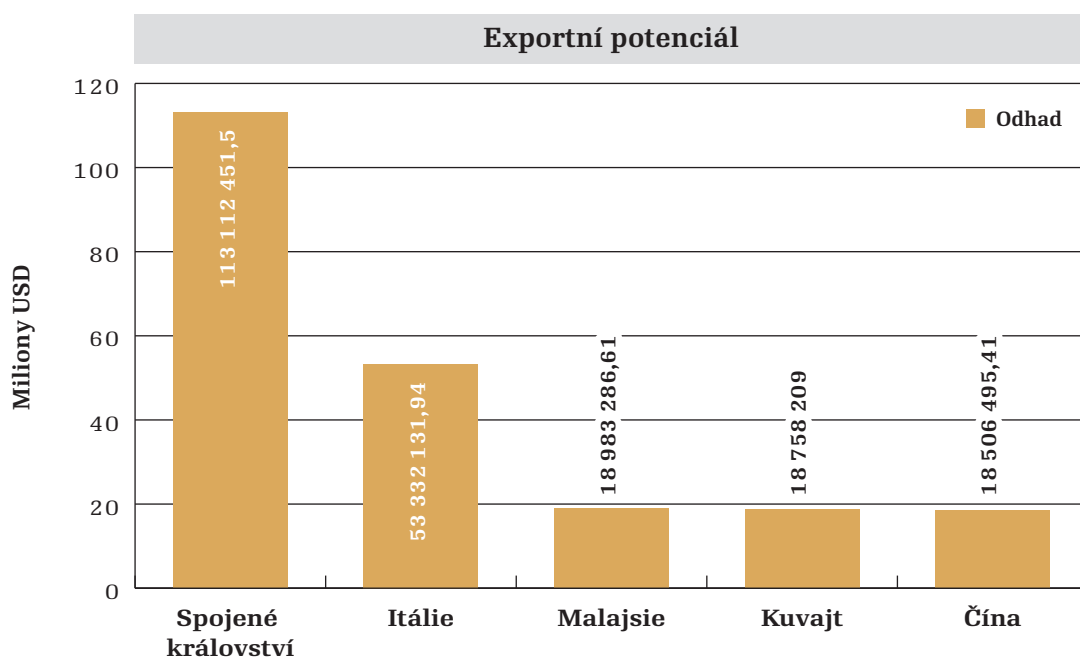
Sklářský a keramický průmysl

U sklářského a keramického průmyslu se nachází 24 států s exportním potenciálem. Nejčastější zastoupení má sklo stolní, domácké, kuchyňské a jiné zboží. Sklo pro účely zdravotnické, farmaceutické a laboratorní patří také k rozšířeným exportním položkám do daných zemí. Velmi široké spektrum dovozu je zjevné u Malajsie. Největšími dovozci vybraných příležitostí sklářského a keramického průmyslu jsou Spojené království, ve výši přes 3,5 mld. USD, Itálie a Kuvajt.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

České sklo a křišťál má zde tradičně velice dobré jméno. Jedná se o prestižní a do budoucna velice perspektivní sektor. Je velice pravděpodobné, že v rámci budování nové infrastruktury a státních institucí se bude zvyšovat poptávka po luxusním zboží ze skla a křišťálu. Důkazem tohoto trendu je použití těchto výrobků v jednom z prezidentských paláců v Kábulu.

ARMÉNIE

Zajímavě se rozvíjející položka vývozu ČR do Arménie, její růst koresponduje s růstem arménských dovozů.

BRAZÍLIE

V rámci sklářského a keramického průmyslu roste poptávka po vybraných položkách, která se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na brazilském trhu.

ČERNÁ HORA

Sklářský průmysl má potenciál zejména v souvislosti s rozvojem služeb, především v oblasti cestovního ruchu. Na tuto skutečnost upozorňují především statistiky Černé Hory, přičemž cestovní ruch (cca 17 % HDP) je důležitý generátor růstu ekonomiky a současně představuje její nejperspektivnější část. Potenciál mají položky související s cestovním ruchem. Perspektivní by mohla být spoluúčast na připravovaných projektech kancelářských a obchodních prostor, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd. Růst ekonomiky je spojen i s růstem poptávky po výrobcích sklářského a keramického průmyslu.

ČÍNA

České sklo patří k tradičním exportním položkám a v Číně je známý „český křišťál“. ČR standardně dováží válcované či jinak zpracované sklo do Číny zejména pod položkami HS 700312 a 700521. Obecnou prioritou jsou „luxusní a designové produkty“ včetně designových osvětlení všech typů.

GRUZIE

V posledních 10 letech se dovoz výrobků tohoto průmyslu osminásobně zvýšil. Poptávce pomáhá i absence vratného systému lahví, kdy se např. i všechny použité pивní lahve vyhazují. Potenciál je jak v dodávce vlastních výrobků (lahví), tak v dodávce výrobních celků na produkci lahví na místě. Lze využít zkušeností českého sklářského průmyslu a jeho dobrého jména v Gruzii. Hodnota importu z ČR dosáhla v roce 2013 malého objemu, cca 80 tis. USD.

HONGKONG

Výstavba hotelů a vysoká kupní síla obyvatel Hongkongu a oblíbenost města jako nákupního centra ze strany movitých občanů Číny, vytváří šance pro české firmy v segmentu značkového spotřebního zboží, např. luxusního skla, skleněné bižuterie, nábytku atd.

ÍRÁN

České sklo a křišťál mají v zemi tak jako v celém regionu BV skvělou pověst. Dobrého jména je ve sklářství možné využít i v oblasti průmyslových výrobků, včetně těch s vysokou přidanou hodnotou.

ITÁLIE

Zatímco stolní sklo v Itálii v uplynulé dekádě ztrácelo své pozice, vývoz ostatních skleněných výrobků rostl. Tradiční české dekorativní sklo se v Itálii muselo vypořádat s levnou konkurencí a změnou vkusu. Do budoucna by však mohlo zpátky své pozice znovu získávat v segmentech, v nichž může konkurovat kvalitou a originálním designem. České sklo si zachovává v Itálii stále dobré jméno. Změna vkusu je ale u Italů zřejmá a požadovány jsou především hladší linie a modernější design (především na severu země). Stabilně poptávané jsou vánoční dekorace a figurky.

JAPONSKO

České sklo (sklo a lustry) má v Japonsku dlouholetou tradici a zároveň velký růstový potenciál. Poptávanými výrobky mohou být například stolní, kuchyňské, toaletní, kancelářské skleněné výrobky; skleněné výrobky pro vnitřní výzdobu nebo pro podobné účely; skleněné perly; imitace perel; imitace drahokamů nebo polodrahokamů a podobné drobné skleněné zboží a výrobky z nich; jiné než bižuterie; sošky a ostatní ozdobné předměty ze skla tvarovaného na kahanu, jiné než bižuterie.

KATAR

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má české sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie.

KEŇA

Položka sklo stolní domácí kuchyňské aj zboží tradičně patří ke komoditám s širokým uplatněním. Také je u skla zaznamenán růst poptávky, který se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na keňském trhu.

KUVAJT

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není důležitá cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně české sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie.

LIBANON

České výrobky, zejména křišťálové lustry, mají v zemi velkou tradici a dobré jméno. Registrujeme celkem intenzivní obchodní spolupráci českých firem s místními prodejci a distributory. Křišťálové lustry nacházejí uplatnění v soukromých rezidencích bohatých Libanonců a jsou také redistribuovány dále do Sýrie, případně jsou přes libanonské podnikatele sjednávány kontrakty směřující zejm. do Iráckého Kurdistanu a zemí Arabského zálivu.

MALAJSIE

Díky efektivním distribučním kanálům jsou české sklářské a keramické produkty dostupné běžným spotřebitelům v Malajsii. V poslední době dochází k dalšímu růstu poptávky po těchto výrobcích a to díky růstu příjmů domácností a zvyšování jejich životní úrovně.

MONGOLSKO

Velká města (Ulánbátar, Erdenet, Darchan) potřebují rozšiřovat kapacitu rezidenčního bydlení. Služby zahraničních architektů, včetně interiérových, budou poptávány ve větším měřítku jak samotnými developery tak i konkrétními klienty.

NIGÉRIE

Výrobky sklářského a keramického průmyslu se částečně již dováží. Potenciál pro užitnou keramiku existuje zejména díky růstu výstavby soukromých domů a bytových jednotek. Rostoucí střední třída znamená vyšší poptávku po skleněných a porcelánových doplňcích, včetně značkových výrobků.

NIZOZEMSKO

V tomto oboru jde především o sklářské výrobky pro zdravotnický a farmaceutický průmysl. U keramiky je registrován rostoucí zájem o stavební komponenty.

RWANDA

Import zboží tohoto průmyslu do země za poslední roky stále roste. To souvisí s novou výstavbou ve Rwandě.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Lze předpokládat, že se bude nadále zvyšovat poptávka po výrobcích ze skla a železa.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Skleněné zboží patří mezi nejvýznamnější položky českého exportu a jeho vývoz neustále roste. Příležitosti růstu jsou zejména v oblasti designových svítidel pro hotely, vládní budovy, obchodní centra a královské paláce, kde si české firmy vybudovaly významné reference.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Londýn se stává světovým centrem designu, přičemž v této pozici vytěsňuje tradiční designérská centra (např. Miláno). Globální architektonická studia se sídlem v Londýně poptávají celou řadu řešení, včetně českého skla ať už pro jejich britské projekty, tak i pro projekty v jiných částech světa.

THAJSKO

České křišťálové sklo má v Thajsku své stálé zákazníky. S růstem životní úrovně se otevírá i prostor pro luxusní výrobky ze skla. Thajští výrobci bižuterie mají zájem o české suroviny.

VIETNAM

České sklo má v zemi stále věhlas, dováží se broušené i lisované domácí. Podle statistik za r. 2013 byla tato položka na 6. místě v českém exportu do Vietnamu. Současně s ohledem na místní zdroje nerostných surovin a zejména sklářských písků je evidován zájem o dovoz českých sklářských technologií.

SKLÁŘSKÝ A KERAMICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 6815 - Výrobky z kamene aj. nerostných hmot jinde neuv.	Malajsie
HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné	Malajsie
HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.	Malajsie
	Nizozemsko
HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované	Malajsie
HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel	Malajsie
HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické	Brazílie
	Malajsie
	Nigérie
HS 6911 - Nádobí aj, předměty pro domácnost z porcelánu	Černá Hora
	Malajsie
	Nigérie
HS 7001 - Masivní sklo v kusech	Afgánistán
	Hongkong
HS 7002 - Sklo ve tvaru kuliček trubic, ap., nezpracované	Malajsie
HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.	Itálie
	Malajsie
HS 7004 - Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované	Katar
	Kuvajt
HS 7005 - Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.	Brazílie
HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované	Afgánistán
	Brazílie
	Čína
	Itálie
	Malajsie
HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	Itálie
	Malajsie
HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla	Brazílie
HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla	Gruzie
	Hongkong
	Írán
	Itálie
	Malajsie
	Nigérie
	Rwanda

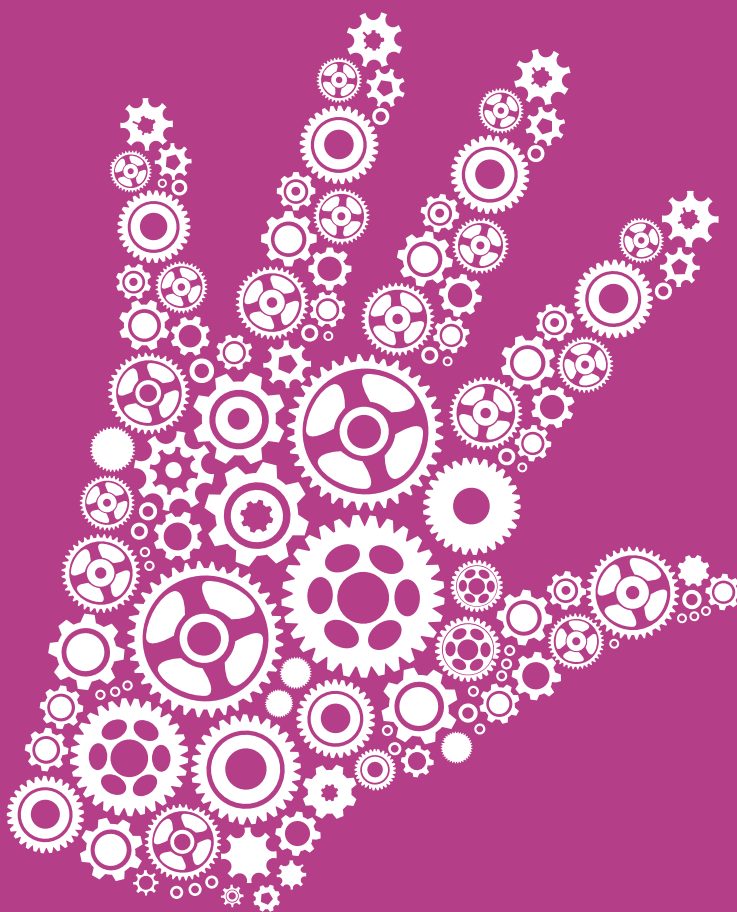
Konkrétní příležitosti	Země
HS 7013 - Sklo stolní domácí, kuchyňské aj. zboží	Mongolsko
	Afgánistán
	Arménie
	Brazílie
	Itálie
	Japonsko
	Katar
	Keňa
	Kuvajt
	Libanon
	Malajsie
	Nigérie
	Spojené arabské emiráty
	Thajsko
HS 7014 - Sklo signální, prvky optické ze skla	Slovenská republika
HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné	Itálie
	Malajsie
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	Afgánistán
	Katar
	Kuvajt
	Malajsie
	Nizozemsko
	Slovenská republika
	Thajsko
HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	Afgánistán
	Itálie
	Japonsko
	Malajsie
	Spojené arabské emiráty

SKLÁŘSKÝ A KERAMICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7019 - Vlákna skleněná a výrobky z nich	Itálie
	Malajsie
	Spojené království
	Afgánistán
	Írán
HS 7104 - Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované	Thajsko
HS 7113 - Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	Kuvajt
HS 7117 - Bižuterie umělá	Kuvajt
HS 8475 - Stroje pro montáž žárovek, elektronek, lamp aj.	Vietnam
HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	Spojené království
HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	Afgánistán
	Hongkong
	Spojené arabské emiráty
	Spojené království

Služby

Pro oblast služeb vyzdvihujeme 34 států, které nabízí příležitost pro české exportéry. Mezi nejčastěji dovážené služby patří služby v oblasti programování, poradenství a související činnosti. Exportní potenciál těchto služeb najdeme v průměru u 7 zemí. Výzkum a vývoj, autorská práva, architektonické a inženýrské služby také tvoří široké zastoupení v rámci dovážených položek. Nejširší dovozní spektrum najdeme u Myanmaru, následně pak u Chorvatska, Mexika a USA.

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Sektory, které se v budoucnu jeví jako perspektivní, je třeba nyní pečlivě sledovat a jejich možné kapacity vyhodnocovat: jedná se zejména o ICT a IT (např. specifická IT/softwareová řešení), či bezpečné zpracování odpadků a jejich využití při výrobě elektrické energie (např. zařízení pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu, spalovny komunálního odpadu a čištění odpadních vod).

ARGENTINA

Argentina má mnoho schopných lidí v IT oboru, speciálně v programování. České firmy mohou využít absolventy technických vysokých škol. Jejich využití je ekonomicky výhodné jak z důvodu nižších platů než v ČR nebo jiných vyspělých zemích, tak i vzhledem k vysoké adaptibilitě.

AUSTRÁLIE

Australské hospodářství disponuje vyspělou strukturou služeb, které se podílí ze 70 % na tvorbě HDP. Čtyři z pěti Australanů pracují ve službách. Celkový australský obchod se službami rostl v roce 2013 o 9,1 % a představoval 124,8 mld. AUD. Deficit obchodu se službami zaznamenal nárůst o 2,7 mld. AUD na 14,6 mld. AUD oproti roku minulému. Od roku 2008 se meziročně obchod zvyšuje v průměru o 2,7 %. Australský trh s informačními a komunikačními službami představuje 89 mld. AUD. Přibližně 25 tis. specializovaných firem zaměstnává 200 tis. osob. Austrálie je jedním z digitálně nejpropojenějších míst na světě. Dovoz ICT služeb v roce 2013 v oblasti data processing byl 98 mil. AUD (pětiletý trend je 15 % růst), v oblasti informačních služeb byl 111 mil. AUD (27,6 % růst) a např. database services 41 mil. AUD (13,5 % růst). Austrálie v roce 2012–13 měla 7,3 mil. domácností s internetovým připojením, což je 83 % populace. Na 22,3 mil. obyvatel připadá 28 mil. mobilních telefonů. 77 % Australanů starších 13 let vlastní smartphone. Používání internetu na smartphonech od roku 2008 do roku 2013 vzrostlo o 510 %. Sociální sítě jsou velmi oblíbené, 62 % australských uživatelů internetu je každý den aktivní na Facebooku. Díky oblibě a rozsahu mobilního a internetového připojení firmy investují rekordní částky do online reklam, rozvoje e-bankovníctví, e-commerce, m-plateb a aplikací. Australané v roce 2013 v průměru nakupovali měsíčně online 3,8x a platili 218 AUD. Online obchody od roku 2007 rostou jak co do počtu, tak i objemu útraty. Pro spotřebitele je důležitá otázka bezpečnosti plateb a nakládání s osobními údaji. Australská vláda se rozhodla v roce 2009 poskytnout kvalitní internet všem domácnostem i firmám. Plán nazvala National Broadband Network. Celkové náklady na vybudování kvalitního internetového připojení budou 29,5 mld. AUD. Hlavním cílem je podpořit ekonomický růst spojený s e-businessem, digitálním vzděláváním, teleworkingem a výzkumem a vývojem. Do roku 2020 se má Austrálie stát globálním digitálním lídrem.

BOSNA A HERCEGOVINA

Bosna a Hercegovina realizuje výstavbu jediného dálničního koridoru spojujícího sever a jih země (celkem 340 km), za poslední 4 roky bylo zprovozněno přes 70 km dálnic v hodnotě 1,2 mld. EUR. Je možné navázat na dosavadní reference českých firem z realizovaných zakázek výstavby silnic, tunelů a mostů v Bosně a Hercegovině. Tento sektor skýtá velmi dobré šance pro české stavební firmy, z nichž některé jsou zde již dobře etablovány. Výstavba koridorů je prioritou všech hlavních politických stran a jsou na ni vyčleněny finanční prostředky. Ambiciózní plán má za cíl postavit dálnici do roku 2022. Zbývá proto postavit ještě přes 200 km dálnice v náročném terénu, přičemž hodnota stavebních prací se odhaduje na 3–4 mld. EUR.

BRAZÍLIE

V dubnu Brazílie překročila hranici 150 miliónů vysokorychlostních připojení, což představuje 51% nárůst oproti minulému roku. 3. místo v rozšíření vysokorychlostního připojení v Latinské Americe. Brazílská vláda rozšířila podporu výroby čipů. Brazílie v 2014 byla 10. největším trhem dle objemu elektronického obchodování v maloobchodu.

ČERNÁ HORA

Potenciál má sektor služeb, především v oblasti cestovního ruchu. Na tuto skutečnost upozorňují především statistiky Černé Hory, přičemž cestovní ruch (cca 17% HDP) je důležitý generátor růstu ekonomiky a současně představuje její nejperspektivnější část. Potenciál mají položky související s cestovním ruchem. Perspektivní by mohla být spolupráce na připravovaných projektech sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

ČÍNA

Přibližně 1/3 vodních zdrojů v Číně je znečištěna a asi 300 mil. obyvatel pije kontaminovanou vodu. Vzorky ze 70 čínských měst ukazují, že téměř polovina z nich obsahuje škodlivé organické znečištění. Stejně vážná situace je vzhledem k závratnému ekonomickému rozvoji v kontaminaci půdy (cca 13% nebo 1,2 mil km²). V následujících letech hodlá čínská vláda investovat do ochrany životního prostředí až 546 mld. USD, tedy cca 1,3–1,4% HDP. Veškeré technologie na ochranu vody, půdy a vzduchu a jejich čištění (zejména od těžkých kovů) jsou tedy perspektivními položkami. Samozřejmostí je pak ochrana ovzduší, resp. filtry na čištění vzduchu. Dalším z cílů je udržitelné zemědělství s menším použitím hnojiv a tzv. „green building“ – energeticky efektivní budovy a související technologie. V širším slova smyslu zapadá do urbanizačních priorit čínské vlády. Částečně také souvisí s výše zmíněnou oblastí nových technologií – viz nano-filtry apod. V tomto sektoru velice záleží na získání spolehlivého a významného čínského partnera. Nanotechnologie a biotechnologie mají v Číně velký potenciál díky podpoře čínské vlády. Nové technologie jdou napříč mnohými sektory, nelze specifikovat konkrétní položky.

FRANCIE

Francie má dynamicky rozvíjející se trh v oblasti ICT a všeobecně je zde velmi pozitivní vztah k využití moderních technologií a nových přístupů v oblasti řízení a optimalizace procesů a nákladů. Dobře zde fungují některé specializované klastry. Přestože Francie je velmi vyspělý stát a sám vlastní a vyvíjí velké množství technologií, je zde prostor pro naše firmy se zúčastnit celé řady tendrů ať již samy nebo jako subdodavatel místních firem či nabízet vlastní řešení.

GHANA

Poptávka po elektrické energii se z roku na rok zvyšuje a problémem je limitovaný počet zdrojů energie. Proto vláda zahájila v roce 2007 výstavbu nové vodní elektrárny. Potenciál mají zejména různé turbíny, kotle nebo fotovoltaická zařízení. Uplatnit se tedy mohou české firmy například při výstavbě vodních elektráren.

CHORVATSKO

Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti (cca 17%) a možnosti sezónního pracovního uplatnění je v sektoru služeb značný přetlak pracovní síly a s tím spojeného podnikání. Uplatnění českých firem lze za příznivých okolností předpokládat: ve službách spojených s turistikou a cestováním, službách spojených s ubytováním a servisem v restauracích, službách v dopravě při rozvoji námořní dopravy (přístavy Rijeka, Zadar, Ploče).

INDIE

Indii patří jedno z předních míst v počtu studentů/samoplátců studujících v zahraničí (VB, USA, Kanada, Austrálie, atp.). ČR může nabídnout indickým studentům především studium v angličtině v oblasti techniky, chemického průmyslu, zemědělství a ekonomie. Stavebnictví, které se v Indii podílí na tvorbě HDP 8,0% a zaměstnává cca 45 mil. lidí, je předurčeno k růstu jak díky plánované výstavbě infrastrukturní sítě, tak pokračující migraci obyvatelstva z venkova do měst a s tím souvisejících požadavků na nové bydlení. V Indii neustále přibývá počet obyvatel, což souvisí s rostoucí potřebou pitné vody a s nutností její úpravy a recyklace (výroba pitné vody, čištění odpadních vod). Stejný problém představuje ochrana životního prostředí v podobě čističek odpadních vod a dala by se uvést celá řada dalších argumentů.

INDONÉSIE

Stav odpadového hospodářství není dostačující. Státní politika životního prostředí a vývoj urbanizace podporují konkurenceschopnou nabídku českých firem. Vláda připravuje pobídky pro získávání energie z odpadů. Příprava plánů na přeměnu odpadů v energii zejména ve velkých městských aglomeracích. Potenciální jsou čističky odpadních vod, kompostační zařízení, bioplynové stanice. Nezbytné jsou ale taky technologie na zpracování odpadů nebo pro výstavbu a údržbu kanalizace.

IRÁK

Pro české firmy jsou šance v dodávkách cementáren (Karbala – 200 mil. USD, Sulaimania – 200 mil. USD, obojí dodávka investičního celku) – dodávka inženýrských staveb.

JAPONSKO

Vzhledem k odstraňování důsledků havárie ve Fukušimě, které potrvá několik desítek let, existuje velká poptávka po technologiích na odstraňování škod z reaktoru.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

V rámci příjezdového cestovního ruchu z JAR do ČR v posledních letech narůstá počet příjezdů, který překročil 6 tis. v r. 2011. Průměrný počet nocí na návštěvníka z JAR je 2,5. Příležitosti v oblasti organizace příjezdového (z JAR do ČR) i výjezdového (z ČR do JAR) cestovního ruchu. Potřebný je také rozvoj gastronomie a restaurací.

KAZACHSTÁN

Finanční sektor se v Kazachstánu dále rozvíjí, což vytváří nové možnosti pro finanční skupiny a banky ze zahraničí včetně ČR pro poskytování finančních služeb v Kazachstánu. V případě letecké dopravy lze rozšířit spolupráci (v provozu je linka Almaty – Praha, zájem je o zřízení linky Astana – Praha).

KEŇA

V souvislosti s rozvojem ekonomiky země lze očekávat zájem o uplatnění environmentálních technologií.

KUBA

V oblasti energetiky jsou perspektivní nejen samotné výrobní kapacity, ale celá velmi zastaralá a ztrátová rozvodná síť. Naprostá většina energie pochází z tepelných elektráren. Kuba je zemí s výrazným 40 procentním energetickým deficitem a strategickou závislostí na dodávkách zvenčí. Tomuto faktu se také tradičně přizpůsobovala struktura výrobních kapacit, v době družby se Sovětským svazem tak převládaly elektrárny na uhlí, v současné době je většina energie vyráběna z kubánské sirnaté ropy, která se nehodí pro výrobu PHM. Kuba experimentuje s alternativními zdroji, v rámci státních programů elektrifikace byly v odlehlých částech země instalovány fotovoltaické články a pokusně byl zprovozněn i větrný park. Rozvíjí se kapacity výroby elektřiny z biomasy po pěstování cukrové třtiny. Poptávka existuje tedy zejména po inženýrských stavbách.

LICHTENŠTEJNSKO

Lichtenštejnsko klade velký důraz na rozvoj IT sektoru, který je základem průmyslového rozvoje a vývozu. Poptávány budou software, antiviry, inteligentní aplikace.

MAKEDONIE

Budování rezidenčních čtvrtí, kancelářských a obchodních prostorů, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

MEXIKO

Reforma se v této oblasti zaměří především na investice v projektech vyhledávání zdrojů pitné vody a jejího uchovávání, ochrany proti povodním, revize a obnovy ohrožených přehrad a 5 tis. km pobřeží, odsolování mořské vody, zlepšení infrastruktury pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu. Konkrétní položky – zařízení na uchovávání a čištění vody, zařízení na odsolování vody, generátory, čerpadla, měřicí zařízení, mechanické stroje, chemické produkty (např. aktivní činidla, mazadla apod.), nádrže, nádoby a další výrobky z kovů, zařízení pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu atd. Mexiko si uvědomuje, že nedostatečná a špatná infrastruktura brání ekonomickému růstu. Proto plánuje investice do této oblasti.

MOLDAVSKO

Specifickou otázkou zůstává účast ČR v tendrech na budování infrastruktury, které jsou financovány EBRD, EIB a EU, případně v rámci amerického fondu Millenium Challenge Account Moldova. Výše příslušných prostředků dosahuje cca 1 mld. EUR.

MONGOLSKO

Velká města (Ulánbátar, Erdenet, Darchan) potřebují rozšiřovat kapacitu rezidenčního bydlení. Služby zahraničních architektů, včetně interiérových, budou poptávány ve větším měřítku jak samotnými developery tak i konkrétními klienty.

MYANMAR

Rychle se měnící telekomunikační prostředí v Myanmaru (vstup 2 mobilních operátorů Ooredoo a Teletnor na trh v roce 2014 a v roce 2015 plánovaná významná modernizace státní MPT japonskými technologiemi) vytváří široké příležitosti pro obchodníky se spotřebním zbožím, zajištění digitálního věku přes mobilní platformy, internetové reklamy a sociální média. Doposud výrazně převládající hotovostní operace budou ustupovat MPOS (mobile point of sale) řešením. Vyhledávky mobilních služeb v Myanmaru zvýší maloobchodní a platební zkušenosti spotřebitelů. Rozvoj mobilního internetu, dalších telekomunikačních služeb a s tím spojených aplikací považují někteří analytici za nadcházející „průmyslovou revoluci 21. století“ a významnou hybnou sílu rozvoje ekonomiky země. Cestovní ruch zažívá rozvoj od zahájení reformních kroků vlády v roce 2011. V roce 2013 navštívily Myanmar 3 miliony turistů a e-visa systém zavedený v roce 2014 bude posouvat tuto hranici pravděpodobně ještě dále. Turistický sektor se však potýká s problémy. Díky stále nízké nabídce a vysoké poptávce je ubytování v hotelích nadále příliš drahé při celkově nižší kvalitě služeb nedosahujících úroveň mezinárodních standardů. Sektor celkově nenaplnuje očekávání návštěvníků. Energetický sektor v Myanmaru představuje ohromný potenciál pro investice a další rozvoj. Hlavní mezinárodní firmy zabývající se těžbou ropy a plynu rostoucí měrou zaměřují svoji pozornost na průzkum ložisek (offshore blocks, shallow water blocks, deep water blocks) a těžbu

v Myanmaru. Myanmar má mimo zásoby zemního plynu a očekávané zásoby ropy významné zásoby drahokamů - nefrit (jadeit), safír, rubín), dále měděné rudy, zlata, stříbra, olova, cínu, wolframu, antimonu a dalších průmyslových minerálů (vápenec, jíl, písek, šterk, křemelina, sádrovec, kaolin, atd.) Na průzkum a rozvoj má výhradní právo stát, soukromý sektor však může získat povolení.

NĚMECKO

V souvislosti se zvyšováním výdajů na VVI v Německu, a to jak v soukromém, tak veřejném sektoru, a posilování internacionalizace VVI a clusterů, příležitosti pro české firmy a výzkumné instituce lze nalézt v outsourcingu aplikovaného výzkumu pro německé firmy/instituce, resp. vytváření kooperací.

NIZOZEMSKO

Nizozemsko je nejvyspělejší trh na světě z hlediska používání internetu, zdrojem možného úspěchu českých firem mohou být např. následující ICT služby - antivirová ochrana nebo tvorba a integrace informačních systémů a sítí, atd. V oblasti Big data - Data analytics jsou zdrojem příležitostí mnohá datová centra („clouds“) a integrace nové moderní ICT infrastruktury (digitální infrastruktura a internetová ekonomika). V kybernetické bezpečnosti předpokládáme výrazný impuls prostřednictvím Global Conference on Cyber Space 2015 - Nizozemsko se chce stát leaderem i v této oblasti. Odhadovaný potenciál v celém sektoru ICT služeb pro české firmy odhadujeme řádově na desítky - stovky mil. EUR. V podstatě jakékoliv levné, rychlé a kvalitní služby. Jako důkaz možného úspěchu se nabízí např. polské ovládnutí velké části nizozemské dopravy a rekonstrukčních prací. Stále rostoucím, i když nárazovým, trhem jsou PPP projekty - zejména v oblasti silniční, železniční a vodní infrastruktury. R&D spolupráce s komerční návazností - tato oblast v Nizozemsku relativně dobře funguje, resp. je prioritou nizozemské vlády („zlatý trojúhelník“). Osm firem v Nizozemsku utratí za VaV ročně více než 100 mil. EUR. Jedná se o společnosti ASML, DSM, KPN, NXP, Océ, Philips, Shell a Unilever. Rozpočet tří hlavních technických univerzit (Twente, Eindhoven, Delft) pak dosahuje 1 mld. EUR (z toho ovšem velká část jde do výuky). Stovky společných, spíše akademicky zaměřených, VaV projektů se samozřejmě realizují v rámci EU fondů (aktuálně i perspektivně Horizon 2020). Nizozemské výzkumné priority (napříč top sektory) jsou ICT, genové inženýrství a nanotechnologie, což je jistě velmi kompatibilní i s potenciálem ČR.

POLSKO

S ohledem na polské priority a novou finanční perspektivu 2014-2020 budou s největší pravděpodobností plánované polské investice směřovány do zkvalitnění a rozšíření dopravní infrastruktury.

RUMUNSKO

Prioritami Rumunska jsou: výstavba čističek odpadních vod a odpadové hospodářství, úprava pitné vody.

SENEGAL

Možnosti se nabízejí v novém městském centru (Diamnadio Pole urbain) mezi novým letištěm a Dakarem – předpoklad 15 934 bytů do r. 2018, v současnosti je zde účast 5 developerů. Potenciál má dále výstavba a provozování turistických zařízení. Jedním z cílů PSE je i vznik „Turistických integrovaných zón“ v hodnotě 4 mld. FCFA (např. Pointe Sarene – otevření plánováno na r. 2016). Možnost využití industriální zóny – vzniká v Diamnadio na 52 ha a nabízí daňová zvýhodnění pro investory a podnikatele atd.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

V roce 2013 vydali občané Spojených arabských emirátů za léčbu v zahraničí celkem 60 mld. USD – jedná se především o USA, Velkou Británii, Německo, a Švýcarsko. ČR nabízí stejně kvalitní lékařskou a následnou péči za mnohem příznivějších cenových podmínek.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Je zaznamenáván zvýšený zájem o založení poboček českých IT firem ve Spojeném království. Londýn je pro tyto společnosti vnímán jako odrazový můstek pro jejich globální expanzi. Především hlavní město Spojeného království a jižní Anglie skýtají velký potenciál jako jedno ze světových technologických center, které vytváří příznivé podmínky pro představení IT start – upů z oblasti hi-tech, mobilních technologií atd. České firmy zde mohou také snadněji identifikovat potenciální investory, kteří jim mohou pomoci i při následné expanzi na světové trhy. Pokud jde o kybernetickou bezpečnost, Spojené království je v tomto odvětví světovou špičkou a britská vláda opakovaně nabídla sdílení zkušeností a poznatků. V ČR se kybernetická bezpečnost stává stále důležitějším tématem a zabývá se jí řada firem vyvíjejících inovativní konkurenceschopné produkty.

TCHAJ-WAN

Již přes 20 let hraje tchajwanský průmysl informačních a komunikačních technologií významnou roli na celosvětovém trhu. Na Tchaj-wanu sídlí společnosti, které jsou největšími světovými dodavateli přenosných počítačů, tabletů, základních desek a LCD monitorů na bázi tekutých krystalů. K nejvíce prodávaným zařízením tchajwanského původu patří mobilní telefony, síťové komponenty, zařízení GPS, DSL, routery, ethernetové prepínače, zařízení bluetooth, IP telefony a analogové modemy. Výrobci v oblasti ICT mají především zájem o kvalitní inovativní technologie a technologické celky, včetně specifických hardwarových komponentů. Trh se v tomto oboru soustředí nově také na cloudové technologie a vysokokapacitní datová úložiště. České firmy mají možnosti uplatnění především v softwarových modulech a cloudových technologiích. Tchaj-wan podobně jako ČR usiluje o rozvoj inovativní znalostní ekonomiky. V budoucnu by se proto měl biotechnologický (BT) průmysl na Tchaj-wanu svým významem vyrovnat tradičnímu zpracovatelskému průmyslu v oblasti ICT. Dlouholetým cílem TW je 3% podíl v oblasti BT na celosvětovém trhu. Tchajwanská vláda spatřuje jako nejperspektivnější BT obor lékařství (farmaceutika, rostlinná medicína, speciální lékařské nástroje a zdravotní péče). Mezi příležitosti pro české firmy patří investice v oblasti nových způsobů dávkování, vývoje léčiv na bázi bílkovin, produktů živočišného a rostlinného původu, moderní/tradiční čínské bylinné medicíny, přenašečů velkých farmaceutik, klinických testů a samozřejmě vývoje nových léčiv a bioinformatiky. Nanotechnologie zažívají na Tchaj-wanu

v posledních letech velký boom – specializovaná zdravotnická zařízení, elektronické přístroje typu počítačů či komunikátorů, oblečení, různé měřicí přístroje v zemědělství apod. Nanotechnologie jsou podporovány prostřednictvím specializovaných vládních programů. Elektronické výrobky, komunikátory, zobrazovače, počítače apod. jsou na Tchaj-wanu všeobecně velmi populární, a to nejen mezi mladší populací, nýbrž také u starších obyvatel. Proto se tchajwanské firmy rovněž velmi zajímají o využití nově nabytých poznatků v oblasti nanoelektroniky a nanooptoelektroniky.

USA

Geograficky koncentrováno především na Los Angeles a okolí. Jedná se především o audiovizuální služby. Samotnou kapitolou, která není zahrnuta v žádné statistice, je R&D spolupráce s komerční návazností. ČR nyní buduje rozsáhlou R&D infrastrukturu a spolupráce s US R&D institucemi by mohla přispět k jejich udržitelnosti. Při navazování konkrétní formy spolupráce mohou české subjekty společně s americkými subjekty žádat o granty z federálních institucí jako je např. National Science Foundation (ročně 7 mld. USD) či National Institute of Health (ročně až 30 mld. USD). Přidanou hodnotou spolupráce s US R&D institucemi je jejich úzká spolupráce se soukromým sektorem a schopnost komercializovat své vědecké úspěchy. Soupeření s Čínou vede k bezpečnostním hrozbám, které se stále častěji realizují v kyber prostoru. Velikost země a množství dat umožňuje přicházet s novými řešení ve vědě, technice ale i třeba marketingu, v USA je značný nedostatek odborníků na zpracování a analýzu dat. Internet má šanci stát se další „velkou věcí“, která pomůže růstu produktivity US ekonomiky. Ta už od přelomu tisíciletí roste pomaleji, než je dlouhodobý průměr, protože chybí silné impulzy k růstu produktivity.

VIETNAM

Ve Vietnamu vzrůstá poptávka po službách českých firem v oblasti IT a software a současně je zájem českých firem o pronikání na místní trh. Konkrétně je zájem o různé aplikace v energetice nebo vojenskosti. České firmy nabízejí software na ochranu dat apod. Technické a inženýrské služby dodávané českými firmami lze očekávat v souvislosti s realizací velkých energetických celků, kdy české firmy nebudou v pozici EPS či dodavatelů technologií, ale budou pomáhat vietnamským partnerům v rámci technické a inženýrské pomoci.

SLUŽBY

Konkrétní příležitosti	Země
CPA 08 - Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin	Myanmar
CPA 09.10 - Podpůrné služby při těžbě ropy a zemního plynu	Myanmar
CPA 36 - Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostřednictvím sítí	Mexiko
	Rumunsko
CPA 37 - Služby související s odpadními vodami	Čína
	Indie
	Indonésie
	Keňa
	Rumunsko
CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zprac. odpadu k dalšímu využití	Keňa
	Mexiko
CPA 38.11 - Odpad; sběr a přeprava odpadu, jiného než nebezpečného	Afgánistán
CPA 38.12 - Nebezpečný odpad; sběr a přeprava nebezpečného odpadu	Japonsko
CPA 38.21 - Příprava k likvidaci a likvidace odpadu, jiného než nebezpečného	Afgánistán
CPA 39 - Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady	Afgánistán
CPA 41 - Budovy a výstavba budov	Irák
	Německo
	Senegal
CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba	Bosna a Hercegovina
	Irák
	Kuba
	Mexiko
	Polsko
CPA 42.91 - Vodní díla a jejich výstavba	Ghana
CPA 50 - Vodní doprava	Chorvatsko
CPA 55 - Ubytovací služby	Chorvatsko
	Myanmar
CPA 55.10 - Ubytovací služby v hotelích a podobných zařízeních, vč. každodenního úklidu (kromě nemovitostí užívaných na časový úsek)	Jihoafrická republika
CPA 56 - Stravovací služby, podávání nápojů	Chorvatsko
CPA 57 - Letecká doprava	Kazachstán
CPA 58.20 - Vydávání softwaru	Spojené království
CPA 58.29 - Vydávání ostatního softwaru	Spojené království
CPA 59.12 - Postprodukční služby v oblasti filmů, videozáznamů a televizních pořadů	USA

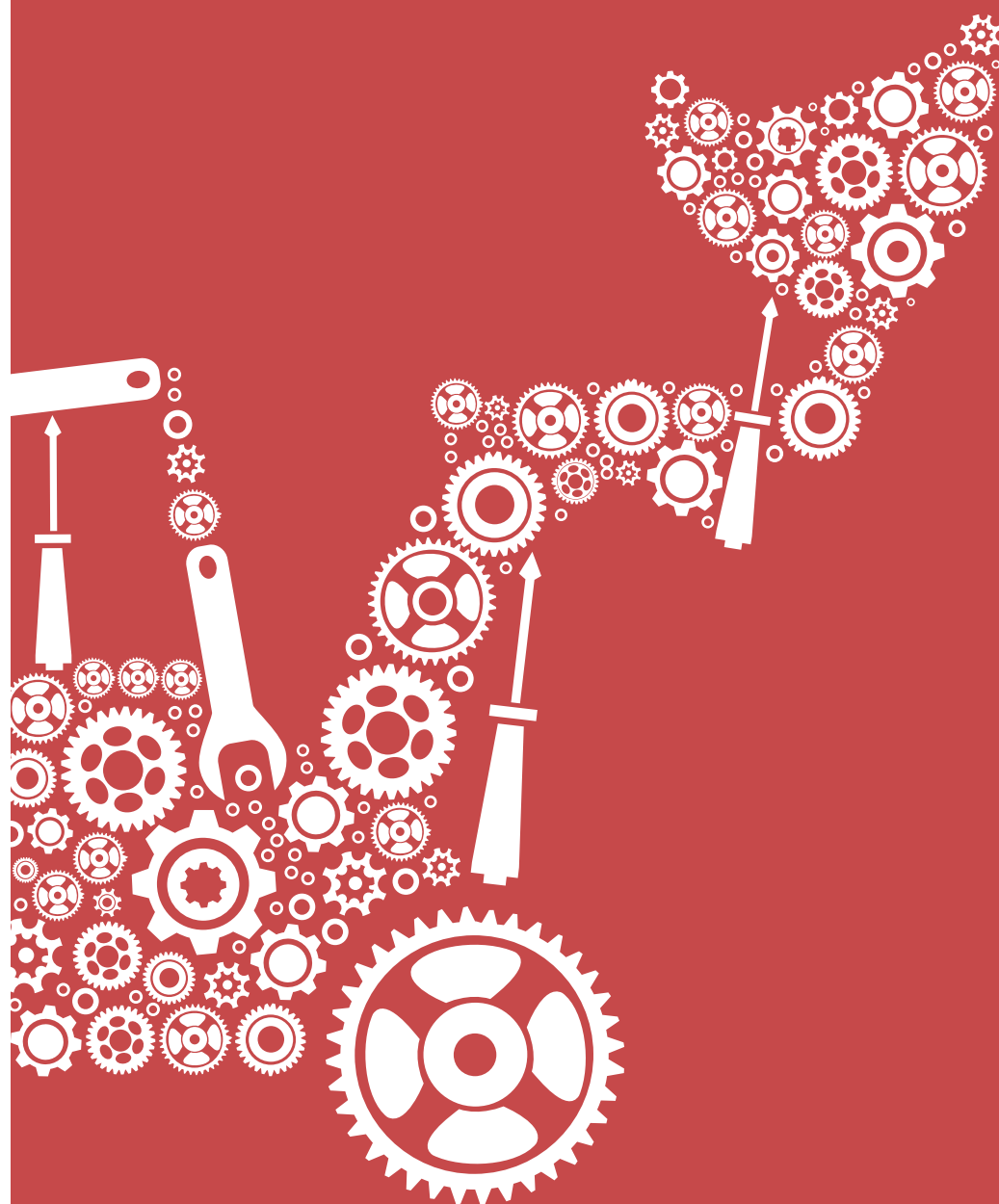
Konkrétní příležitosti	Země
CPA 61.10 - Služby související s pevnými telekomunikačními sítěmi	Austrálie
	Brazílie
CPA 61.20 - Služby související s bezdrátovými telekomunikačními sítěmi	Afgánistán
	Austrálie
CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby	Francie
	Lichtenštejnsko
	Myanmar
	Nizozemsko
	Tchaj-wan
	USA
	Vietnam
CPA 62.01 - Služby programování	Argentina
CPA 62.02 - Poradenské služby v oblasti počítačů	Argentina
CPA 62.03 - Správa počítačového vybavení	Brazílie
CPA 62.09 - Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů	Afgánistán
	Argentina
	Austrálie
CPA 63 - Informační služby	Francie
	USA
	Vietnam
CPA 63.11 - Zpracování dat, hosting a související služby	Brazílie
CPA 64 - Finanční služby, kromě pojištění a penzijního financování	Kazachstán
CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy	Kuba
	Mexiko
	Moldavsko
	Nizozemsko
	Polsko
	Spojené království
	Vietnam
CPA 71.10 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy	Makedonie
CPA 71.11 - Architektonické služby	Mongolsko

SLUŽBY

Konkrétní příležitosti	Země
CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva	Čína
	Francie
	Myanmar
	Německo
	Nizozemsko
	USA
CPA 72.11 - Výzkum a vývoj v oblasti biotechnologií	Tchaj-wan
CPA 72.19 - Výzkum a vývoj v oblasti ostatních přírodních a technických věd	Tchaj-wan
CPA 79 - Služby cestovních agentur a kanceláří a jiné rezervační a související služby	Chorvatsko
	Myanmar
CPA 79.10 - Služby cestovních agentur a kanceláří	Černá Hora
CPA 79.11 - Služby cestovních agentur	Jihoafrická republika
CPA 85.42 - Služby v oblasti terciárního vzdělávání	Indie
CPA 86 - Zdravotní péče	Spojené arabské emiráty

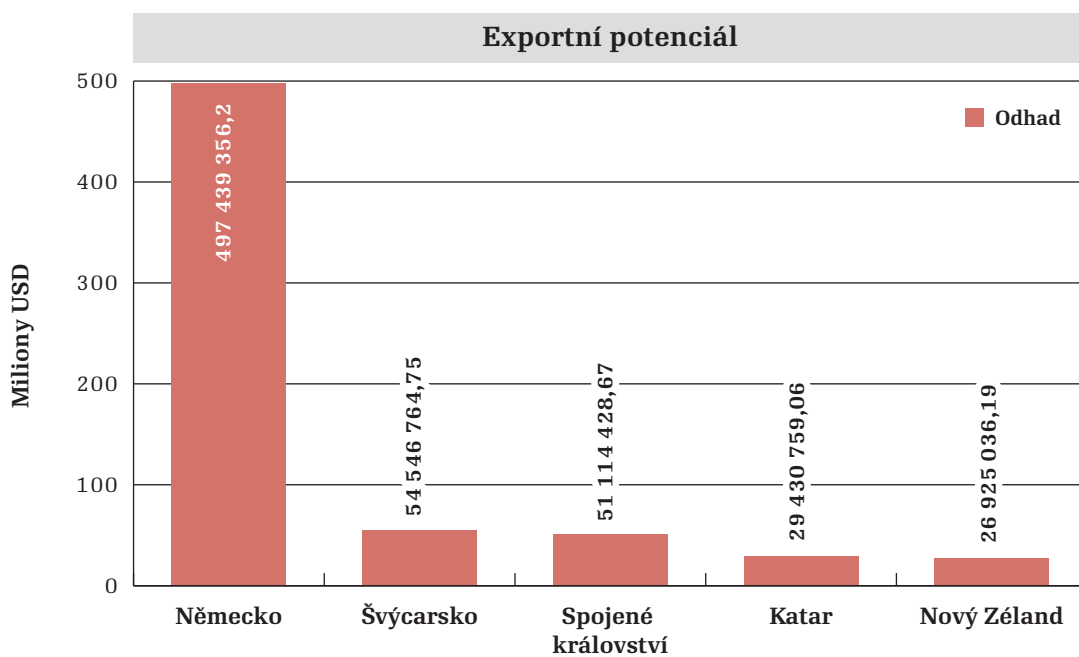
Stavební průmysl

Pro stavební průmysl vyzdvihujeme 37 států, které nabízí příležitost pro české exportéry. Významné exportní položky jsou velmi různorodé, dle potřeb daných zemí. Nejčastější zastoupení mají buldozery, srovnávače, rypadla a podobně s pohonem. Nejširší spektrum importu má Saúdská Arábie, Německo či Myanmar. Mezi nejvýznamnější světové importéry stavebního průmyslu se řadí Německo s výší dovozu vybraných příležitostí necelých 17 mld. USD, Spojené království a Švýcarsko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ARMÉNIE

Montované stavby by mohly být zajímavým řešením vzhledem k potřebě sociálního bydlení např. u postižených přírodními katastrofami; ještě ne všichni, kteří přišli o přístřeší při zemětřesení v roce 1988, obdrželi náhradní bydlení.

BRAZÍLIE

Dodávky pro výstavbu petrochemických komplexů (trubky, výměníky tepla, tlakové lahve, kotle, měřicí přístroje, nové technologie pro těžbu a transport ropy). Perspektivní jsou subdodávky pro stále rostoucí domácí výrobu.

BULHARSKO

Operační program „růst regionů“ – plán na uvolnění 1,3 mld. EUR pro rozvoj městské infrastruktury. Počítá se s rozvojem v 67 městech Bulharska. V rámci OP Regionální rozvoj – Podpora energetické účinnosti v obytných budovách – bude realizována ve 36 městech BG.

DÁNSKO

V rámci rozsáhlých developerských projektů, nebo jako subdodávky. Např. pro největší investiční evropský dopravní projekt – Femern Belt, dopravní spojení Dánska a Německa prostřednictvím nejdelšího a nejhlubšího podmořského tunelu kombinujícího vlakovou a automobilovou dopravu. Hodnota investice činí 110 mld. CZK. Zároveň dojde k dalšímu infrastrukturnímu rozvoji Dánska – výstavba železničních tratí, komunikací, stavby mostů a terminálů, výstavba nemocnic, energetické parky atd. Celkem se jedná o 430 projektů plánovaných v současné dekádě (2014–2020), jejichž hodnota by mohla dosáhnout až 45 mld. EUR (cca 1240 mld. CZK).

EGYPT

Egypt stojí před velkými stavebními úkoly, protože veškerá výstavba státní i soukromá po revoluci v roce 2011 zkolabovala a investoři svoje projekty zmrazili a čekali, jak se situace bude dále vyvíjet. Egypt hovoří o potřebě vystavět minimálně 4 mil. bytů, připravují se velké energetické projekty. 5 mld. USD by mělo jít do projektů vodního hospodářství a 1,6 mld. USD na výstavbu nemocnic a zdravotních zařízení. Český export stavebních materiálů a strojů je zcela mizivý, pokud do něj nezapočteme výrobky ze skla a osvětlovací techniky. Potenciál je u řady výrobků stavební mechanizace, materiálů a služeb, zejména v oblasti výstavby nízkoenergetických a ekologických staveb, které budou do budoucna nutným trendem. Odhadovaný potenciál pro možnou realizaci českého vývozu v oblasti stavebnictví ve výši cca 15 mil. USD ročně.

ETIOPIE

Vláda financuje řadu velkých infrastrukturních i energetických projektů (výstavba silnic a železnic, vodní přehrady), je zde ovšem silná cenová konkurence čínských či indických dovozců techniky.

HONGKONG

Výstavba hotelů a vysoká kupní síla obyvatel Hongkongu a oblíbenost města jako nákupního centra ze strany movitých občanů Číny, vytváří šance pro české firmy.

ÍRÁN

Objem importu v rámci stavebního průmyslu vykazuje stabilní růst a dosahuje vysokých hodnot, české firmy zde nejsou téměř vůbec zastoupeny. Shledáváme tyto položky proto perspektivními z důvodu možného zisku na podílu importu.

IRSKO

Irská vodovodní soustava je takřka v dezolátním stavu a bude v nejbližších letech vyžadovat značné rekonstrukce. Jedná se o jednu z hlavních exportních příležitostí. Irové hodlají v nejbližších dvou a půl letech investovat 1,77 mld. EUR do celkově 386 infrastrukturálních projektů, z čehož cca 40 % se bude týkat rekonstrukce sítě odpadních vod. Celkový objem investic do této oblasti v budoucnu se odhaduje až na 4 mld. EUR.

JEMEN

Stavební průmysl je jedním z rychle se rozvíjejících odvětví dané ekonomiky. Na poli větších projektů se naskýtají možnosti dodávek pro stavební projekty financované jemenskou vládou, soukromým sektorem nebo skupinou Světové banky. Jedná se například o projekty v oblastech cementárenství a dále vodní zařízení - přehrady, nádrže a zavlažovací zařízení, výstavby letišť a heliportů a technologických dodávek pro tyto celky (např. řízení letového provozu, osvětlení ranvejí, přibližovací radary apod.). Vláda věnuje také značnou pozornost výstavbě silnic, relevantní přístroje nebo materiály jsou tedy velmi perspektivní.

KATAR

Po získání pořadatelsví MS světa v kopané v r. 2022 nastartoval Katar mohutný investiční boom. Do roku 2022 má být proinvestováno okolo 220 mld. USD na infrastrukturní projekty v oblasti dopravy, energetiky, vodního hospodářství a bydlení. Projekty zahrnují např. vybudování národního železničního systému včetně metra (25 mld. USD), rozšíření letiště až na kapacitu 50 mil. cestujících ročně (10 mld. USD), rozšíření kapacity přístavu (7 mld. USD), přemostění zálivu v hlavním městě (1 mld. USD). Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit subdodávkami stavební, osvětlovací a klimatizační techniky, chladicích zařízení, elektrických rozvodů, ocelových konstrukcí, osobních i nákladních výtahů, či stavebních a izolačních materiálů.

KAZACHSTÁN

Stavebnictví prožívá v Kazachstánu dlouholetý růst. V oboru je velká konkurence často relativně levných stavebních společností z blízkého zahraničí. Možnosti existují u zakázek na stavby v rámci budování tranzitního silničního koridoru (mosty, infrastruktura kolem silnice apod.), u stavebních materiálů včetně stavební izolace, stavební techniky a technologie (vzduchotechnika, klimatizace apod.). Větší možnosti jsou v oblastech souvisejících se stavebnictvím jako je např. vybavení bytů včetně koupelen, kuchyní, nábytku apod.

KEŇA

Vláda považuje investice do infrastruktury za zásadní, dle Medium Term Plan (2013–2017) byly potřebné investice do výstavby silniční sítě, železniční sítě, letišť a přístavů vyčísleny na 4 mld. USD ročně; projekty budou částečně financovány i z odsouhlasené půjčky Světové banky v roční výši 600–800 mil. USD.

KOLUMBIE

Kolumbijská vláda si vytyčila za jeden z hlavních cílů pro udržení hospodářského růstu rozvoj dopravní infrastruktury, a to především dálnic a rychlostních silnic, dále železnice, lodní dopravy a modernizaci stávající dopravní logistické infrastruktury (přístavů a letišť). Na tyto účely chce investovat ve spolupráci s privátním sektorem během 5 let více než 24 mld. USD (především formou BOT s koncesí na 30 let). Kvůli nedostatečné a nekvalitní silniční síti (jen 1 200 km dálnic) má dnes Kolumbie nejvyšší vnitrostátní přepravní náklady u kontejnerů (v průměru 1808 USD, zatímco v Peru činí tento ukazatel jen 280 USD). Potenciálními příležitostmi pro české subjekty jsou inženýrské a stavební služby, stavební materiály a konstrukce ze železa a oceli, dálniční svodidla, průmyslová skla, kontrolní a řídicí systémy pro silniční a železniční dopravu, radary pro letiště.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

V Konžské demokratické republice se rozvíjí stavební činnost a výstavba veřejných budov i obydlí. S tím souvisí rostoucí poptávka po stavebních materiálech i strojích.

KUVAJT

Anoncované státem financované infrastrukturní projekty se pohybují v řádu mld. USD a mají se uskutečnit v příštích 5–15 letech. Zahrnují výstavbu metra v Kuwait city (7 mld. USD), výstavbu železniční sítě (10 mld. USD), rozšíření letiště v Kuwait City na roční kapacitu 20 mil. cestujících (6 mld. USD), výstavbu nadregionálního tranzitního přístavu Mubarak Al-Kabir (8 mld. USD) či rozšíření dálniční sítě (2 mld. USD). Vzhledem k velikosti projektů a specifčnosti místních podmínek nemají české firmy reálnou šanci se do projektů zapojit v roli generálních dodavatelů, nicméně i subdodávky stavební, osvětlovací a klimatizační techniky, armatur, osobních i nákladních výtahů, či stavebních materiálů a nátěrových hmot mohou být zajímavé.

LICHTENŠTEJNSKO

Lichtenštejnsko je země s vysokou hustotou obyvatelstva i vysokou mírou zastavěnosti území. Na údržbu, opravy, i další zástavbu budou potřeba stavební materiály i technika.

LITVA

Litva postrádá dostatek vlastních kapacit pro nezbytnou a postupně se rozjíždějící masivní rekonstrukci a zateplování zejména obytných budov, jejímž cílem je zvýšit stále kriticky nízkou energetickou účinnost.

MALAJSIE

Stavebnictví a budování (mj. silniční a dálniční) infrastruktury je nejrychleji rostoucím sektorem malajsijské ekonomiky (v r. 2013 růst o 10,9%; 2012 dokonce 18,1 %). K růstu importu těchto komodit do Malajsie přispěla zejména autonomní liberalizace obchodu (snižování cel, zrušení dříve vyžadovaných povolení apod.).

MYANMAR

Rostoucí poptávka po bytových jednotkách, komerčních prostorách, urbanizace velkých měst, stejně jako stavební aktivity spojené s turismem a snaha vyplnit infrastrukturní mezery by měla pomoci stavebnímu sektoru Myanmaru udržet si dosavadní vysoký růst i v příštích letech. Stavební průmysl sklízí plody rozjíždějícího se hospodářského růstu Myanmaru, podpořen rostoucím zájmem mezinárodních investorů a rostoucí podnikatelskou důvěrou. Ve stavebnictví se očekává roční růst nejméně 6 % v průběhu příštích 5 let. Hodnota stavebního průmyslu je odhadována na 3 mld. USD, z čehož rezidenční segment tvoří polovinu.

NĚMECKO

Ve východním Německu po znovusjednocení a v některých částech západního Německa byla zanedbána dlouhodobá údržba a rekonstrukce silniční a železniční infrastruktury. V příštích letech lze očekávat jejich modernizaci, rekonstrukci a údržbu (rekonstrukce železničních mostů ve městech, za jejichž rekonstrukci jsou odpovědné buď komuny nebo spolkové země, které v rámci reformy Deutsche Bahn získaly danou infrastrukturu do vlastnictví a budou do budoucna konfrontovány s většími náklady; rekonstrukce silničních a dálničních mostů; obnova vozového parku). Celkové výdaje na dopravní infrastrukturu v rámci spolkového rozpočtu by měly v letech 2015–2017 činit 12 mld. EUR. Nad rámec toho byl schválen projekt spolkové vlády a Deutsche Bahn na modernizaci železnice ve výši 28 mld. EUR (2015–2019). Peníze půjdou především na celkovou údržbu a modernizaci železniční infrastruktury (mj. také částečnou či celkovou renovaci až 875 železničních mostů). Kromě výstavby dopravní infrastruktury lze spatřovat potenciál i v obnově bydlení, které by využívalo moderní technologie (nízká energetická náročnost apod.).

NIGÉRIE

Montované stavby představují potencionální příležitost pro české exportéry, jsou využitelné v případě výstavby nízkonákladového sociálního bydlení, administrativních a skladovacích prostor.

NOVÝ ZÉLAND

Po útlumu v době finanční krize prožívá aktuálně novozélandské stavebnictví velký rozvoj, kdy rezidenční výstavba roste meziročně o desítky procent (28,4% v roce 2013). Tento růst byl navíc umocněn následnou znovuvýstavbou zemětřesením zdevastovaného města Christchurch. V regionu Christchurch v posledním roce rezidenční výstavba rostla téměř o 65%. Obecným trendem pak je přesun investic do rezidenční výstavby z výstavby nerezidenční. Se stárnoucí populací bude také přibývat malých domácností o jedné osobě. Novozélandčané také investují do prázdninových bytů či domků. V příštích 15 letech se počítá s investicemi do výstavby Christchurch a Aucklandu za 1,2 bil. CZK. Jedná se o projekty např. nové silnice, železnice, letiště v Aucklandu nebo stadion a další sportovní zařízení v Christchurch a regionu Canterbury.

PERU

Sektor stavebnictví poslední dekádu nepřetržitě roste, investice míří do bytové výstavby, kancelářských a obchodních prostor, do silniční infrastruktury a do výstavby hotelů.

RAKOUSKO

V současné době jsou v Rakousku stavebnictví na vzestupu ekologické stavby a stavby s vysokým stupněm energetické soběstačnosti. Každý třetí nově vystavený dům v Rakousku je montovanou stavbou. Trendem jsou montované stavby ze dřeva (84 %), další skupinou jsou betonové montované stavby (9 %) a zbytek cihelná konstrukce (cca 4 %). 3% těchto domů představují kombinaci materiálů. Tato poptávka se projevuje i na rakouských dovozech. Dovozy položky HS 9406 vzrostly mezi lety 2009–2013 z 68 na 119 mil. EUR (s meziročními růsty o 20 %). Dovozy u položky HS 3925 vzrostly z 200 na 269 mil. EUR, s každoročním zvyšováním o cca 15 %. Za velmi perspektivní se považuje oblast termické sanace budov, která je spolu s obnovením topných a klimatizačních zařízení v Rakousku předmětem finanční podpory ze strany státu, resp. spolkových zemí. Roste význam inovací a nových technologií i při výrobě stavebních materiálů.

RUMUNSKO

V Rumunsku je vysoké tempo bytové výstavby, v roce 2012 bylo postaveno 40 tis. bytů. Existuje také vládní program na podporu bydlení „PRIMA CASA“ (27 tis. poskytnutých úvěrů v r. 2012 a 25 500 v roce 2013, s tím, že program začal až v polovině roku). Agentura ANL (Národní agentura pro bydlení) měla na rok 2014 částku 128 mil. RON (cca 29 mil. EUR) pro výstavbu nových bytů. Dále lze pozorovat pokračující trend: expanze menších obchodů i v menších městech.

Mezi další priority Rumunska patří: modernizace dopravní techniky, tzn. městské a dopravní kolejové techniky. Dále také: dálnice, přístavy, letiště, železnice, regionální silnice, obchvaty měst, rozšíření metra v Bukurešti. Uvedené priority mimo jiné reflektují rozdělení EU fondů přidělených Rumunsku pro období

2014–2020 – velké projekty infrastruktury (9,08 mld. EUR); rozvoj venkova (8,02 mld. EUR); rozvoj regionů (6,48 mld. EUR); lidský kapitál (3,59 mld. EUR); růst konkurenceschopnosti (1,27 mld. EUR); správa (0,38 mld. EUR); technická asistence (0,30 mld. EUR).

RWANDA

Sektor vykazuje v posledním období vysoké přírůstky, zejména v hlavním městě Kigali; aktivity zahrnují jak opravy veřejných budov, tak stavby nových sídel mezinárodních organizací a obytné budovy; významnou aktivitou do budoucna bude vládní program budování obydlí pro repatriované uprchlíky.

ŘECKO

Po 4 leté odmlce byly začátkem roku obnoveny práce na dálniční síti; kontrakty jsou financovány ze strukturálních fondů EU. Uvedené položky se jeví jako exportní příležitost.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Saúdská Arábie v současné době prožívá bezprecedentní stavební boom a je největším stavebním trhem v celé oblasti Středního východu. Výdaje na nové projekty vzrostly meziročně o 28 % a dosáhly historicky rekordní výše 76 mld. USD. Celková výše plánovaných projektů činí 790 mld. USD, z toho do r. 2020 mají být kontrahovány projekty za cca 500 mld. USD. Z těchto peněz je 180 mld. USD vyčleněno na výstavbu 4 mil. bytů, 133 mld. USD půjde na energetické projekty, 53 mld. USD do projektů vodního hospodářství a 16 mld. USD na výstavbu nemocnic a zdravotních zařízení. Desítky miliard jsou též vyčleněny na projekty dopravní infrastruktury (metro Rijád, Mekka, Džidda, cca 2 tisíce km nových železničních tratí, tisíce km nových silnic, nová dopravní řešení velkých měst, rekonstrukce letišť a rozšiřování přístavů). Český export stavebních materiálů a strojů činí cca 50 mil. USD ročně, včetně výrobků ze skla a osvětlovací techniky cca 60 mil. USD. Potenciál je u řady výrobků stavební mechanizace, materiálů a služeb, zejména v oblasti výstavby nízkoenergetických a ekologických staveb, které budou do budoucna nutným trendem. V Saudské Arábii platí obecně, že výrobky z místní produkce (která je zatím sporadická) mají přednost před dovozem. Na podzim roku 2014 dojde k zahájení výstavby závodu na výrobu sendvičových izolačních panelů. To by mohlo přinést další možnosti pro české firmy (projekce a montáž nízkoenergetických staveb).

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Od roku 2012 probíhá ve Spojených arabských emirátech opět stavební boom. V Abú Dhabí místní vláda začala mohutně investovat do infrastruktury (silnice, letiště, příprava residenčních, průmyslových a obchodních zón, výstavba železnice, výstavba nových bytů). V Dubaji byly v souvislosti s přípravou světové výstavy World Expo Dubai 2020 zahájeny opětovně velkolepé projekty („Mall of the World“ se 100 hotely, wellness rezorty a parky s předpokládanou investicí ve výši 6,8 mld. USD, projekt Dubai Canal, Al Itihad Bridge či Dubai Tram Project (15 km). V roce 2014 tak byly uděleny stavební projekty v hodnotě 46 mld. USD, což představuje oproti roku 2013 nárůst o 21%. Z těchto projektů činí výstavba budov 60 %, zbytek připadá na infrastrukturu a projekty v oblasti ropy, plynu, elektřiny a vody.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Pokud jde o stavební průmysl, mají potenciál růstu exportu „konstrukce hliníkové, části, desky, profily“ a „kladkostroje, zařízení zdvíhací, výtahy, rumpály apod.“. Obě tyto položky v českém exportu do Spojeného království z pohledu předchozích let zaznamenaly rostoucí finanční objem. Příznivá situace pro české exportéry je v tom, že domácí produkce aluminia (desek apod.) na britských ostrovech v minulých několika letech rychle klesala (každoročně o 10 %). Obecně je třeba konstatovat, že právě toto odvětví je z hlediska českých středních/malých firem klíčovým na britském trhu. Do této jednoznačně prioritní kategorie lze zahrnout kovoobrábění (včetně přesného), odlévání a tváření kovů – svařované konstrukce apod. Tento obor je a bude v následujících letech významný z následujících důvodů: předpokládané pokračování poměrně vysoké dynamiky britského hospodářství, snaha britské vlády podporovat průmyslovou výrobu, která byla dříve upozaděna na úkor služeb, snaha britských firem najít nové dodavatele z EU místo mnohdy nekvalitních /nespolehlivých/zdražujících asijských výrobců.

ŠVÝCARSKO

Údržba stávající silniční sítě, především pokud jde o mosty a tunely, patří mezi podporované a nutné činnosti. Přestože se vláda v návaznosti na Alpskou iniciativu zavázala, že nebude rozšiřovat silniční síť, probíhají ve zvýšené míře rekonstrukce té existující. Dle programu PEB z 26. února 2014 jde v rámci oprav dálničních úzkých míst o 5,5 mld. CHF. Zájem je o vybudování tzv. „druhé roury“ Gotthardského tunelu. Téměř dvacetikilometrový tunel o jednom tubusu bude potřebovat nevyhnutelnou údržbu, která by bez existence paralelního záložního tunelu pro dopravu zcela odřízla italsky mluvící jižní kantony od zbývajících částí federace, dále by ochromila dopravu směrem do Itálie. V příštích letech budou požadované komodity k opravě tunelu nebo k výstavbě druhého tunelu – jedná se o miliardové investice. Perspektivní je také oblast protihlukových zábran a staveb, ročně na tato opatření vydá ministerstvo hospodářství departament BAFU cca 100 mil CHF.

TANZANIE

Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let stabilní růst na úrovni 8 %, který má pokračovat i v nadcházejících letech (do r. 2019); tento růst je dán vysokými investicemi do výstavby nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice) a zejména do projektů v oblasti energetiky a těžby plynu; svůj podíl má také výstavba obytných komplexů a komerčních budov.

TUNISKO

Tunisko je tradičním vývozcem kabelových svazků a komponentů pro automobilový a letecký průmysl, pro které spotřebovává železné, ocelové a hliníkové produkty. Dále tyto produkty využívá ve stavebním a těžebním průmyslu. Montované stavby jsou využitelné v případě výstavby nízkonákladového sociálního bydlení, administrativních a skladovacích prostor.

UGANDA

Stavebnictví je díky vládním investicím i příspěvkům Světové banky a EU na infrastrukturní projekty nejrychleji rostoucím sektorem (růst 8 % v r. 2013); projekty zahrnují výstavbu silnic, železnic, přenosových vedení a produktovodů. Sektor nepokrývá místní poptávku, žádané jsou stavební materiály, např. cement, střešní krytiny, zpevňující tyče aj.

VIETNAM

Perspektivní obor zejména z pohledu velkého přírodního bohatství Vietnamu, kde se nachází uhlí, vápenc, rudy železné a bauxit aj. Další perspektivní položkou jsou jeřáby. Plánuje se výstavba nových mořských přístavů.

ZAMBIE

Zohledněn by zřejmě měl být rozsáhlý plán rozvoje silniční infrastruktury Link Zambia 8000. Cílem již nyní postupně implementované politiky, v níž prezident Sata spatřuje jednu ze svých největších priorit, jsou rekonstrukce a výstavba nových silnic (v úhrnu 8 tis. km). I přes svou značnou neprůhlednost vytváří plán Link Zambia 8000 potenciál pro sektory stavebních strojů (HS 8429, 8430). Zambijská poptávka po stavebních strojích se od nástupu nynější vlády v některých sektorech i zněkolikanásobila. Zahraníční konkurence však na trhu již nejen dlouho působí, ale začíná sem přenášet i část výrobních kapacit.

STAVEBNÍ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2515 - Mramor, travertin, ecaussin, aj. kameny vápenaté	Rumunsko
HS 2516 - Žula, porfyr, čedič, pískovec, aj. kameny	Rumunsko
HS 2522 - Vápno nehašené, hašené, hydraulické	Myanmar
HS 2523 - Cement portlandský, hlinitanový, struskový apod.	Lichtenštejnsko
	Saúdská Arábie
	Švýcarsko
HS 3206 - Barviva ost. , výrobky anorg. , použ. jako luminoфор	Myanmar
HS 3208 - Barvy, laky nátěrové, založené na polymerech	Konžská demokratická republika
	Saúdská Arábie
HS 3210 - Barvy, laky nátěrové ostatní, pigmenty vodní	Myanmar
HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	Saúdská Arábie
	Saúdská Arábie
HS 3804 - Louhy odpadní z výroby dřevné buničiny	Německo
HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. vyr.	Německo
HS 3823 - Technické monokarboxylové mastné kyseliny; kyselé oleje z rafinace; technické mastné alkoholy	Německo
HS 3909 - Pryskyřice aminové, fenolické polyuretany	Litva
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Kolumbie
	Nový Zéland
	Peru
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Zambie
HS 3918 - Krytiny podlah., obklady stěn, stropů, z plastů	Litva
	Rumunsko
HS 3919 - Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů	Bulharsko
HS 3920 - Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	Saúdská Arábie
HS 3922 - Vany koupací, sprchy, umyvadla, a pod. vyr. z plastů	Rumunsko
HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde. neuv.	Bulharsko
	Nový Zéland
	Rakousko
	Rumunsko
HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	Bulharsko
HS 4403 - Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	Jemen

Konkrétní příležitosti	Země
HS 4410 - Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů	Peru
HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva	Hongkong
	Jemen
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
HS 4822 - Dutinky, cívky, potáče, aj., výztuže z papíru apod.	Brazílie
HS 6808 - Desky, dlaždice apod. z vláken rostlin, slámy apod.	Německo
HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene	Katar
	Kuvajt
	Myanmar
	Německo
HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.	Saúdská Arábie
	Katar
	Kuvajt
	Německo
HS 6813 - Materiál třecí, výrobky z něho	Německo
HS 6814 - Slída zpracovaná a výrobky z ní, i na podložce	Německo
HS 6901 - Cihly, desky aj. výrobky keramické z mouček	Rumunsko
HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné	Saúdská Arábie
HS 6904 - Cihly, kameny podlahové, tvarovky nosné apod.	Rumunsko
HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.	Nový Zéland
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované	Konžská demokratická republika
	Lichtenštejnsko
	Saúdská Arábie
	Švýcarsko
HS 6908 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, glazované	Saúdská Arábie
HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel	Saúdská Arábie
HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické	Jemen
	Konžská demokratická republika
HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické	Nový Zéland
	Saúdská Arábie
HS 6911 - Nádoby aj, předměty pro domácnost z porcelánu	Saúdská Arábie
HS 7002 - Sklo ve tvaru kuliček trubic, ap., nezpracované	Myanmar

STAVEBNÍ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.	Myanmar
HS 7004 - Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované	Myanmar
	Saúdská Arábie
HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované	Myanmar
	Nový Zéland
	Saúdská Arábie
HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	Myanmar
HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla	Myanmar
	Saúdská Arábie
HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné	Konžská demokratická republika
	Myanmar
HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich	Myanmar
HS 7111 - Kovy obecné, stříbro, zlato, plátované platinou	Brazílie
HS 7206 - Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech	Dánsko
	Kolumbie
HS 7207 - Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	Kolumbie
HS 7208 - Výt ze železa oceli nad 600 mm válc za tepla	Řecko
	Saúdská Arábie
HS 7209 - Výt ze železa oceli nad 600 mm válc za studena	Saúdská Arábie
HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla	Dánsko
	Myanmar
	Peru
	Tanzanie
HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa n. oceli nelegované	Myanmar
	Řecko
HS 7216 - Úhelníky tvarovky ap. ze železa n. oceli nelegovan	Kolumbie
	Saúdská Arábie
HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované	Dánsko
	Jemen
	Myanmar
	Řecko
	Spojené arabské emiráty
HS 7219 - Výrobky ploché, válc. z oceli nerez., nad 600 mm	Kolumbie
	Saúdská Arábie
HS 7220 - Výrobky ploché, válc. z oceli nerez., pod 600 mm	Saúdská Arábie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící	Kolumbie
HS 7224 - Ocel legovaná ost. v ingotech aj. tvarech, zákl.	Myanmar
HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.	Myanmar
HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	Jemen
	Lichtenštejnsko
	Myanmar
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Švýcarsko
HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní	Myanmar
HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované	Dánsko
	Německo
	Řecko
HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.	Německo
HS 7303 - Trouby, duté. profily ap., z litiny	Saúdská Arábie
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Kolumbie
	Německo
	Peru
	Švýcarsko
	Tanzanie
HS 7305 - Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm	Německo
HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli	Keňa
HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	Kolumbie
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Kolumbie
	Lichtenštejnsko
	Německo
	Peru
	Saúdská Arábie
	Spojené království
	Švýcarsko
	Tanzanie
HS 7309 - Nádrže, cisterny ap. ze železa, oceli, nad 300 l	Německo
HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa, oceli, do 300 l	Německo
HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	Německo
HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa n. oceli	Německo

STAVEBNÍ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7315 - Řetězy, řetízky, jejich části, ze železa n. oceli	Německo
HS 7317 - Hřebíky, cvočky, připínáčky apod. ze železa n. oceli	Německo
HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	Jemen
	Spojené arabské emiráty
HS 7319 - Jehly jehlice špendlíky ap. ze železa n. oceli	Německo
HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	Německo
	Rumunsko
HS 7322 - Radiátory ohříváče ap. části ze železa n. oceli	Německo
	Rumunsko
HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli	Německo
HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	Lichtenštejnsko
	Německo
	Švýcarsko
	Tanzanie
HS 7402 - Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci	Brazílie
HS 7413 - Lanka, kabely, pásy ap. splétané z mědi	Řecko
HS 7503 - Odpad, šrot niklový	Německo
HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	Německo
	Saúdská Arábie
	Spojené království
HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300 l	Německo
HS 7614 - Lanka, kabely pásy ap. splétané z hliníku	Brazílie
HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku	Německo
HS 8311 - Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	Brazílie
	Jemen
	Spojené arabské emiráty
HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.	Brazílie
HS 8412 - Motory pohony ostatní	Bulharsko
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Rwanda
	Tanzanie

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Nový Zéland
	Peru
	Rwanda
	Tanzanie
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	Katar
	Kazachstán
	Keňa
	Kuvajt
	Nový Zéland
	Rwanda
	Tanzanie
HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.	Spojené království
HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky	Egypt
	Etiopie
	Konžská demokratická republika
	Malajsie
HS 8427 - Vozíky stohovací, vidlicové aj., s zařiz. manipul.	Írán
HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	Írán
	Katar
	Konžská demokratická republika
	Kuvajt
	Nový Zéland
	Rumunsko
	Spojené království
Tanzanie	

STAVEBNÍ PRŮMYSL

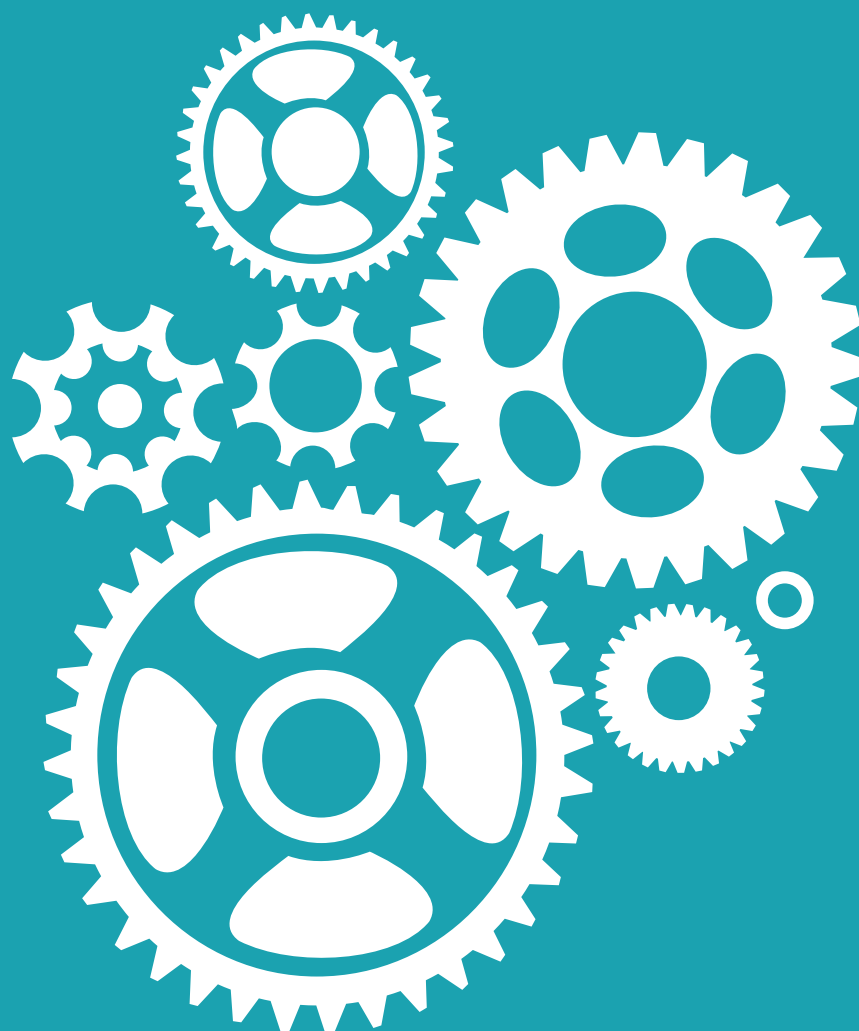
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	Egypt
	Etiopie
	Írán
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Nový Zéland
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Tanzanie
	Uganda
	Zambie
	Konžská demokratická republika
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	Zambie
	Egypt
HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	Keňa
	Malajsie
	Nový Zéland
	Rwanda
	Tanzanie
	Uganda
	Vietnam
	Keňa
HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	Nový Zéland
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Kazachstán
HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	Rumunsko
	Irsko
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	Keňa
	Konžská demokratická republika
	Nový Zéland
	Rumunsko
	Nový Zéland

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Nový Zéland
HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	Jemen
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	Nový Zéland
	Dánsko
HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	Katar
	Kuvajt
	Nový Zéland
	Nový Zéland
HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	Egypt
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	Egypt
HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely	Kazachstán
HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti	Katar
HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	Kuvajt
	Řecko
	Saúdská Arábie
	Kazachstán
	Arménie
HS 9406 - Stavby montované	Nigérie
	Rakousko
	Saúdská Arábie
	Tanzanie
	Tunisko
	Zambie
CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy	Saúdská Arábie

Strojírenský průmysl

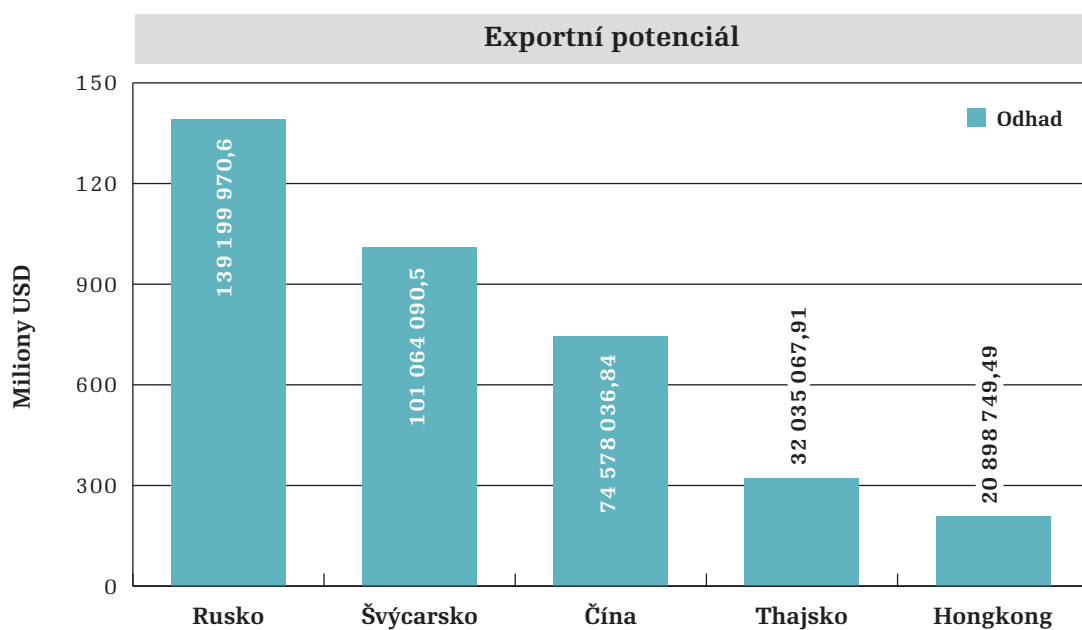

Exportní příležitosti v rámci strojírenského průmyslu zahrnují 41 zemí. Nejčetnější zastoupení mají soustruhy pro obrábění kovů či stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání a podobně. Široké dovozní spektrum nalezneme u Íránu, Tchaj-wanu či Polska a Nigérie. K největším dovozcům strojírenského průmyslu náleží Indie s hodnotou importu přes 11 mld. USD v rámci daných příležitostí, dále pak Rusko a Thajsko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ANGOLA

Angola vykazuje zvýšenou poptávku po položkách strojírenského průmyslu, a proto jeví vysoký potenciál pro české firmy, které nejsou na místním trhu ještě zastoupeny.

ARGENTINA

Argentina je vyspělou průmyslovou zemí, rozvoj strojírenství je pro vládu prioritou. Jedním z potenciálních odběratelů je např. automobilový průmysl, který produkuje až 900 tis. aut ročně. Zájem je i o těžební stroje (plošiny) a stroje a zařízení pro hornický průmysl.

ARMÉNIE

Existence poptávky po položkách strojírenství se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na arménském trhu.

ÁZERBÁJDŽÁN

V Ázerbájdžánu je v posledních letech nebývalý stavební boom, který potrvá ještě několik let. Jedním z nejvýznamnějších projektů je výstavba nového města Khazar Islands na 41 umělých ostrovech, jehož výstavba potrvá minimálně do r. 2025. Celkové odhadované náklady činí 100 mld. USD. Kromě toho postupně dochází k přeměně hlavního města Baku, odkud mizí starší nízkopodlažní zástavba a na jejím místě vyrůstají moderní výškové budovy. Na všech stavbách jsou používány stavební stroje, které by mohly české firmy dodávat.

BELGIE

Potenciál odbytu zdvihacích zařízení v Belgii existuje vzhledem k významnému postavení stavebnictví a dopravy v ekonomice – zejména, pokud by nastalo výraznější oživení ekonomiky, lze očekávat nárůst poptávky. Obráběcí a tvářecí stroje jsou tradiční obor českého exportu, existuje potenciál např. pro uplatnění v železniční dopravě – úprava kolejnic, rezné nástroje, speciální obráběcí stroje.

BĚLORUSKO

ČR by se primárně měla soustředit na obory, které generují běloruské ekonomice významné valutové příjmy, z tohoto pohledu se jedná o petrochemický průmysl – běloruské státní podniky v oblasti těžby, zpracování surovin (ropa, plyn), distributory ropy a podniky chemického průmyslu. Strojírenská produkce, tzn. dodávky technologických celků a modernizace průmyslových závodů, zde jsou příležitosti pro české dodavatele odůvodněné v řadě případů dlouholetou zkušeností, vyjádřeno statisticky – vysoký podíl investičního dovozu – tedy strojů a technologií, zároveň ČR je zde vnímána jako obchodní partner s tradicí.

BRAZÍLIE

Jedná se především o obráběcí a tvářecí stroje (vyvrtávačky, obráběcí centra, soustruhy, řezací stroje, frézy apod.). Česká produkce má v Brazílii velmi dobré jméno, ale současná silná brazilská lobby vstup na trh značně komplikuje.

BULHARSKO

Dovoz položek strojírenského průmyslu shledáváme nadále perspektivním z důvodu vysokých konzistentních objemů importu.

ČÍNA

Strojírenství je tradiční doménou ČR. Stroje na výrobu buničiny z celulóznicích materiálů do Číny dováží řada evropských zemí – Německo, Finsko, Itálie, Rakousko, a existuje potenciál i pro ČR, která do Číny v této položce dováží. ČR však zdaleka nedosahuje hodnot a objemů vývozu největších čínských dodavatelů – Německo, Japonsko, Itálie, USA atd. Z ČR se v posledních letech dovážely zejména položky jako protahovací stroje protahovací a stroje k obrábění, broušení ozubených kol.

EGYPT

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na egyptském trhu.

FINSKO

Strojírenství tvoří jeden z pilířů finské ekonomiky, který také přináší státu výrazné exportní příjmy. Strojírenství zaměstnává ve Finsku kolem 125 tisíc zaměstnanců, čímž představuje největšího zaměstnavatele v technologickém průmyslu. Strojírenský sektor má roční obrat kolem 24,4 mld. EUR. Nejúspěšnější produkty představuje oblast stavby lodí, motorů pro lodě a pro elektrárny, stroje na výrobu buničiny a papíru, stroje na zpracování kamene a minerálů, výtahy, zvedací zařízení a jeřáby, stroje pro zemědělství a lesnictví. V mnoha z těchto oblastí má ČR dobrou tradici a další exportní příležitosti lze očekávat i do budoucna.

GRUZIE

Vzhledem k množství dováženému do Gruzie a relativně malému podílu exportu z ČR je v tomto segmentu velký potenciál.

HONGKONG

Spolu s rychlým stavebním rozvojem v Hongkongu souvisí také nevyhnutelnost relevantních strojů, jakými jsou např. stroje k zpracování materiálů, pro obrábění kovů, zdvihací zařízení, součástí jeřábů apod.

CHILE

Chile importuje 60 % průmyslových a strojírenských výrobků. Výrobky z ČR mají v Chile dobré jméno a dosud trvá vzpomínka na některé strojírenské výrobky z Československa. Výhodu mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit dlouhodobý servis a předvést své výrobky fyzicky přímo před zájemci. Tak jako ve všech ostatních oborech, platí v Chile pravidlo, že k proniknutí na trh je nutno uskutečnit sérii investic a získat přístup k relevantním osobám. Dlouhodobě se ukazuje, že cesta k úspěchu vede přes vyslání vlastního reprezentanta (buď dočasně) nebo získání místního zástupce.

INDIE

Indie podstatně modernizuje svůj průmysl. V Indii mají šanci především špičkové strojírenské technologie v oblasti těžkého průmyslu (výroba a zpracování ocele, úprava uhlí, atp.) i lehkého průmyslu (obráběcí stroje a tvářecí stroje, ale i další vybavení), kde má ČR velice dobré jméno především u dodávek obráběcích strojů. Indie stále ještě zaostává ve vybavení svých strojírenských provozů, ačkoliv její ambice na soběstačnost a vlastní výrobu v tomto oboru je zřejmá. Přestože má Indie jedny z největších zásob uhlí na světě, potýká se v současné době s nedostatkem uhlí a jednou z příčin tohoto stavu je nízká produktivita těžby způsobená nedostatkem moderních technologií. Pokud jde o hlubinnou těžbu, doménu výrobců české těžební techniky, je Indie na samém počátku zavádění těchto technologií.

ÍRÁN

Velmi dobré jméno ČR, pozitivní historická zkušenost se stroji a zařízeními českého původu, zájem o postupnou modernizaci závodů v minulosti vybavených českými firmami.

IZRAEL

V Izraeli probíhá celá řada infrastrukturních projektů (rozšiřování a obnova železniční sítě, budování mostů, atp.). Jak v infrastruktuře, tak ve stavebnictví je vysoký potenciál uplatnění produkce českého strojírenství.

JAPONSKO

Strojírenské výrobky patří k tradičním položkám vývozu do Japonska. Zároveň se zvyšuje poptávka po nových technologiích.

JEMEN

Jemenský průmysl není příliš rozvinutý, tradici má stále drobný textilní průmysl (tkaní a barvení látek pro místní kroje, výroba rohoží a Kelimů). Potrvá zájem o stroje sloužící k praní, žehlení a taky různé technické vybavení.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Stroje na vysoké technické úrovni (obráběcí centra, horizontky) jsou v JAR téměř vždy předmětem dovozu, ČR disponuje potřebnou kompetencí, za předpokladu odpovídajícího marketingu.

KAZACHSTÁN

Kazašská strojírenská výroba roste, za 5 let se výroba v sektoru zvýšila celkem 3krát, do sektoru směřovaly i významné soukromé investice. Tento trend dále pokračuje a vytváří nové příležitosti pro české firmy. Poptávka je na trhu zejména po jednotlivých obráběcích centrech a dalších strojích a též v některých případech po realizaci větších projektů (technologických centrech), a to v rámci modernizace zpracovatelského průmyslu a obnovování strojírenské základny.

LICHTENŠTEJNSKO

Tradiční a zároveň perspektivní obor – rostoucí lichtenštejnský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje. Lichtenštejnsko klade velký důraz na rozvoj IT sektoru, který je základem průmyslového rozvoje a vývozu. Poptávány budou software, antiviry, inteligentní aplikace.

MAĎARSKO

Prioritní je rozšíření a modernizace jaderné elektrárny PAKS, v souvislosti s tím jsou poptávané turbíny, čerpadla, kotle a také stroje k broušení.

MEXIKO

Rozvoji mexického průmyslu nestačí domácí produkce strojů, jsou požadovány také stroje s větší specializací. Konkrétní položky – stroje na zpracování kovů (např. obrábění, tváření, lití atd.), stroje na výrobu a zpracování plastů, stroje pro potravinářský průmysl (konzervování, zpracování masa, balení, atd.)

NIGÉRIE

Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, veřejných budov i obydlí. Tento trend bude v souvislosti s růstem počtu obyvatel nadále posilovat, s tím souvisí i poptávka po stavebních strojích (i second hand). Dovoz látek a většiny textilií je zakázán. Podporována je naopak domácí výroba. Potenciál je zejména v souvislosti s rostoucí computerizací hospodářství. Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, veřejných budov i obydlí.

NIZOZEMSKO

V posledních letech vykazuje import položek strojírenského průmyslu rostoucí trend (popř. se jedná o významnou položku nizozemského dovozu). Český export tohoto artiklu do Nizozemska zatím nenaplnil potenciál.

PÁKISTÁN

Primárně se jedná o kovoobráběcí stroje, které mají v Pákistánu historicky velmi dobré jméno. Pákistánská vláda má velké plány na podporu místního průmyslu, který se aktuálně na tvorbě HDP podílí pouze 13,5%, to otevírá možnosti dodávek kovoobráběcích strojů i pro české dodavatele. Tito ovšem musí být připraveni na konkurenční boj s dodávkami levných a méně kvalitních strojů čínské výroby. Čeští výrobci musí mít připraveny kvalitní prezentace a musí být připraveni dodat prototypy bezplatně.

PERU

Byla zaznamenána rostoucí poptávka po mechanických strojích. Vzhledem k českým kompetencím dosud nebyl naplněn potenciál exportu těchto strojů z ČR do Peru.

POLSKO

Na polském trhu lze spatřovat rostoucí potenciál u výrobků, jakými jsou brusky, obráběcí centra, soustruhy, vrtačky, frézky a hoblovačky. Již dnes v Polsku patří naše brousící a obráběcí stroje k poměrně velmi oblíbeným, avšak vzhledem ke geografické poloze partnera nenaplnuje český export těchto položek do Polska možný potenciál.

RAKOUSKO

Strojírenství je tradičním sektorem rakouského průmyslu. I v období krize je jedním z nejproduktivnějších, stále rostoucích oborů s podílem 13% na výkonu rakouské ekonomiky (2013). Platí to i o rakouských dovozech, kdy kap. 84 představuje největší a současně trvale rostoucí skupinu dovozů. Nejsilnějšími strojírenskými segmenty podle obrátu jsou zdvihací zařízení, zemědělské stroje a stavební a těžební stroje. Dovozy položky HS 8428 zaznamenaly 2009–2013 zvýšení o 15% (meziročně o 4%), dovozy položky HS 8430 se v těchto letech dokonce zdvojnásobily (z 55 na 105 mil. EUR). I odvětví výroby a dovoz zemědělských strojů se v průběhu krize ukázalo jako stabilní (dovozy HS 8433 vzrostly 2009–2013 o 27%). Výrobní kapacity rakouského strojírenství by se měly v dalších letech zvyšovat v průměru o 6%. Důraz bude kladen na modernizaci, automatizaci a využívání informačních technologií. Zvyšovat se bude poptávka v oblasti analytického softwaru pro analýzu dat strojů a senzorů (prediktivní analýza) a po jejich implementaci do výrobního procesu. Svědčí o tom i silně rostoucí dovozy u položky HS 8471, které zaznamenaly mezi lety 2009–2014 růst o 41% (z 1,08 mld. na 1,52 mld. EUR).

RUMUNSKO

Díky vysoké poptávce na místním trhu lze usilovat o strojírenské subdodávky pro navazující průmyslová odvětví. Kovoobráběcí a další CNC víceúčelové a víceosé stroje pro automobilový, letecký průmysl a pro výrobu lodí, strojírenské komponenty a polotovary pro výrobu motorů, převodovek, kuličkových ložisek, další stroje a zařízení pro zpracovatelský a potravinářský průmysl, investiční celky a technologie pro energetiku a OZE.

RUSKO

Rusko je sedmým nejvýznamnějším dovozcem obráběcích strojů na světě s ročním dovozem na úrovni cca 1,5 mld. USD. Dle ruské statistiky vzrostl dovoz v tomto segmentu od r. 2009 do r. 2013 o více než 250 %. To svědčí o vysoké perspektivě ruského trhu, nehledě na stále patrnější zpomalení ruské ekonomiky, vliv dopadu sankcí (problematika technologií dvojího užití), což se negativně projevuje v investičních výdajích domácích podniků. V důsledku zastaralého strojního parku obráběcích strojů je i nadále velmi aktuální potřeba inovací a obměny výrobních technologií. Ruská kvalitní domácí výroba obráběcích strojů v podstatě neexistuje a domácí trh je primárně saturován obráběcími stroji ze zahraničí. Dle české statistiky vývoz v této položce v r. 2013 dosáhl objemu cca 180 mil. USD, což představuje nárůst o cca 380 % oproti r. 2009. Jedná se velmi perspektivní sektor, kde existuje další prostor pro navýšení dodávek konkurenceschopné české produkce. Rusko se snaží posílit, resp. obnovit domácí výrobu obráběcích strojů podporou lokalizace výroby v Rusku. Vláda přijala oborové strategii, které předpokládají investice v řádech desítek miliard USD v oblasti strojírenských technologií. Některé české firmy se do tohoto procesu lokalizace výroby v Rusku již úspěšně zapojily.

SENEGAL

Stát předpokládá zřízení dalších 300 studní v hodnotě 3 mld. FCFA. Vzhledem ke klimatickým podmínkám a plánu na rozvoj zemědělství se jedná o projekt zásadního významu. V letošním roce vyplatí pojišťovna Arc limited Senegal 25 mil. USD jako náhradu škody za nedostatek srážek. Nabízí se taky např. možnosti pro zpracování textilií a obalů - zpracovatelské jednotky, zpracování tex. vláken, balicí stroje.

SLOVINSKO

V posledních letech byla na Slovinsku zaznamenána rostoucí poptávka po mechanických i jiných strojích (např. zemědělských či po vypršení EU kvót i potravinářských).

SRÍ LANKA

Srí Lanka intenzívně buduje svůj průmysl, kde probíhají snahy o liberalizaci a deregulaci trhu provázené rozsáhlou privatizací státních podniků. Srí Lanka není dosud schopná řadu produktů vyrábět a musí je dovážet.

ŠVÝCARSKO

Tradiční a zároveň perspektivní obor - rostoucí švýcarský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje, HI TECH je klíčovou převodovou pákou švýcarského průmyslového rozvoje a vývozu. Švýcarsko vynakládá na inovace a výzkum cca 3 % HDP. Perspektivní jsou software, antiviry a inteligentní aplikace.

THAJSKO

Veškerý strojírenský sortiment, ve kterém jsou české výrobky na světové špičce a jsou schopny konkurovat nejenom předním evropským výrobcům, ale zejména japonským a korejským. Thajsko plánuje zvýšit výrobu automobilů ze stávajících cca 2,2 mil. ročně na 3 mil. do roku 2020. Tento záměr povede k další potřebě dovozu jak technologií a strojů, tak i komponentů pro potřeby

TCHAJ-WAN

Strojírenství je významným pilířem ekonomiky Tchaj-wanu, který se řadí mezi 3. největšího vývozce strojírenských výrobků na světě po Německu a Japonsku (na export jde 75 % produkce). Pro české výrobce jsou perspektivní zejména výrobky a zařízení přesného strojírenství, oblast telematiky a dopravně technologické celky. V roce 2013 vzrostl import strojních zařízení na Tchaj-wan o 0,2 % (z 647 mil. USD na 649 mil. USD). Největší množství strojních zařízení je dováženo z Japonska s celkovým podílem 50,4 % a hodnotou 327 mil. USD. Dalšími hlavními importéry jsou Německo (11,2 %) a Čína (10,8 %).

TURECKO

Slušný potenciál představuje možný export obráběcích strojů do Turecka. V tomto sektoru jde o naprostou komplementaritu, kdy české firmy vynikají právě v oblasti obráběcích strojů, kdežto turecké firmy pak jsou konkurenceschopnější a lepší v lisování, řezání materiálu plazmou či vysekávání plechu. Turecko a ČR se z hlediska výroby obráběcích a tvářecích strojů více méně doplňují. ČR je lepší v přesném obrábění, Turecko má kvalitní výrobce lisů. Turecká strojírenská produkce roste. Kromě nových strojů je do Turecka dováženo velké množství second handů. Dále se tu vyrábí velká část bílé techniky, která míří na evropský trh. Ve vývozních statistikách je možné zaznamenat v tomto ohledu (subdodávky mezi automobilkami, TIER1 a TIER2, základové desky pro řízení praček, ledniček a podobně). Zajímavým sektorem by pro české firmy mohly být dodávky nástrojů pro lisování či vstřikování. Cena lisovacích nástrojů, postupových nástrojů je v Turecku vysoká (výrobci musí dovážet vícelegované oceli a cena nástrojů se značně prodražuje).

URUGUAY

Růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na uruguayském trhu. Protože hlavním výrobním sektorem v zemi je zemědělství, lze kromě výše zmíněných položek také uvažovat o exportu zemědělských strojů či o investicích do potravinářského průmyslu.

VIETNAM

Vietnamské státní podniky mají zastaralou strojní základnu a je plánována její obměna. Jako perspektivní se jeví i dodávky do nových, privátních závodů budovaných vietnamskými podnikateli.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla	Finsko
HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa n. oceli nelegované	Srí Lanka
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Srí Lanka
HS 7312 - Lana, kabely, pásy aj., splétané ze železa n. oceli	Bulharsko
HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	Finsko
	Srí Lanka
HS 7411 - Trouby, trubky měděné	Bulharsko
HS 8212 - Břítvy, strojky, čepelky holicí	Angola
	Srí Lanka
HS 8311 - Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	Angola
HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné	Írán
HS 8407 - Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	Rusko
	Thajsko
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Rumunsko
HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory ap.	Írán
	Tchaj-wan
HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační	Arménie
	Írán
	Rusko
	Tchaj-wan
HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	Izrael
	Nigérie
	Norsko
	Rusko
	Turecko
	Uruguay
	Argentina
	Hongkong
Thajsko	
HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.	Nigérie
HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky	Indie

STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	Argentina
	Belgie
	Hongkong
	Izrael
	Jihoafrická republika
	Rakousko
	Uruguay
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	Ázerbájdžán
	Čína
	Indie
	Izrael
	Rakousko
	Uruguay
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	Ázerbájdžán
	Írán
	Rakousko
HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	Argentina
	Ázerbájdžán
	Bělorusko
	Hongkong
	Írán
	Nigérie
HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	Finsko
	Polsko
	Slovinsko
HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj	Argentina
	Chile
	Írán
	Mexiko
	Rusko
	Slovinsko
	Uruguay
HS 8439 - Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj	Čína
	Chile

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8443 - Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	Jemen
HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., mat. textilních	Hongkong
	Japonsko
HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí	Írán
	Jemen
	Pákistán
HS 8446 - Stavy tkalcovské	Jemen
HS 8448 - Zařízení přídavná stavů, strojů na spřádání ap.	Írán
	Nigérie
	Pákistán
HS 8451 - Stroje na praní, žehlení, barvení ap.. látek, přízí	Jemen
	Pákistán
HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům	Jemen
	Nigérie
	Pákistán
HS 8455 - Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce	Indie
	Írán
	Nigérie
	Pákistán
HS 8456 - Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.	Brazílie
	Lichtenštejnsko
	Polsko
	Rumunsko
HS 8456 - Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.	Švýcarsko
HS 8457 - Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové	Belgie
	Hongkong
	Chile
	Japonsko
	Jihoafrická republika
	Pákistán
	Polsko
	Rusko
	Thajsko
	Vietnam
Kazachstán	

STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů	Brazílie
	Finsko
	Hongkong
	Chile
	Indie
	Írán
	Japonsko
	Jihoafrická republika
	Pákistán
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Thajsko
	Turecko
	Vietnam
HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	Kazachstán
	Brazílie
	Chile
	Indie
	Jihoafrická republika
	Kazachstán
	Mexiko
	Nigérie
	Nizozemsko
	Polsko
	Rusko
	Senegal
	Thajsko
Turecko	
Vietnam	
Pákistán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8460 - Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	Belgie
	Čína
	Jihoafrická republika
	Kazachstán
	Maďarsko
	Mexiko
	Pákistán
	Polsko
	Tchaj-wan
	Turecko
HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.	Čína
	Mexiko
	Nigérie
	Polsko
	Rumunsko
HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	Chile
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Thajsko
	Turecko
	Vietnam
	Kazachstán
HS 8463 - Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.	Chile
	Polsko
	Rusko
	Thajsko
	Vietnam
HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.	Chile
	Rusko
	Thajsko
	Vietnam

STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8466 - Části a součásti strojů obráběcích, tvářecích	Turecko
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	Rumunsko
HS 8468 - Stroje přístroje pro pájení, svařování, kalení	Kazachstán
HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	Arménie
	Gruzie
	Írán
	Lichtenštejnsko
	Nigérie
	Švýcarsko
	Angola
HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	Argentina
	Írán
	Nigérie
HS 8475 - Stroje pro montáž žárovek, elektronek, lamp aj.	Polsko
HS 8477 - Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde. neuv.	Jemen
HS 8479 - Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde. neuv.	Argentina
	Egypt
	Chile
	Írán
	Izrael
	Norsko
	Peru
	Rusko
	Slovinsko
	Thajsko
Tchaj-wan	
HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová	Tchaj-wan
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Egypt
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Tchaj-wan
HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	Angola
	Írán
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů	Írán
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Angola
HS 8548 - Části elektrických strojů. přístrojů, jinde. neuv. jn	Bulharsko

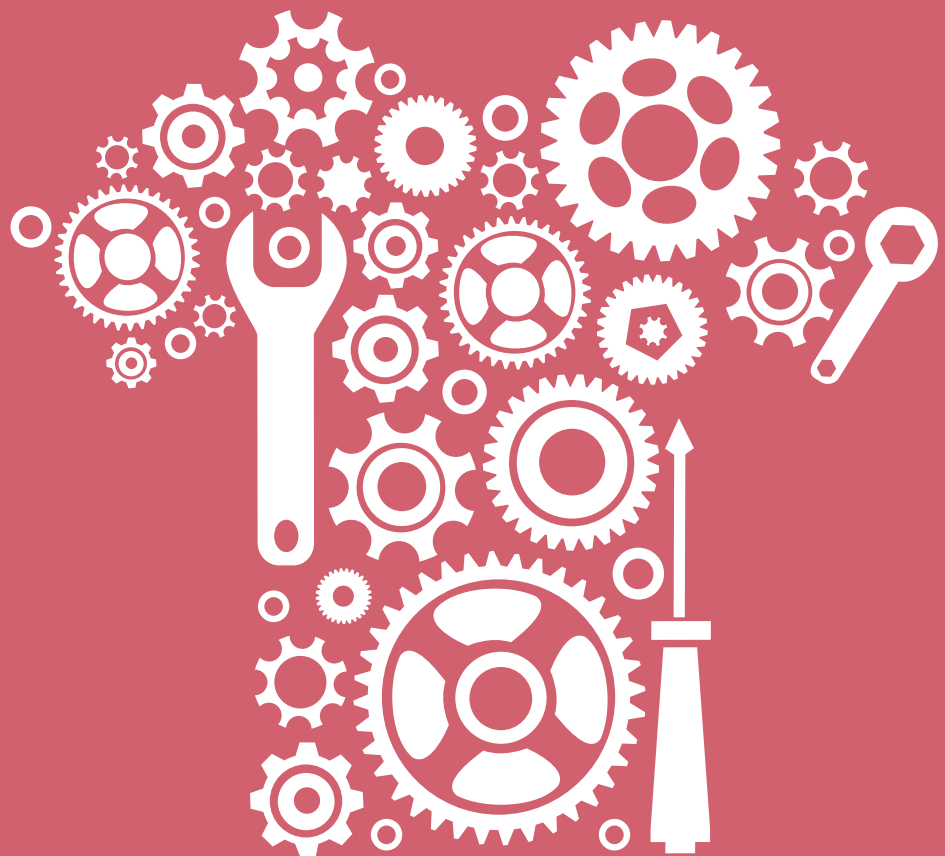
Konkrétní příležitosti	Země
HS 8701 - Traktory	Finsko
HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické difraktografy	Tchaj-wan
HS 9025 - Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.	Tchaj-wan
HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	Tchaj-wan
HS 9027 - Přístr. pro rozbory fyzikál., chemic. aj., mikrotomy	Tchaj-wan
HS 9030 - Osciloskopy aj. přístroje měření el. veličin, záření	Tchaj-wan
HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde. neuv.	Tchaj-wan
HS 9999 - Težební zařízení	Indie

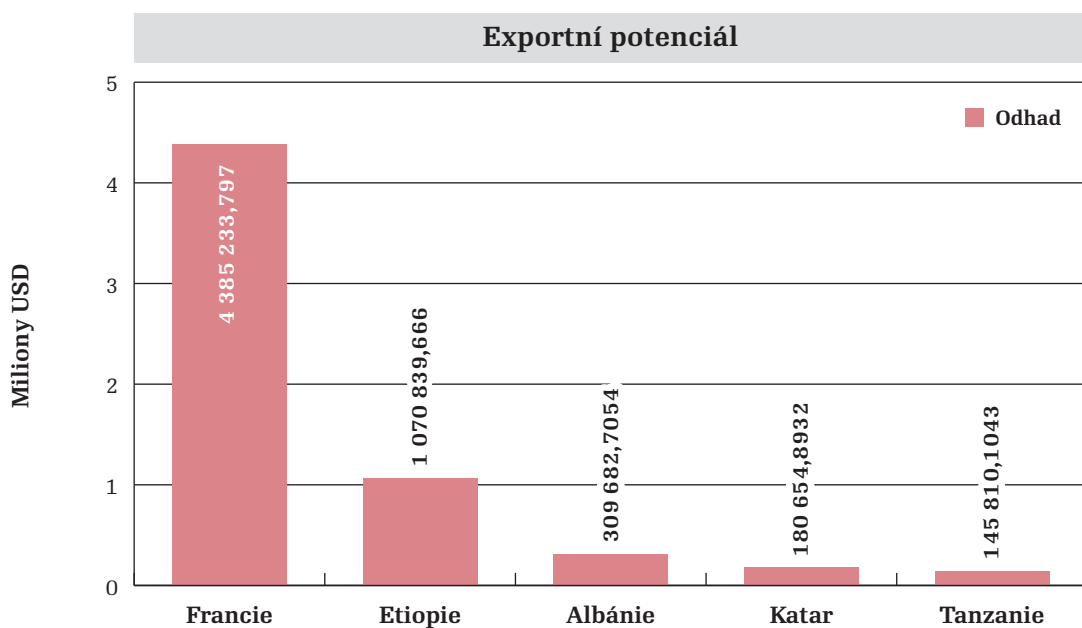
Textilní a obuvnický průmysl

U textilního a obuvnického průmyslu se nachází 14 států s potenciálními exportními příležitostmi. Nejčetnějšími exportními položkami jsou stroje pro přípravu vláken, spřádání a jiných přízí. Stroje k tvarování, stříhání a podobných textilních materiálů, stejně jako zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání a podobně, patří k dalším významným importním položkám u daných zemí. Nejvýznamnějšími dovozci vybraných příležitostí u textilního průmyslu jsou Francie, v hodnotě necelých 263 mil. USD, Etiopie a Katar.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ALBÁNIE

Rozvoj výrobních odvětví je prioritou vládního programu současné vlády. Oděvní a obuvnický průmysl je dynamicky se rozvíjícím odvětvím albánské ekonomiky a zaměstnává více jak 100 tisíc lidí. Finální produkty jsou významným vývozním artiklem a odvětví se na exportu za rok 2014 podle posledních statistických údajů podílelo více než 30 %. V dubnu 2014 vláda speciálně pro toto odvětví odsouhlasila zavedení 42 opatření na zmírnění dopadů fiskálního balíčku platného od 1. ledna 2014, kdy došlo ke skokovému navýšení daní z příjmů právnických osob. Další opatření začala platit platit v průběhu prvních měsíců 2015. Cílem těchto opatření je nejen udržet zaměstnanost v tomto odvětví, ale přilákat další zahraniční firmy a investory. První výsledky ukazují, že odvětví nadále udržuje vysokou dynamiku svého rozvoje. ČR je dodavatelem surovin a hlavně polotovarů pro toto odvětví a další jeho rozvoj je příležitostí pro zvýšení objemu dodávek ČR firem.

BANGLADÉŠ

Páteří bangladéšského průmyslu je textilní průmysl, dovoz textilu zároveň tvoří hlavní pilíř obchodní výměny mezi ČR a Bangladéšem. Logický je tedy zájem na navýšení vývozu českých textilních strojů do Bangladéše, což by bylo v souladu s tradicí vzájemného obchodu v minulosti, kdy ČR dodala do Bangladéše řadu investičních celků a textilních strojů, a zároveň pomohlo diverzifikovat vzájemnou obchodní výměnu v tomto odvětví.

ETIOPIE

Textilní a kožedělný průmysl jsou tradiční odvětví etiopské ekonomiky a současně jediné položky vývozu zpracovatelského průmyslu; díky růstu výrobních nákladů čínské produkce a současné nízké ceně etiopské pracovní síly zaznamenává zejména textilní produkce významný vzestup. Vláda stanovila rozvoj textilního i kožedělného průmyslu za prioritu – export textilní produkce se má v horizontu 5 let zvýšit na 1,5 mld. USD.

FRANCIE

Šanci prosadit se má zejména technický textil a speciální tkaniny, které přesahují do dalších odvětví (např. auta, letectví, stavebniny, sport), díky čemuž také slaví české firmy ve Francii úspěchy. Oděvní průmysl má šanci jen v případě, že nabídne luxusní a originální výrobky.

KATAR

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má především luxusní textil (šaty, krajky, lemovky, výšivky) a bytové doplňky

KEŇA

Tradiční odvětví domácí výroby, země je v oboru součástí globálního hodnotového řetězce, je předpoklad opakované poptávky po strojovém zařízení.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Tradiční český vývozní artikl, v Konžské demokratické republice zatím nepřítomný, levné zboží základní potřeby. Země se 75 mil. obyv. představuje velký trh, kupní síla obyvatel je nízká, poptávka existuje zejména po levném zboží.

KUVAJT

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není důležitá cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně luxusní textil (šaty, krajky, lemovky, výšivky) a bytové doplňky.

TÁDŽIKISTÁN

Tradiční odvětví přinášející nemalé příjmy z exportu základní suroviny (bavlny), bavlněných přízí a látek. Je proto kladen důraz na další modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků.

TANZANIE

Jedná se o tradiční odvětví domácí výroby, kde je předpoklad opakované poptávky po strojovém zařízení.

TURKMENISTÁN

Turkmenistán je jedním z největších světových vývozců bavlny. Je kladen důraz na modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků.

UGANDA

Jedná se o tradiční odvětví domácí výroby, kde je předpoklad opakované poptávky po strojovém zařízení, např. při výrobě vláken, tylu aj.

UZBEKISTÁN

Pěstování bavlny, výroba bavlněných přízí, látek a textilních výrobků – to vše přináší uzbecké ekonomice značné příjmy z exportu zmíněných druhů zboží. Je proto kladen důraz na další modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněný příze, látek a textilních výrobků. Uzbecká vláda vyvíjí úsilí pro přilákání co největšího počtu investorů do textilního průmyslu. Jednou z platforem je výstava textilních technologií CAITME pořádaná každoročně v měsíci září.

VIETNAM

Vietnam je stále tradiční výrobce textilu a oděvů, které patří mezi nejdůležitější exportní komodity. Tradiční dodávek českých textilních strojů stále trvá a je předpoklad dalších vývozů. Přetrvává zájem o přízi a papír.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 5208 - Tkaniny bavlněné nad 85 %, do 200 g/m ² :	Albánie
	Konžská demokratická republika
HS 5511 - Příze z vláken střížových chem. pro prodej	Vietnam
HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané apod.	Konžská demokratická republika
HS 5806 - Stuhý jiné, stuhý bez útku (bolduky)	Albánie
HS 5901 - Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené	Francie
HS 5906 - Textilie pogumované jiné	Francie
HS 5907 - Textilie jinak povrstvené apod., plátno malované	Francie
HS 5909 - Hadice a pod. textilie trubkové i s armaturou	Francie
HS 5911 - Textilní výrobky a zboží pro technické účely	Francie
HS 6004 - Pletené nebo háčkové textilie o šířce převyšující 30 cm, obsahující 5% hmotnostních nebo více elastomerové příze nebo pryžových nití, jiné než čísla 6001	Albánie
HS 6006 - Ostatní pletené nebo háčkové textilie	Albánie
HS 6204 - Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	Katar
	Kuvajt
HS 6309 - Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřeбенé	Konžská demokratická republika
HS 8439 - Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj	Bangladéš
HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., mat. textilních	Etiopie
	Keňa
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí	Bangladéš
	Etiopie
	Keňa
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Turkmenistán
	Uganda
	Uzbekistán
Vietnam	

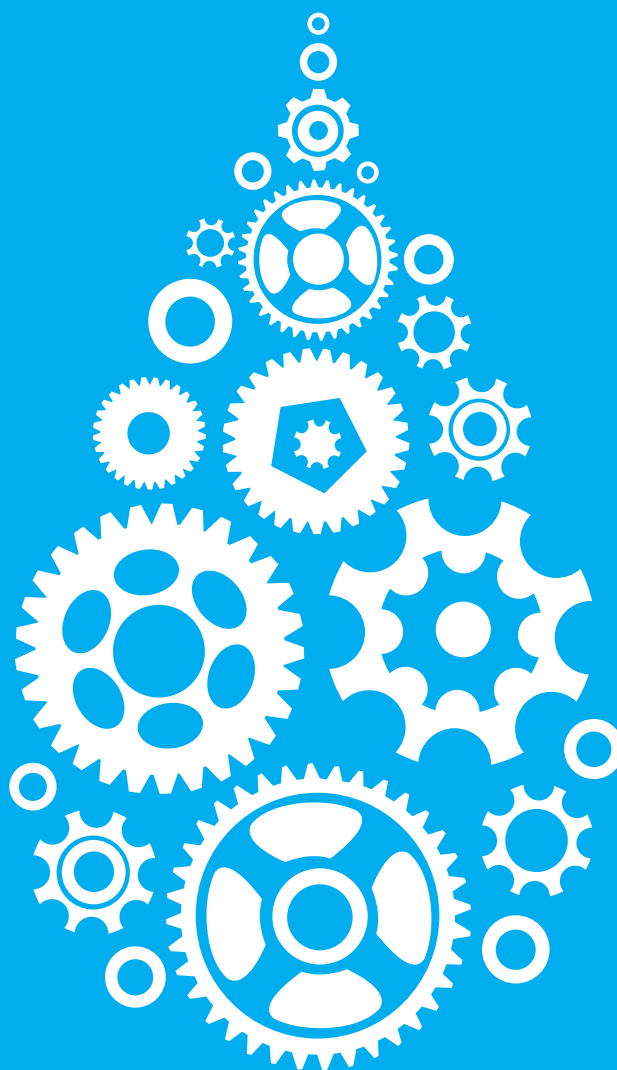

TEXTILNÍ A OBUVNICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8446 - Stavby tkalcovské	Etiopie
	Keňa
	Tanzanie
HS 8447 - Stroje, stavby pletací, stroje na výrobu tylu, ap.	Etiopie
	Keňa
	Tanzanie
	Uganda
HS 8448 - Zařízení přídavná stavů, strojů na spřádání ap.	Bangladéš
	Etiopie
	Keňa
	Tanzanie
	Uganda
	Vietnam
HS 8449 - Stroje k výrobě, úpravě plsti, textilu netkan.	Etiopie
	Keňa
	Tanzanie
	Uganda
HS 8451 - Stroje na praní, žehlení, barvení ap.. látek, přízí	Bangladéš
HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům	Bangladéš
	Turkmenistán
	Uzbekistán
HS 8453 - Stroje pro zpracování kůže ap., opravy obuvi aj	Etiopie

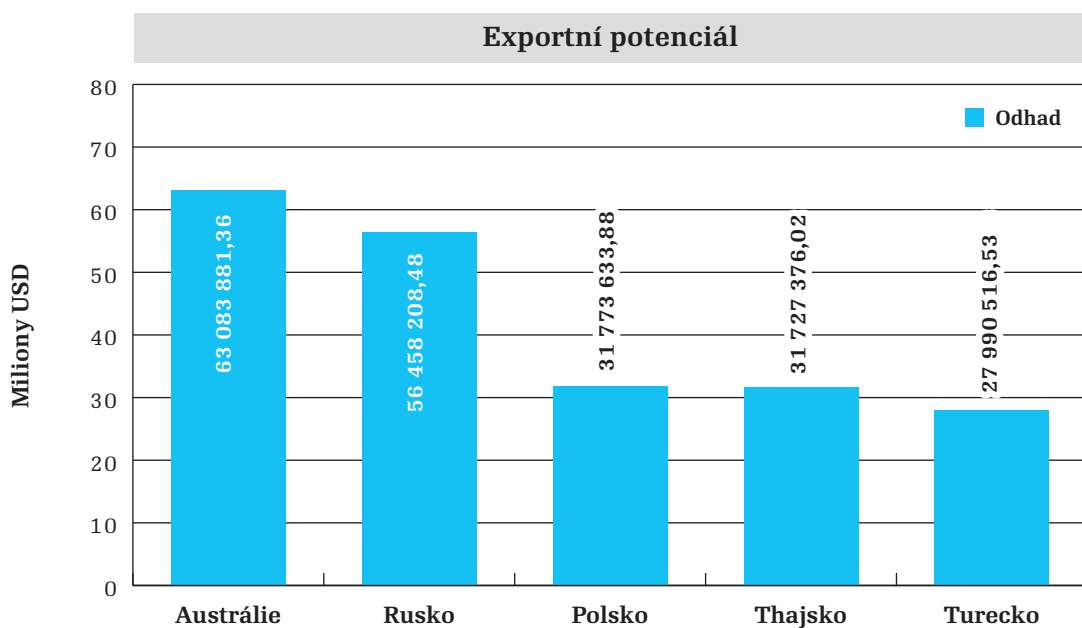
Vodohospodářský a odpadní průmysl

Pro vodohospodářský a odpadní průmysl uvádíme 29 zemí, které nabízí příležitost pro české vývozce. Nejčastější importní zastoupení v daných zemích mají odstředivky a přístroje k filtrování a čištění. Značně rozšířenou položkou jsou též čerpadla, vývěvy vzduchové, kompresory a podobně. Írán, Kosovo či Chorvatsko dováží nejširší spektrum produktů. Mezi největší světové importéry vodohospodářského a odpadního průmyslu se řadí Austrálie s výší dovozu vybraných příležitostí přes 4 mld. USD, dále např. Rusko a Polsko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AUSTRÁLIE

Austrálie, která má i přes nedostatek vodních zdrojů v některých částech země rozvinutou vodohospodářskou strukturu, pokračuje v budování zavlažovacích systémů, přehrad, desalinačních zařízení atd. Australský statistický úřad odhaduje, že ve finančním roce 2012–13 bylo v Austrálii celkem vyčerpáno 82 297 Gl vody, o 10% více než v roce 2011–12. 83% z celkového množství bylo spotřebováno ve vodních elektrárnách. Zbýlých 17% 14 474 Gl bylo vyčerpáno vodárenskými společnostmi a dále distribuováno. Celková spotřeba vody domácností a podniků ve finančním roce 2012–2013 byla 19 749 Gl. Průmyslová spotřeba vody vzrostla meziročně o čtvrtinu na 17 898 GL, spotřeba domácností o 8% na 1 851 Gl. Nejvíce vody (65%) spotřeboval zemědělský sektor – 12 780 Gl, meziročně o 36% více. K nejmarkantnějšímu růstu spotřeby vody v zemědělství došlo ve státě Nový Jižní Wales a to o 54% především kvůli nárůstu pěstování plodin nutných zavlažovat (bavlna a rýže) a chovu skotu. 12% spotřeby vody spadá do kategorie zavlažovací a kanalizační služby, domácnosti spotřebovaly 9%, těžební průmysl a strojírenství shodně po 3%. Průměrná cena vody byla 0,64AUD/hl, mírný pokles z loňských 0,72 AUD/hl hlavně kvůli poklesu ceny vody pro zemědělce. 95% distribuované vody pochází z povrchových zdrojů, zatímco podzemní vody se vyčerpalo 552 Gl (meziroční nárůst o 27%) a vody z desalinačního zařízení pocházelo pouze 135 Gl, o 11% méně než před rokem. Hlavními výzvami pro australské vodohospodáře je rostoucí poptávka, klimatické změny (větší sucho v jižních částech) a populační růst. S tím jsou spojené úkoly jako zlepšení účinnosti procesů díky novým technologiím a inovacím, údržba a rozšíření infrastruktury a zajištění bezpečných zdrojů pitné vody.

ÁZERBÁJDŽÁN

Zejména zařízení pro malé hydroelektrárny (podpora v rámci vládního programu 20/20). Podle ministra životního prostředí Ázerbájdžánu začíná být kladen vysoký důraz na čištění vod – čistírny odpadních vod a chemické úpravy vody, počínaje malými (od cca 1 000 ekv. obyvatel) po velké (až 50 000 ekv. obyvatel) a čištění kontaminovaných půd. České firmy byly vyzvány, aby připravily technologická řešení. Pokud budou shledána zajímavými a předběžné ceny konkurenceschopné, je v této oblasti možnost velmi širokého uplatnění.

BOSNA A HERCEGOVINA

V rámci rozvojových projektů a IPA projektů dochází v některých městech Bosny a Hercegoviny k projektování nových ČOV, k renovaci stávajících ČOV a budování kanalizačních a odpadních sítí. Projekty na výstavbu ČOV a odpadové infrastruktury jsou v současné době téměř plně závislé na prostředcích ze zahraniční rozvojové pomoci (bilaterální projekty, IPA II). S postupnou integrací Bosny a Hercegoviny do EU a přejímáním acquis porostou nároky na výstavbu ČOV ve městech i na vesnicích. Dnes je v celé zemi jen několik málo fungujících ČOV. Do budoucna proto spatřujeme pro jejich výstavbu velký potenciál.

BRAZÍLIE

Jde o velice perspektivní obor, protože s rostoucí průmyslovou výrobou v Brazílii roste rovněž poptávka po úpravách a čističkách odpadních vod. Udržitelný rozvoj a boj proti klimatickým změnám patří mezi priority brazilské vlády. Vodní zdroje a zásoby jsou pro Brazílii jednou z hlavních priorit. Předpokládá se, že poptávka po těchto technologiích bude meziročně stoupat od 10 % až do roku 2017.

BULHARSKO

Plánované investice do vodního hospodářství (včetně výstavby kanalizační sítě a čistíren odpadních vod), modernizace: nakládání s odpady (OP Životní prostředí – pro města s více než 10 tis. ob.).

ČERNÁ HORA

V rámci rozvojových projektů a IPA projektů dochází v některých městech Černé Hory k projektování nových čističek odpadních vod (ČOV), k renovaci stávajících ČOV a budování kanalizačních a odpadních sítí. Projekty na výstavbu ČOV a odpadové infrastruktury jsou v současné době téměř plně závislé na prostředcích ze zahraniční rozvojové pomoci (bilaterální projekty, IPA II). S postupnou integrací Černé Hory do EU a přejímáním acquis porostou nároky na výstavbu ČOV ve městech i na vesnicích. Dnes je v celé Černé Hoře jen několik málo fungujících ČOV. Do budoucna proto spatřujeme pro jejich výstavbu velký potenciál. Lokální ČOV chybí i v přímoří (oblasti turistického ruchu). Další možnosti se z perspektivního hlediska otevírají v oblasti zvažované rekultivace odkaliště /úložné nádrže nedaleko hliníkárenského kombinátu KAP (Kombinat aluminijuma Podgorica).

ESTONSKO

Perspektivním sektorem je výstavba čističek odpadních vod. Nedostatečná kvalita pitné vody je rovněž systémovým problémem, který se ale postupně zlepšuje.

ETIOPIE

Příslušné etiopské instituce se budou muset věnovat rozvoji i renovaci zanedbaného vodovodního potrubí, což bude vyžadovat dovoz i případný vznik domácí výroby (možnost joint-venture). Stejně tak je aktuální poptávka po zavlažovacích systémech.

FILIPÍNY

Celkový stav odpadového hospodářství vyžaduje modernizaci a vláda do oboru směřuje značné investice, se 100 mil. obyvatel rostou nároky v oblasti urbanizace. České firmy jsou v oboru konkurenceschopné. Filipíny se každoročně potýkají s rozsáhlými záplavami a snaží se omezit jejich ničivost budováním zadržovacích nádrží a regulováním toků. Souvisejícími tématy jsou zdroje pitné vody a čištění odpadních vod (mobilní úpravní vod, výroba pitné vody za mimořádné situace, vhodné i pro ozbrojené složky, technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací a jiné odpadové infrastruktury). Z minulosti existují na Filipínách funkční projekty české provenience v těchto oblastech. Tradičně zájem o tento trh mají středně velké firmy z vodohospodářského oboru.

HONGKONG

Prudký ekonomický rozvoj jižní Číny v posledním desetiletí s sebou přináší potřebu ochrany životního prostředí, které bylo vlivem průmyslové výroby značně poškozeno. Úřady začínají postupně zavádět legislativní opatření, která umožňují postihnouti znečišťovatelů. Místní podniky zaměřené na ochranu životního prostředí hledají zahraniční technologie v odvětví odpadového hospodářství, čištění odpadních vod, úspory energií, znečištění ovzduší a odhlučnění. Šanci mají rovněž firmy vyrábějící měřicí přístroje a příslušenství.

CHILE

Jedná se o velmi perspektivní odvětví. Potenciál mají čističky odpadních vod, mobilní úpravní vod, výroba pitné vody za mimořádné situace nebo spalovny komunálního odpadu.

CHORVATSKO

Tato oblast poskytuje českým firmám zajímavé dodávkové možnosti. Financování projektů v rámci vodohospodářského a odpadního průmyslu se rozbíhá ze strukturálních fondů EU a je doplňováno financováním ze státního rozpočtu a rozpočtu měst a obcí. Oblasti vodního hospodářství se ekonomická diplomacie intenzivně věnuje, neboť zde je potenciál pro úspěch českých firem, které mají know-how a realizace. Navíc po boomu v ČR a SK je nutné pro sektor najít uplatnění na zahraničních trzích, což země západního Balkánu umožňují. V Chorvatsku jsou pro tuto oblast vyčleněny finanční prostředky ať již z fondů EU, WB, EBRD za podpory chorvatského státu. České firmy se účastní velkých i menších tendrů a v současné době začínají tendry vyhrávat. Konkrétní příležitosti se prolínají i dalšími obory – energetika (OZE – biomasa, malé vodní elektrárny, BPS, ORC apod.). Potenciál má i odpadové hospodářství.

ÍRÁN

Írán je zemí s historicky velkou závislostí na kvalitním managementu vodních zdrojů. Sofistikované systémy zavlažování a využívání energetického potenciálu vody (mlýnské systémy) byly v provincii Chúzeštán vybudovány již před bezmála 1 800 lety. V posledních letech se stále více prokazuje nedostatečně dořešený systém zadržování a distribuce vody z oblastí srážkově bohatších do oblastí chudších. Velkým problémem je nejen fluktuující úroveň srážek v různých oblastech Íránu, ale obecné plýtvání a neefektivní

využívání vodních zdrojů, které má za následek například to, že na počátku loňského jara byla podle oficiálních údajů průměrná zásoba vody v přehradách na úrovni pouhých 40 % jejich celkové kapacity. Budování soustavy přehrad a retenčních nádrží bude v dlouhodobějším časovém horizontu jednou ze zásadních oblastí, na kterou se iránské úřady budou muset zaměřit, pokud chtějí předejít postupnému kompletnímu vyčerpání vodních zdrojů a nástupu dlouhých měsíců bez dostatečného zásobování vodou, což by se týkalo zejména provincií v centrální a jižní části země. Do budoucna lze očekávat, že přehrady a nádrže budou také využívány při výrobě elektrické energie, prostor se tedy otevírá i v oblasti dodávek vodních turbín a souvisejících systémů a zařízení. Írán vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel zejména ve větších městech plánuje navyšovat kapacity stávajících a budovat nové čistírny odpadních vod. Přechištěná voda z těchto zařízení má následně být použita také pro účely zavlažování zemědělských ploch. Vzhledem k tomu, že se iránská centrální vláda a provinční samosprávy snaží urychlit proces budování kapacit čistíren, nabízí v současnosti investorům také možnost soukromého provozování těchto zařízení. V současné době není realistické, že by české subjekty vstupovaly do spoluvlastnických vztahů s domácími investory v této oblasti, nicméně do budoucna takovou spolupráci nelze zcela vyloučit.

IZRAEL

Vzhledem k nedostatku přírodních zdrojů je hlavní hybnou silou ekonomického rozvoje věda, resp. aplikovaný výzkum. Silnou pozici si udržuje čisté technologie (výzkum a vývoj v oblasti fotovoltiky, desalinizační jednotky) a nanotechnologie. V minulosti dost zanedbávaný sektor jinak moderní izraelské ekonomiky. Armáda přesunuje své základny z hustě obydlených centrálních oblastí více na jih, je třeba sanovat zamořenou půdu (podobně jako po odchodu sovětské armády z ČR). Některé řeky mají řečiště zanesená a znečištěná průmyslovými odpady. Aktuálně se řeší největší ekologická katastrofa v historii Izraele po úniku miliónů litrů ropy z prasklého ropovodu poblíž Eilat.

JORDÁNSKO

Jordánsko je 4. nejsušší zemí světa a do popředí se dostává zájem o recyklaci znečištěné, resp. vyčištěné odpadní vody, na jejímž využití má být postaven i systém chlazení jaderné elektrárny.

KAZACHSTÁN

Nové příležitosti existují v Kazachstánu v oblasti vodního hospodářství (rozvody vody, čističky, filtry na vodu v domácnostech apod.). Aktuální je též modernizace systémů sběru a třídění odpadů v některých kazachstánských městech.

KOSOVO

Výroba a distribuce pitné vody – vodárny menší a střední kapacity, rozvody pitné vody, zařízení k filtrování vody na mechanickém, chemickém, UV, biologickém a jiných principech. Nedostatek vhodných zdrojů vody a nedostatečná kvalita pitné vody dodávané do veřejných vodovodů, včetně katastrofálního stavu samotných rozvodů vytváří potřebu aplikovat moderní technologie na její úpravu. Trh není v tomto sektoru nasycen a otázky kvality životního prostředí nejsou dosud vnímány jako důležité, ale během několika málo let se dostanou jistě mezi hlavní priority. Čištění odpadních vod – čističky menší a střední kapacity, technologie na údržbu kanalizací. Rovněž nedostatek čističek odpadních vod způsobuje znečištění většiny povrchových zdrojů pitné vody, včetně vodních ploch vhodných k rekreaci. Výhodu budou mít firmy, které budou v Kosovu již zavedené. Několik českých firem již realizovalo své environmentální projekty v oblastech západního Balkánu, včetně Kosova.

LIBANON

Libanon je zemí se silným znečištěním zdrojů podzemní vody. Údajně až 85 % všech zdrojů je znečištěno. V zemi neexistuje jediná významnější čistička odpadních vod. Významné problémy v čistotě vody vznikly z divokého zemědělství v údolí Bekáa, z neřízené činnosti kamenolomů v horách a z neřízených skládek komunálního odpadu. Budou vyhlášeny tendry i pro privátní sektor na úpravy znečištěné vody a na výstavbu přehrad. Stát se nyní soustředí ve velké míře též na sanaci oficiálních skládek. Poptávka vzniká v oblasti mobilní úpravy vod nebo výroby pitné vody za mimořádné situace. Rozvíjena bude oblast spaloven komunálního odpadu.

LOTYŠSKO

Lotyšsko poměrně zaostává v ochraně životního prostředí, včetně například komplexního řešení pro třídění a likvidaci komunálních odpadů; menší obce, které hospodaří v režimu značné finanční autonomie, řeší také stav a investice do vodních a kanalizačních zdrojů, kde mají české podniky co nabídnout.

MAKEDONIE

Odpadové hospodářství a ochrana vodních zdrojů. Nejen projektování a výstavba čističek, ale rovněž rekonstrukce, projektování a výstavba kanalizací, ekologických skládek a podniků na zpracování odpadů, jež v Makedonii dosud téměř neexistují. Předpokladem pro případný úspěch českých firem v této oblasti je (stejně jako i v některých dalších odvětvích) mj. schopnost napomoci při využití IPA II.

MONGOLSKO

Nové zdroje pitné vody pro rychle rostoucí Ulánbátar jako i pro řadu míst v provinciích jsou důležitou prioritou centrální vlády i regionálních správ. Čištění odpadních vod je nedostatečné, stejně tak jako odpadové hospodářství (sběr, svoz, třídění a následná utilizace). Týká se tuhých komunálních odpadů, ale i nebezpečných odpadů (např. generovaných těžebním průmyslem). Nejde jen o velké, centrální projekty, ale i investice z řad soukromých malých a středních firem (např. turistické kempy). To se týká i protipovodňových opatření jelikož se v posledních letech záplavy vyskytují stále častěji (např. řeka Túl – i v hlavním městě).

POLSKO

V rámci operačního programu Průmysl a životní prostředí se v mnoha polských komunitách počítá s investicemi do této oblasti, vedle toho existují nevyužité možnosti i v dodávkách energetických strojů a zařízení.

RUSKO

Většina oblastí Ruska disponuje dostatečnými zdroji vody, jsou však často využívány neekologicky. Navíc se v poslední době zpřísňuje legislativa v oblasti odpadů a znečištění vod průmyslovými podniky. Dodávky v této oblasti (čističky odpadních vod a další zařízení) mají obvykle charakter komplexních technologických celků s vysokou přidanou hodnotou a zasahují do více odvětví. V Rusku poptávka po těchto technologiích v posledních letech roste mj. i v souvislosti s přijatým Federálním cílovým programem „Čistá voda“. V rámci tohoto programu plánuje ruská vláda proinvestovat okolo 10 mld. USD, přičemž odborníci upozorňují, že bude zapotřebí mnohem více. Většina oblastí Ruska disponuje dostatečnými zdroji vody, jsou však často využívány neekologicky.

SRBSKO

V Srbsku chybí základní ekologická infrastruktura. Čištěno je pouze 15 % odpadní vody. Pouze 21 obcí provozuje funkční čističky odpadních vod. V rámci přístupového procesu se očekává potřeba vybudovat až cca 2000 čistíren různých velikostí. Celkové očekávané investice pro období do roku 2025 v oblasti vodního hospodářství jsou očekávány v rozsahu 6,15 mld. EUR (z toho čištění odpadních vod 3,91 mld. EUR).

THAJSKO

Zemi sužují záplavy, které si čas od času vyžádají rozsáhlé investice do protipovodňových opatření. Jejich výše se odhaduje na cca 8 mld. USD. Budou se zvyšovat investice do výroby a distribuce pitné i průmyslové vody, čistíren odpadních vod, čerpadel a mobilních úpraven vod. Roste potřeba budování spaloven komunálního odpadu. Budou se zvyšovat i nároky na technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací a jiné odpadové infrastruktury, včetně spaloven komunálního odpadu automobilového průmyslu.

TUNISKO

Tunisko má prozatím dostatečné podzemní zdroje pitné vody, které jsou však dlouhodobě nešetrně využívány. Expertní analýzy tvrdí, že do roku 2030 může dojít k jejich kritickému snížení. Tunisko tak musí zdroje diverzifikovat a investovat do technologií na odsolování mořské vody. Plánovaná je modernizace vodovodního řádu v regionech Cap Bon a Sfax, výstavba odsolovací stanice v regionu Gabes a výstavba vodní nádrže v regionu El Kef. Zároveň je třeba modernizovat a dobudovat systém nakládání s komunálním a průmyslovým odpadem výstavbou chybějících spaloven odpadu.

TURECKO

Rozvíjející se turecký trh reflektuje na požadavky spojené s aplikací nových technologií, jež nabízí vyšší účinnost a jsou více šetrné k životnímu prostředí. Velký zájem je o aplikaci těchto technologií do výrobní praxe v potravinářském, sanačním a zemědělském sektoru. Zvláštní zřetel si zasluhuje i vodohospodářský sektor. S růstem životní úrovně u turecké společnosti v posledních letech je spojeno i postupné zkvalitňování života v odlehlých regionech země. Na zvýšenou poptávku po energiích a dodávkách pitné vody reaguje stát zaváděním nových environmentálních technologií. Státní investice směřují do výstavby čističek odpadních vod (ČOV), úpraven vody, vodovodů, výstavby kanalizačních systémů a spaloven. U zemědělských výrobců je identifikovaný zájem o aplikaci technologických inovací směřujících k ekonomickému růstu a zvýšení konkurenceschopnosti. Jedná se zejména o postupy zpracování biologického odpadu (bio-stanice, kompostárny). Loňská suchá zima i jarní období s podprůměrným srážkovým úhrnem na jedné straně a současně rozsáhlé povodně na začátku letního období poukázaly na potřebu výstavby vodních děl sloužících jako ochrana před povodněmi a suchem. Mimo jiné Turecko připravuje plány na vybudování spaloven odpadu a zpracování biologických odpadů do bioplynových stanic a projekty na spalování biomasy. Výstavba čističek je z velké části realizována tureckými stavebními firmami. Tyto společnosti nicméně nejsou nositeli know-how a potřebné technologie nakupují v zahraničí. Zde je možná synergie, a to tureckého dodavatele stavební části ČOV a technologické části ČOV z ČR. Stavby největších ČOV jsou realizovány z přístupových fondů IPA (v Turecku jsou stále města přes 100 tisíc obyvatel, které nemají ČOV).

UKRAJINA

V posledním roce, v souvislosti s novou environmentální legislativou, roste zájem průmyslových podniků (velkých znečišťovatelů) o výstavbu čističek odpadních vod. Výstavba skládek, spaloven a čističek odpadních vod ve vybraných velkých městech je jednou z národních priorit Ukrajiny. Existuje významný růstový potenciál ve vazbě na možnost čerpat finance z pomoci EU prostřednictvím EBRD.

VIETNAM

V zemi chybí efektivní odpadové hospodářství, je čištěno jen 10 % odpadní vody, 40-70 % populace nemá kanalizaci. Vodohospodářská zařízení jako úpravny pitné vody, čističky odpadních vod, zařízení na odsolování a další úpravu vody atp. Vietnam nedosahuje mezinárodních standardů v oblasti ŽP, vláda přijala koncepční materiály, ale chybí finanční prostředky. Každoroční záplavy zapříčiňují ohromné škody nejen na majetku. Protipovodňové zařízení, zátarasy jsou žádanou položkou ve Vietnamu. Potenciální jsou spalovny městského odpadu.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3825 - Odpad. prod. chem. prům. apod. jinde neuv., komunál. odpad; splašky; odpady ost. (pozn. 6)	Ukrajina
	Bulharsko
HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	Bulharsko
	Etiopie
	Kosovo
	Kosovo
	Kosovo
HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.	Estonsko
HS 4002 - Kaucuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	Bulharsko
HS 5909 - Hadice a pod. textilie trubkové i s armaturou	Bulharsko
HS 5911 - Textilní výrobky a zboží pro technické účely	Libanon
HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	Bulharsko
HS 7411 - Trouby, trubky měděné	Bulharsko
HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.	Bosna a Hercegovina
	Černá Hora
HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory	Filipíny
	Írán
	Tunisko
	Austrálie
HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	Írán
HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	Filipíny
	Írán
	Srbsko
	Austrálie
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Kosovo
	Estonsko
	Chile
	Kosovo
	Makedonie
	Rusko
	Thajsko
	Turecko
	Vietnam
	Austrálie
Chorvatsko	

VODOHOSPODÁŘSKÝ A ODPADNÍ PRŮMYSL

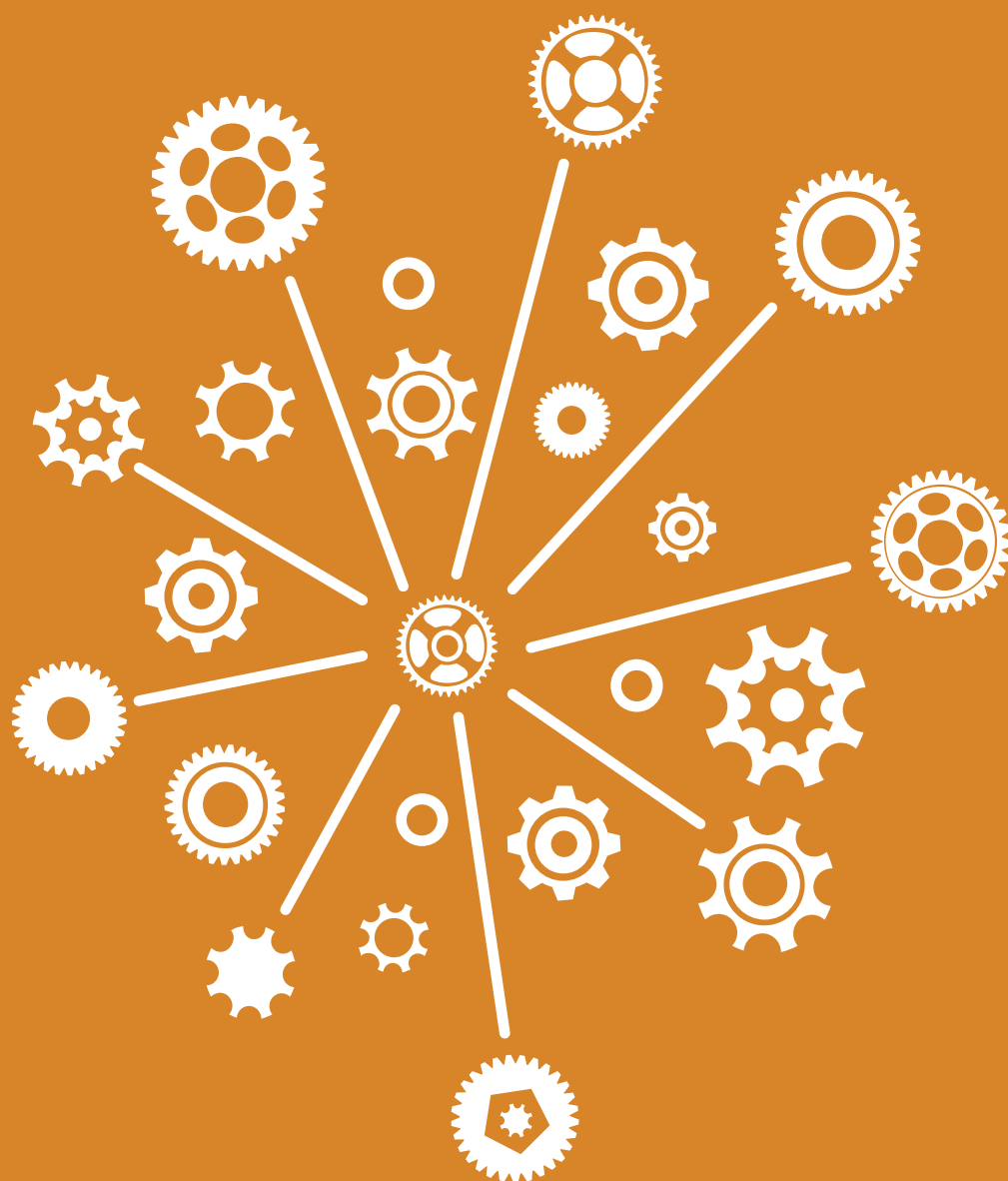
Konkrétní příležitosti	Země	
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	Ázerbájdžán	
	Bosna a Hercegovina	
	Brazílie	
	Bulharsko	
	Estonsko	
	Hongkong	
	Chile	
	Chorvatsko	
	Jordánsko	
	Kazachstán	
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	Kosovo
		Kosovo
		Libanon
		Lotyšsko
		Makedonie
		Mongolsko
		Rusko
Thajsko		
Tunisko		
Turecko		
HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	Austrálie	
	Chorvatsko	
	Írán	
	Makedonie	
HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	Írán	
HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění	Austrálie	
	Chorvatsko	
	Makedonie	
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Chorvatsko	
	Makedonie	
HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	Ázerbájdžán	
	Chorvatsko	
	Írán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.	Ázerbájdžán
HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč separátorů	Chorvatsko
	Makedonie
HS 8511 - Elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro motory	Írán
HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	Írán
	Kosovo
HS 9025 - Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.	Austrálie
HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	Mongolsko
HS 9028 - Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry	Lotyšsko
HS 9032 - Přístroje regulační n. kontrolní automatické	Írán
	Kosovo
CPA 37 - Služby související s odpadními vodami	Izrael
	Kazachstán
	Libanon
	Brazílie
	Chorvatsko
CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití	Izrael
CPA 39 - Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady	Ázerbájdžán
	Izrael
CPA 71.10 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy	Austrálie

Zábava a volný čas

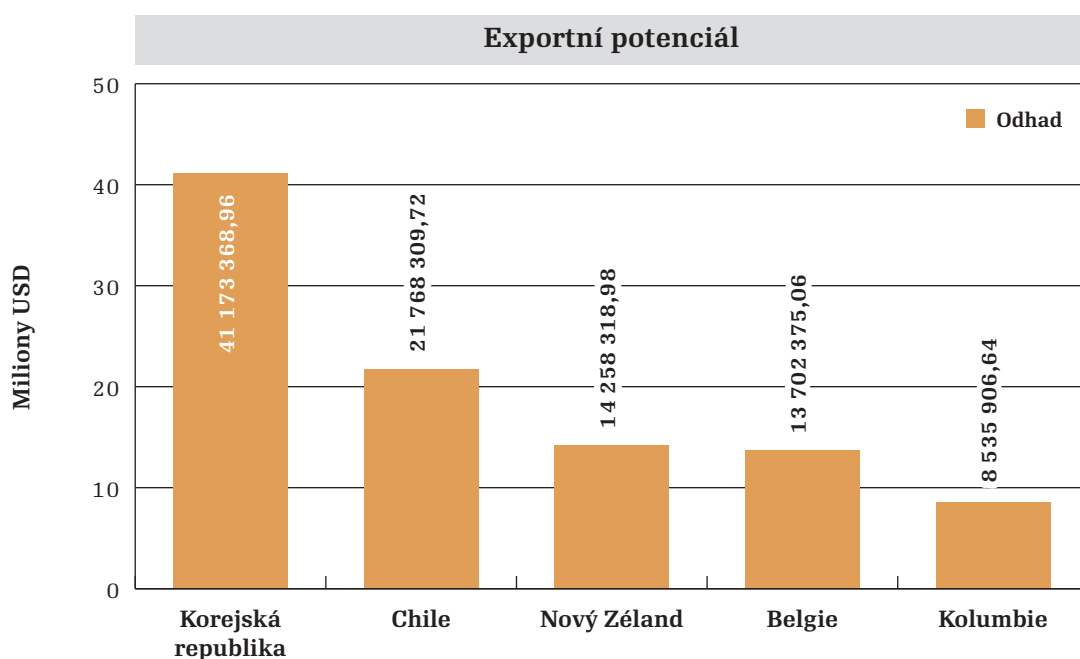

V oblasti zábavy a volného času uvádíme 11 zemí s potenciálními exportními příležitostmi. Nejčetnějšími importními položkami u daných zemí jsou tříkolky a koloběžky, kočárky pro panenky a panenky, modely, puzzle a ostatní hračky. Dále například potřeby pro tělocvik, atletiku a jiné sporty. Nejširší dovozní spektrum má Nový Zéland. Mezi nejvýznamnější importéry sektoru zábavy a volného času patří Belgie s hodnotou dovozu přesahující 800 mil. USD, dále např. Nový Zéland a Korejská republika.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

ARMÉNIE

Hračky tvoří stabilní položku českého exportu do Arménie, od krize je citelný nárůst poptávky spotřebitelů po hračkách; menší část tvoří panenky, větší plastové stavebnice.

BELGIE

Sportovní nářadí, jízdní kola ad. – desetimilionový trh, obyvatelstvo s relativně moderním přístupem k životu, vysoká životní úroveň nabízí značný potenciál uplatnění kvalitních a špičkových sportovních nářadí, vč. jízdních kol.

CHILE

Hračky a další podobné zboží pod kódem HS 9503 jsou jednou z nejúspěšnějších položek exportu ČR do Chile. Na chilském trhu je prostor rovněž pro další druhy hraček a pro sportovní potřeby a sportovní oblečení. Zájemci o export do Chile zvýší své šance tím, že poskytnou obchodníkům adekvátní fyzické vzorky zamýšlených předmětů vývozu.

CHORVATSKO

Jedná se o limitované možnosti v rámci dodávek spotřebního zboží. Velký potenciál pro dodávky na místní trh tkví ve sportovních potřebách, outdoorovém vybavení a potřebách pro vybavení škol, hřišť, tělocvičen.

ÍRÁN

Hračky a obecně výrobky pro děti mají potenciál být zajímavým doplňkovým trhem pro české dodavatele, je však zapotřebí mít na paměti zdrcující čínskou konkurenci a vsadit na vysoce kvalitní výrobky.

KOLUMBIE

V rámci zbožové položky hraček, her a sportovních potřeb je největší potenciál u dětských stavebnic a modelů na hraní.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Trh s hudebními nástroji (především elektronickými nástroji) roste v Korejské republice velmi dynamicky (v průměru 21 % za období 2007–2012). I když se v následujícím období očekává snížení dynamiky růstu (cca na 10 % ročně), tato příznivá konjunktura představuje pro české výrobce nástrojů, kteří zde mají velmi dobré jméno, zajímavou vývozní příležitost. Trh hraček v Korejské republice se řadí mezi segmenty, které v posledních letech vykazují největší dynamiku růstu. Je to jednak dáno vysokou kupní silou Korejců (více než 33 tis. USD na obyvatele v přepočtu na PPP), a jednak kulturní tradicí. Zájem na trhu je především o stavebnice a modely na hraní. Stále rychleji se rozvíjí i trh s PC hrami a mobilními aplikacemi her.

LITVA

Jako perspektivní na litevském trhu se jeví zboží se snadno identifikovatelnými motivy postav z českých filmů pro děti. Položka HS 9609 se řadí mezi výrazně omezený sortiment na litevském trhu; škála zahrnuje buďto levný dovoz „no name“ produkce z Číny, nebo na opačném konci spektra drahé značkové zboží.

MALAJSIE

V Malajsii plynule rostou mzdy a disponibilní příjmy domácností. Střední a vyšší příjmové skupiny se rozšiřují a rostou výdaje do zábavy a sportovních potřeb. K růstu poptávky po potřebách pro volnočasové aktivity přispívá i rozvoj cestovního ruchu v Malajsii.

NOVÝ ZÉLAND

Průměrná porodnost na Novém Zélandu je 2,05. V průměru se ročně narodí na 60 tis. dětí. Několik let se úspěšně dováží z ČR stavebnice ve velkých objemech. Sportovní potřeby pro novozélandský trh znamenají jak dodávky novozélandským koncovým zákazníkům, tak do rozvíjejícího se turistického ruchu. Nový Zéland navštívilo v roce 2013 2,7 mil. turistů. Nový Zéland je rájem venkovních aktivit. Nejpočetnější skupinou turistů jsou mladí lidé ve věku 25–34 let. Na půl milionu turistů podnikne alespoň jednou za svůj pobyt nějaký sport (adventure), 300 tis. dokonce extrémní sport. Čtvrtina turistů provozuje pěší turistiku (min.1/2 hod. chůze v přírodě). Segment mladých zejména pak Australanů, Američanů a Evropanů jezdí na Nový Zéland na lyže, snowboard, sáňky, bungee jumping, rafting, skydiving, kajak, na ledovce a na trek. Většina turistů využívá jízdy na člunech popř. rybaří. Velké popularity se těší i cyklistika a létání. Dobrodružná turistika je velmi rozvíjena a podporována marketingově.

SRBSKO

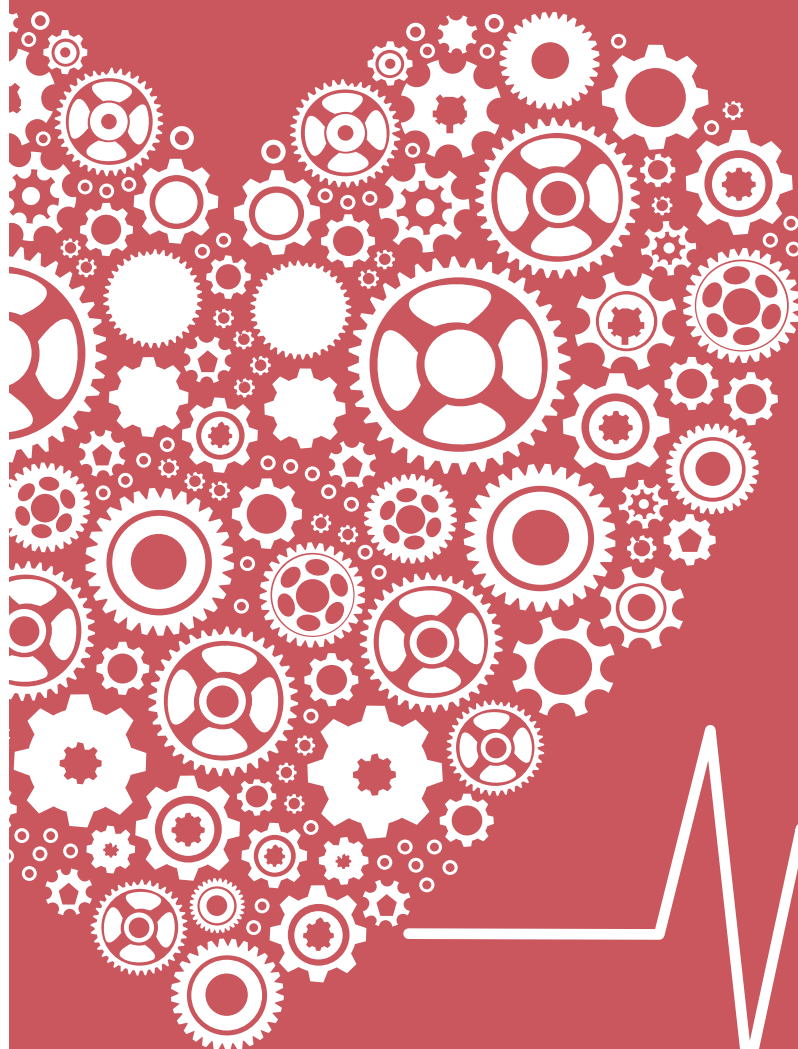
Srbskému trhu spotřebního zboží pro děti dominuje levná produkce z Číny. Kvalitní vybavení pro děti a hračky se však stávají žádaným zbožím. I vzhledem k jejich malému podílu na trhu je cenová hladina poměrně vysoko a skýtá prostor pro navýšení dovozu tohoto zboží při zachování solidní marže.

ZÁBAVA A VOLNÝ ČAS

Konkrétní příležitosti	Země
HS 6602 - Vycházkové a sedací hole, biče, jezdecké bičiky a pod.	Nový Zéland
HS 8712 - Jízdní kola a jiná kola bez motoru	Belgie
	Nový Zéland
HS 8801 - Balony, vzducholodě, kluzáky, rogala apod.,	Nový Zéland
HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	Nový Zéland
HS 8902 - Plavidla rybářská vč. zaříz na zpracování produktů rybolovu aj.	Nový Zéland
HS 8906 - Lodě čluny ostatní, vč válečných a záchranných	Nový Zéland
HS 9005 - Dalekohledy, teleskopy, přístr. astronom. aj. rámy	Nový Zéland
HS 9201 - Klavíry aj. strunné nástroje s klaviaturou	Korejská republika
HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.	Nový Zéland
HS 9503 - Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	Chile
	Chorvatsko
	Írán
	Kolumbie
	Korejská republika
	Litva
	Nový Zéland
	Srbsko
	Arménie
HS 9504 - Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	Nový Zéland
HS 9506 - Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty	Belgie
	Chorvatsko
	Malajsie
	Nový Zéland
HS 9507 - Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici	Nový Zéland
HS 9609 - Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí	Belgie
	Litva
HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.	Nový Zéland

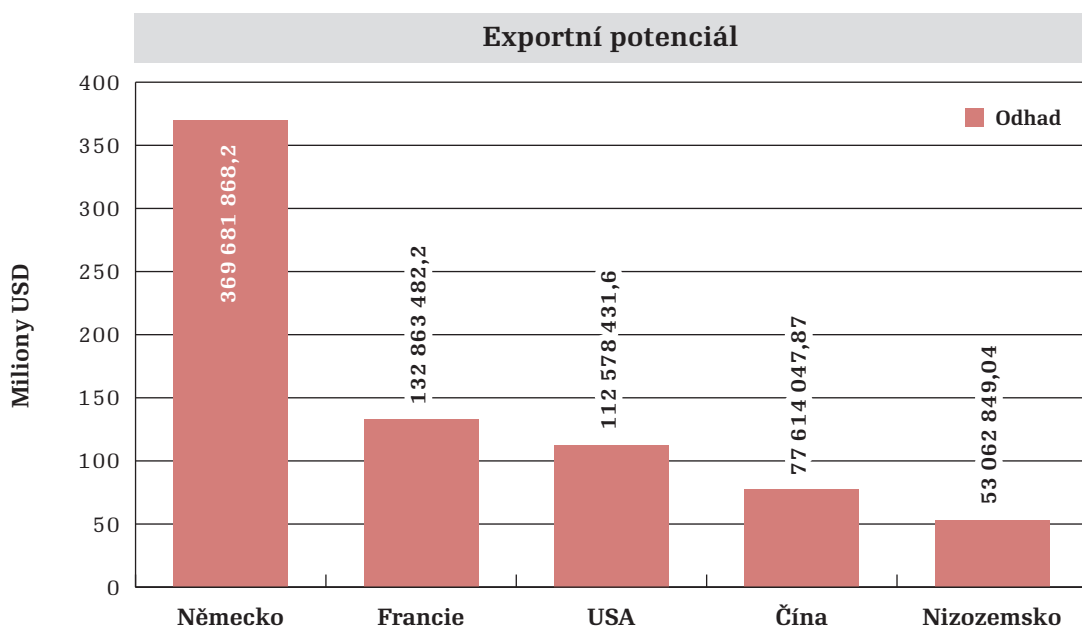
Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Exportní příležitosti v rámci zdravotnického a farmaceutického průmyslu zahrnují 59 zemí. Nejširší zastoupení mají nástroje lékařské, chirurgické a zubolékařské v rozsahu 34 zemí. Nábytek lékařský, chirurgický, pro holičství a jiný patří také k nejrozšířenějším exportním položkám do daných zemí. Mezi největší dovozce zdravotnického a farmaceutického průmyslu náleží Německo s hodnotou importu přes 40 mld. USD v rámci daných příležitostí, dále pak USA a Čína.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Sektory, které se v budoucnu jeví jako perspektivní, je třeba nyní pečlivě sledovat a jejich možné kapacity vyhodnocovat: jedná se zejména o farmaceutickou oblast, ICT a IT.

AUSTRÁLIE

Austrálie je 12. největším trhem se zdravotní péčí, výdaje na ni v roce 2012 byly 132 mld. USD, o 5 % více nežli o rok dřív (asi 9,5 % HDP). Odhadovaná hodnota prodeje léčiv v Austrálii byla v roce 2012 13,59 mld. USD, o 2,4 % více než v r. 2011. Do r. 2050 se počet lidí ve věku 65–84 let zdvojnásobí a ve věku 85 a více se zvýší čtyřikrát. Mezi nejrychleji se rozšiřující chronickou nemoc v zemi se řadí cukrovka, která je diagnostikována u zhruba 100 tisíce nových pacientů ročně. Australané jsou proporcionalně jedním z nejobéznějších národů na světě. Mezi závažná onemocnění se řadí rovněž rakovina kůže a chronická srdeční onemocnění. Kouření je jedním z hlavních důvodů onemocnění a smrti, kterému se dá předejít. Z demografického hlediska má Austrálie stárnoucí populaci, což klade zvýšené nároky na výdaje na zdravotnictví. Za poslední dekádu se rozpočet do zdravotnictví a starobní péče v Austrálii více než zdvojnásobil. Trh zdravotnických technologií v Austrálii je závislý na dovozu, přestože se na trhu vyskytují místní výrobci a dodavatelé.

BANGLADÉŠ

V Bangladéši roste počet soukromých nemocnic a klinik, které potřebují moderní lékařské přístroje. Současně je zájem i o spolupráci ve farmaceutickém průmyslu. Farmaceutický průmysl skýtá možnost výroby pro místní bangladéšský trh nebo vývozu do okolních zemí či do Afriky.

BELGIE

Zdravotnická zařízení, zdravotnický materiál, včetně prostředků ochrany při práci – obecně perspektivní obor s ohledem na stoupající nároky na kvalitu zdravotnických služeb a zejména stárnutí populace, prodlužování věku a potřeby zabezpečit komfort pro starší ročníky. Za příležitosti pro české firmy lze předpokládat zařízení pro starší populaci, zařízení na ochranu proti nakažlivým chorobám – ebola apod.

BRAZÍLIE

Široké možnosti, od zařízení pro laboratoře, implantáty, zařízení pro zubní ordinace, zařízení pro radiologii či obrazovou diagnostiku. Potenciál mají rentgenové přístroje a přístroje používající záření alfa, beta nebo gama, též pro lékařské, chirurgické, zubolékařské nebo zvěrolékařské účely, včetně radiografických nebo radioterapeutických přístrojů, rentgenky a jiná zařízení k výrobě rentgenových paprsků, generátory vysokého napětí, ovládací panely a stoly, prosvětlovací štíty, vyšetřovací a ozařovací stoly, křesla a podobné výrobky. Žádané jsou taky injekční stříkačky, jehly, katétry (cévky), kanyly a podobné

výrobky, oftalmologické nástroje a přístroje, kloubní protézy, ortopedické pomůcky, umělé zuby, zubní náhrady, umělé části těla (protézy).

ČÍNA

Čína představuje třetí největší trh na světě v oblasti zdravotnictví, přestože utrácí na rozvoj zdravotnictví pouze 5 % svého HDP. Rozvoj zdravotnictví patří mezi priority čínské vlády (starost o vyšší věkové skupiny obyv., zlepšení zdravotnické péče ve městech i na venkově atd.), která láká do země zahraniční investice a usiluje o zvýšení podílu soukromých nemocnic do r. 2015 z 9 % na 20 %. Velmi vítaný je transfer zdravotnických technologií malých a středních podniků EU (např. možnost společného podniku pro výzkum a léčbu nádorových onemocnění nebo vakcín). Stále častěji je slyšet spojení inovativní léčiva, kterou je možno zacílit i na vyšší cenový segment. Investiční potenciál má také segment screeningových pracovišť, poradny zdravého životního stylu a pojišťovnické služby nabízející speciální produkty pro seniory, např. pomůcky domácí péče – pečovatelská křesla, naslouchátka, kyslíkové bomby, glukozometry, měřice tuku, sofistikované masážní přístroje/pomůcky, rehabilitační a protetické pomůcky.

DÁNSKO

Dánský zdravotnický systém je na velmi vysoké úrovni. Výdaje na veřejné zdravotnictví představují 11 % HDP. Dle Světové zdravotnické organizace se Dánsko řadí mezi prvních deset zemí s největším podílem HDP v této oblasti. Výdaje na zdravotnictví se za posledních 12 let zvýšily o 43 %. Výdaje na léky, léčiva a zdravotnický materiál vzrostly o 30,1 %.

EGYPT

V současnosti je Egypt velkým trhem na zdravotní produkty a zdravotní služby v celé oblasti arabského světa. Jen trh s farmaceutickými výrobky je odhadován na 3,5 mld. USD. Předpokládá se, že všechny tři segmenty zdravotnického průmyslu, tedy trh léčiv, zdravotnické techniky i zdravotnických služeb, poroste v dlouhodobém horizontu tempem převyšujícím 10 % ročně. Egyptský veřejný sektor se na poptávce podílí 65 %, zbytek tvoří soukromé nemocnice. Trh je z 65 % závislý na dovozech, v místě se vyrábějí zejména generická léčiva a jednoduchá zdravotní technika a spotřební materiál (pouze cca 15 % poptávky). Poptávka po zdravotní péči výrazně roste s ohledem na vysoký růst populace, prodloužování délky života a přibývání starších osob, potřebujících zvýšenou zdravotní péči. Počet osob nad 60 let se má v příštích 15 letech zvýšit ze současných 1 mil. na 2,5 mil. (přírůstek cca 9 % ročně). Vláda má v plánu investovat jen v tomto finančním roce více jak 3 mld. USD. Nové projekty v této oblasti zahrnují výstavbu 11 nových nemocnic a zdravotních středisek a uvedení do provozu všech rozpracovaných projektů. Český vývoz zdravotnické techniky se v roce 2013, oproti předchozím letům, zdvojnásobil a činil 4 mil. USD. Odhad reálného potenciálu zdravotnického vývozu v nejbližších letech pro české firmy je cca 10 mil. USD ročně. (Perspektivní položky tedy zařízení a vybavení nemocnic, jako polohovací lůžka, vozíky aj., laboratorní a testovací přístroje).

ETIOPIE

Vláda na rozvoj zdravotnictví alokuje značné prostředky, jedná se o jedno z nejperspektivnějších odvětví.

FILIPÍNY

V zemi pokračuje růst střední třídy a demografický vývoj nahrává stavbě nových nemocnic a vybavení starých (letos země dosáhla počtu 100 mil. obyvatel). Prudce rostou soukromé investice do nemocnic a české výrobky jsou konkurenceschopné a dostupné v okolních zemích. V této oblasti bezpochybně existuje značný potenciál, spolu s růstem kvality života, roste na Filipínách i tato oblast. Špička sektoru (velké nemocnice v Manile) je přitom na úrovni zcela srovnatelné s ČR. Zdravotnictví funguje v zásadě na čistě tržní bázi, Filipínci jsou zvyklí platit za své zdraví velmi vysoké částky, povolání lékaře patří k nejlépe placeným. Ve filipínském zdravotnictví tak jsou prostředky na rozvoj a investice a tedy i prostor pro uplatnění českých firem. Perspektivní jsou rovněž farmaceutické výrobky a léčiva.

FINSKO

Vysoce kvalitní a technologicky sofistikované lékařské vybavení má ve Finsku tržní potenciál. V souvislosti s rozšiřující se výrobou v této oblasti se však také očekává rostoucí konkurence na trhu. Finský trh se zdravotnickými technologiemi zaznamenal v posledních letech silný růst; vývoz zaznamenal v roce 2012 nárůst o 23% oproti předchozímu roku, když dosáhl hodnoty 1,65 mld. EUR. Dovoz zdravotnických technologií do Finska v roce 2012 dosáhl rekordní růst o 9,6% a jeho objem činil 910 mil. EUR. Import zaznamenává v posledních letech stabilní růst; v letech 2011 a 2012 dovoz v této oblasti dosáhl dvakrát rychlejšího růstu než je dlouhodobý průměr. V posledních letech dochází ke snižování provozních nákladů finských nemocnic a hlavní zakázky se zaměřují především na nákup nového vybavení. Investice do nového zdravotnického zařízení v privátních nemocnicích by dle očekávání měly pokračovat. Finské nemocnice mají velký zájem zavádět nové technologie a implementovat většinu moderních léčebných metod. Implementace nových technologií je efektivní díky vysoké technologické odbornosti zdravotnického personálu. V roce 2011 přišlo 80% veškerého dovezeného zdravotnického materiálu do Finska z/nebo prostřednictvím Evropské unie. Přímý dovoz z USA činil 8%. Mezi hlavní dodavatelské země se řadí Německo, Velká Británie, Francie, Japonsko a Čína.

FRANCIE

Francouzský trh bude nadále vysoce atraktivní a je zde i prostor v oblasti veřejných zakázek, kde se situace pomalu zlepšuje.

HONGKONG

Oblast zdravotnictví patří jednoznačně mezi priority hongkongské vlády. Podíl vládních výdajů do zdravotnictví činí cca. 16,9% z celkového ročního rozpočtu. V letošním návrhu rozpočtu bylo pro tuto oblast vyčleněno o 2,7 mld. HKD více než v loňském roce (celková částka činí 49 mld. HKD). S ohledem na rychle stárnoucí populaci si vláda stanovila jako hlavní dlouhodobé cíle další zkvalitňování a rozšiřování poskytovaných zdravotních služeb a zařízení. Potencionálními jsou zdravotnické, lékařské, stomatologické nebo veterinární nástroje a přístroje, lékařský chirurgický a stomatologický nábytek, lůžka s mechanickým zařízením aj.

CHILE

Zvýšení úrovně zdravotnictví a modernizace státních nemocnic patří mezi priority současné vlády prezidentky M. Bacheletové. Rozpočet na rok 2015 byl anticyklický a expanzivní s navýšením výdajů státu o 27%. Zajímavá je především oblast nemocničního vybavení (laboratorní a testovací přístroje, materiál), léky.

CHORVATSKO

Vybavení nemocnic a dalších zdravotnických zařízení je zčásti zastaralé. Poslední dobou evidujeme zvýšené poptávky v tomto oboru. Nemocnice by dle posledních informací měly být modernizovány i se spolufinancováním ze zdrojů EU. Připravuje se výstavba nové nemocnice v Pule a modernizace 3 nemocnic a rozšíření v Záhřebu. Exportní potenciál přináší i vznikání malých specializovaných pracovišť – oční polikliniky, gynekologicko-porodnické, zubní, kosmetické a chirurgické a laboratoře.

INDIE

Zdravotnictví v Indii je stále na velmi nízké úrovni, existuje prostor pro české výrobce nemocničního vybavení a zdravotnické elektroniky. S rostoucí kupní silou indické střední a vyšší třídy roste v Indii počet soukromých nemocnic a klinik, které potřebují moderní lékařské přístroje. Současně se indický zdravotnický průmysl snaží o zavedení vlastní výroby a kopírování dovážených produktů.

INDONÉSIE

Demografický vývoj, růst střední třídy, zavedení všeobecného zdravotního pojištění od 1. ledna 2014, růst státních a zejména pak soukromých investic do zdravotnictví jsou pro Indonésii charakteristické. V roce 2004 bylo v Indonésii 1 246 nemocnic, zatímco v roce 2012 jich bylo již 1 486. Pouze něco málo přes 30% nemocnic je vlastněno a spravováno státem. Růst počtu nemocnic a zdravotnických zařízení se ještě zintenzivnil po zavedení všeobecné zdravotní péče. Poměr nemocničních lůžek k počtu obyvatel je hluboko pod průměrem v rozvinutých zemích. 80% veškerého zdravotnického a laboratorního zařízení používaného v Indonésii pochází z dovozu.

IRÁK

V souvislosti s trváním ozbrojeného konfliktu vyvstává potřeba dodávek přístrojů a zdravotního materiálu.

IRSKO

Systematický nárůst objemu léků v českém vývozu do Irska se kryje se stabilním růstem dovozu lékařských a farmaceutických produktů za sledované období 2012–2014. Zájem o tuto komoditu je v zemi s obrovským obratem na trhu s léčivými trvalý, přičemž od roku 2010 její import vzrostl o téměř 40%. Čeští exportéři do Irska zaznamenali sice za poslední rok v této oblasti ve srovnání s roky 2010–2013 mírný pokles, přesto se jedná o perspektivní oblast.

ITÁLIE

Antibiotika – vývoz této komodity do Itálie sice od vstupu ČR do EU vzrostl téměř na dvojnásobek, avšak nedosahuje zatím úrovně z konce 90. let. Navíc italský farmaceutický průmysl (i díky přítomnosti nadnárodních korporací) patří k evropské špičce a dařilo se mu navzdory recesi. Italský trh se v tomto segmentu vyznačuje velmi ostrou konkurencí a čeští výrobci léčiv s tím musejí počítat. Léky neodměřené, ne krev, antiséra apod., vata aj. jsou relativně novou položkou v českém vývozu. Zřejmě se nejedná o finální výrobek, což může znamenat vývoz v rámci jedné nadnárodní korporace. Zajímavou položkou z pohledu pozitivní tendence trhu by se mohly jevit potravinové a vitamínové doplňky, jejichž poptávka na italském trhu neustále stoupá. Průměrná spotřeba vitaminů a potravinových doplňků byla v období krize 2 mil. EUR. I aktuální situace napovídá o pozitivním trendu, Italové i přes krizi považují zdraví za hlavní hodnotu.

IZRAEL

Izrael patří v rámci OECD mezi země s nejnižšími náklady na zdravotnictví (cca. 7,8 % HDP), ale zatímco ČR patří k zemím s nejvyšším počtem nemocničních lůžek na osobu, Izrael zaujímá místo na opačné straně spektra. Izraelské zdravotnictví patří v mezinárodním srovnání (nákladů a výkonů k HDP) mezi nejvýkonnější (4. místo za Hongkongem, Singapurem a Japonskem, ref. analýza Bloomberg ze srpna 2013). Je to nejenom kvůli řadě unikátních projektů (např. dobrovolnická organizace Yad Sarah), ale i díky investicím do vědy a výzkumu (s 4,5 % HDP patří Izraeli celosvětově první místo). V Izraeli má rovněž sídlo největší světový výrobce generik (Teva). Lékařské nástroje a přístroje zejména: jehly kovové trubkové, sešívací; katétry, kanyly ap výrobky, vrtačky zubní, i kombinované; přístroje, nástroje zubolékařské ostatní; přístroje oživ. dýchací, pro léčbu kyslíkem ap;

JAPONSKO

Stárnoucí populace je problémem Japonska, s čímž rostou nároky na zdravotní péči. V současné době jsou pro zahraniční investory zajímavé investice do sektoru zdravotnické techniky. V březnu 2014 oznámil premiér Abe vznik šesti speciálních ekonomických zón rozdělených podle odvětví. V aglomeraci kolem města Osaka se budou v novém režimu zkoušet inovace v oblasti zdravotnictví.

JEMEN

Jemenské nemocnice (civilní i vojenské) potřebují výraznou obnovu svého zastaralého zařízení, financování bude poskytnuto zejména z prostředků mnohostranné rozvojové pomoci. Roste poptávka po různých lékařských sedadlech a lůžkách.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Příležitost pro sofistikovanější zdravotnickou techniku v JAR existuje zejména v soukromém zdravotnictví a nemocnicích. Změny ve zdravotnictví JAR přinese připravovaná reforma zahrnující univerzální zdravotní pojištění. Může se jednat o různé zdravotnické produkty, položka HS 9402 by měla být jedním z nich.

JORDÁNSKO

Sektor poskytování lékařské péče, resp. zdravotních služeb, přináší Jordánsku příjem 8,4 % HDP. Jedná se o největší podíl v rámci zemí oblasti a dokládá rozsah zdravotní turistiky, kterou Jordánsko absorbuje především ze sousedních zemí a pro niž disponuje příslušnou infrastrukturou. Přetrvávají tak příležitosti nejen pro léčiva, ale především pro zdravotnickou techniku a segment zdravotnických služeb.

KANADA

I přesto že kanadský import této doložky dosahoval v roce 2013 téměř 450 mil. USD, jsou zde české firmy velmi zřídka zastoupeny, proto shledáváme jako velmi perspektivní rozšíření českých dodávek do Kanady.

KAZACHSTÁN

České společnosti mají v tomto oboru vysokou úroveň a dlouhou tradici. Příležitosti existují v oblasti zdravotnictví pro české společnosti u širokého spektra aktivit, tj. u výstavby nemocnic a zdravotnických zařízení, dodávek zdravotnického materiálu a léků, praxe špičkových lékařů z ČR v Kazachstánu, u dodávek zdravotnické techniky včetně nemocničních lůžek, operačních a gynekologických lůžek, komunikační techniky apod. Tato oblast je úzce spojena s populární turistikou kazašských občanů do ČR do lázní a různých rehabilitačních zařízení, což má nezanedbatelný ekonomický význam pro českou stranu. Zástupci ČR a Kazachstánu podepsali v listopadu 2011 Dohodu o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi MMR a Ministerstvem cestovního ruchu KZ. V tomto sektoru existují velké možnosti k růstu bilaterální spolupráce. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví.

KEŇA

Zdravotnictví je vládní prioritou, program Kenya Health Policy (2014–2030) definuje dlouhodobý záměr dosáhnout všeobecného pokrytí základních zdravotnických služeb, které by odpovídaly standardu země střední úrovně příjmů; projekty v sektoru zdravotnictví jsou rovněž finančně podporovány ze strany Světové banky; soukromé zdravotnické instituce jsou schopny využít i zařízení určené pro movitější klientelu.

KOLUMBIE

Dovoz zdravotnické techniky v roce 2013 činil 1,2 mld. USD, což pokrylo cca 80 % potřeb domácího trhu. Kolumbijský trh s lékařskými přístroji a nástroji je 4. největší v Amerikách a patří mezi TOP 20 na světě. Současně je jedním z nejrychleji rostoucích trhů na světě v tomto segmentu. Během příštích 5 let se má zvětšit na 2,1 mld. USD, což je dáno jak velkou podporou vlády v jeho rozvoji, tak i tím, že díky reformě zdravotního systému a tzv. Zákonu 100 má dnes 80 % obyvatel zdravotní pojištění a může v mnohem větší šíři využívat služeb zdravotních zařízení. Z hlediska akutních potřeb domácího trhu existují pro české dodavatele příležitosti v rámci celé zbožíové skupiny HS 9018–9027 – zájem je především o diagnostické přístroje, ortopedické nástroje a protézy, vybavení pro ultrazvuk, mamografii a kardiovaskulární (stenty) vyšetření, dále dermatologické a laserové přístroje pro estetiku a plastickou chirurgii, kardiologické, neurologické a onkologické přístroje, sterilizátory a laboratorní inkubátory, laboratorní přístroje a spotřební zdravotnický materiál.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Trh s lékařskými technologiemi v Korejské republice kontinuálně roste. V roce 2013 měl hodnotu 4,2 mld. USD, což je o 400 mil. USD více než v roce 2012. Průměrný roční růst tohoto trhu v posledních 5 letech činil 13,5%. Z hlediska lokální absorpce nových lékařských technologií je Korejská republika dnes 4. největším trhem v Asii a představuje velkou příležitost pro české vývozce. A to i díky velkému počtu obyvatel (50 mil.) s vysokou průměrnou kupní silou, kteří postupně stárnou a vyžadují stále více lékařské péče. Uspěť mohou především výrobci, kteří nabízejí odpovídající kvalitu výrobku splňujícího mezinárodní bezpečnostní normy (nutná certifikace MFDS-Ministry of Food and Drug Safety). Díky velkému zájmu a péči Korejců všech věkových kategorií a genderů o svůj vzhled, roste vedle nákupu lékařských přístrojů velmi dynamicky rovněž import přístrojů a nástrojů pro rehabilitaci a zejména estetickou medicínu.

KUVAJT

Kuvajt pokračuje v masivních investicích do veřejného zdravotnictví s cílem rozšířit lůžkovou kapacitu státních nemocnic o 10 000 lůžek. Celková výše investic přesáhla 8 mld. USD do roku 2015. Pro české dodavatele představuje kuvajtský zdravotnický sektor velký potenciál. Uplatnit se mohou zejména dodavatelé zdravotnické techniky, zdravotnických materiálů a léků.

KYPR

V Kyperské republice dochází v souvislosti s ekonomickým nápravným programem k vytváření nového systému všeobecného zdravotního pojištění (dosavadní veřejný zdravotnický systém hradil a poskytoval péči pouze zaměstnancům veřejného sektoru a osobám s nejnižším příjmem; nový systém by měl být funkční do poloviny roku 2016). Tímto krokem by mělo mj. dojít k osamostatnění dosud státem vlastněných lékařských zařízení a tedy decentralizaci nákupu lékařské techniky a vybavení. Současně by měl stoupnout zájem o nákup lékařské techniky ze strany soukromých lékařů, kteří budou smluvními partnery systému všeobecného zdravotního pojištění.

LIBANON

Import zdravotnického zařízení a vybavení do země roste.

LOTYŠSKO

Vlivem komercializace zdravotnických zařízení roste poptávka po lécích a dalších farmaceutických výrobcích.

MALAJSIE

Existuje potenciál pro další růst exportu v tomto oboru, zejména díky růstu sektoru jako celku. V Malajsií existuje jak privátní tak veřejné zdravotnictví. Malajsie chystá další investice do rozšiřování sítě nemocnic a specializovaných klinik. Ambicí Malajsie je stát se regionálním a světovým centrem pro zdravotnickou turistiku. ČR by se mohla zapojit do rozvíjejícího se zdravotnického a farmaceutického

výzkumu (diagnóza in vitro, zobrazovací techniky, uplatňování biotechnologií a dalších inovativních postupů apod.). Limitem je, že Malajsie sama buduje vlastní výrobní kapacity pro zdravotnickou techniku (inventář, materiál, technologie apod.) a vítá zahraniční investice v této oblasti.

MAROKO

V letošním roce by měl být přijat nový zákon umožňující vstup marockého i zahraničního kapitálu do státních zdravotnických zařízení. Zákon tak nově povolí podnikatelským subjektům zainvestovat výstavbu, rekonstrukci či vybavení zdravotnických zařízení, která budou moci po smluvně určenou dobu spravovat. Současně bylo oznámeno poskytnutí finanční pomoci ze zemí Zálivu do zdravotnického sektoru v hodnotě 1 mld. USD na realizaci projektů ve zdravotnictví. Výběrová řízení byla zahájena během roku 2015. V neposlední řadě chystá v letošním roce kapitálově silná nadace manželky krále Mohameda VI. vyhlášení vlastních tendrů na výstavbu 4 nemocnic s kapacitou 150 lůžek na marockém území a v Gabonu.

MOLDAVSKO

Domácí spotřebu pokrývá převážně dovoz. Český export do této destinace dosud nenaplnil svůj potenciál.

MYANMAR

Odhaduje se, že tři čtvrtiny občanů Myanmaru mají velmi omezený přístup k základní zdravotní péči, za kterou navíc musí platit. Mezi hlavní problémy zdravotnictví patří nedostatek kvalifikovaného personálu, omezený přístup ke spolehlivým dodávkám elektřiny, nedostatek diagnostických zařízení a život zachraňujících léků. Přesto, že rozpočet na zdravotnictví vzrostl od roku 2011 čtyřikrát, nadále nestačí na realizaci plánu na zajištění univerzálního zdravotního pokrytí (UHC) v roce 2030. Vhodným rámcem pro rozvoj spolupráce v oblasti restrukturalizace a modernizace zdravotní péče a možnosti českých dodavatelů v oblasti zdravotnictví je Ujednání mezi MZdr ČR a MZdr Myanmaru o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařské vědy, podepsané v prosinci 2013.

NĚMECKO

Německu hrozí restrukturalizace nemocniční péče a optimalizace vytíženosti jednotlivých lůžek (snižování jejich stavu díky jejich nevytíženosti může však být spojeno i s modernizací). Jako příležitost je však nutné spatřovat stárnutí obyvatelstva. V nejbližší době bude Německo, obdobně jako další vyspělé země, potřebovat tuto problematiku řešit. S tím souvisí stavba a vybavení starobních/pečovatelských ústavů a modernizace nemocnic, nebo poskytování sociálních a lázeňských služeb. A právě i díky stárnutí obyvatelstva vláda každoročně zvyšuje výdaje na zdravotnictví (2007: 250 mld. EUR, resp. 3 000 EUR na obyvatele ročně → 2012: 300 mld. EUR, resp. 3 700 EUR na obyvatele ročně).

NIGÉRIE

Tradiční český vývozní artikl. Zdravotnictví je jednou z priorit vlády. Veřejné nemocnice mají většinou zastaralé vybavení, které je třeba postupně modernizovat. Roste počet nových soukromých klinik pro náročné a movité pacienty.

NIZOZEMSKO

Trendem v nizozemském zdravotnictví je především decentralizace (veškerá zařízení pro domácí péči) a snižování nákladů. Do nového systému dlouhodobé péče, který je v kompetenci municipalit, se již přesouvají a budou přesouvat částky v řádu cca 30 mld. EUR ročně (celkové roční výdaje na zdravotní a sociální péči jsou cca 90 mld. EUR). Mezi priority „top“ sektoru „Priority Life Sciences & Health“ patří Translační a klinický výzkum, Regenerační medicína, Genomika, Onkologie, Vakcíny, Virologie, Diagnostika, Nanotechnologie a Zobrazovací technologie. Stavební i farmaceutický průmysl se dostávají z recese, přestože plné zotavení se očekává až v r. 2017.

NOVÝ ZÉLAND

Důležitým trendem je stárnutí populace a prodlužování délky života. V roce 2025 by měl Nový Zéland dosáhnout pětimilionové populace. V roce 2011 byla věková struktura následující: 0–14 let 20 %, 15–64 let 66 % a 65+ 14 %, v roce 2061 by měla vypadat takto: 0–14 let 16 %, 15–64 let 58 % a 65+ 26 %. Dalším rysem populace věkové kategorie 15–39 je výrazný postupný úbytek „evropského“ etnika na úkor maorského, asijského a pacifického.

PORTUGALSKO

Příležitosti pro české firmy existují vzhledem ke stárnutí portugalské populace a rozvinutému sociálnímu systému převážně v dodávkách obnovovaného nemocničního vybavení.

RAKOUSKO

Celkový obrat rakouské medicínské techniky se pohybuje kolem 1,8 mld. EUR ročně. Podniky tohoto oboru investují ročně kolem 100 mil. EUR do výzkumu a vývoje. Dlouhodobý trend stárnutí obyvatelstva nabízí uplatnění inovací v oblasti asistované zdravotní a sociální péče o seniory, vč. příslušné techniky a systémů komunikace (dozorování, diagnózy, elektronické výpisy zdraví, měření diagnostických parametrů ap.). Roste rakouský dovoz lékařských a diagnostických přístrojů (u položky HS 9018 v letech 2009–2014 o 24 %, u položky HS 9021 o 14 %, u položky HS 9031 dokonce o 47 %). Potenciál mají lékařské, chirurgické, zubolékařské a zvěrolékařské nástroje a přístroje, včetně scintigrafických přístrojů, ostatní elektroléčebné přístroje a nástroje a přístroje pro vyšetření zraku. Poptávány jsou opravy lékařských přístrojů. Perspektivní do budoucna jsou řešení ve prospěch zachování kognitivních kapacit seniorů a prevence demence. Tento segment doplňují technické systémy asistence, vč. aplikace robotů. Poptávány jsou taktéž speciální nátěry s využitím nanotechnologií do tzv. čistých provozů (nemocnic).

RUMUNSKO

Lékařské přístroje, lasery, chirurgické nástroje, renovace nemocnic/nedostatek vybavení, cca 90 % těchto pomůcek Rumunsko musí dovážet. (Ze skupiny HS 9018 jsou to např.: elektrokardiografy; ultrazvukové sonografy; diagnostické přístroje s magnetickou rezonancí; přístroje elektrodiagnost. ost, ne elektrokard.; zářiče ultrafialové, infračervené; stříkačky injekční, i s jehlami; jehly kovové trubkové, sešivací; katétry, kanyly ap výrobky; vrtačky zubní, i kombinované. Ze skupiny HS 9021 pak např.: ortopedické pomůcky k léčbě zlomenin; ostatní ortopedické pomůcky; přístroje pro nedoslýchavé, ne části, přísluš.).

RWANDA

Zlepšení situace ve zdravotnictví je hlavní prioritou vlády, podíl veřejných výdajů byl v r. 2013 na úrovni vysokých 15 %; tato snaha již přinesla konkrétní výsledky u mnoha ukazatelů.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

V současnosti je Saúdská Arábie největším trhem na zdravotní produkty a zdravotní služby v celé oblasti MENA. Jen trh s farmaceutickými výrobky je odhadován na 3,5 mld. USD a činí 60 % trhu GCC. Předpokládá se, že všechny tři segmenty zdravotnického průmyslu, tedy trh léčiv, zdravotnické techniky i zdravotnických služeb, porostou v dlouhodobém horizontu tempem převyšujícím 10 % ročně. Saúdský veřejný sektor se na poptávce podílí 40 %, zbytek tvoří soukromé nemocnice a domácnosti. Trh je z 85 % závislý na dovozech, v místě se vyrábějí zejména generická léčiva a jednoduchá zdravotní technika a spotřební materiál (pouze cca 15 % poptávky). Poptávka po zdravotní péči výrazně roste s ohledem na vysoký růst populace (přírůstek 3 % ročně), prodlužování délky života (v současnosti 74 let) a přibývání starších osob potřebujících zvýšenou zdravotní péči. Počet osob nad 60 let se má v příštích 15 letech zvýšit ze současného 1 mil. na 2,5 mil (přírůstek cca 9 % ročně). Vláda má v plánu do roku 2020 současnou kapacitu lůžek zdvojnásobit, což představuje výstavbu nemocnic s celkovou kapacitou cca 60 tis. lůžek. Ve státním rozpočtu na rok 2014 činí výdaje na zdravotnictví druhou nejvyšší položku (29 mld. USD, 12,6 % podíl na celkových výdajích, nárůst o 8 % oproti roku 2013). Nové projekty v této oblasti zahrnují výstavbu 2 zdravotních měst, 11 nových nemocnic a 11 zdravotních středisek a uvedení do provozu 132 rozpracovaných projektů. Sociální projekty zahrnují výstavbu 20 nových sportovních středisek a 16 sociálních a rehabilitačních středisek. Kromě výstavby nových nemocnic se Saúdská Arábie soustřeďuje též na zlepšení primární péče, kde současný počet 2000 středisek se má v příštích pěti letech zvýšit na 3000. Český vývoz zdravotnické techniky se v roce 2013 oproti předchozím letům zdvojnásobil a činil 4 mil. USD.

SENEGAL

Senegal plánuje modernizaci zdravotnictví s vyčleněním rozpočtem 3 mld. FCFA. Rostoucí poptávka je zaznamenána především po přístrojích pro chemické rozborů.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Obnova zastaralého a nevyhovujícího nemocničního zařízení a plánovaná výstavba nové nemocnice v Bratislavě poskytuje značný potenciál ke zvýšení českého dovozu pro tento sektor. ČR patří již dlouhodobě k významným dodavatelům v oblasti farmacie. Dovoze antibiotik však v roce 2014 konkurovaly narůstající dodávky antibiotik z Číny. Z celkového objemu dovozů 1,2 mil. EUR v roce 2014 činil dovoz z ČR pouze necelých 100 tisíc EUR. Tradice, znalost prostředí a propojenost na ČR je jedinečnou příležitostí pro opětovné navýšení dovozu léků i zařízení pro vybavení nemocnic. Je to příležitost i pro další české dodavatele.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Investice do zdravotnictví patří k prioritám střednědobého vládního programu. Nejde však jen o zvýšení kvality lékařské péče a vybavení nemocnic, ale též o výstavbu nových s ohledem na růst populace ve výši cca 5 % ročně (cca 0,5 mil. obyv./ročně) s kapacitou několika tisíc lůžek. V roce 2014 investice do zdravotnictví činily 14,6 mld. USD (3,4 % HDP).

ŠPANĚLSKO

V roce 2012 bylo na území EU 16 regionů, kde byla naděje dožití při narození nejméně 83,0 let; nacházely se v pouhých třech členských státech EU: v sedmi španělských regionech, v pěti francouzských a ve čtyřech italských. Doba dožití je tedy ve Španělsku jedna z nejvyšších v EU. Ve Španělsku tak existuje významná poptávka po inovativních zdravotnických pomůckách, které zvyšují kvalitu života i ve vyšším věku (ortopedické pomůcky, naslouchátka, mechanoterapeutické a dýchací přístroje, kontrolní přístroje, apod.). Například u ortopedických pomůcek a naslouchátek se zvýšil import do Španělska mezi lety 2010 - 2013 o téměř 20 %.

ŠVÝCARSKO

Z nemocnic je signalizovaný zájem zajistit sterilní prostředí. V lednu 2013 schválila Spolková vláda materiál „Gesundheit2020“, který stanovuje priority švýcarské zdravotní politiky pro příštích osm let. Jedním z parametrů je i potřeba zabezpečit životní podmínky stárnoucí populace. Významnou součástí materiálu je také zajištění pečovatelské péče, ve Švýcarsku chybí odborně vzdělaný personál. Poptávané jsou tedy služby lékařské, dentální, nemocniční a služby fyzioterapeutů. Potenciál mají i speciální aplikace, např. nátěry a malby do nemocnic.

TANZANIE

Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky (účast vlády zůstává konstantní na úrovni 7 %).

 THAJSKO

Thajské zdravotnictví se dynamicky rozvíjí. Vedle zdravotní péče o domácí obyvatelstvo se Thajsko stalo významnou zdravotní destinací nejenom pro okolní asijské země, ale i pro pacienty/zákazníky z oblasti Blízkého východu. Poptávané bude zařízení a vybavení nemocnic (vozíky, laboratorní a testovací přístroje, zdravotnický materiál).

 TUNISKO

Stávající zdravotnická infrastruktura nutně potřebuje modernizovat (civilní a vojenská nemocniční zařízení). Výhledově Tunisko chce investovat do výstavby tří nových krajských nemocnic v regionech Tunis, Beja, Gafsa v celkovém objemu 278 mil. USD. Nedostatečnou péči ve státním sektoru nahrazují soukromé kliniky, jejichž síť se zejména po roce 2011 rozšiřuje. Klientelu tuniským soukromým nemocnicím zajišťuje domácí klientela a klienti z okolních zemí (Libye) a zemí Zálivu. Tunisko se rovněž profiluje v plastické chirurgie a wellness, kterou vyhledává klientela z EU.

 TURECKO

Obchodně-investiční příležitosti v oblasti zdravotnictví a kvality života v Turecku jsou díky dynamickému demografickému vývoji, převažující mladé populaci, zanedbatelného úbytku produktivní části populace (de facto nejnižšího ze zemí OECD), soustředěny především do těchto sub segmentů. V r. 2012 turecký trh s farmaceutickými produkty dosáhl hodnoty 5,58 mld. EUR (v r. 2011: 5,88 mld. EUR), což zařadilo Turecko na šesté místo v Evropě (za SRN, Francií, UK, Itálií a Španělskem) a 14. místo v celosvětových statistikách. Generika v tomto segmentu pak tvořila 52 % v objemovém vyjádření a 37,7 % v tržbách. V r. 2012 bylo na trhu 8 200 farmaceutických položek/produktů, z nichž 5 544 bylo na předpis. Výdaje na pořízení farmaceutik per capita v r. 2012 dosáhla hodnoty 106,1 USD (v r. 2011: 123 USD). V r. 2012 exportní výkony farmaceutického sektoru vzrostly meziročně o 26,3 % a dosáhly hodnoty 515 mil. EUR, zatímco import farmaceutických produktů dosáhl hodnoty 3,1 mld. EUR. Z uvedeného je patrná jasná importní závislost tureckého ekonomiky v tomto sektoru, jakož i trvalá záporná bilance. Objem tureckého trhu v tomto segmentu celkem dosáhl v r. 2011 hodnoty 1,75 mld. EUR, v r. 2012 pak 1,81 mld. EUR a patří mezi třicítku největších světových trhů. K výraznému oživení tohoto odvětví přispěly reformy ve zdravotním systému (vládní program transformace zdravotnictví 2003–2013), v jejichž důsledku se zvýšil počet nemocnic o 4,7 % v letech 2002–2013. Mimořádný boom zažívá soukromé zdravotnictví. Předpokládá se, že i v příštích letech bude domácí ekonomika expandovat, porostou příjmy domácností, které budou formovat větší poptávku po zdravotnických službách a produktech. Vládní strategie 2013–2018 si klade za cíl ve střednědobém výhledu pozvednout zdravotní péči v zemi na světovou úroveň. Tento vládní dokument vytváří výhodné investiční podmínky pro realizaci velkých projektů (nemocnice, zdravotnická zařízení, farmaceutická centra, apod.). Byť je zde vybrán jeden kontraktor (na bázi EPC), tento v rámci subdodávek nakupuje např. nemocniční lůžka, stomatologická a gynekologická křesla či jiné vybavení nemocnic. Šance uspět je především v soukromých nemocnicích. Bez povšimnutí by neměl být ani rozvoj estetické medicíny.

UGANDA

Ministerstvo zdravotnictví vypracovalo dlouhodobé (National Health Policy 2011 – 2020) a střednědobé (Health Sector Strategic and Investment Plan 2011 – 2015) plány rozvoje zdravotnického sektoru; plán HSSIP předpokládá zdvojnásobení dodávek farmaceutik a zdravotnického zařízení.

USA

V USA se nachází velké množství špičkových pracovišť ve výzkumu a vývoji, ať už navázaných na univerzity a špičková zdravotnická zařízení, nebo zřízených a provozovaných velkými soukromými společnostmi. V roce 2013 byly do USA dovezeny přístroje v hodnotě přesahující 50 mld. USD. Z toho tvořila podpoložka měřících přístrojů cca 20 mld. dolarů. Široké používání antibiotik vedlo ke zvýšené rezistenci virů a hledají se účinnější látky pro humánní i veterinární medicínu. Nano- i biotechnologie přitahují pozornost jak firem, tak politiků a těší se značné oblibě, která je na úrovni mnoha států i finanční. U zdravotní techniky jde především o velikost trhu (např. velikost trhu nemocničních lůžek je v USA větší než dalších největších trhů na světě dohromady) a část HDP, které směřuje do zdravotních výdajů (14–15 %, nejvíce mezi zeměmi OECD).

VIETNAM

Vietnam je trh s obrovským potenciálem pro odbyt farmaceutických výrobků a zdravotnických prostředků a zdravotnické techniky. V zemi existuje nenasycená poptávka u léků (v místě se vyrábí jen 50 % potřeby), navíc výroba vyspělé zdravotnické techniky je jen v začátcích. V r. 2010 počet nemocnic vzrostl na 1 200 se 190 tis. lůžky. S ohledem na velkou populaci Vietnamu (90 mil.) se jedná o nedostatečné počty, obsazenost lůžek je na 200 %. Výdaje na zdravotnictví rostou. V roce 2002 činily 4,4 % HDP, v roce 2008 již 6,1 % a v roce 2010 dokonce 10 %. Státní výdaje na obyvatele vzrostly z 370 tis. VND (cca 400 Kč) v roce 2007 na 2 mil. VND (2 000 Kč) na obyvatele v současné době. V roce 2012 dosáhl trh s farmaceutickými výrobky objemu 2,2 mld. USD a pro rok 2015 je očekáván nárůst na 5,2 mld. USD s průměrným ročním přírůstkem okolo 19 %. Výroba zdravotnických zařízení a high-tech medicínských řešení není příliš rozvinuta. V roce 2015 se očekává objem místního trhu v oblasti medicínské techniky ve výši 1 mld. USD.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2106 - Potravinové přípravky jn	Maroko
HS 2936 - Provitaminy, vitaminy, jejich deriváty, směsi	Saúdská Arábie
HS 2941 - Antibiotika	Čína
	Irák
	Německo
	Nizozemsko
	Saúdská Arábie
	Itálie
HS 3001 - Žlázy aj. , k organoterapeutickým účelům, výtažky	Jordánsko
	Moldavsko
HS 3002 - Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	Německo
HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	Egypt
	Finsko
	Itálie
	Jordánsko
	Keňa
	Kuvajt
	Moldavsko
	Myanmar
	Rwanda
	Slovenská republika
	Tanzanie
	Tunisko
	Uganda
	Chile
Kazachstán	

ZDRAVOTNICKÝ A FARMACEUTICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	Egypt
	Irák
	Irsko
	Izrael
	Kazachstán
	Keňa
	Kuvajt
	Portugalsko
	Rwanda
	Tanzanie
	Turecko
	Vietnam
HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží	Dánsko
	Egypt
	Finsko
	Francie
	Hongkong
	Izrael
	Japonsko
	Jordánsko
	Moldavsko
	Myanmar
	Německo
	Nový Zéland
	Slovenská republika
	Kazachstán
HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné	Afgánistán
	Čína
	Egypt
	Malajsie
	Myanmar
	Thajsko
	Turecko
Kazachstán	

ZDRAVOTNICKÝ A FARMACEUTICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní , kosmetické apod., jinde neuvedené	Myanmar
HS 3822 - Směsi diagnostické, laboratorní reagentie	Lotyšsko
HS 4014 - Výrobky zdravot., farmaceut. z kaučuku vulkaniz.	Kuvajt
	Lotyšsko
HS 7013 - Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	Uganda
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	Austrálie
	Francie
	Indonésie
	Jemen
	Jordánsko
	Kuvajt
	Nový Zéland
	Spojené arabské emiráty
	Švýcarsko
Tunisko	
HS 7324 - Výrobky sanitární, části, ze železa n. oceli	Maroko
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	Švýcarsko
HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	Kuvajt
HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde. neuv.	Kazachstán
HS 8713 - Vozíky pro invalidy i s motorem nebo jiným pohonem	Libanon
	Tunisko
HS 9006 - Přístroje fotografické a pro bleskové světlo	Malajsie
HS 9010 - Přístroje a vybavení pro foto, laboratoře, jinde. neuv.; negatoskopy, promít. plátna	Belgie
	Čína
HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené	Maroko
	Saúdská Arábie
HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické difraktografy	Austrálie
	Indonésie
	Nový Zéland
	Saúdská Arábie
	USA

ZDRAVOTNICKÝ A FARMACEUTICKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9016 - Váhy o citlivosti 5 cg a citlivější, i závaží	USA
	Bangladéš
HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	Brazílie
	Čína
	Hongkong
	Chile
	Chorvatsko
	Indie
	Indonésie
	Irák
	Izrael
	Jordánsko
	Kazachstán
	Keňa
	Korejská republika
	Kuvajt
	Libanon
	Malajsie
	Maroko
	Myanmar
	Nový Zéland
	Rakousko
	Rumunsko
	Rwanda
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Španělsko
	Tanzanie
	Uganda
	USA
	Vietnam
	Turecko
	Německo

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9019 - Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	Chorvatsko
	Izrael
	Kazachstán
	Korejská republika
	Nizozemsko
	Španělsko
	USA
	Turecko
HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	Chorvatsko
HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	Německo
	Brazílie
	Izrael
	Rakousko
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
	Španělsko
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	Brazílie
	Čína
	Hongkong
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Kanada
	Kazachstán
	Malajsie
	Myanmar
HS 9027 - Přístr. pro rozborů fyzikál., chemic. aj., mikrotomy	Senegal
HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde. neuv.	Rakousko
HS 9032 - Přístroje regulační n. kontrolní automatické	Španělsko
HS 9033 - Části strojů optických, měřicích, lékař. ap., jinde. neuv.	Belgie

ZDRAVOTNICKÝ A FARMACEUTICKÝ PRŮMYSL

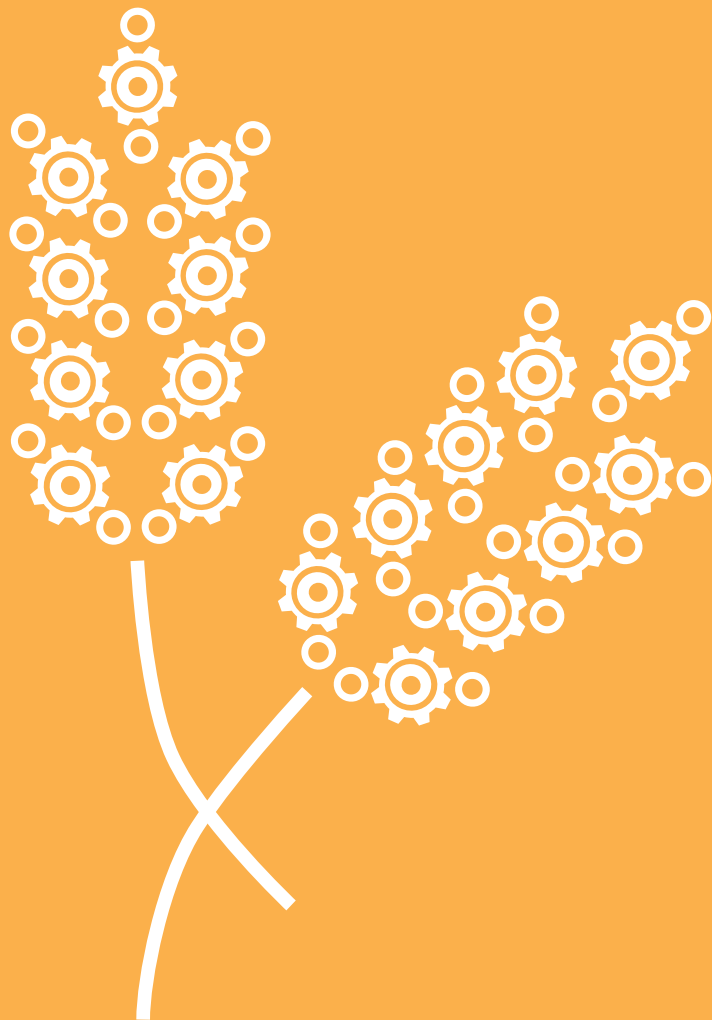
Konkrétní příležitosti	Země
HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	Austrálie
	Čína
	Francie
	Hongkong
	Indonésie
	Jemen
	Kuvajt
	Libanon
	Myanmar
	Německo
	Nigérie
	Nizozemsko
	Nový Zéland
	Spojené arabské emiráty
	Švýcarsko
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	Austrálie
	Finsko
	Francie
	Hongkong
	Indonésie
	Japonsko
	Jemen
	Jihoafrická republika
	Jordánsko
	Keňa
	Kuvajt
	Malajsie
	Maroko
	Myanmar
	Nigérie
	Nizozemsko
	Nový Zéland
Rwanda	
Saúdská Arábie	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	Slovenská republika
	Spojené arabské emiráty
	Tunisko
	Vietnam
	Turecko
	Kazachstán
HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	Filipíny
HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické difraktografy	Filipíny
HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	Etiopie
	Filipíny
	Kolumbie
	Kypr
HS 9019 - Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	Filipíny
	Kypr
HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové	Kypr
HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	Etiopie
	Kypr
HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření	Etiopie
	Filipíny
	Kypr
HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	Etiopie
	Filipíny
CPA 20.59 - Ostatní chemické výrobky j. n., vč. subdavatelských prací	Bangladéš
CPA 41 - Budovy a výstavba budov	Německo
CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva	Izrael
CPA 86 - Zdravotní péče	Saúdská Arábie
CPA 86.00 - Zdravotní a sociální péče	Německo

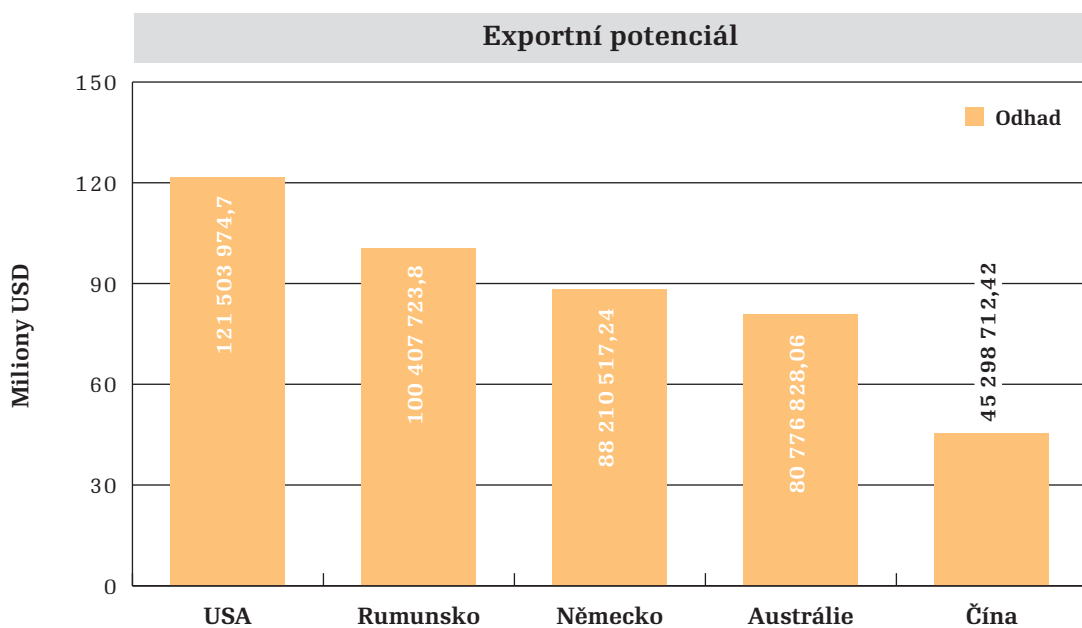
Zemědělský a potravinářský průmysl

Pro zemědělský a potravinářský průmysl uvádíme 77 států, které nabízí příležitost pro české exportéry. Nejčastější zastoupení mají stroje pro průmyslovou přípravu, výrobu potravin a jiné. Stroje a náradí pro zemědělství, lesnictví a jiné nebo pivo ze sladu, taktéž patří k častým exportním položkám do daných zemí. Mezi největší světové importéry zemědělského a potravinářského průmyslu se řadí USA s výší dovozu vybraných příležitostí necelých 20 mld. USD, dále např. Německo a Rumunsko.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

Sektor zemědělství v Afghánistánu, který je do značné míry subvencován ze zahraničí, zaměstnává až 70 % populace a podílí se 30 % na tvorbě HDP – přestože pouze 12 % z celkového množství půdy je orné a asi 6 % je opravdu využíváno. Metody a způsoby obdělávání, zpracování i distribuce plodin jsou zastaralé kvůli nízkému vzdělání populace a chybí generace lidí, kteří by mohli předávat zkušenosti a know-how. Potenciál ČR leží v dodávkách zemědělských a zpracovacích strojů a zavádění moderních metod hospodaření.

ALBÁNIE

Prioritou albánské vlády je zemědělství především z důvodů enormně vysokého počtu práceschopného obyvatelstva působícího v tomto oboru (kolem 45 %). V Albánii působí převážně malé rodinné farmy, kterých je na 350 tisíc. Země má předpoklady pro rozsáhlou produkci biopotravin převážně v ovocnářském a zelinářském sektoru. V hornatých oblastech Albánie, kterých je více než 75 %, je významná i živočišná výroba. Charakter zemědělské výroby v Albánii bude upřednostňovat spíše malou zemědělskou techniku (traktory menší výkonové řady, malé zemědělské stroje). Do začátku 90. let minulého století bývalé Československo bylo jedním z největších dodavatelů zemědělských strojů do Albánie. Po změně režimu naše dodávky prakticky ustaly. Další rozvoj zemědělství dává opětovnou šanci dodávkám české zemědělské techniky. Albánie se v červnu 2014 stala kandidátskou zemí pro vstup do EU, a proto bude muset přizpůsobit svou dotační politiku v tomto odvětví zemědělské politice EU, navzdory svým omezeným finančním zdrojům. Dá se předpokládat, že při modernizaci zemědělské výroby (zachování konkurenceschopnosti vůči ČS EU) v rámci dotací vznikne podpora nákupu zemědělské techniky pro farmáře. Po získání plného členství Albánie v EU se pak naše možnosti dodávek zemědělské techniky mohou pro zdejší farmáře značně rozšířit.

ALŽÍRSKO

Ze zemědělských technologií jsou zmiňované potencionální zařízení pro velkochovy poptávané v místních tendrech a technologie chovu sladkovodních ryb.

ARMÉNIE

Exportní potenciál by na arménském trhu mohly naplnit dvě položky – slad a cukrovinky. U sladu zaznamenáváme od roku 2010 rostoucí poptávku. Ovšem v průběhu roku 2014 se setkáváme s prudkým propadem českého exportu sladu do Arménie. Příčinou je pravděpodobně přechod pivovaru Kilikia na slovenský slad. U cukrovinek jsou dovozy do Arménie stabilně rostoucí a další nárůst lze očekávat v souvislosti se vstupem Arménie do EEU a možnými reexporty do Ruska, neboť kakaové přípravky lze přepravovat ve velkých objemech a balit v Arménii.

AUSTRÁLIE

Mezi nejperspektivnější příležitosti vývozu z ČR se řadí rozvoj exportu sušenek a cukrovinek, prémiového piva, hotových pokrmů, dětské výživy, biopotravin, minerálních vod, destilátů a další úzce profilované produkce. Podle posledních šetření Australané utrácejí za alkohol více peněz (o 2,8 %), i když vypijí v průměru stejné množství (10 litrů ročně). Australský trh s alkoholem v roce 2013–14 měl hodnotu 28,1 mld. AUD, což je necelých 1200 AUD na hlavu. Do pěti let by se v Austrálii měla hodnota trhu s alkoholem zvýšit na 32,3 mld. AUD při přibližně stejné konzumaci na hlavu. Zvýšení hodnoty je dáno změnou preferencí a zvýšenými náklady. Od tradičního australského piva se Australané odklání a dávají přednost malým tzv. boutique značkám. Mladá generace Australanů si čím dál více oblibuje mírně alkoholický cider. V roce 2014 se ho prodalo za 0,9 mld. AUD a do pěti let se má prodej více než zdvojnásobit. Spotřeba cideru se má do roku 2019 zvyšovat meziročně téměř o 20 %.

ÁZERBÁJDŽÁN

Tento obor bude prioritní z důvodů podpory vlády formou levných úvěrů a rostoucí kupní síly obyvatelstva a vzhledem ke Strategickému plánu dosažení potravinové soběstačnosti do roku 2020. Zájem je i o zemědělská zařízení (přepracování živočišného odpadu na granulované hnojivo, příp. výstavba malých bioplynových stanic). Potenciální jsou také výrobky malých pivovarů.

BANGLADÉŠ

V případě Bangladéše existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu, zejména na zpracování ovoce, zeleniny, v mlékárenském (výrobky z mléka a syrovátky) a konzervářském průmyslu, nebo technologie na zpracování nápojů. Bangladéš se potýká s nedostatkem techniky pro kvalitní a rychlé zpracování zemědělské produkce, často v důsledku klimatických podmínek přijde část zemědělské produkce nazmar. Zemědělství se podílí na tvorbě HDP cca 17 % a Bangladéš má v mnoha ohledech ideální podmínky pro zvýšení vlastní zemědělské produkce.

BELGIE

Belgický potravinářský průmysl vzrostl v minulém roce o 1,5 %. Potravinářský průmysl se tak stává důležitým sektorem ekonomiky. Obrat belgické průmyslové výroby jako celku klesl v roce 2013 o 3,3 %. Potravinářský průmysl však zaznamenal pozitivní trend a stává se největším oborem v zemi. Dle výroční zprávy sektorové organizace Fevia představují potravinářské firmy celých 27 % průmyslových podniků Belgie. Export vzrostl o 2 %. Největší kategorií potravinářského průmyslu je segment nápojů a mléčných výrobků. Belgický potravinářský průmysl zaznamenal v roce 2013 obrat 48,2 mld. EUR, nicméně počítal s vyšším obratem ve výši 48,8 mld. EUR. Výzvou pro české exportéry jsou vysoké mzdové náklady a vysoké náklady na energie v Belgii, což může skýtat pro český export značnou konkurenční výhodu. Minulý rok zaznamenal sektor také menší objem investic (-10 %). Fevia proto požaduje po nové vládě podpůrná opatření (viz. mj. položka HS 2201).

BĚLORUSKO

V agrárním sektoru se jedná o zaměření na výstavbu, resp. rekonstrukci farem, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství, masném průmyslu, cukr, řepka). Zejména chov zvířat (farmy, vepřiny) a následná produkce vepřového masa patří v současnosti mezi priority běloruské vládní politiky v souvislosti s nenaplněností ruského trhu po zavedení sankcí. Chov a zpracování hovězího i vepřového masa má stále značné rezervy – rostoucí spotřeba masných výrobků (zejména do Ruské federace, kam směřuje více jak 90 % běloruského vývozu masa a masné produkce) dává předpoklad pro další navyšování, resp. modernizaci stávajících výrobních kapacit (např. porážecí linky). Investice mají směřovat zejména do cechů na výrobu klobás, ale i do skladovacích prostorů, chladících kompresorových zařízení, čističek odpadních vod apod. Živočišná výroba a na ni navazující zpracovatelský průmysl patří ke stěžejním, perspektivním oborům, které jsou a budou běloruským státem finančně podporovány. V potravinářství se v Bělorusku realizuje oborový Program rozvoje podniků masného průmyslu, který předpokládá vytvoření podmínek potřebných pro výrobu širokého sortimentu produkce, navýšení výroby polotovarů, klobás, výrobků z masa, dětské výživy na bázi masa, které odpovídají požadavkům v zemi dovozu. Vedle toho se podniky zaměřují na budování obchodních značek, zlepšení podmínek uchovávání potravin, využívání moderní obalové techniky a obalových materiálů. To představuje exportní příležitosti pro české dodavatele technologií, strojů, zařízení i polotovarů pro zpracování a výrobu masné produkce.

BRAZÍLIE

Pivo z dovozu, které je v Brazílii považováno za luxusní zboží, a též tomu odpovídá i vyšší cena (vlivem vysokých dovozních daní a cel), se i navzdory ní samé těší v Brazílii velké oblibě, zvláště u vyšší společenské třídy, která právě v konzumaci luxusního zboží nachází prostředek, jak se vyčlenit. Kvalitní pivo je navíc v Brazílii stále oblíbenější a vyhledávanější, Brazilci jsou ochotni si za kvalitu připlatit.

ČÍNA

Potravinářský trh v Číně je druhý největší v Asii, rostoucí v posledních 5 letech rychlostí 30 %. Mléčné výrobky mají v Číně velký růstový potenciál. Objemově je nejvýznamnější položkou právě mléko a smetana, ačkoliv růst je v posledních letech signifikantní zejména u slazeného mléka a smetany zahuštěné, přípravky z mouky, krupice apod. pro dětskou výživu, syrovátka. Celkové dovozy mléčných výrobků v roce 2013 dosáhly hodnoty na úrovni 5 mld. EUR, zatímco v roce 2008 se jednalo o méně než 1 mld. EUR. Mléčné výrobky obecně spadají do velmi regulované oblasti, nejvíce pak u položky „dětská výživa“, ve které dochází ke konsolidaci čínských firem ve snaze vybudovat domácí šampióny. Jednou ze zbraní je i antimonopolní zákon, který byl použit proti zahraničním producentům/dovozcům. Důvěra v čínské produkty je v této položce vzhledem ke skandálům v minulosti v oblasti bezpečnosti potravin minimální. České firmy se musí připravit na nejasné, poměrně složité a často se měnící dovozní předpisy. Čínský distributor očekává od české strany nemalé finanční prostředky na marketing. Přijetí „moderních“ západních stravovacích návyků přináší trend „zdravých potravin“ (na trhu je dostupná široká nabídka cereálií z řady zemí). Produkty „zaručující zdraví, štíhlost a krásu“ jsou velmi atraktivní. Zájem o vitamíny, iontové nápoje apod. zažívá velký „boom“, včetně přípravků určených pro seniory v důsledku stárnutí populace. Čínské zemědělství čelí několika dlouhodobým výzvám – nízké efektivitě rozdrobené výroby (rozloha obdělávané půdy na hlavu dosahuje méně než 40 % světového průměru), vysokým ztrátám způsobeným

špatným skladováním a neadekvátní vědeckou a technologickou podporou. Důsledkem je nekontrolovaná migrace venkovského obyvatelstva do města a stále větší závislost na dovozu potravin. Čína proto usiluje o zefektivnění zpracování potravin. V Číně se aktuálně pěstuje 4x více kusů skotu než před 20 lety, zejména kvůli zvýšené poptávce po mléčných produktech. Nabízí se jak transfer know-how pro alternativní způsob krmení, tak i spolupráce v oblasti welfare a zdraví zvířat (např. výroba či dovoz vakcín).

DÁNSKO

Dánský trh zemědělských strojů patří v poměru k velikosti země k největším v Evropě. Silně je zde rozvinutá rostlinná i živočišná výroba. Pro české výrobce se tak nabízejí obchodní příležitosti především v dodávkách zemědělské techniky, ev. subdodávkách na již dodané zemědělské stroje.

EGYPT

Dovoz potravin do Egypta v posledních letech roste tempem cca 12 % ročně. Počet obyvatel roste sice významně více, nicméně vzhledem ke zvyšující se životní úrovni a demografickému složení (70 % do 30 let) roste spotřeba potravin o 10 % ročně. Egypt je jedním z největších světových kupců obilí v objemu až 10 milionů tun ročně. Tento trend však vůbec neodráží český vývoz do Egypta, který v roce 2013 dosáhl historického minima z důvodu poklesu vývozu cukru. Potenciál je zejména v exportu cukrovinek, jejichž spotřeba roste o 9 % ročně, další možnosti jsou v oblasti zdravé výživy, dětské výživy, cereálií a „light“ produktů. V příštích letech je odhadován potenciál českého vývozu na cca 15–30 mil. USD ročně.

ETIOPIE

Etiopie je zemědělskou zemí, která vyváží primární suroviny. Zemědělství zaměstnává 85 % aktivního obyvatelstva, avšak na tvorbě HDP se podílí pouze 45 %. Probíhá komunikace s ministerstvem zemědělství o možnosti transferu technologií (joint ventures) na zpracování ovoce a zeleniny, výrobu jedlého oleje, jatek, zpracování ryb a balicích technologií. Pokračují aktivity v sektoru pivovarnictví (jediný v nedávné době privatizovaný a prudce se rozvíjející obor). V této souvislosti se otevírají příležitosti dodávek technologie výroby lahví a průmyslového skla. Tradičním sektorem je cukrovarnictví. Vzhledem k velikosti stáda chovných zvířat jsou perspektivní zařízení na zpracování masa a mlékárenské stroje. Zájem je o domácí výrobu jednoduchého zemědělského náčiní.

FILIPÍNY

Pivo patří na Filipínách k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům, trh je však prozatím ovládnut hlavním místním pivovarem San Miguel. Na trhu však i přesto působí známé zahraniční značky a zákazníci jsou za importované zboží ochotni zaplatit vyšší cenu. Potenciál pro vývoz českého piva do země jednoznačně existuje. V zemi se nárazově dostává na trh drobný objem reexportovaného českého piva.

FINSKO

České pivo má na finském trhu svoje výlučné místo. České pivo se ve Finsku těší výborné pověsti a vyskytuje se běžně ve všech finských supermarketech. Kromě tradičních značek se často jedná o poměrně neznámé značky nebo produkty malých pivovarů. Ve Finsku je přitom velmi těžké proniknout na trh s potravinářskými produkty. Přestože se jedná o již tradiční dovozní položku, očekáváme i v těchto oblastech v dlouhodobé perspektivě další potenciál růstu.

GHANA

Ghanské zemědělství prochází modernizací a racionalizací, což zvětšuje poptávku po těchto druzích produktů. Ghana nemá žádnou vlastní produkci cukru. Vzhledem k nedostatečně fungující infrastruktuře existuje velká poptávka po konzervovaných polotovarech nepodléhajících zkáze. Potenciální jsou také zařízení na úpravu vody, plnicí linky na nápoje nebo relevantní vybavení do drůbežáren. Příležitosti k dovozu se objevují v závislosti na vývoji světových cen komodit i ghanské ekonomiky.

GRUZIE

S ohledem na priority v sektoru zemědělské výroby podle vládní strategie Produce in Georgia, kterými jsou výstavba moderních skleníků, živočišná výroba, zpracování ovoce a zeleniny, zpracování ořechů, zpracování vlny a kůže, zpracování tabáku a čaje, je potenciál dovozu traktorů z ČR vysoký. Prostor k vývozu tedy bezpochyby existuje. Zemědělské firmy v Gruzii neplatí DPH a daň z příjmu a nevztahuje se na ně placení cla na dovoz zemědělské techniky.

HONGKONG

Zemědělství v Hongkongu je limitované, dováží se 95 % zemědělských produktů. Hongkong dováží sušené mléko, prostor je rovněž pro biopotraviny a zdravou výživu. Odstranění cla na dovoz vína a piva v roce 2008 (dříve 40 %, resp. 20 %) zlepšuje možnost dodávek na vyspělý spotřebitelský trh Hongkongu a zároveň re-exportu do dalších zemí regionu. Vládní, ale i soukromé subjekty postupně z Hongkongu budují centrum obchodu s vínem nejen pro čínský trh, ale pro celou prudce rostoucí oblast jihovýchodní Asie. Potenciál se jeví ve strojích na průmyslové zpracování nápojů, např. pro pivovary.

CHILE

Zemědělství a potravinářský průmysl představují v Chile druhou nejvýznamnější osu chilské ekonomiky. Největší šanci mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit důvěryhodný dlouhodobý servis a představit své výrobky fyzicky. Perspektivní jsou linky na uzení masa a ryb a technologie přípravy pokrmů.

CHORVATSKO

Chorvatský potravinářský a zpracovatelský průmysl má poměrně širokou základnu. Po vstupu země do EU se rozšířily možnosti přímých dodávek i možnosti kooperace na místním trhu. Potravinářský průmysl v Chorvatsku má silnou pozici, navíc spotřebitelé jsou velmi konzervativní. Šance pro české firmy

jsou dodávky zejména pro privátní značky nebo subdodávky do zpracovatelského průmyslu. Z konkrétních příležitostí – mléko – zde je potenciál vzhledem ke kapacitám chorvatských závodů. Šťávy a výtazky z rostlin – jako komponenty pro nápojový průmysl ano, pro dodávky nápojů je zde velmi silná místní konkurence, která má dominantní postavení na trhu. Uzenky a podobné výrobky z masa – zde je viditelný menší potenciál – opět vzhledem k silné místní konkurenci. Cukrovinky – stejná situace. Velmi silná místní konkurence. Příležitost tkví v tzv. „bio“ potravinách (müsli, cereálie, pufované a extrudované cereálie...). Slad, subdodávky pro výrobu piva jsou reálné, protože v Chorvatsku existuje výroba piva. Pro přechodnou dobu, než v Chorvatsku budou aplikovány programy podpory v oblasti zemědělství, je potenciál v ovoci a zelenině. Konkrétní příležitosti jsou i stroje pro průmyslové zpracování potravin.

INDIE

Zemědělství je dominantním sektorem indického hospodářství. Podíl na tvorbě HDP stále představuje 14,5% a zaměstnává 58% obyvatelstva. Vláda usiluje o zajištění zavlažování rozsáhlých ploch, zajištění skladování vody v období mezi monzuny a úsporné zacházení s vodou. Zvyšuje se také výroba umělých hnojiv a použití mechanizace, především traktorů a dalších strojů ke sklizni. V Indii roste u movitých vrstev obliba masných výrobků (uzeniny, paštiky), které nejsou standardním produktem tamního hospodářství a z velké části se dováží (lokální výrobky jsou nevalné kvality). Vzhledem k zákazu určitých druhů masa pro některé náboženské skupiny (hovězí pro hinduisty, vepřové pro muslimy) je nejrozšířenější kuřecí, případně skopové maso. Je však třeba upozornit na vysoké dovozní clo na tyto výrobky. Ročně doveze Indie cukr a cukrovinky za více než 1 mld. USD. Hlavními dodavatelskými zeměmi jsou Brazílie, Thajsko, Guatemala a Španělsko. Kvůli vysokému clu by se čeští exportéři měli zaměřit na kvalitní a dražší výrobky, za které jsou místní spotřebitelé ochotni utratit relativně vyšší částku než za jejich indické ekvivalenty. Pivo patří v Indii po whisky k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům. Pivovarnický průmysl nyní roste rychlostí téměř 20%. Indické pivovary produkují pivo „mild“ (4–5% alkoholu) a „strong“ (6–8% alkoholu). Indické pivo se prodává nejčastěji v 650 ml lahvích. Přestože clo na dovoz piva je 100% hodnoty zboží, na indickém trhu působí známé zahraniční značky a indiští zákazníci jsou za importované zboží ochotni zaplatit vysokou cenu. Potenciál pro vývoz českého piva do Indie jednoznačně existuje, neboť existuje povědomí o ČR jako pivní velmoci a Indům české pivo chutná. Indie se potýká s nedostatkem vybavení, v důsledku čehož přijde nazmar až 40% zemědělské produkce. Indie si proto klade za cíl výrazně obnovit zastaralé stroje na výrobu a zpracování potravin.

IRÁK

Z potravinářských výrobků bude dobré posílit vývoz vajec, která se stala tradičním vývozním artiklem, a dalších potravin např. mléka.

ÍRÁN

Do budoucna obrovský potenciální trh, nedostatečná domácí zemědělská produkce si bude žádat rostoucí dovozy potravin všech kategorií (kromě těch z náboženského hlediska zakázaných).

IRSKO

České exportní komodity zaznamenaly za poslední tři roky v Irsku nárůst a s ohledem na dobrou a letitou pověst české kvality, podíl v prodeji nových traktorů v r. 2013 dosáhl 4% a další 2,37% v kategorii nákupů (především z UK) již užívaných traktorů v teritoriu. Pro prudký nárůst celosvětového importu těchto výrobků na irský trh za období 2012–2014 patří kategorie zemědělských strojů a jejich součástí (převážně pro maloročníky) rozhodně mezi zajímavé obchodní příležitosti. Cukr je jednou z komodit, jejíž dovoz do Irska se za posledních pět let bezmála zdvojnásobil a totéž platí o českém dovozu této komodity do Irska. Podobná je situace na trhu s olejnatými semeny a plody. Pokud jde o pochutiny, je zde velká rezerva např. pro dovoz hořčice.

ITÁLIE

Slad i pražený – vývoz se ve sledovaném období od roku 1999 dramaticky zvýšil. Roste popularita sladových piv v Itálii a tomuto sektoru byl věnován i projekt ekonomické diplomacie v roce 2012. Potravinářský průmysl patří do skupiny tahounů italského exportu a byl relativně méně zasažen dvěma vlnami hospodářské recese v uplynulých letech. Itálie není soběstačná a cukr dováží, aby pokryla jeho spotřebu v potravinářském průmyslu. V podnikatelské misi u příležitosti státní návštěvy českého prezidenta v roce 2012 v Itálii byl mimo jiné zástupce cukrovarnické skupiny z ČR. Vývoz českého piva se přiblížil na předkrizovou úroveň. Přesto je zde poměrně velký prostor pro další růst, příkladem může být úspěch belgických piv na italském trhu. V evropském měřítku je objem české produkce piva srovnatelný s produkcí Belgie (6. resp. 7. příčka). Avšak zatímco v žebříčku největších dovozců piva do Itálie patřila ČR za rok 2011 podle asociace Assobirra až 12. příčka, byla Belgie dokonce na třetím místě. V Itálii v posledních třech letech velmi vzrostla pivní kultura a konzumace tohoto produktu se značně zvýšila. Ve velkých bohatších městech na severu Itálie je poptávka soustředěna především na pivní speciály, piva z mikropivovarů a řemeslně vyráběná piva, piva nefiltrovaná. V posledních letech se také velmi rozmnožily nové italské minipivovary a právě řemeslná výroba piva.

IZRAEL

Od 1. ledna 2010 je v platnosti Agrární dohoda, kterou uzavřely EU a Izrael. Na jejím základě byl výrazně usnadněn obchod zemědělskými komoditami, který je v mnoha položkách již zcela volný, bezcelní. S ohledem na relativní sílu izraelského zemědělství v porovnání s ČR lze předpokládat, že z dohody by mohli těžit zejména CZ dovozci a spotřebitelé. Izrael je na dovozu potravinářských výrobků do značné míry závislý, ročně importuje potraviny a nápoje za 4,4 mld. USD, náš podíl na těchto dovozech činí 12,5 mil. USD, tzn. pouze cca 0,3 %. Hlavními vývozci potravin do Izraele přitom stále zůstávají země Evropské Unie. Potenciál pro české výrobce zde proto bezesporu existuje a to nejenom ve vybraných položkách. K žádosti o dovozní licenci musí certifikovaný importér doložit tzv. košer (kašrut) certifikát – potvrzení o způsobilosti podle židovského náboženského práva. Získání košer osvědčení ale nepředstavuje v naprosté většině případů žádný problém, zkušený místní importér dokáže českého výrobce na certifikaci náležitě připravit. Na druhé straně se s košer certifikací pojí administrativní a někdy i technologické náklady, které zejména v případě menších zakázek mohou vývozy neúměrně prodražit. Dovážet je sice možné (s výjimkou masných výrobků) i „nekošer“ potraviny, tento segment je ale marginální, představuje asi jenom 5–10% trhu.

JAPONSKO

Japonsko je největší dovozce potravin na světě, přestože potravinářský průmysl Japonska vykazuje nejmenší podíl výroby v zahraničí. Japonsko dováží 60 % svých potravin v hodnotě 62 mld. USD ročně. Z ČR se do Japonska vyváží zejména pivo, víno, chmel, potraviny (cereálie, mák, mražené jahody, víno) nebo konzervovaná zelenina, existuje však rostoucí poptávka i po dalších komoditách.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Potravinářský průmysl tvoří významnou součást ekonomiky JAR a neustále se rozvíjí. JAR dováží potravinářské stroje pekařské, na cukrovinky, cukrovarské, pivovary, maso, ovocné šťávy apod. Dovoz do JAR činí 175,1 mil. USD (0,17 % celkového dovozu) a vykazuje rostoucí tendenci.

KANADA

Préríjní provincie (Alberta, Saskatchewan a Manitoba) jsou důležití zemědělsí producenti. Významné je pěstování obilí (pšenice, ječmen a oves), luštěnin a olejnin (řepka). To znamená neustálou poptávku po zemědělských strojích.

KATAR

Katar dováží až 90 % potravin, přičemž jejich sortiment na zdejším trhu stále ještě zaostává za nabídkou ve vyspělých zemích. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

KAZACHSTÁN

V zemědělství se v Kazachstánu předpokládá dlouhodobý růst. Zájem je na kazašské straně o české výrobky jako jsou kečupy, paštiky, masové konzervy, pivo, minerální vody, možnosti pro spolupráci existují u zemědělské techniky (za poslední 3 roky kazašské společnosti nakoupily v ČR 55 jednotek zemědělské techniky), pekárenského zařízení, u technických plodin, osiva, chovu domácího skotu apod. V zemědělství a potravinářském průmyslu existují velké příležitosti pro investory. V rámci rozvojového programu „Agrobusiness 2020“ poskytuje kazašská vláda též další podpory, jako jsou investiční dotace pro instalační a stavební práce, zemědělskou techniku a nákup strojů, kompenzace úrokové míry u úvěrů a leasingů, proplácení až 50 % hodnoty krmiv, veterinárních služeb, paliv a olejů apod. Na konci roku 2013 byl vytvořen „One Stop Shop“ ve státní společnosti KazAgro, který je zaměřen na získávání zahraničních investic v oblasti zemědělství a v potravinářském průmyslu. Investiční možnosti se objevují též na úrovni jednotlivých oblastí Kazachstánu.

KEŇA

Zemědělství zaměstnává 75 % pracovní síly a na tvorbě HDP se podílí plnými 30 % (tento podíl, na rozdíl od ostatních zemí regionu, za posledních 5 let dokonce o 5 % vzrostl); vývoz čaje, kávy a čerstvých květin tvoří spolu s cestovním ruchem pilíře keňské ekonomiky; v zemi již existuje relativně vyspělý agroprůmysl a lze předpokládat jeho další rozvoj. Poptávka po potravinářských produktech z dovozu je generována ze strany movitější městské klientely.

KOLUMBIE

Velikost domácího trhu se odhaduje (2012) na 160 mil. USD. Lokální výroba je malá (37 mil. USD) a navíc je přednostně zaměřena na vývoz do sousedních zemí (Peru, Ekvádor, Venezuela, Panama – 29 mil. USD). Největší zájem na domácím trhu je o dovážené stroje a zařízení pro zpracování a balení potravin a nápojů, jejichž import v roce 2013 dosáhl 152 mil. USD. Konkrétně pro české dodavatele se nabízí možnost dodávek strojů a zařízení pro pekárny, na výrobu cukrovinek a čokolády, pro výrobu cukru, dále pro pivovary, na zpracování masa a drůbeže, ovoce a zeleniny. Trh s potravinami a nápoji se v Kolumbii velmi dynamicky rozvíjí, především díky rostoucí kupní síle obyvatel a zvětšující se maloobchodní síti ve velkých městech (Bogotě, Medellínu, Cali, Burranquille, Bucamanze, Cartageně). Podle statistických údajů spotřeba potravin a nápojů roste každoročně v posledních 5 letech v průměru o 9,5 %. Velký potenciál pro české firmy je nadále v oblasti syrovátky (jsme tradiční vývozce, byť nás limitují množství kvóty), dále pivo, minerální voda (a to především s přidanou hodnotou nejrůznějších chutí, minerálů či vitamínů), cukrovinky a tzv. „health & well-being“ snacků (vloček a müsli).

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou strategie rozvoje Konžské demokratické republiky. Potřeba průmyslových hnojiv poroste v souvislosti s touto strategií. Rozvoj zemědělství a výroba potravin je jednou z nejvyšších priorit vlády.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Zemědělství v Korejské republice se podílí 3 % na tvorbě HDP (2012), které se omezuje na zajištění potravinové soběstačnosti – především chov zvířat. Jihokorejský trh s pivem představuje 3,8 mld. USD, přičemž 94 % připadá na dva největší domácí pivovary – OB a HiteJinro. České pivo je v Korejské republice považováno za standard světové kvality v daném segmentu trhu. V současné době vyvážíme z ČR několik značek piva, další značky jsou v hledání či vyjednávání svého vstupu na zdejší trh. Prodej balené vody vykazuje již několik let trvalý růst v maloobchodní síti v KR. Zatímco v roce 2012 činil 455 mld. KRW (448 mil. USD), v r. 2013 dosáhl 540 mld. USD a v r. 2014 byl odhad na úrovni 600 mld. USD. České minerálky se již na jihokorejský trh dovážejí a další o dodávkách jednají. Zájem místních spotřebitelů je především o ochucené perlivé vody (zvláště tropické ovoce) či standardní čistou vodu. Korejský trh se škrobem a výrobky z něho představuje 2 mld. USD. Spotřeba škrobu každoročně stoupá (v průměru 8,2 %), a to v závislosti na průmyslovém odvětví (potravinářství, papírenský průmysl, chemický průmysl). Domácí produkce (zejména u bramborového škrobu) pokrývá jen necelou třetinu potřeby (brambory se pěstují na 26 804 ha, roční produkce činí cca 600 tis. tun). Český bramborový škrob má v Korejské republice

velmi dobré jméno a je považován za standard kvality. Korejská republika ročně doveze bramborový škrob za 208 mil. USD (2013), z EU jsou hlavními dodavateli Německo a Polsko. Spotřeba mléčných produktů v Korejské republice roste ročně o 9%. Syrovátka se používá do doplňků stravy.

KOSOVO

Výroba a zpracování potravin – linky na výrobu chlazených a konzervovaných potravin (maso, uzeniny, paštiky, ovoce, zelenina, dětská výživa). Kosovo má velice slabou produkci vlastních potravinářských výrobků, většina je dovážena, a to převážně z okolních zemí Balkánu, EU nebo Turecka. Jednou z priorit nové vlády je podpora zemědělství a potravinářského průmyslu.

KUBA

Kuba dováží 80 % veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. V roce 2008 nastartované zavádění soukromého hospodaření neefektivní zemědělskou výrobu neakcelerovalo. Ve velkém měřítku jsou v zemědělské výrobě stále využívána tažná zvířata, většina používaných traktorů jsou dosluhující zbytky sovětských dodávek ze 70. let. Výnosy jsou mizerné, např. kubánský průměr pro sóju je 1,3t na ha, v Brazílii jsou to 4t na ha. Zásadní překážkou vstupu na trh jsou především administrativně-politické bariéry. Veřejné tendry neexistují, zajímavé příležitosti jsou přidělovány politickým rozhodnutím. Trh je málo likvidní s nízkou kupní silou obyvatelstva. Prostředí však není tržní, i malý subjekt může úspěšně konkurovat velké korporaci. Problematická je ochrana investice a zaměstnávání Kubánců.

KUVAJT

Přestože potraviny patří mezi nejrychleji rostoucí položky kuvajtského dovozu, jejich sortiment na zdejším trhu stále ještě zaostává za západoevropskou nabídkou. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

LIBANON

Mléko a mléčné výrobky představují již po několik let hlavní vývozní komoditu a objem exportu každým rokem neustále vzrůstá. Nejvýznamnějším produktem, který se z ČR uplatňuje na libanonském trhu, je bezesporu sušené mléko. Dalšími perspektivními komoditami v mlékárenské sféře mohou být sýrařské výrobky. Libanonský trh postrádá též minerálky. Další slibnou oblastí jsou komplexní potravinářská zařízení a technologie, včetně navazujících.

LOTYŠSKO

Pokud jde o vlastní finální výrobu, na lotyšském trhu jsou výrazně zastoupeny české pivovary, a to jak čepovaným, tak i lahvovým mokerem, různé přísady, sušenky apod. Potenciál mají dodávky do těchto výroby a existuje poptávka po zemědělské, lesnické a potravinářské technice.

MAKEDONIE

Nedostatek kvalitních traktorů v soukromém zemědělském sektoru nabízí zajímavé příležitosti. Limitujícím faktorem je nedostatek veřejných finančních zdrojů, slabost zemědělských malovýrobců a omezená vládní podpora zaměřená na malé zemědělce.

MALAJSIE

Díky růstu životní úrovně obyvatel Malajsie roste i poptávka po zahraničních potravinách. Kromě tradičních výrobků (např. syrovátka) tak mají šanci se v teritoriu prosadit i cukrovinky, pivo či jiné potravinové přípravky (výhodou je získání certifikace halal). Intenzifikace zemědělství a snaha o zpracování místních potravin pak znamenají možnost exportu zemědělských a potravinářských strojů.

MOLDAVSKO

Ve světle podpisu AA/DCFTA a nutnosti zvýšit konkurenceschopnost sektoru, i očekávaných překážek v přístupu moldavské zemědělské produkce na ruský trh, moldavští představitelé hovoří o potřebě posílit skladovací a chladírenské kapacity. Moldavská vláda již požádala EK o podporu při založení tzv. emergency fond ve výši 50 mil. EUR, který by měl sloužit mimo jiné i pro tyto účely. Připomenout lze rovněž nedávný podpis dohody mezi MD a Polskem o poskytnutí zvýhodněného úvěru ve výši 100 mil. EUR právě na posilování kapacit zemědělského sektoru.

MONGOLSKO

V Mongolsku se produkuje velmi omezené množství kravského mléka, což je způsobeno extenzivní formou chovu (pastevectvím) skotu. Velké místní společnosti, často s podporou státu, se budou zaměřovat na rozvoj intenzivní produkce mléka formou ustájení chovů. Mongolsko má velký zájem též o značný růst objemů zpracované a následně exportované masné produkce – zejména skopové, kozí a hovězí maso.

MYANMAR

Rozvoj zemědělství je hlavním pilířem strategie růstu. Vláda upřednostňuje zemědělství zejména proto, že tvoří 36 % HDP, zaměstnává většinu pracovních sil a generuje 30 % exportu (v roce 2010). Ačkoliv podíl zemědělství na tvorbě HDP a podíl pracovních sil s rozvojem ekonomiky klesá, není zemědělství v Myanmaru zapadajícím odvětvím. Klíčem k rozvoji zemědělství je zlepšení produktivity práce a produktivity půdy. Přes svůj enormní potenciál zemědělství v posledních 50 letech zaostávalo. V současné době je v zemědělství zisk na hlavu cca 200 USD/rok, což je polovina až třetina v porovnání s jinými zeměmi regionu. Myanmar má hojné přírodní zdroje – úrodnou půdu a vodní zdroje, které poskytují příhodné podmínky pro rozvoj agrobiznisu a domácí výroby potravin. Geopoliticky dobře situovaná země mezi Čínou a Indií, dvěma největšími spotřebiteli jídla a nápojů na světě a přístup ke zbytku jihovýchodní Asie poskytuje významný potenciál. Místní výroba potravin a obchod s nimi jsou klíčové pro celkový ekonomický vývoj země s ohledem na podíl zemědělství na HDP. Rozvoj úrovně zpracování potravin, udržení jejich nutriční hodnoty, vysoké kvality a bezpečnosti a dodržování standardů vyžaduje zavedení nových technologií.

NĚMECKO

Potravinářský průmysl Německa dlouhodobě patří co do obrátu a počtu zaměstnanců k předním v Evropě. Zároveň patří mezi pět největších potravinářských importérů na světě (v r. 2013 činily jen zemědělské dovozy 75 mld. EUR, dovozy hl. položek jako mléko a mléčné produkty, maso či nápoje v posledních třech letech rostly). Potenciál představuje dovoz mléka, které Německo používá na výrobu sýrů a čerstvých mléčných produktů. Poptávka v Německu roste také u bioproduktů (země je nejvýznamnějším evropským trhem s biopotraviny). Protože je vysoký podíl masné produkce z Německa exportován, vlastní spotřeba je z části kryta dovozem. Podobná situace je v oblasti krmiv pro německou živočišnou produkci. Poptávka po těchto výrobcích stále roste. Německo patří k tradičním pivařským oblastem – i přes vysokou míru konkurence je zde potenciál pro české firmy.

NIGÉRIE

Extrémně rychle rostou velké městské aglomerace (tj. roste počet spotřebitelů hotových rychloobrátkových výrobků, např. potravin, klesá podíl samozásobitelů). Tento trend je významný zejména pro vývozce (investory) potravinářského zboží. Velký odbyt by mohla mít i zařízení na výrobu potravin. Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel. Reformu zemědělství a rozvoj potravinářského průmyslu vláda proto považuje za jednu z hlavních priorit. Vyhlásila tzv. transformační agendu zemědělství 2011–2015, jejímž cílem je vytvoření fungujícího domácího zemědělskopřůmyslového komplexu. Dle ministra zemědělství potřebuje Nigérie 300 000 traktorů, má jich pouze 30 000.

NIZOZEMSKO

Zejména nárůst importu sladu a chmele dosahuje ročně desítek procent a je způsoben rostoucími prodeji nizozemských pivovarů. Výroba traktorů a zemědělských strojů – v položce traktorů (HS 8701) rostou české prodeje sice mírně, ale zato pravidelně, o cca 10 % ročně až na téměř 9 mil. USD v r. 2013, nicméně celkový nizozemský import traktorů, včetně příslušenství, je v objemu cca 1 mld. USD. Nizozemský dovoz strojů roste významně až „exponenciálně“. Na základě zkušeností firem získaných v rámci veletrhu PLMA („private labels“) i jinde je zřejmé, že účast na tomto veletrhu světového formátu je nezbytná pro proniknutí, resp. navýšení podílu na evropských trzích, včetně nizozemského.

NORSKO

V Norsku je registrováno 93 tis. traktorů a dalších zemědělských strojů (tj. 2,1 ks na každou farmu). Česká zemědělská technika má v Norsku historicky dobré renomé, její podíl však činí jen cca 4 % na úkor marketingově silnějších výrobců z jiných zemí (dominantně USA – 60 % trhu traktorů). Vzhledem k trvalé nutnosti obnovovat zemědělský strojový park je namísto usilovat konkurenceschopným nastavením poměru výkonu, kvality a ceny o posílení pozic české zemědělské techniky v Norsku.

NOVÝ ZÉLAND

Největším bohatstvím Nového Zélandu je úrodná zemědělská půda a celoročně mírné podnebí vhodné pro pastevectví. Zemědělství si zachovává významný podíl na HDP (5,1 %), zaměstnanosti obyvatel (110 000) a zejména na vývozu (přes 50 % celkové hodnoty). Nový Zéland je významným světovým producentem a vývozcem mléka a mléčných výrobků, hovězího a jehněčího masa, ovoce a vlny. Mléko a mléčné výrobky tvoří 45,1 % celkové zemědělské produkce a jsou také největším vývozním artiklem Nového Zélandu (28,3 % veškerého vývozu) zejména do Číny, Velké Británie a ostatních zemí EU, USA, Japonska, Tchajwanu a Malajsie. Produkce hovězího masa činí téměř 576 tis. tun, přičemž více než polovina z celkové produkce je určena na export do USA. Dalšími významnými odběrateli jsou Japonsko, Tchajwan a Kanada. V roce 2013 export mléčných produktů dosáhl hodnoty 13,6 mld. NZD a export masa a masných výrobků měl hodnotu 5,3 mld. NZD. Dalším důležitým sektorem je sadařství (kiwi, jablka) a vinařství, rybolov a lesnictví. Nový Zéland chce vyvážet více zpracovaných výrobků s přidanou hodnotou. Potenciál má proto vývoz českých zemědělských strojů, traktorů a linek do zpracovatelského průmyslu.

PERU

Patří k perspektivním a dynamicky se rozvíjejícím sektorům s ohledem na růst životní úrovně a poptávky. Pro české exportéry by mohl být zajímavý rozvoj pivovarnictví a s tím spojený export sladu. Zaznamenaná je také zvyšující se poptávka po cukrovinkách.

POLSKO

Dosud čeští výrobci příliš neprojevují zájem o polský trh, protože se obávají nepřekonatelných překážek. Je to především otázka jednání a dohod s mezinárodními řetězci, nikoliv však na národní úrovni, ale v sídle jejich centrální. Určité pozitivní kroky se podařilo uskutečnit ve vztahu k síti prodejen Biedronka (portugalský řetězec J. Martens) a Lidl, kde se české potraviny objevují.

RAKOUSKO

Trendem v Rakousku je důraz na regionalitu potravin a na produkty s vysokou kvalitou a důrazem na zdraví (čerstvé regionální potraviny bez konzervačních látek). Poptávaná jsou regionálně specifická vína a piva, v segmentu piva výrazně nastupuje trend malých, nezávislých, inovativních pivovarů (Craft Breweries). Z pivních produktů leží potenciál u nealkoholických piv a nealkoholických nápojů s příměsí nealkoholického piva (nealko Radler). Perspektivní segment představují mj. potraviny Chilled Food (čerstvé potraviny bez konzervačních látek).

RUMUNSKO

Za konkrétní příležitosti pro české firmy považujeme možnosti dodávek konkrétních potravinových výrobků a vybavení potravinářských provozů. Do r. 2020 se očekává další boom obchodních řetězců. V zemědělství mají perspektivu především hnojiva, vybavení a stroje, například zemědělské traktory, zemědělské nástavby (valníky na seno, vybavení vepřínů a drůbežáren, zavlažovací technologie ad.).

RUSKO

Rusko dováží cca polovinu své potravinářské produkce. Je pátým největším světovým dovozcem potravin a dovoz potravin je na úrovni cca 40 mld. USD ročně. Od srpna 2014 ale platí zákaz dovozu ovoce, zeleniny, masa, mléka a masných a mléčných výrobků z EU a dalších států do RF. Tento zákaz byl přijat jako reakce ruské vlády na západní sankce. Situace uvalení ruských sankcí na agrární dovozy by měla především stimulovat neefektivní domácí ruskou výrobu. Ruský zemědělský sektor se totiž dlouhodobě potýká s nesoběstačností, velkou zastaralostí a s nedostatkem potřebných financí. Je pravděpodobné, že tyto problémy se i přes všechny vládní deklarace a příslibené programy budou dále prohlubovat. Závislost Ruska na dovozech potravin bude proto i v příštích letech vysoká. Dále potenciál existuje především v oblasti dodávek zemědělských a potravinářských strojů a technologií, o které je v Rusku aktuálně značný zájem.

RWANDA

Zemědělství zaměstnává 90 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou třetinou (zemědělské vývozy jsou však jedním z důležitých zdrojů deviz); vláda proto usiluje o zvýšení produktivity sektoru investičními programy jak v případě intenzifikace pěstování základních vývozních komodit (káva, čaj) pomocí aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů (v současnosti probíhá zpracování a balení v zahraničí).

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Dovoz potravin do Saúdské Arábie v posledních letech roste tempem cca 12 % ročně. Počet obyvatel roste o cca 3 % ročně, nicméně vzhledem ke zvyšující se životní úrovni a demografickému složení (70 % do 30 let) roste spotřeba potravin o 10 % ročně. Nárůst dovozu v posledních letech je dán omezením dotací místním zemědělcům a strategickým přechodem na zabezpečování potravinových potřeb dovozem. Dovoz potravin do Saúdské Arábie tvoří 70 % potravinového trhu a v roce 2012 dosáhl 22 mld. USD. Tento trend odráží i český vývoz do Saúdské Arábie, který v roce 2012 dosáhl historického maxima ve výši 20 mil. USD, v roce 2013 se snížil na cca 17. mil. USD (z důvodu poklesu vývozu cukru), nicméně stěžejní položky vývozu (mléčné výrobky, sušené mléko, cukrovinky) zaznamenaly růst. Podíl českého agrárního vývozu na celkovém vývozu ČR do Saúdské Arábie činil v roce 2012 cca 6 %, v roce 2013 cca 4,5 %. Potenciál je zejména v exportu cukrovinek, jejichž spotřeba roste o 9 % ročně, a v oblastech zdravé výživy a „light“ produktů.

SENEGAL

Jedním z cílů „Senegal Emergent Plan“ je dosažení potravinové „bezpečnosti“, rozvoj malých farem je považován za hlavní cestu k tomuto cíli. Možnosti jsou především v oblasti pěstování zeleniny, zvláště bahenních kultur, ovoce, rýže (v rámci Národního programu soběstačnosti v pěstování rýže), prosa a pěstování dobytka. Poptávaná je zemědělská technika pro malá rodinná hospodářství (malé traktory a další vybavení). Kvůli chybějícím technologiím a zpracovatelským linkám zpracovává Senegal jen mizivou část své produkce. Konzervované produkty dováží.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Slovenská republika již není soběstačná v dodávkách vepřového masa. Slovenská výroba pokrývá cca 40 % celkové spotřeby vepřového masa v zemi. Potenciál na dovoz z ČR tedy nadále existuje, avšak je do určité míry limitován dovozem levnějšího masa z Polska. Slovenská republika je tradičním odběratelem mlékárenských produktů z ČR. Z celkového dovozu mléka a smetany za tři čtvrtletí 2014 v hodnotě 52 mil. EUR činil dovoz z ČR 45 mil. EUR a ČR si tak udržuje svůj vysoký podíl na dovozu před Maďarskem. Obdobná byla situace i v minulých letech. K dalším vývozním potravinářským komoditám patří např. uzenky, čokoláda, pivo nebo víno z čerstvých hroznů. Právě u vína lze sledovat rostoucí trend dovozu z ČR a také potenciál pro další zvýšení jeho dovozu.

SLOVINSKO

V současné době jsou na Slovinsku uplatněny omezující kvóty na výrobu cukru. Na Slovinsku tedy existuje významná poptávka po cukru, které bude trvat minimálně do vypršení omezujících kvót na výrobu cukru.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Predikce reálného hospodářského růstu ve výši 4 % ročně do roku 2020 spolu s predikcí růstu populace o cca 5 % ročně dává předpoklady k pokračování růstu spotřeby potravin, která vykazuje v posledních letech průměrný roční růst kolem 6 %. Vzhledem k omezeným kapacitám místní výroby (růst pouze 1,2 % ročně) se dá předpokládat, že současný růst dovozu ve výši 4 % ročně bude pokračovat a pravděpodobně ještě dále poroste. Dovoz potravin v přepočtu na jednoho obyvatele patří ve Spojených arabských emirátech mezi nejvyšší na světě.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

V rámci českého exportu ještě nebylo dosaženo plné vývozní kapacity u českého piva, kde lze očekávat další růst. Velké české pivovary jsou na trhu již dobře etablovány přes své zahraniční matky, nicméně dobré jméno, které českému pivu vytvořily, mohou nyní využít i malé a střední pivovary, které vaří pivo tradičním způsobem. Toto je aktuálně růstový sektor.

SRBSKO

Díky ruskému embargu na potraviny z EU enormně vzrostl zájem o alternativní dovoz z neembargovaných destinací. Agrární Srbsko je ideálním zdrojem ruských importů. Rozsah poptávky a zajímavé ceny vyčistily srbský trh a ten se tak otevírá zboží z EU. U mléka vzrostl vývoz meziročně o 30 % (dovoz zůstal na stejné úrovni), u masa je to dokonce o 114 % (dovoz pouze o 29 %). Agrární sektor v Srbsku představuje 11 % HDP a zajišťuje 23 % exportu. Vláda dlouhodobě deklaruje podporu této oblasti, ve které spatřuje velký růstový potenciál. Technické vybavení je však zastaralé a prakticky chybí zpracovatelský průmysl. Lze očekávat nárůst poptávky po modernějších technologiích jak v oblasti produkce, tak zpracování.

SRÍ LANKA

Zemědělství a zpracování potravin patří mezi vysoce dotované oblasti srílanské ekonomiky. V případě Srí Lanky existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu (který roste rychlostí 8 % ročně), např. na zpracování cukrové třtiny, které musí Srí Lanka dosud 95 % dovážet.

ŠVÝCARSKO

Švýcarské zemědělství je mimořádně štědře dotovaným hospodářským segmentem. I pro příští roky se počítá s přímými platbami ve výši cca 3,5 mld. CHF.

TÁDŽIKISTÁN

Rozvoji zemědělské výroby je věnována stále větší pozornost. Existuje tendence zvyšování produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby, zejména mléka s využitím nových technologií a formou zlepšování kvality genofondu hovězího dobytka. V rostlinné výrobě lze pozorovat snahu o zkvalitnění sběru a zpracování ovoce. Je snaha rovněž o zvýšení přidané hodnoty u potravinářských výrobků, což je vidět např. ve výrobě kvalitních ovocných šťáv a džusů z místních surovin.

TANZANIE

Nejdůležitější sektor ekonomiky, který vytváří čtvrtinu HDP země, zajišťuje 85 % vývozu a zaměstnává 80 % pracovní síly; vláda vydává na rozvoj zemědělství 7 % svého rozpočtu; růst sektoru je dán zejména produkcí základních komodit (kukuřice, kasava), je předpoklad intenzifikace pěstování základních komodit pomocí aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů.

THAJSKO

Thajsko patří mezi tradiční odběratele sušeného mléka. Perspektivě existuje prostor i pro dodávky nápojů (především minerálek ale i vína), chmele či cukrovinek.

TCHAJ-WAN

Zemědělství se na tchajwanském HDP podílí pouze z cca 1,8 % a zaměstnává 5 % obyvatelstva. Tchajwan je dovozcem velké části zemědělských výrobků a to především z USA, Brazílie, Austrálie, Thajska a N. Zélandu. Inovativní technologie a zejména biotechnologie jsou v tchajwanském zemědělském sektoru velmi perspektivní, především celky pro zpracování zemědělských produktů a vývoj adaptabilních zemědělských produktů.

TUNISKO

Spotřeba mléčných výrobků v Tunisku neustále roste. Tunisko patří mezi dovozce sušeného mléka, výrobce a vývozce mléčných produktů. Vzhledem k dočasné populační explozi, kterou způsobuje příliv poměrně majetných Libyjců, je předpoklad dlouhodobě vyšší poptávka po potravinářských a zemědělských výrobcích. Vzhledem ke klimatickým podmínkám a náboženským zvyklostem spatřujeme potenciál v segmentu ne/slazených nealkoholických nápojů.

TURECKO

Přibližně třetina celého území státu je zemědělsky obdělávána a využívána. Turecko je soběstačné ve všech základních zemědělských produktech (obiloviny, ovoce, zelenina, cukrová řepa, olejniny), část produkce se vyváží. Významný je chov drůbeže, ovcí, koz a hovězího dobytka. Živočišná výroba se zaměřuje hlavně na kozy a ovce. Exportní příležitosti, při správné akvizici, představují potravinářské technologie v oblasti zařízení pro mlékárny, pekárny a jatka, konzervárny, mražené potraviny a „ready-to-eat meals“. Turecko je potravinářským gigantem. Ve většině produktů je samostatné. Na potravinářském trhu chybí výrobky pro bezlepkovou dietu (nejsou běžně dostupné, jak je tomu v Evropě). Dále tu dochází k růstu trhu tzv. zdravých potravin.

UGANDA

Zemědělství je základním sektorem ekonomiky, zaměstnává 80 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou čtvrtinou. Používané metody jsou překážkou růstu produktivity práce v sektoru; vláda ve svém Národním plánu rozvoje (National Development Plan 2011 – 15) stanovila prioritní zemědělské a potravinářské komodity, které se mají stát součástí globálních hodnotových řetězců. V rámci rozvoje se proto jeví potenciálním import relevantních strojů a vybavení.

UKRAJINA

Jedná se o prioritní oblast národního hospodářství s velkými možnostmi růstu objemu výroby a zvyšování produktivity. Země je největší exportér slunečnicového oleje, ječmene a významný vývozce pšenice. Ukrajina potřebuje modernizovat odvětví zemědělství, uplatnění na tomto trhu naleznou především stroje.

USA

Vybudovat vlastní značku stojí v USA na celonárodní úrovni desítky milionů dolarů. Dodavatelé potravin by proto měli uvažovat o tzv. private labels, tedy o výrobě pro odběratele s vlastní obchodní značkou. Rozvíjí se trend „Healthy America“, rozšiřuje se nabídka bezlepkových a lehce stravitelných potravin, cereálií. Malé, tzv. řemeslné pivovary – český chmel a linky na výrobu a stáčení piva v malých a středně velkých provozech – v USA se totiž silně rozvíjí alternativní pivní kultura, která stojí na opouštění velkých pivních značek a na experimentování s různými druhy piva. Američtí zemědělci v posledních letech mají velké zisky, které reinvestují do nákupů nové techniky. Růst zemědělství je vyšší než růst celé ekonomiky USA. Spojené státy jako jedna z mála vyspělých zemí stále populačně rostou, což dále zvyšuje poptávku po zemědělských produktech a tedy i technice. Pro US farmy se nejvíce používají traktory s velkým výkonem, nad 100KS.

UZBEKISTÁN

Rozvoji zemědělské výroby je věnována stále větší pozornost. Je patrná tendence zvyšování produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby s využitím nových technologií a rovněž formou zlepšování kvality genofondu hovězího dobytka. V rostlinné výrobě vývoj směřuje ke zkvalitňování sběru a zpracování ovoce a zeleniny. Probíhá postupná modernizace potravinářských podniků s cílem zvyšování přidané hodnoty jejich produkce, což je vidět např. ve výrobě masných výrobků, kvalitních ovocných šťáv a džusů z místních surovin, stejně jako piva.

VIETNAM

Vietnam ročně dováží mléko a mléčné výrobky za 1 mld. USD. Z mléčných výrobků je perspektiva vývozu syrovátky. Dále se objevují poptávky po českém ovoci. Potravinářské výrobky podléhají přísným schvalovacím procesům. ČR je na seznamu schválených zemí k dovozu potravin rostlinného původu, ale každá jednotlivá položka musí projít dodatečným schválením např. Department of Plant Protection. Zemědělství zaměstnává cca 80 % obyvatel, modernizace a mechanizace zemědělství je jednou z priorit země. Je zde poptávka po technologiích pro zpracování cukrové třtiny (mlýnice, energetické jednotky) a chemikáliích pro výrobu cukru. Další perspektivní položkou jsou technologie pro ustájení skotu a prasat nebo zavlažovací systémy. Další významnou dovozní položkou Vietnamu je hnojivo a krmivo pro zvířata. Většinu potravinářských komodit Vietnam vyváží v nezpracované podobě, proto vláda hledá možnosti k produkci potravinářských výrobků s vyšší přidanou hodnotou. V zemi existuje poptávka po konzervárnách, linkách na zpracování masa, ryb a koryšů, je zájem o související balící stroje a v neposlední řadě stále trvá poptávka po pivovarech. V zemi existují stovky malých pivovarů i několik velkých vč. zahraničních investic. Spotřeba piva neustále roste, Vietnam je v růstu spotřeby piva na prvním místě v JV Asii. Existuje již probíhající vývoz českých technologií do Vietnamu, ale lze očekávat nárůst vývozu.

ZAMBIE

S růstem zambijského zemědělství souvisí i strmě stoupající poptávka po zemědělské technice. Například u traktorů lze pozorovat téměř exponenciální růst dovozů z hodnoty 15 mil. USD v roce 2003 na 108 mil. USD v roce 2013. Obdobně se vyvíjí poptávka po strojích a nářadí pro zemědělství. V rámci monitoringu komerční návaznosti projektů rozvojové spolupráce byl zaznamenán vysoký potenciál v chovatelském sektoru, konkrétně v oblasti umělé inseminace hospodářských zvířat. Produkce exportního hovězího masa v Zambii rychle roste (je to spojeno např. s přesídlením vyhnaných zimbabwských farmářů) a zambijská vláda pokračuje v rozšiřování sítě inseminačních stanic. Díky kvalitnímu českému referenčnímu projektu existuje další prostor pro dodávky české laboratorní techniky (HS 9012, 9016 aj.) a dalšího přístrojového vybavení a spotřebního materiálu spojeného s umělou inseminací dobytka.

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 0102 - Živý hovězí dobytek	Saúdská Arábie
	Tádžikistán
	Uzbekistán
HS 0201 - Maso hovězí, čerstvé, chlazené	Německo
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
HS 0202 - Maso hovězí, zmrazené	Japonsko
	Německo
	Saúdská Arábie
HS 0203 - Maso vepřové, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	Rumunsko
HS 0207 - Drůbeží maso a droby, jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	Indie
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
HS 0208 - Maso a droby jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené	Moldavsko
HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená	Bangladéš
	Čína
	Ghana
	Hongkong
	Chorvatsko
	Irák
	Myanmar
	Německo
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
	Vietnam
HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená	Hongkong
	Chorvatsko
	Irák
	Katar
	Kuvajt
	Libanon
	Myanmar
	Nigérie
	Rumunsko

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Srbsko
	Thajsko
	Tunisko
HS 0403 - Podmáslí, kysaná smetana, mléko kysané, ochucené a jiné, jogurt, kefir	Myanmar
	Rumunsko
	Polsko
HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené	Myanmar
	Kolumbie
	Korejská republika
	Malajsie
	Rumunsko
	Thajsko
	Vietnam
	Polsko
HS 0405 - Máslo a jiné tuky a oleje získané z mléka	Polsko
HS 0406 - Sýry, tvaroh	Čína
	Izrael
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Tunisko
	Polsko
HS 0407 - Vejce ve skořápkách čerstvá, konzervovaná, vařená	Irák
HS 0410 - Jedlé výrobky živočišného původu	Rumunsko
HS 0511 - Výrobky živočišného původu, jen ne z mrtvých zvířat	Japonsko
	Vietnam
	Zambie
HS 0710 - Zelenina vařená, zmrazená	Katar
	Kuvajt
HS 0712 - Zelenina sušená, drcená v prášku	Katar
	Kuvajt
HS 0811 - Ovoce, ořechy i vařené, zmrazené i slazené	Katar
	Kuvajt

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 0813 - Ovoce sušené, banány, citrusy, fíky atp	Katar
	Kuvajt
HS 1001 - Pšenice a sourež	Egypt
	Ghana
	Saúdská Arábie
HS 1003 - Ječmen	Saúdská Arábie
HS 1004 - Oves	Egypt
HS 1005 - Kukuřice	Saúdská Arábie
HS 1008 - Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní	Saúdská Arábie
HS 1104 - Zrna obilná jinak zpracovaná (ne rýže), klíčky	Polsko
HS 1107 - Slad, i pražený	Arménie
	Itálie
	Izrael
	Japonsko
	Lotyšsko
	Nigérie
	Nizozemsko
	Peru
	Rwanda
	Vietnam
HS 1108 - Škroby, inulin	Korejská republika
HS 1204 - Semena, lněná i drcená	Irsko
HS 1205 - Semena řepky olejky i drcená	Irsko
	Kazachstán
HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní i drcené	Irsko
	Kazachstán
	Polsko
HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod lupulin	Japonsko
	Nizozemsko
	Vietnam
	USA
HS 1302 - Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní	Austrálie
	Bangladéš
	Chorvatsko
	Nizozemsko

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 1512 - Olej slunečnicový, bavlníkový aj., frakce, neupr.	Rumunsko
	Bangladéš
HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené	Írán
	Izrael
	Myanmar
	Nizozemsko
	Chorvatsko
HS 1601 - Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd.	Polsko
	Bangladéš
HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharoza, chemicky čistá	Ghana
	Itálie
	Izrael
	Myanmar
	Nigérie
	Saúdská Arábie
	Slovinsko
	Spojené arabské emiráty
	Srí Lanka
	Tunisko
	Irsko
HS 1702 - Cukry ost., sirupy cukerné, med umělý, melasy	Tunisko
	Austrálie
HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč bílé čokolády)	Bangladéš
	Čína
	Egypt
	Hongkong
	Chorvatsko
	Izrael
	Kolumbie
	Malajsie
	Nigérie
	Peru
	Saúdská Arábie

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 1806 - Čokoláda, přípravky potravinářské ost. s kakaem	Arménie
	Čína
	Egypt
	Indie
	Izrael
	Japonsko
	Katar
	Kuvajt
	Malajsie
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
HS 1901 - Výtažek sladový, přípravky potravinářské	Malajsie
HS 1902 - Těstoviny i vařené, nadívané a jinak upravené	Egypt
HS 1904 - Výrobky z obilí získané bobtnáním, pražením ap	Egypt
	Izrael
	Kolumbie
	Malajsie
HS 1905 - Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	Izrael
	Keňa
	Malajsie
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
HS 2001 - Zelenina, ovoce, ořechy aj. části rostl., upravené	Keňa
HS 2005 - Zelenina, ost. příprav. konzerv. ne v octě, nezmr.	Čína
HS 2007 - Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené	Izrael
HS 2101 - Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap	Malajsie
HS 2102 - Droždí aj. mikroorganismy, prášky do pečiva	Malajsie
HS 2103 - Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice	Katar
	Kuvajt
	Malajsie
HS 2104 - Přípravky pro polévky, směsi přísad potravin	Katar
	Kuvajt
	Malajsie

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2106 - Potravinové přípravky jn	Irsko
	Lotyšsko
	Malajsie
HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led	Austrálie
	Bangladéš
	Belgie
	Čína
	Hongkong
	Kolumbie
	Korejská republika
	Libanon
	Lotyšsko
	Myanmar
	Rusko
	Polsko
HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy	Austrálie
	Čína
	Rakousko
	Rusko
	Tunisko
HS 2203 - Pivo ze sladu	Polsko
	Austrálie
	Brazílie
	Čína
	Filipíny
	Finsko
	Ghana
	Hongkong
	Chorvatsko
	Indie
	Itálie
	Izrael
	Japonsko
Kolumbie	

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2203 - Pivo ze sladu	Korejská republika
	Lotyšsko
	Malajsie
	Myanmar
	Německo
	Rakousko
	Rusko
	Spojené království
	Vietnam
	Polsko
HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný, jiný	Hongkong
	Slovenská republika
	Polsko
	Rusko
HS 2207 - Ethylalkohol nenedatur., nad 80%, destiláty denat.	Nizozemsko
HS 2208 - Ethylalkohol nenedat., pod 80%, destiláty, likéry	Ghana
	Izrael
	Polsko
HS 2301 - Moučka ap. z masa, drobů, ryb ap., nepoživatelné	Německo
HS 2302 - Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky	Německo
	Uzbekistán
HS 2304 - Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	Uzbekistán
HS 2308 - Látky, odpady, zbytky rostlin pro výživu zvířat	Německo
HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat	Německo
	Japonsko
	Korejská republika
HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku	Nizozemsko
HS 2933 - Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.	Nizozemsko
HS 3101 - Hnojiva živočišná nebo rostlinná	Ghana
	Vietnam
HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	USA
	Rumunsko

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 3103 - Hnojiva minerální nebo chemická fosforečná	Keňa
	Rwanda
	Tanzanie
HS 4104 - Kůže vyčiněné dobytka hovězího, koní aj. lichok.	Vietnam
HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla	Belgie
HS 7309 - Nádrže, cisterny ap. ze železa, oceli, nad 300 l	USA
HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300 l	Kolumbie
HS 8309 - Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných	Peru
HS 8412 - Motory pohony ostatní	USA
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	Vietnam
HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické	Ázerbájdžán
	Uzbekistán
HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	Ázerbájdžán
	Keňa
	Moldavsko
	Rakousko
HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	Turecko
HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	Ázerbájdžán
	Čína
	Tádžikistán
	Turecko
	Keňa
	Rumunsko
	Tanzanie
	Uganda
Etiopie	
HS 8424 - Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasicí	Bangladéš
HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	Malajsie
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	Afgánistán
	Ukrajina

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	Afgánistán
	Austrálie
	Ghana
	Indie
	Kanada
	Keňa
	Kuba
	Lotyšsko
	Malajsie
	Myanmar
	Nizozemsko
	Rakousko
	Rumunsko
	Rusko
	Rwanda
	Senegal
	Srbsko
	Tanzanie
	Tchaj-wan
	Uganda
Ukrajina	
Vietnam	
Zambie	
Etiopie	
Kazachstán	
HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	Afgánistán
	Albánie
	Etiopie
	Ghana
	Irsko
	Kanada
	Keňa
	Rakousko
	Rumunsko
Rwanda	

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	Tádžikistán
	Tanzanie
	Ukrajina
HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské	Afgánistán
	Etiopie
	Keňa
	Mongolsko
	Rumunsko
	Rwanda
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Uganda
	Ukrajina
	Uzbekistán
HS 8435 - Lisy, drtiče ap., stroje pro výrobu vín, moštů ap.	Etiopie
	Keňa
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Uganda
HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., lůhně	Uzbekistán
	Afgánistán
	Alžírsko
	Indie
	Keňa
	Malajsie
	Mongolsko
	Rakousko
	Rumunsko
	Rusko
	Tádžikistán
	Tanzanie
	Uzbekistán
Vietnam	
Etiopie	

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj	Chorvatsko
	Makedonie
	Myanmar
	Rwanda
	Senegal
HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj	Afgánistán
	Austrálie
	Ázerbájdžán
	Bangladéš
	Bělorusko
	Čína
	Etiopie
	Chile
	Japonsko
	Jihoafrická republika
	Keňa
	Kolumbie
	Konžská demokratická republika
	Kosovo
	Kuba
	Libanon
	Malajsie
	Mongolsko
	Myanmar
	Nigérie
	Nový Zéland
	Rumunsko
	Rusko
	Rwanda
	Srbsko
	Srí Lanka
Švýcarsko	
Tádžikistán	
Tanzanie	
Thajsko	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj	Tchaj-wan
	Turecko
	Uganda
	Ukrajina
	Uzbekistán
	Vietnam
	Kazachstán
	Kazachstán
	Hongkong
	Ghana
HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	Bangladéš
	Nový Zéland
HS 8478 - Stroje a přístr. pro přípravu a zpracování tabáku	Tanzanie
	Uganda
HS 8514 - Pece elektr. průmyslové n. laboratorní a pod. zařízení	Uzbekistán
HS 8701 - Traktory	Albánie
	Ghana
	Gruzie
	Chile
	Chorvatsko
	Írán
	Irsko
	Konžská demokratická republika
	Kuba
	Makedonie
	Mongolsko
	Nizozemsko
	Nový Zéland
	Rumunsko
	Rwanda
	Senegal
	Tanzanie
	Uganda
Zambie	
USA	

ZEMĚDĚLSKÝ A POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.	Írán
HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	Austrálie
	Bangladéš
	Írán
	Makedonie
	Nigérie
	Norsko
	Nový Zéland
HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	Austrálie
	Bangladéš
	Dánsko
	Irsko
	Nigérie
	Norsko
	Nový Zéland
	Rumunsko
	Tchaj-wan
HS 8716 - Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí	Írán
HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické difraktografy	Zambie
HS 9016 - Váhy o citlivosti 5 cg a citlivější, i závaží	Zambie
HS 9507 - Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici	Rumunsko
CPA 42.21 - Inženýrské sítě pro kapaliny a plyny a jejich výstavba	Finsko

Zpracovatelský průmysl

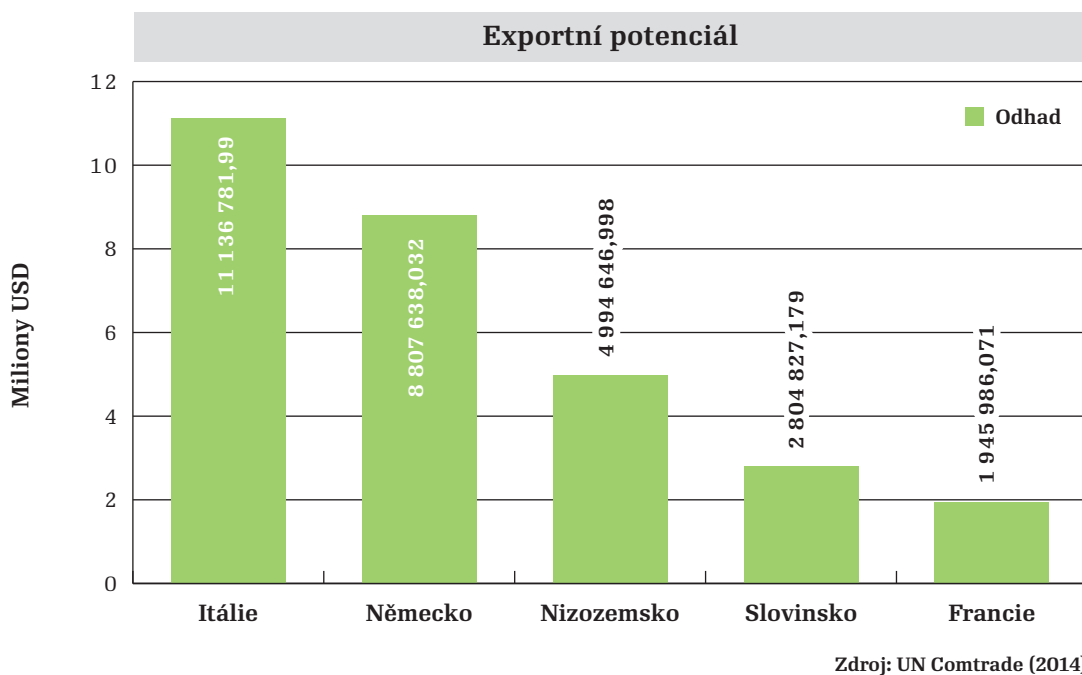

U zpracovatelského průmyslu se nachází 16 států s potenciálními exportními příležitostmi. Významné exportní položky jsou velmi různorodé, dle potřeb země. Nejširší dovozní spektrum příležitostí má Katar s 8 a Francie s 6 různými položkami. Největšími dovozci vybraných příležitostí u zpracovatelského průmyslu jsou Francie, ve výši necelé miliardy USD, Katar a Švýcarsko.

Státy s příležitostmi pro český export

ARMÉNIE

Pro dřevotřísky platí následující: růst poptávky po těchto výrobcích se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na arménském trhu.

FRANCIE

Čeští designéři mají ve Francii dobrou pověst a design použitelný v oblasti spotřebního a průmyslového zboží, nábytku apod. má velkou budoucnost. Francie je po Itálii druhá nevýznamnější designová země s průnikem do všech možných oborů.

CHORVATSKO

Jedná se o limitované možnosti v rámci dodávek spotřebního zboží, například tiskařské výrobky.

IRÁK

Dodávky cigaret a papíru a kartonu stále trvají a lze s nimi počítat i do budoucna.

ÍRÁN

Většinu výrobků ze dřeva země dováží, od surovin přes polotovary až po hotové výrobky. Domácí zdroje jsou v tomto ohledu nedostatečné a i v dohledné budoucnosti bude dovoz jedinou možností pokrytí domácí spotřeby. Panuje zde však velká konkurence z blízkého zahraničí.

ITÁLIE

Spolu s chemickými surovinami jde o zboží s relativně nižší přidanou hodnotou a stupněm zpracování. Dřevo a výrobky ze dřeva Itálie do velké míry dováží. Tradičním zdrojem italských dovozů je i ČR.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Vzhledem k měnícím se spotřebitelským zvyklostem v regionu jde o položku s perspektivou růstu ve střednědobém horizontu. S růstem životní úrovně je potenciální také ostatní spotřebitelské zboží různých kategorií.

KATAR

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má české sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie, umělé květiny, umělecká díla (obrazy, sochy) a hudební nástroje.

MOLDAVSKO

Domácí spotřebu pokrývá převážně dovoz. Český export do této destinace dosud nenaplnil svůj potenciál.

MONGOLSKO

Velká města (Ulánbátar, Erdenet, Darchan) potřebují rozšiřovat kapacitu rezidenčního bydlení. Služby zahraničních architektů, včetně interiérových, budou poptávány ve větším měřítku jak samotnými developery tak i konkrétními klienty.

NĚMECKO

Za posledních 5 let dovoz cigaretového papíru do Německa rostl; import z ČR roste dynamicky.

NIGÉRIE

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel, procentuálně vzroste podíl mladé generace. Poroste poptávka po levném zboží potřebném pro život (včetně školních potřeb).

NIZOZEMSKO

I přes celkový dlouhodobý pokles produkce tabákového průmyslu v Nizozemsku, tak dovoz položky HS 481320 (papír cigaretový v kotoučcích, šíře do 5cm) v posledních letech výrazně roste - v r. 2012 na částku 46 mil. USD.

SLOVINSKO

Slovinsko nedisponuje domácím velkoobjemovým zpracovatelským závodem na opracování dřeva. Tato skutečnost implikuje dvě možnosti. Investice do dřevozpracujícího průmyslu na Slovinsku a příležitost pro české exportéry dřeva. Další položkou zpracovatelského průmyslu, po které byla zaznamenána rostoucí poptávka, jsou palety.

ŠVÝCARSKO

Luxusní segment švýcarského hospodářství se 47 mld. CHF je 2. největší exportní branže, má stálý potenciál růstu, existuje prostor pro dílčí subdodávky z ČR.

VIETNAM

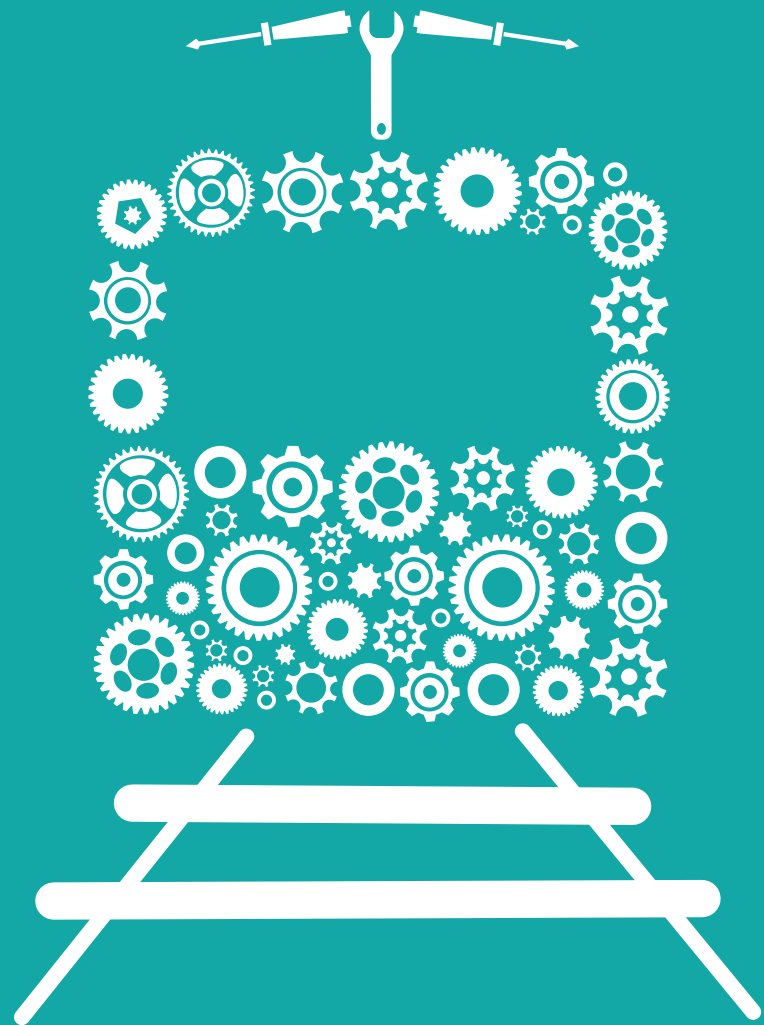
Poměrně velké objemy svítidel každoročně vyváží čeští výrobci do Vietnamu; souvisí se stavebním boomem a perspektivou dalšího rozvoje bytové a kancelářské výstavby.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 2402 - Doutníky, doutníčky, cigarety, z tabáku, náhražek	Irák
HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuvedené	Moldavsko
HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj	Moldavsko
HS 4403 - Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	Slovinsko
HS 4407 - Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov., apod., > 6 mm	Írán
HS 4409 - Dřevo profilované, i hoblované, broušené apod.	Slovinsko
HS 4410 - Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů	Arménie
HS 4415 - Bedny, bedničky, klece, bubny, palety apod. ze dřeva	Itálie
	Slovinsko
HS 4803 - Papíry apod., pro hygien. aj. účely, vata buničitá	Jihoafrická republika
HS 4804 - Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	Irák
	Írán
HS 4811 - Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty	Irák
HS 4813 - Cigaretový papír, též řezaný	Německo
	Nizozemsko
HS 4911 - Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.	Chorvatsko
	Katar
HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané apod.	Nigérie
HS 6702 - Umělé květiny, listoví a ovoce a části a výrobky z nich	Katar
HS 7101 - Perly pravé i opracované, tříděné, netříděné ap.	Francie
HS 7103 - Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	Francie
HS 7104 - Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované	Francie
HS 7106 - Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu	Francie
HS 7110 - Platina surová i ve formě polotovarů, prachu	Francie
HS 7113 - Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	Katar
HS 7115 - Ostatní výrobky z drahých kovů nebo kovů plátovaných drahými kovy	Francie
HS 7117 - Bižuterie umělá	Katar
HS 9114 - Části součásti hodinářské, ostatní	Švýcarsko
HS 9201 - Klavíry aj. strunné nástroje s klaviaturou	Katar
HS 9202 - Nástroje hudební strunné ostatní	Katar
HS 9205 - Nástroje hudební dechové ostatní	Katar
HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	Mongolsko
	Vietnam
HS 9609 - Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí	Nigérie
HS 9701 - Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže	Katar

Železniční a kolejová doprava

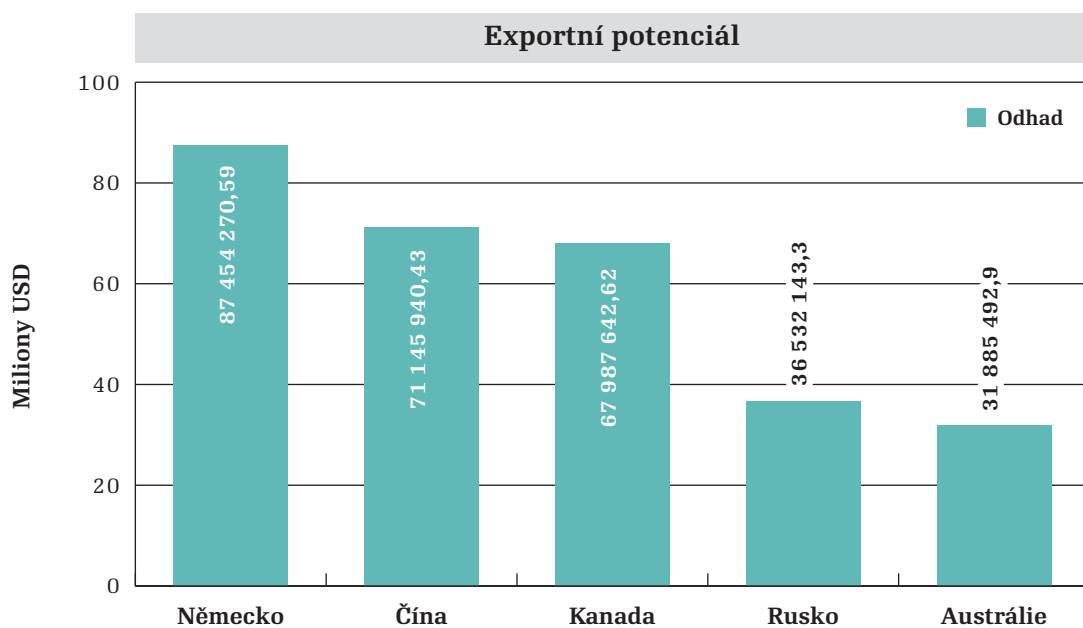

Exportní příležitosti v rámci železniční dopravy zahrnují 62 států. Nejširší zastoupení mají části a součásti vozidel železniční a jiné dopravy kolejové v rozsahu 42 zemí. Vozy motorové železniční a jiné dopravy kolejové patří taktéž k rozšířeným exportním položkám do daných zemí. Nejvíce konkrétních příležitostí nalezneme v Íránu nebo Lotyšsku. Největšími importními zeměmi je Německo s hodnotou dovozu vybraných příležitostí přesahující 2 mld. USD, dále např. Kanada, Rusko, Čína.

Zdroj: UN Comtrade (2014)

Státy s příležitostmi pro český export

AFGHÁNISTÁN

V Afghánistánu za přispění donorů (především Světové banky a Asijské rozvojové banky) dochází k rozvoji železniční či rozvoji veřejné dopravy ve městech. Afghánská vláda zvažuje rozšíření železniční sítě a propojení Afghánistánu s Turkmenistánem a Tádžikistánem. České firmy mají možnost uplatnit své výrobky a služby v tendrech od Světové banky a afghánských institucí (např. dodávky kolejového materiálu, lokomotiv a vagónů či autobusů či trolejbusů a nákladních vozidel).

ARGENTINA

Modernizace železnic je velkou prioritou pro argentinskou vládu. Poměrně široká síť železnic byla v posledních dekádách zanedbávána, dnes zbývá pouhý zlomek tratí. Svršky a vozový park jsou zastaralé, jejich obnova si vyžádá rozsáhlé investice. Argentina uzavřela s Čínou kontrakt na dodávku tisíce vagónů, první již byly dodány na dlouhodobý úvěr. Možnosti pro české firmy se naskýtají v dodávkách svršků, výhybek, kol a signalizačních zařízení.

AUSTRÁLIE

V celosvětovém měřítku je Austrálie lídrem v nákladní železniční přepravě. Nové technologie jako vlaky bez strojvedoucích, nové druhy oceli pro železnici, vyšší nápravová nosnost nebo zvýšená bezpečnost jsou vítané. V dlouhodobém horizontu se očekává nárůst objemu nákladní železniční dopravy na dvojnásobek do roku 2030 a trojnásobek do roku 2050. Na poli osobní přepravy železnice zaznamenává dynamický růst. Za posledních 8 let počet osobních cest na železnici vzrostl na dvojnásobek a to ze 7,25 mil. na 15,5 mil. vykonaných cest v roce 2012. Ve výhledu dalších 20 let se očekává růst o 40 %. Výsledkem těchto předpokladů je potřeba investic do kolejové dopravy, kde například po dobu dalších 20 let bude nutné každý rok uvést do provozu 300 nových železničních vagónů pro osobní přepravu. Rovněž lehká kolejová doprava v jednotlivých městech a tzv. „High Speed Rail“ spojující hlavní populační centra na východním pobřeží země jsou znovu na pořadu politických jednání. Na queenslandském Gold Coast byla dokončena 13 km dlouhá tramvajová linka v r. 2014. Další australská města jsou v různých stádiích plánování tramvajových linek – Canberra, Perth, Sunshine Coast či Hobart.

ÁZERBÁJDŽÁN

Probíhá výstavba 3. trasy metra v Baku, připravuje se výstavba dalších dvou linek, do roku 2040 má být podle rozvojového plánu postaveno dalších 70 nových stanic. Existuje možnost dodávek vozových souprav, výstavba nových silnic a dálnic, s tím souvisí zvýšená potřeba nákladních automobilů. Kovomateriál je perspektivní zejména s ohledem na růst stavební výroby, kolejnice v souvislosti s rekonstrukcí stávajících železničních tratí a výstavbou nových. Připravuje se výstavba druhé linky železniční tratě Baku-Tbilisi-Kars. Délka této tratě na území Ázerbájdžánu bude 337 km.

BANGLADÉŠ

Bangladéš se potýká s kontinuálním nárůstem vlastní populace, s čímž kontrastuje malá rozvinutost dopravní infrastruktury země: poptávána jsou zařízení na stavbu mostů, silnic, železnic a dodávky zařízení pro železniční dopravu a železničních komponentů. Je plánována výstavba metra v Dháce.

BELGIE

Jde o budování, modernizaci a opravy tratí, kde Belgie investuje velké prostředky a značnou část materiálů a zařízení dováží – (viz položka 7302). Oblastí, kterou je třeba dále sledovat, jsou kolejová vozidla, vč. tramvají. Belgie má v oboru (skupina 86) „komparativní nevýhodu“ – dováží za 918 mil. EUR a vyváží za 157 mil. EUR v roce 2013. Potenciál skýtá rozšiřování přístavu v Antverpách a plánovaná výstavba železničního koridoru.

BĚLORUSKO

Městská infrastruktura – nutnost komplexní modernizace sahající od vodovodních a odpadních sítí, až po rozšíření stávající trasy metra v Minsku. Jedná se o skutečnost, že některé části této infrastruktury jsou desítky let zastaralé, příležitosti jsou zejména v oblasti výměn komponentů u odpadních vod – kanalizace, významnou investiční akcí je plánované rozšíření metra v Minsku. V dopravní infrastruktuře, která souvisí i s běloruským vládním Programem rozvoje logistického systému země, je příležitost v nabídce kolejové techniky (komponentů, tj. podvozky, kola, generátory, sedací soupravy apod.) s tím však, že tyto dodávky mohou mít dočasné trvání a pro udržení se na běloruském trhu, resp. tento dovoz může být z běloruské strany podmíněn alespoň částečnou lokalizací výroby (Bělorusko si navíc začalo postupně vyrábět vlastní podvozky a další komponenty, tudíž prostor pro české dodavatele se v tomto sektoru neustále zužuje).

BULHARSKO

Plánované investice ve výši 1,6 mld. EUR do železniční dopravy, modernizace tratí, výstavba třetí trasy metra v Sofii.

ČERNÁ HORA

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na spojení dálniční a železniční na trase Bělehrad – Podgorica – Bar: prioritu v oblasti dopravní železniční infrastruktury představuje modernizace železničního uzlu Podgorica. Jedná se o realizaci projektu, resp. uskutečnění perspektivně připravované státní zakázky ve výši 10 mil. EUR. Realizace tohoto projektu může z hlediska dlouhodobější perspektivy umožnit i účast na zvažované modernizaci hlavní železniční trati Bar – Podgorica – Brodarevo – Bělehrad, případně i další výhledově plánovanou výstavbu nové železniční trati Bijelo Polje – Maoče (povrchový hnědohelný důl cca 25 km od TE Pljevlja) či zvažovaná železniční trasa Bijelo Polje – Kosovo. V souvislosti s připravovanou výstavbou dálnice Bar – Podgorica – Boljare (hr. přechod Černá Hora – Srbsko a dále směr Bělehrad, realizaci projektu získalo čínské konsorcium).

ČÍNA

Tradiční oblast vývozu v rámci obecného tématu urbanizace, resp. doprava. Čína se snaží vyvinout v tomto segmentu vlastní výrobu, nicméně stále nedosahuje požadovaných kvalit a stále existuje poptávka po dovozu vysoce kvalitních a bezpečných výrobků.

DÁNSKO

V současné době probíhá v Dánsku rozsáhlý investiční plán (Togfonden) na modernizaci železniční infrastruktury (včetně obnovy vozového parku), který patří k největším dopravním investicím v novodobé historii země. Objem investic přesahuje 100 mld. CZK. Zároveň ve velkých dánských městech (Kodaň, Aarhus, Aalborg, Odense) je plánována výstavba tratí LRV (Light Rail Vehicles) systémů. Dánské státní dráhy (DSB) i státní/komunální podniky odpovědné za realizaci projektů budou poptávat vlaky/lokomotivy/vagóny, tramvaje.

EGYPT

V oblasti kolejových vozidel připravuje Egypt celou řadu projektů v celkové hodnotě několik mld. USD. Většinou jde o modernizaci zastaralé a nedostačující infrastruktury. Ačkoli z pohledu egyptského trhu oborových příležitostí je zde veliký potenciál pro české firmy, žádné z nich se zatím, vzhledem k výrazné konkurenci, nepodařilo úspěšně prosadit. Kromě kolejových svršků a vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. Potenciál na příští roky odhadován ve výši 25 mil. USD ročně.

ESTONSKO

Odvětví se jeví v Estonsku jako perspektivní díky projektu Rail Baltika, tj. výstavbě nové železniční tratě evropských standardů z Tallinnu do Rigy, Kaunasu a Varšavy. Na projekt bylo vyčleněno jen ve víceletém finančním rámci EU cca. 3 mld. EUR. Přes některá zpoždění v minulosti by se nyní měl projekt rozběhnout. Díky evropským standardům (rozchod 1 435 mm i evropské technické normy) se kterými mají estonské firmy minimální zkušenost (převládají ruské standardy a široký rozchod 1 520 mm), by měly mít české firmy na trhu výhodu. (Potenciál se nabízí zvláště pro firmy, které mají zkušenost s ERTMS – European Rail Traffic Management System.) Dopravní sektor nabízí českým firmám i další možnosti. Především jde o plánovanou výstavbu centrálního terminálu pro osobní dopravu v Tallinnu. Jedná se o vybudování hlavního vlakového nádraží (pro mezinárodní i vnitrostátní spoje) a hlavního uzlu městské a příměstské dopravy (terminál městských a příměstských autobusů a po prodloužení tramvajové trasy možná i tramvajové depo). Terminál by měl stát v bezprostřední blízkosti tallinnského letiště. Perspektivní oblastí pro české firmy může být i výstavba nových tramvajových tratí v Tallinnu, která je plánována již delší dobu a kvůli ekonomické krizi byla několikrát odložena. Nyní je projekt znovu zvažován. Další perspektivní položkou jsou systémy zajištění interoperability.

ETIOPIE

V Etiopii je v současnosti ve výstavbě přibližně 3 000 km železnic, zejména pak železnice Addis Abeba – Džibuti. Tyto stavby jsou realizovány čínskými, indickými a ruskými firmami. Potenciál je tak v sub-dodávkách systémů řízení dopravy, apod. Možnost se ucházet o dodávky lokomotiv a vlaků se však nejeví jako pravděpodobná, jelikož tratě nebudou elektrifikované a současně bude přítomna čínsko-indická konkurence. Jedná se o vládní prioritu, zejména v případě hlavního města Addis Abeba.

FILIPÍNY

Želízkem v ohni ČR byly po dlouhou dobu dodávky týkající se tramvají na trati MRT3 manilské nadzemní dráhy, kde jsou vozidla české provenience provozována již od 90. let. Do budoucna lze počítat s nově vyhlašovanými tendry týkajícími se jiných tratí městské veřejné dopravy (např. LRT do Cavite) se soukromým financováním anebo mimoměstské železniční infrastruktury, ke které se zjevně začínají Filipíny také přiklánět. Vláda dále připravuje projekt podzemní dráhy (metra) pro Manilu a jsou potřeba opravy tramvajových tratí v Manile (vyhlašována výb. řízení). Vláda dále vyhlašuje rozsáhlé infrastrukturní projekty včetně staveb dálnic, ať již jako přímé zakázky tak i jako PPP projekty.

FINSKO

Dlouhodobé projekty v železniční, tramvajové i silniční dopravě. Jsou sledovány možné příležitosti pro zapojení českých firem do projektů včetně potenciálních dodávek tramvají (financování projektu tramvají pro město Tampere bylo schváleno v červnu 2014 radou města Tampere), vlaků, lokomotiv a železničních zařízení. Ve Finsku se budou v nejbližší době realizovat i další projekty (např. výstavba mostů v různých regionech).

GHANA

V Ghaně existuje jen velmi omezeně jiná městská hromadná doprava než silniční. Existují plány na zavedení tramvajové dopravy v Akkře. Tento obor se může stát podmíněně perspektivním v případě jejich realizace.

GRUZIE

Více než zdvacetinásobení hodnoty dovozu za posledních 10 let. Možné využití dobrého jména a zkušeností ČR v tomto oboru. Možnost navázání na úspěšné dodávky tramvají, trolejbusů a lokomotiv z doby Československa do Sovětského svazu. Absence kvalitní veřejné dopravy v Tbilisi a záměr obnovení tramvajového provozu. V českém dovozu za minulý rok tato položka nefiguruje. Potenciál rozvoje železniční infrastruktury a nákup železničních vozidel v souvislosti s plánovaným otevřením napojení gruzínské železnice na tureckou prostřednictvím projektu Baku-Tbilisi-Kars.

HONGKONG

Probíhá či plánuje se realizace několika mega infrastrukturních projektů (např. rychlodráha Guangzhou – Shenzhen – Hong Kong Express Rail Link, stavba nových linek metra South Island Line, West Kowloon Culture District aj.).

CHILE

Z dosud známých projektů lze zmínit výstavbu nových tras metra v hlavním městě Santiagu de Chile, výstavbu lanových drah v Iquique a Antofagastě, rozšíření a modernizace příměstských vlaků v Santiagu de Chile (Quinta Normal, Batuco, Melipilla – celkově cca 100 km). Ve městě Iquique bude postavena lanová dráha v délce 3,3 kilometru a počítá se s investicí 45 mil. USD. Ve městě Antofagasta se jedná o stavbu lanových drah v délce 20 km s celkovou investicí 275 mil. USD. Ve Valparaísu to bude nová lanová dráha za 66 mil. USD. Ve městě Concepción by měl být vybudován příměstský vlak za 400 mil. USD a rovněž ve městech Temuco a Puerto Montt se připravují studie ke stavbě tratí pro příměstské vlaky. Zvýšená pozornost chilské vlády vůči dopravní infrastruktuře by mohla podle místních zdrojů oživit projekty tramvají pro čtvrti Las Condes a La Florida v hlavním městě a rovněž by mohla zahrnovat modernizace stávajících železnic.

CHORVATSKO

Je možné navazovat na reference z realizovaných zakázek výstavby silnic, železničních tratí, tunelů a mostů. Navíc Chorvatsko připravuje výstavbu dopravního železničního koridoru spojující východ a západ i sever a jih země a celkovou modernizaci železniční infrastruktury. Tento sektor skýtá velmi dobré šance pro české firmy, některé jsou zde již etablovány. Další české firmy jsou úspěšné v tendrech. Je trochu zpožděna příprava dokumentace pro tendry, ale koridory jsou prioritou pro EU a jsou zde vyčleněny cca 4 mld. EUR pro tyto projekty. Do lokálních sítí nebylo 20 let investováno a budou též modernizovány. V návaznosti na modernizaci koridorů, budou modernizována nádraží, kde existují možnosti pro subdodávky českých firem. V kolejových vozidlech vyrostla českým firmám místní konkurence (TŽV Gredelj a Končar – tramvaj, a v přípravě příměstské vlaky), nicméně šance je buď v kooperaci, zadání části výroby v Chorvatsku, či dodávkách, modernizaci starších tramvají české výroby.

INDIE

Indie dramaticky expanduje v rozvoji meziměstské a městské dopravy, která zdaleka nestačí pokrýt poptávku – dochází k či se plánuje výstavba metra v řadě indických metropolí, zavádění autobusů a trolejbusů. Vzhledem k velké rozloze Indie hraje klíčovou roli v přepravě pasažérů železnice. Železniční síť Indie je se 7 083 stanicemi a s celkem 63 974 km tratí 3. největší ve světě. K dalšímu rozvoji železniční dopravy hodlá indická vláda nakoupit nové vlakové soupravy a zavést 31 nových železničních tras. Tendrů na modernizaci železniční techniky se standardně účastní firmy z ČR (lokomotivy, vagóny, zařízení pro jejich výrobu a opravy).

INDONÉSIE

Na polovinu roku 2015 je plánovaný tendr na výstavbu 17 km tramvajové trati a dodávku tramvajových souprav pro město Surabaya. V letech 2015–19 by měla proběhnout výstavba tzv. trans sumaterského železničního koridoru o délce 2 168 km. Na program dne je též plán obnovy železnic a vozového parku státní železniční společnosti Kereta Api.

ÍRÁN

V oblasti veřejné dopravy si Írán uvědomuje nedostatečně rozvinutou a zajištěnou kapacitu v rámci dálkové (železnice) a příměstské (železnice, metro, autobusy) přepravy. V této oblasti se tedy otvírá prostor pro české firmy, a to nejen v oblasti dopravních prostředků jako takových, ale i dodávkách v rámci budování dopravní infrastruktury a využití českého know-how. Vzhledem k zájmu Íránu realizovat projekty v oblasti městské veřejné dopravy (metro a příměstské vlaky) ve městech Mašhad, Ahváz, Šíráz, Tabríz, Isfahán a Karadž se rýsují poměrně velké obchodní příležitosti i pro dodávky z ČR. Českým dodavatelům by se v této souvislosti mohly otevřít i možnosti role subdodavatele pro železniční projekty v okolních zemích, se kterými Írán může na budování dopravních sítí spolupracovat (např. Irák, Ázerbájdžán).

IZRAEL

Vzhledem k neexistenci významných ocelářských provozů v Izraeli je trh výrazně dovozní. Totéž platí pro dodávky dopravních prostředků (kromě osobních automobilů, např. lokomotivy, vagóny, tramvaje, autobusy) a navazujících komponentů (kolejnic, signalizačního zařízení). Izrael hodlá v příštích letech elektrifikovat železnici. Není příliš pravděpodobné, že by české firmy mohly vyhrávat celé tendry, to je spíše doména domácích subjektů, zejména pokud jde o stavební práce. Mohou se však podílet na subdodávkách typu hloubení tunelů (v Izraeli v zásadě není firma, která by větší projekty tohoto typu zvládala), dodávky kolejnic, nových vlaků atd.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

V souvislosti s modernizací silniční a železniční infrastruktury roste poptávka po komponentech do příslušných strojů.

JORDÁNSKO

Přestože má Jordánsko ambiciózní plány na propojení saudskoarabské železniční sítě přes své území s železniční infrastrukturou u Středozemního moře, avizovala Světová banka, že do doby trvání syrského konfliktu je vynaložení jakýchkoliv investičních prostředků pro daný účel nerentabilní.

KANADA

V řadě kanadských provincií se realizují či připravují velké projekty dopravní infrastruktury (kolejové tratě, mosty, tunely, silnice) a české firmy by se mohly podílet subdodávkami (např. ocelové konstrukce, části kolejových vozidel). V současné době se připravuje několik kanadských projektů, viz níže:

Windsor-Detroit bridge (Windsor, 3,4 mld. CAD) – nový most spojující kanadský Windsor a americký Detroit přes řeku Detroit, Light Rail Confederation Line (Ottawa, 2,1 mld. CAD) – lehká kolejová trať v délce 12,5 km (2,5 km v podzemí) s 13 zastávkami, Toronto-York-Spadina Subway Extension (Toronto, 2,6 mld. CAD) – prodloužení metra v délce 8,6 km s 6 zastávkami, Scarborough Rapid Transit Replacement & Extension (Toronto, 3 mld. CAD) – modernizace lehké kolejové trati v délce 6,5 km včetně 6 stanic, prodloužení trati o 3,7 km s 2 zastávkami, Southeast to West LRT Valley Line (Edmonton, 3,2 mld. CAD) – lehká kolejová trať v délce 27 km včetně mostu přes řeku North Saskatchewan a tunelu v délce 350 m, Eglinton Crosstown Light Rail (Toronto, 5 mld. CAD) – lehká kolejová trať v délce 19 km (10 km v podzemí) s 25 zastávkami.

KAZACHSTÁN

Příležitosti v oblasti dopravy existují zejména u železnice a kolejových vozidel (vagóny, elektrické vlaky, tramvaje).

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Nutná revitalizace zničené železniční sítě.

KUBA

Nutný rozvoj dopravní infrastruktury, postupná obnova a rozšiřování železniční sítě.

LIBANON

V zemi existují železniční tratě o celkové délce asi 200 km, využíván není ale žádný úsek. Jejich obnova je od podzimu 2011 novou prioritou libanonské vlády (v 1. fázi zřejmě úsek mezi Tripoli a syrskými hranicemi – navazuje na syrskou síť, spojení s Tureckem a Irákem). Do budoucna vláda perspektivně počítá i s obnovou železničního spojení Bejrútu s Tripoli. ČR se o projekt rehabilitace železniční dopravy v Libanonu dlouhodobě zajímá a se státní podporou byla v minulých letech pro místní vládu vypracována studie proveditelnosti.

LOTYŠSKO

Dopravní prostředky představují stálici českého vývozu do Lotyšska, mj. se zde repasují dříve dodané posunovací lokomotivy ČME. Vzhledem k tomu, že v horizontu nejbližších let se má začít budovat po desítky let plánované evropské železniční spojení „Rail Baltica“, předpokládáme reálné příležitosti pro zavedení i nové české firmy činné jak v oborech železničního stavitelství, tak v dodávkách dopravních prostředků. Železnice se bude stavět s významným zapojením prostředků z evropských fondů (TEN-T), příslušné tendry budou jako obvykle vyhlašovány v Official Journal. (Projekt se přímo týká pěti zemí – Finska, Estonska, Lotyšska, Litvy a Polska, nepřímo – vzhledem k napojení na další panevropské sítě – i mnoha dalších).

MAĎARSKO

Aktuálně dochází k nákupům vozové techniky a k renovaci včetně rekonstrukce metra. Potenciální jsou tedy zařízení a součásti ke kolejové dopravě.

MAKEDONIE

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na koridory X a VIII, dálniční, silniční a železniční síť (vláda preferuje formu koncesí). Všechna makedonská města jsou převážně závislá na automobilové dopravě a s výjimkou Skopje málo rozvinuté a ekologicky problematické dopravě autobusové. Situaci komplikuje skutečnost, že velká část tendrů v dané oblasti je vypisována jako PPP (viz např. opakovaný tendr na výstavbu a provozování tramvajové trati ve Skopje či výstavbu automobilového tunelu pod centrem Skopje).

MALAJSIE

V posledních letech je možné pozorovat významné vládní i privátní investice do rozvoje veřejné dopravy, zejména se jedná o megaprojekt výstavby systému integrované městské dopravy v hlavním městě Kuala Lumpur s očekávaným uvedením do provozu v r. 2017. Probíhající výstavba nových linek „metra“ je dosud největším infrastrukturním projektem v historii Malajsie. V rámci státního rozpočtu pro r. 2014 se kromě toho plánuje zahájení výstavby a modernizace železniční infrastruktury mimo hlavní město, zejména se bude jednat o dvoukolejnou železniční trať pro rychlé spojení se Singapurem a Thajskem. V železniční dopravě lze v nadcházejících letech nadále očekávat zvýšenou investiční aktivitu, včetně výzkumu a vývoje v této oblasti (mj. výrobní, testovací a opravárenské středisko pro ASEAN v Peraku apod.).

MOLDAVSKO

Rozvoj dopravní infrastruktury patří k prioritním úkolům moldavské vlády a je také jednou z oblastí poměrně rozsáhlé podpory ze strany mezinárodních donorů. Hodnota projektů na modernizaci silnic a výstavbu dopravní infrastruktury přesahuje 600 mil. MDL. Vzhledem k předpokládané modernizaci moldavských železnic by bylo vhodné soustředit pozornost na kolejová vozidla, lokomotivy, traťová zařízení apod. (dle nomenklatury HS 86). V listopadu 2014 byla podepsána smlouva mezi moldavskou vládou a EBRD na poskytnutí půjčky ve výši přes 52 mil. EUR na modernizaci železniční sítě. Stejnou sumu přislíbila poskytnout také EIB.

MONGOLSKO

Pro rozvoj mongolské ekonomiky je klíčová železniční infrastruktura. Železniční síť se bude rozšiřovat v několika fázích, celkově půjde až o 5 000 km. Mongolsko má ambici rapidního růstu objemů přepravného nákladu jako tranzitní země mezi RF a ČLR.

NĚMECKO

Ve východním Německu po znovusjednocení a v některých částech západního Německa byla zanedbána dlouhodobá údržba a rekonstrukce železniční infrastruktury. V příštích letech lze očekávat její modernizaci, rekonstrukci a údržbu (rekonstrukce železničních mostů ve městech, za jejichž rekonstrukci jsou odpovědné buď komuny nebo spolkové země, které v rámci reformy Deutsche Bahn získaly danou infrastrukturu do vlastnictví a budou do budoucna konfrontovány s většími náklady; rekonstrukce silničních a dálničních mostů; obnova vozového parku). Celkové výdaje na dopravní infrastrukturu v rámci spolkového rozpočtu by měly v letech 2015–2017 činit 12 mld. EUR. Nad rámec toho byl schválen projekt spolkové vlády a Deutsche Bahn na modernizaci železnice ve výši 28 mld. EUR (2015–2019). Peníze půjdou především na celkovou údržbu a modernizaci železniční infrastruktury (mj. také částečnou či celkovou renovaci až 875 železničních mostů).

NIGÉRIE

Země usiluje o rehabilitaci železniční sítě a výstavbu nových tratí (včetně příměstských). Bude třeba obnovit vozový i lokomotivní park.

NORSKO

Zlepšení dopravní infrastruktury v Norsku je hlavním pilířem Národního dopravního plánu na léta 2010–2019. Mezi priority plánu patří výstavba nových tratí a tunelů (144 km tratí, z toho 116 km dvoukolejně), modernizace (dálkové řízení) a zkapacitnění (výhybny) stávajících železničních tratí, zpevňování svahů a zajišťování horských masívů (zábrany proti kamenům a ledu) v okolí silnic a železničních tratí, budování nových chodníků, cyklostezek a odpočívek podél tzv. panoramatických silnic, modernizace dopravních uzlů (autobusová a vlaková nádraží). Norská železniční doprava zažívá rozmach, který vychází z Národního dopravního plánu na léta 2010–2019. Oproti předchozímu plánu bylo na rozvoj železnice vyčleněno o 58 % více prostředků, celkem cca 4,3 mld. EUR. Vláda modernizuje drážní infrastrukturu s cílem snížit objem individuální osobní dopravy po silnici, zvýšit objem nákladů přepravovaných po železnici a redukovat emise skleníkových plynů. Zvýšení kapacity železnice v osloské metropolitní oblasti vyvolá potřebu dodávek nových hnacích vozidel i vagónů pro veřejnou dopravu.

PERU

Železniční doprava je v Peru málo rozvinutá a je využívána převážně na krátké vzdálenosti pro účely těžařských firem. V Limě je realizována rozsáhlá investice výstavby nadzemního metra. Tento nový dopravní systém by měl v horizontu několika let pokrýt celou Limu.

POLSKO

České velké firmy mají zájem dodávat své výrobky do Polska – od výrobců dopravních prostředků až po dodavatele součástí. Velmi perspektivní obor (z jedné strany investice do polských železnic a také mezinárodně úspěšní polští exportéři – PESA, Newag, z druhé strany silná nabídka na české straně).

PORTUGALSKO

Portugalsko hodlá investovat do r. 2020 cca 6 mld. EUR do dopravní infrastruktury s důrazem na železnice.

RUMUNSKO

Mezi priority Rumunska patří: modernizace dopravní techniky, tzn. městské a dopravní kolejové techniky. Dále také: dálnice, přístavy, letiště, železnice, regionální silnice, obchvaty měst, rozšíření metra v Bukurešti. Uvedené priority mimo jiné reflektují rozdělení EU fondů přidělených Rumunsku pro období 2014–2020 – velké projekty infrastruktury (9,08 mld. EUR); rozvoj venkova (8,02 mld. EUR); rozvoj regionů (6,48 mld. EUR); lidský kapitál (3,59 mld. EUR); růst konkurenceschopnosti (1,27 mld. EUR); správa (0,38 mld. EUR); technická asistence (0,30 mld. EUR).

RUSKO

Sektor železniční dopravy tvoří reálný potenciál pro prosazení se českých exportérů na ruském trhu, a to ať již v oblasti dodávek lokomotiv a vagonů, či subdodávek zařízení pro modernizaci kolejové techniky. Perspektivní oblastí jsou rovněž možnosti dodávek zabezpečovacího zařízení a elektronických komponent pro drážní techniku. Potenciál existuje i při modernizaci a výstavbě samotné infrastruktury. Klíčovými projekty jsou modernizace Transsibiřské a Bajkalsko-Amurské magistrály a výstavba nových vysokorychlostních tratí. Na dané projekty byly již alokovány prostředky ve výši cca 20 mld. EUR. Naopak potenciál v oblasti služeb ať již v osobní, či nákladní dopravě je zanedbatelný. Na základě cílového federálního programu na rozvoj dopravního systému by RŽD (Ruské dráhy) měly v letech 2014–2020 nakoupit přes 6000 lokomotiv za více než 15 mld. EUR. To představuje více než 20 % nárůst oproti původním plánům. I v sektoru železniční dopravy se projevuje obrovský tlak na lokalizaci. Proto pro případné dodávky velkých projektů typu dodávek, či modernizací lokomotiv by české firmy měly ideálně postupovat ve spolupráci s místním partnerem.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

V oblasti kolejových vozidel prochází Saúdská Arábie bezprecedentními změnami. V realizaci a přípravě je řada projektů v celkové hodnotě několik desítek mld. USD. K největším projektům patří saúdská část projektu Propojení železničních sítí států GCC ve výši 5 mld. USD (ve fázi přípravy), železniční spojení Rijád – Džidda, tzv. Saudi Arabian Land Bridge (ve fázi výběru konzultanta) v hodnotě 9 mld. USD, železnice Sever-Jih (nové úseky za cca 5 mld. USD), či v současnosti realizované spojení Džidda, Mekka, Medinah Yanbu (cca 4,5 mld. USD). Ačkoli z pohledu saúdského trhu oborových příležitostí je zde veliký potenciál pro české firmy, radě z nich se zatím vzhledem k výrazné konkurenci nepodařilo prosadit. Kromě kolejových vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. S rozvojem železniční sítě probíhá i rozvoj hromadné dopravy městských aglomerací se zaměřením na kolejovou dopravu. V roce 2012 byl zahájen projekt integrované dopravy Rijádu zahrnující kombinaci 180 km metra a 600 km autobusových linek, hodnota projektu cca 25 mld. USD. Dodavatelé na projekt metra i autobusů zde již byli vybráni (metro: 3 konsorcia nadnárodních firem, autobusy – pařížský dopravní podnik). V současné době je ve fázi přípravy dopravní řešení města Džiddy zahrnující kombinaci 108 km povrchového metra (3 linky s 208 vozy) a 750 km autobusových linek (816 autobusů), hodnota projektu cca 12 mld. USD a dopravní řešení města Mekky zahrnující 188 km lehkého metra s 88

stanicemi a 60 km autobusových linek, hodnota projektu 16 mld. USD. V roce 2014 byl schválen projekt integrované dopravy Dammamu ve výši 5 mld. USD zahrnující metro a autobusy.

SENEGAL

Jedná se o prioritní oblast vytyčenou „státním rozvojovým plánem“ PSE (Plan Sénégal émergent) – jde o obnovu původní železniční sítě na trati Dakar nové letiště Blaise Diagne (rozpočet 10 mld. FCFA), a Dakar Bamako (10 mld. FCFA).

SLOVENSKO

Významný podíl českého zboží je i v oblasti slovenské železniční dopravy, která podobně jako silniční prochází nutnou obnovou, a to jak v oblasti osobní, tak i nákladní dopravy. I zde existují potenciální možnosti dalšího zvyšování českého exportu, a to i přesto, že v současnosti je téměř veškerý dovoz do Slovenské republiky, např. v rámci skupiny HS 8603 a 8607, zabezpečen dodávkami z ČR. Jistou konkurencí v rámci motorové dopravy je dovoz z Německa.

SLOVINSKO

Na Slovinsku probíhá a bude probíhat řada infrastrukturních projektů zaměřených na modernizaci a rozvoj železniční dopravy. Poptávány tak jsou a budou položky jako např. mechanické přístroje a zařízení signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení železniční aj. dopravy.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

V rámci projektu panarabské železnice (propojení států GCC) započaly práce na první fázi tzv. Etihad Railways v celkové délce 1200 km. První fáze v délce 240 km je napojením sulfurových nalezišť na panarabskou železnici a do průmyslové zóny Ruwais. Druhá fáze je ve fázi tendru a bude spojoval hraniční město Al Ghweifat (hranice s KSA) s hraničním městem Al Ain (hranice s Ománem), její délka činí 628 km. Příležitosti budou i v nově chystané tramvajové trati v Abu Dhabi.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Části a součásti železničních vozidel jsou v posledních pěti letech nemalou položkou českého exportu do Spojeného království. Ve vazbě na realizaci velkých britských infrastrukturních projektů lze očekávat další růst. U této položky je nutné vzít v úvahu, že české dodávky jsou spojené s pevně danými globálními dodavatelskými řetězci.

SRBSKO

V roce 2015 by měla být dle uzavřených dohod zahájena výstavba vysokorychlostní železnice spojující přístav Piraeus s Budapeští. V Srbsku by se mělo jednat o 400 km železničních tratí. Jedná se o investici v odhadované celkové výši 1,5 až 2 mld. EUR.

SRÍ LANKA

Železniční a silniční doprava má na Srí Lance značné rezervy. Celková síť železnic měří 1 447 km. Vláda nyní přistupuje k postupné modernizaci komunikací s tím, že kromě obecných benefitů pro ekonomiku Srí Lanky je rozvoj komunikací klíčový i pro rozvoj sektoru služeb a má také nepopiratelný politický rozměr zejména u projektů, které spojují sever a jih ostrova.

ŠVÉDSKO

Švédská vláda a parlament odsouhlasily již v prosinci 2012 Národní plán rozvoje dopravní infrastruktury 2014–2025 (plánovaná investice 522 mld. SEK, určená jak na údržbu a modernizaci stávající, tak i výstavbu nové infrastruktury včetně nákupu dopravních prostředků jako lokomotivy, vagóny, tramvaje apod.) Při realizaci placených zakázek se pro české firmy působící v železničním průmyslu podařilo vzbudit zájem u švédských partnerů o tyto sub/dodávky z ČR. Dále ve Švédsku existuje velký potenciál pro dodávky nákladních železničních vagónů především pro soukromé nákladní přepravce.

ŠVÝCARSKO

Dle informací oddělení pro dopravu UVEK se počítá do roku 2025 v rámci programu FABI, tj. financování a rozvoj železniční infrastruktury, s cca 7 mld. CHF. Výstavba železnice pokračuje i s ohledem na kladný výsledek lidového referenda „Alpská iniciativa“ (přeložení zejména kamionové dopravy ze silnice na koleje). Produkty související s výstavbou i s vlakovými soupravami a IT řešeními budou zajisté patřit mezi zájmové zboží.

THAJSKO

Thajsko připravuje plán dopravní infrastruktury na léta 2014–2020 v objemu 80 mld. USD. Největší podíl investic připadne na železniční dopravu. Jedná se o vybudování nových tratí resp. zdvojení tratí v délce cca 4 000 km. Počítá se s masivním převedením nákladní dopravy ze silnic na železnici, očekává se tedy i poptávka po zabezpečovacích elektronických IT zařízeních.

TUNISKO

Tuniská vláda usiluje o modernizaci a dobudování tramvajových a železničních linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků. Aktuálně se jedná o vyhlášení státního tendru na dokončení projektu tramvajových linek pro hl. město Tunis a železnice spojující Tunis s vnitřními regiony.

TURECKO

Turecko plánuje v dlouhodobém měřítku rozvoj železniční, silniční, letecké i lodní dopravy. Perspektivní je zejména export kolejových vozidel, z tohoto segmentu pak nákladní vagóny, tramvaje, EMU, LRT soupravy, kde Turecko stále ještě nesaturovalo stávající poptávku. Pro české podnikatelské subjekty je atraktivita domácího trhu determinována vládním záměrem investovat do železničních tratí 23.5 mld. USD do roku

2023. Turecko jen v letošním roce hodlá investovat do dopravních projektů cca 6 mld. TRY (cca 2 mld. EUR), přičemž více jak polovina (3,5 mld. TRY) má být proinvestována prostřednictvím Tureckých státních železnic TCDD. V hledáčku českých exportérů by měly být také projekty spojené s elektrifikací železničních koridorů, výstavbou kolejové infrastruktury, signalizací a bezpečnostních systémů. Současná železniční síť v Turecku čítá na 12 466 km, z toho je (k červnu 2014) pod signalizačním a zabezpečovacím zařízením pouze 3 128 km tratí a elektrifikováno je jen 2 451 km tratí. Do roku 2023 by měla celá železniční infrastruktura dosáhnout na 25,5 tis. km. Významné příležitosti rovněž generují municipální městské projekty. Například Istanbul soustřeďuje pozornost ve své městské dopravní koncepci hlavně na lehké kolejové systémy. V této oblasti připravuje několik tendrů. V úvahu přicházejí i subdodávky pro turecké výrobce kolejových vozidel.

UKRAJINA

V posledním období byly úspěšně dodávány zejména repasované dopravní prostředky pro městskou hromadnou dopravu. S ohledem na předpokládané poskytnutí finančních prostředků z EBRD na tuto oblast, existuje reálný potenciál pro dodávky hromadných dopravních prostředků a projekty modernizace a výstavby dopravní infrastruktury.

URUGUAY

Vláda se snaží modernizovat železniční přepravu. V současné době má Uruguay 2 061 km tratí, z toho však provozuje pouhých 1 673 km. Podíl železniční přepravy na celkovém přepraveném nákladu je 6,5 %, takže je zde velký prostor pro zlepšení. Železniční svršky jsou v katastrofálním stavu, stejně tak i vozový park. Poslední nové lokomotivy koupila Uruguay v roce 1995, od té doby kupují jen modernizované z Evropy. Vagonů koupila 287, část z nich z ČR, proto zde máme dobré jméno. V plánu je modernizace více než 750 km tratí a zvýšení přepravního výkonu z aktuálního 1 milionu tun na 5 milionů v roce 2020. Předpokládané investice do železnic mají v příštích letech dosáhnout 570 milionů USD.

VIETNAM

Vietnam potřebuje modernizovat železniční svršky i vozový park (vagony, lokomotivy). Mimo jiné je plánována vysokorychlostní trať z Hanoje do HCMC v délce 1 555 km s rozchodem 1 435 mm. Roste proto poptávka po lokomotivách, kolejových vozech, součástech vozidel nebo po materiálu. Velké příležitosti nabízí projekt výstavby metra v Ho Či Minově Městě. Projekt zahrnuje výstavbu sedmi podzemních linek s celkovou délkou 107 km do roku 2020. Celkový rozpočet projektu je odhadován na 6 mld. USD. Výstavba jednotlivých linek bude financována separátně především prostřednictvím úvěrů poskytnutých v rámci oficiální rozvojové pomoci. V plánu jsou další linky metra.

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7202 - Feroslitiny	Estonsko
	Indonésie
HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.	Portugalsko
	Rusko
	Afgánistán
	Austrálie
	Ázerbájdžán
	Bangladéš
	Belgie
	Bulharsko
	Černá Hora
	Filipíny
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Izrael
	Jordánsko
	Kanada
	Libanon
	Makedonie
	Malajsie
	Moldavsko
	Peru
	Rumunsko
	Senegal
Spojené arabské emiráty	
Švýcarsko	
Thajsko	
Turecko	

ŽELEZNIČNÍ A KOLEJOVÁ DOPRAVA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	Izrael
HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	Kanada
HS 8501 - Elektrické motory a generátory	Bělorusko
HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy	Černá Hora
	Egypt
	Etiopie
	Chorvatsko
	Lotyšsko
	Makedonie
	Saúdská Arábie
	Slovinsko
	Srbsko
	Turecko
HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje	Írán
HS 8601 - Lokomotivy, lokotraktory	Finsko
	Indie
	Konžská demokratická republika
	Moldavsko
	Mongolsko
	Polsko
	Rumunsko

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry	Austrálie
	Bangladéš
	Egypt
	Indonésie
	Írán
	Izrael
	Konžská demokratická republika
	Lotyšsko
	Moldavsko
	Mongolsko
	Německo
	Nigérie
	Norsko
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Švédsko
	Ukrajina
Vietnam	
Afgánistán	
Libanon	

ŽELEZNIČNÍ A KOLEJOVÁ DOPRAVA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	Austrálie
	Bangladéš
	Belgie
	Bulharsko
	Dánsko
	Egypt
	Estonsko
	Etiopie
	Finsko
	Hongkong
	Chile
	Chorvatsko
	Indonésie
	Írán
	Izrael
	Kanada
	Kuba
	Lotyšsko
	Maďarsko
	Makedonie
	Moldavsko
	Mongolsko
	Německo
	Norsko
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Slovenská republika
	Spojené arabské emiráty
	Srí Lanka
	Švýcarsko
	Turecko
Ukrajina	
Vietnam	
Libanon	
Kazachstán	

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí	Írán
	Malajsie
	Moldavsko
	Německo
	Polsko
	Rumunsko
	Saúdská Arábie
HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu	Egypt
	Írán
	Konžská demokratická republika
	Lotyšsko
	Německo
	Polsko
	Saúdská Arábie

ŽELEZNIČNÍ A KOLEJOVÁ DOPRAVA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu	Austrálie
	Bangladéš
	Estonsko
	Indie
	Indonésie
	Írán
	Izrael
	Konžská demokratická republika
	Lotyšsko
	Moldavsko
	Německo
	Nigérie
	Norsko
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Saúdská Arábie
	Spojené arabské emiráty
	Srí Lanka
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Argentina	
Austrálie	
Bangladéš	
Bělorusko	
Čína	
Egypt	
Filipíny	
Ghana	
Gruzie	
Hongkong	

Konkrétní příležitosti	Země
<p>HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel</p>	Chorvatsko
	Indonésie
	Írán
	Izrael
	Jihoafrická republika
	Kanada
	Kuba
	Konžská demokratická republika
	Lotyšsko
	Maďarsko
	Makedonie
	Malajsie
	Moldavsko
	Německo
	Nigérie
	Norsko
	Polsko
	Rumunsko
	Rusko
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Slovinsko
	Spojené království
	Srí Lanka
	Švýcarsko
	Thajsko
	Ukrajina
	Uruguay
Vietnam	
Kazachstán	
Portugalsko	

ŽELEZNIČNÍ A KOLEJOVÁ DOPRAVA

Konkrétní příležitosti	Země
HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístr. návěstní ap.	Ukrajina
	Afgánistán
	Estonsko
	Indonésie
	Írán
	Izrael
	Libanon
	Lotyšsko
	Makedonie
	Malajsie
	Mongolsko
	Německo
	Nigérie
	Polsko
	Portugalsko
	Rusko
	Saúdská Arábie
	Slovenská republika
	Slovinsko
	Švédsko
	Tunisko
Vietnam	
Černá Hora	
Chorvatsko	
Srbsko	
Thajsko	
Austrálie	
HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	Írán
	Lotyšsko
	Polsko
HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	Thajsko
	Norsko

Literatura

BACKER, K., & MIROUDOT, S. 2013. Mapping Global Value Chains.

BALASSA, B. 1965. Trade liberalisation and „revealed“ comparative advantage. *The Manchester school of economic and social studies*, 33, 99–123.

BALASSA, B. 1977. ‚Revealed‘ comparative advantage revisited: an analysis of relative export shares of the industrial countries, 1953–1971. *The Manchester school of economic and social studies*, 45, 327–344.

BALLANCE, R. H., FORSTNER, H. & MURRAY, T. 1987. Consistency tests of alternative measures of comparative advantage. *Review of Economics & Statistics*, 69, 157–161.

GEREFFI, G. and FERNANDEZ-STARK, K. 2011. Global Value Chain Analysis: A Primer, Center on Globalization, Governance & Competitiveness (CGGC), Duke University, North Carolina, USA.

LAFAY, G. 1992. The measurement of revealed comparative advantages. In: DAGENAIS, M. G. & MUET, P.-A. (eds.) *International Trade Modelling*. London: Chapman & Hall.

OHLIN, B. G. 1933. *Interregional and international trade*, Cambridge : (1957 printing), Harvard Univ. Press.

PALLEY, T. I. 2008. Institutionalism and New Trade Theory: Rethinking Comparative Advantage and Trade Policy. *Journal of Economic Issues (Association for Evolutionary Economics)*, 42, 195–208.

PAPADOPOULOS, N. and DENIS, J. E. 1988. Inventory, taxonomy and assessment of methods for international market selection. *International Marketing Review*, 38–51.

RAHMAN, S. H. 2003. Modelling of international market selection process: a qualitative study of successful Australian international businesses. *Qualitative Market Research: An International Journal*, Vol. 6(2), 119–132.

RICARDO, D. 1817/1951. On the principles of political economy and taxation. In: SRAFFA, P. (ed.) *The works and correspondence of David Ricardo*, Vol. 1. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Martin Tlapa, Rudolf Klepáček, Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Mapa globálních oborových příležitostí

Sektorové vydání

Vydalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
Vydání první, Praha, 2015.

Grafická úprava a tisk: ASTRON studio CZ, a. s., Praha.

ISBN 978-80-7441-025-3